

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE PARDUBICKÉHO KRAJE

2021

Regionální statistiky

Pardubice, 31. 10. 2022

Kód publikace: 330130-22

Č. j.: CSU-015310/2022-79

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Pardubicích

Ředitel odboru: Veronika Tichá

Autorský tým: Hedvika Fialová, Monika Mikanová, Aleš Trpík, Klára Vávrová

Kontaktní osoba: Hedvika Fialová, e-mail: hedvika.fialova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 163
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

ISBN 978-80-250-3264-0 (brožováno)

ISBN 978-80-250-3265-7 (pdf)

© Český statistický úřad, Pardubice, 2022

Obsah

Úvod	5
Shrnutí hlavních poznatků	6
1. Demografický vývoj	11
Sídlní struktura	11
Vývoj počtu obyvatel	12
Demografické události, naděje dožití	17
Věková struktura, index stáří	25
2. Sociální vývoj	28
Zaměstnanost, ekonomická aktivita	28
Zaměstnaní cizinci	31
Nezaměstnanost	32
Příjmy a životní podmínky domácností	39
Úplné náklady práce, mzdy	41
Vzdělávání	43
Zdravotnictví, nemocenské pojištění, dočasná pracovní neschopnost	44
Státní sociální podpora a pěstounská péče	47
Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením	48
Důchodci, důchody	50
Kriminalita	54
Dopravní nehody	55
Požáry	56
3. Ekonomický vývoj	58
Makroekonomický rámec	58
Místní rozpočty	61
Výzkum a vývoj	62
Informační technologie	63
Ekonomické subjekty	65
Zemědělství	67
Lesnictví	71
Průmysl	73
Energetika	74
Stavebnictví	76
Stavební povolení	77
Bytová výstavba	79
Doprava	83
Cestovní ruch	84
4. Životní prostředí	86
Půdní fond	86
Ekologické zemědělství	87
Chráněná území	87
Vodovody a kanalizace	87
Emise	90
Odpady	91
Výdaje na ochranu životního prostředí	92
5. Mezikrajské srovnání	94
Demografický vývoj	94
Sociální vývoj	96
Ekonomický vývoj	99
Životní prostředí	105

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj	110
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj	111
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj	112
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí	113
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Pardubického kraje v letech 2001–2021	114
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – demografický vývoj	116
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj.....	117
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj.....	120
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – životní prostředí.....	122
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v letech 2011, 2016 a 2021	123
Zkratky krajů a okresů	126

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Pardubického kraje v roce 2021, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2016). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji České republiky. Mimo to jsme opět zařadili také samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat, v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2021. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2020.

Území České republiky se podle zákona č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů člení na správní obvody krajů, které jsou složeny ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností (s výjimkou hlavního města Prahy). Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny výčtem obcí a vojenských újezdů. Těmito správními obvody jsou vymezeny rovněž okresy (v hlavním městě Praze jsou na úrovni okresů obvody). V návaznosti na tento zákon vstoupily v platnost vyhlášky Ministerstva vnitra, které správní obvody přesně vymezují. V důsledku toho došlo s účinností od 1. 1. 2021 ke změně území okresů Nymburk, Kolín, Domažlice, Plzeň-jih, Semily, Jablonec nad Nisou, Vsetín a Zlín. Změnila se také území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Český Brod, Lysá nad Labem, Turnov, Jablonec nad Nisou, Havlíčkův Brod a Jihlava. Na úrovni krajů naopak k žádné územní změně nedošlo.

Stejně jako v předešlých letech jsme se z územního hlediska v textu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se opět postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo velikostních skupin obcí.

Jak už je naším zvykem, obdobné analytické materiály s jednotnou osnovou naleznete zpracované i na všech dalších krajských pracovištích ČSÚ. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživateli usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od roku 2000, tedy od roku vzniku současné podoby krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Více informací v podrobnějším územním členění však můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální krajské údaje průběžně zveřejňujeme také na internetové adrese www.pardubice.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Pardubického kraje, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Pardubického kraje, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i. d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 15. 10. 2022. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Pardubický kraj je rozlohou 4 519 km² pátým nejmenším krajem republiky; obyvatelstvo žijící na jeho území tvoří 5 % z celkového počtu obyvatel České republiky. V sídelní struktuře kraje jsou nadprůměrně zastoupeny malé obce, 82 % obcí v kraji (při 76% republikovém průměru) mělo v roce 2021 méně než tisíc obyvatel, což v mezikrajském srovnání představuje čtvrtý nejvyšší podíl. Ve 38 obcích se statutem města žily ke konci roku 2021 tři pětiny obyvatel kraje, aktuální podíl městského obyvatelstva je nejnižší od roku 1993. V krajském městě žije 17 % populace Pardubického kraje.
- Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021 a na něj navazující statistické bilance žilo k 31. 12. 2021 v Pardubickém kraji 514,5 tisíce obyvatel. Meziročně vrostl počet obyvatel kraje o 105 osob, což představuje nejnižší celkový přírůstek obyvatel za posledních šest let. Nárůst počtu obyvatel zajistilo opět pouze zahraniční stěhování, přirozenou měnou se počet obyvatel v kraji již druhým rokem výrazně snížil, když počet zemřelých o více než 1,5 tis. osob převýšil nad počtem živě narozených dětí.
- Na území Pardubického kraje žilo ke konci roku 2021 celkem 22,1 tis. cizinců (občané cizích zemí s povolením k trvalému nebo dlouhodobému pobytu, bez azylantů), nejvíce od vzniku kraje. Cizinci pobývající na území kraje tvořili 4,3 % krajské populace (osmý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání při 6,3% republikovém průměru) a 3,4 % z celkového počtu cizinců žijících v České republice.
- Od ledna do prosince roku 2021 se v kraji živě narodilo 5 421 dětí (o 33 dětí méně než v předchozím roce), mimo manželství se narodila téměř polovina z nich (48,8 % při 48,5% republikovém průměru). Úhrnná plodnost žen v Pardubickém kraji vzrostla v roce 2021 na hodnotu 1,85 dítěte na jednu ženu (pátá nejvyšší mezi kraji) a dosáhla tak nejvyšší úrovně za posledních třicet let.
- V průběhu roku 2021 v kraji zemřelo 6 991 osob (o 10 % více než v roce předchozím), nejvíce v poválečné historii. K výraznému meziročnímu nárůstu došlo již podruhé v řadě. Na vysokém meziročním nárůstu počtu zemřelých se podobně jako v roce 2020 podílela probíhající epidemie onemocnění covid-19, pouze malou měrou se na zvýšeném počtu zemřelých podílely změny ve věkovém složení obyvatelstva a stárnutí populace. Covid-19 se stal v roce 2021 po nemocech oběhové soustavy druhou nejčastější příčinou úmrtí (1,3 tis. osob, tj. 19 % z celkového počtu zemřelých). Druhým rokem v řadě se zkrátila střední délka života mužů (o 1,0 roku na 75,1 let) i žen (o 0,9 roku na 81,0 let) a hodnoty tohoto ukazatele se vrátily přibližně o desetiletí zpátky.
- Během roku 2021 bylo v kraji uzavřeno 2 309 manželství, o 125 více než v předchozím roce, ale méně než v letech 2015–2019, kdy se průměrné roční počty sňatků v kraji pohybovaly kolem 2,5 tis. V celkově nižším počtu sňatků se pravděpodobně odrazila přetrvávající epidemie covidu-19 a s ní spojená protiepidemická opatření. Rozvedeno bylo 995 manželství, což bylo ve srovnání s předchozím rokem o 57 méně a zároveň nejméně v celé časové řadě od roku 1991. Počtvrté v řadě se po předchozím kolísavém vývoji meziročně snížil počet evidovaných potratů (1 209 potratů v roce 2021); Pardubický kraj se řadí mezi kraje s nižší úrovní potratovosti.
- Přestože obyvatelstvo Pardubického kraje meziročně opět nepatrně zestárlo, zůstalo v mezikrajském srovnání v roce 2021 s průměrným věkem 42,8 let šesté nejmladší. Podíl dětské složky na populaci kraje se meziročně zvýšil již třináctým rokem v řadě (16,1 % v roce 2021), naopak počet i podíl obyvatel v produktivním věku dlouhodobě klesá (62,9 %). Osoby ve věku nad 65 let tvoří již více než jednu pětinu obyvatel kraje (21,0 %).

Sociální vývoj

- Počet ekonomicky aktivních v roce 2021 meziročně klesl, a to díky snížení počtu zaměstnaných (nezaměstnaných po sedmi letech poklesu přibýlo). Míra zaměstnanosti v kraji v roce 2021 klesla (na 57,8 %), přičemž byla šestá nejvyšší v mezikrajském srovnání. Podíl podnikatelů mezi zaměstnanými osobami se meziročně snížil a byl druhý nejnižší mezi kraji, podíl osob s více zaměstnáními byl pátý nejvyšší v mezikrajském srovnání.

- Podíl nezaměstnaných osob v kraji dosahoval ke konci roku 2021 hodnoty 2,45 % a byl nejnižší v mezikrajském srovnání (do poloviny roku 2022 se snížil na 2,11 % a zůstal stále na nejnižší hodnotě mezi kraji). Oproti stavu z konce roku 2020 se nezaměstnanost v kraji snížila o 0,47 procentního bodu, což byl nižší pokles než v celé ČR. Úřady práce v kraji evidovaly ke konci roku 2021 celkem 17 680 volných pracovních míst, tj. o 14 % méně než v předchozím roce. Do poloviny roku 2022 se počet volných pracovních míst zvýšil na 18 375, přičemž tři čtvrtiny míst byly stále určeny pro uchazeče, kteří nedosáhli vyššího než základního vzdělání.
- Mzdový vývoj byl i v roce 2021 (zejména v 1. čtvrtletí) nadále ovlivňován dopady pandemie koronaviru. Následovalo postupné oživení na trhu práce. Ve srovnání s rokem 2020 došlo k nominálnímu zvýšení průměrné hrubé mzdy v kraji o 4,7 %, reálně (po zohlednění inflace) však mzdy vzrostly pouze o 0,9 % (v 1. a 4. čtvrtletí 2021 se přitom projevil reálný pokles mezd). Hrubé mzdy v kraji v roce 2021 (34 082 Kč měsíčně) byly v mezikrajském srovnání třetí nejnižší (o jednu pozici horší umístění než v roce předchozím).
- Pokles počtu dětí v mateřských školách se zastavil; žáků základních škol přibývá, avšak stále pomaleji. Počet žáků středních škol roste, přičemž tempo růstu se zvyšuje. Počet absolventů vysokých škol v kraji dlouhodobě klesá. Průměrné hrubé nominální mzdy učitelů v regionálním školství v kraji patří k nejnižším v mezikrajském srovnání; jejich růst se v posledních dvou letech zpomalil.
- Výdaje na dávky nemocenského pojištění byly v roce 2021 sice nižší než v roce předchozím, stále však zřetelně převyšovaly nad výdaji z let před pandemií. Opatření spojená s pandemií se i v roce 2021 odrazila především ve zvýšených výdajích na ošetrovné – oproti roku 2020 v kraji byly sice o necelou polovinu nižší, avšak zároveň téměř čtyřnásobné ve srovnání s rokem 2019. Tempo růstu výdajů na nemocenské v roce 2021 v kraji zpomalilo (meziročně výdaje vzrostly o 3,5 %).
- Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti v kraji v roce 2021 meziročně vzrostl o více než pětinu. Průměrné procento pracovní neschopnosti nadále rostlo, ale pomaleji než v roce 2020. V mezikrajském srovnání kraj hodnotou průměrného procenta PN setrval na 4. nejnižší pozici. U mužů vzrostlo procento pracovní neschopnosti větší měrou než u žen. Nadále pokračoval trend zkracování průměrné doby trvání pracovní neschopnosti.
- Na meziročním poklesu výdajů na dávky státní sociální podpory v kraji v roce 2021 se rozhodující měrou podílelo snížení výdajů na příspěvek na bydlení a na rodičovský příspěvek. Přesto byly výdaje na rodičovský příspěvek v roce 2021 v dlouhodobém pohledu výrazně nadprůměrné. Oproti roku 2020 vzrostl celkový počet držitelů průkazů osob se zdravotním postižením v kraji o 219 – šlo o nejnižší přírůstek za posledních pět let.
- Již druhým rokem se meziročně snížil počet příjemců důchodů v reakci na zvýšenou úmrtnost v důsledku pandemie covid-19 jak na krajské, tak i republikové úrovni. Zvyšuje se počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod. Od roku 2011 vzrostl počet příjemců předčasných starobních důchodů v kraji o třetinu na 40,2 tisíc osob v roce 2021. Muži volí odchod do předčasného starobního důchodu častěji než ženy.
- Starobní důchod plný (sólo) dosáhl v prosinci 2021 částky 15 187 Kč a meziročně se zvýšil o 6,6 %. V mezikrajském srovnání výše starobních důchodů obsadil Pardubický kraj 3. nejnižší pozici, vyplácený důchod v kraji byl o 266 Kč nižší, než činil republikový průměr. Roste nejen výše starobního důchodu, ale i jeho podíl na mzdovém mediánu (hrubé měsíční mzdy). Průměrná hodnota podílu starobního důchodu na mzdovém mediánu v ČR v roce 2021 dosáhla hodnoty 43,9 % a byla o 1,6 procentního bodu nižší než hodnota dosažená v Pardubickém kraji (45,6 %).
- V průběhu roku 2021 bylo v Pardubickém kraji registrováno 4 420 trestných činů, což byl nejnižší počet za dobu existence kraje. V relativním ukazateli přepočtu trestné činnosti na 1 000 obyvatel středního stavu měl kraj druhou nejnižší hodnotu mezi kraji. V meziokresním srovnání v rámci Pardubického kraje dlouhodobě evidujeme nejvíce registrovaných trestných činů na tisíc obyvatel v okrese Pardubice. Naopak okresy Svitavy, Ústí nad Orlicí a Chrudim patřily v roce 2021 mezi osm okresů s nejnižším počtem registrovaných trestných činů na tisíc obyvatel v ČR.

- Počet dopravních nehod se v roce 2021 zvýšil v kraji i v ČR. Míra nehodovosti v Pardubickém kraji byla sedmá nejvyšší v mezikrajském srovnání. Poklesl počet zemřelých, lehce i těžce zraněných v důsledku dopravních nehod. Proti předchozímu srovnatelnému období vzrostla hmotná škoda způsobená v důsledku dopravních nehod na krajské i republikové úrovni. Počet dopravních nehod spáchaných pod vlivem alkoholu byl nejvyšší od roku 2016.
- Počet požárů se meziročně snížil jak v Pardubickém kraji, tak i ve většině krajů ČR. Nejvíce výjezdů k požárům měli hasiči v roce 2021 v pardubickém okrese, nejméně v okrese Svitavy. Přímá škoda způsobená důsledkem požárů v kraji se zvýšila dvakrát, čtyřnásobný nárůst byl evidován v okrese Ústí nad Orlicí. Počet usmrcených osob v důsledku požárů na území kraje byl nejvyšší v uplynulých sedmi letech.

Ekonomický vývoj

- Hrubý domácí produkt v roce 2020 (poslední dostupný údaj) meziročně klesl ve všech krajích, v Pardubickém kraji však nejmenší měrou. HDP na obyvatele v kraji v roce 2020 byl na osmé příčce mezikrajského žebříčku, mírou investic se kraj řadil na desáté místo v mezikrajském srovnání.
- Příjmy místních rozpočtů v kraji v roce 2021 meziročně vzrostly o 9,1 % (třetí nejvyšší relativní nárůst v mezikrajském srovnání), tedy větší měrou než v roce 2020, který se z důvodu dopadů pandemie vyznačoval poklesem daňových příjmů. Objem daňových příjmů se v roce 2021 zvýšil ve všech krajích, v Pardubickém o 10,6 %, což bylo čtvrté nejvyšší procentní navýšení mezi kraji.
- Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách v roce 2020 podle semidefinitivních výsledků vzrostla na nejvyšší hodnotu v historii kraje, čímž se Pardubický kraj zařadil na pátou nejvyšší příčku v mezikrajském srovnání. Nárůst zemědělské produkce byl již druhým rokem zajištěn dobrými výsledky rostlinné výroby, která však tvoří na celkové produkci kraje nižší podíl než produkce živočišná. Kraj se již od roku 2012 umísťuje na nejvyšší pozici v přepočtu produkce zemědělského odvětví na hektar obhospodařované půdy, a to díky rozvinutému drůbežářství.
- V roce 2021 sklídili zemědělci v kraji meziročně nižší objem u většiny obilovin, řepky i brambor. Naopak větší sklizně bylo dosaženo u sóji, technické cukrovky a krmných plodin. Pardubický kraj zůstává i přes zmenšení sklizňových ploch dominantním producentem léčivých rostlin v České republice.
- V hospodářském roce 2020/2021 proti předchozímu srovnatelnému období poklesla v kraji spotřeba minerálních, vápenatých i statkových hnojiv. Zvýšila se spotřeba organických hnojiv na krajské i republikové úrovni. Rozdílný vývoj se týkal organominerálních hnojiv, u kterých došlo v kraji k meziročnímu zvýšení o více než 40 %, ale na úrovni ČR byl zaznamenán pokles (-16,3 %).
- Stavy prasat, skotu i drůbeže v kraji se nemění, snižují se chovy ovcí. V zemědělských podnicích kraje se chová druhý nejvyšší počet kusů drůbeže a třetí nejpočetnější stáda prasat v mezikrajském srovnání. Výroba mléka se plynule zvyšuje, roste průměrná dojivost. Snáška vajec tvořila čtvrtinu republikové produkce. Pardubický kraj patří společně se Středočeským krajem spolu s Prahou k nejvýznamnějším producentům vajec.
- Těžba dřeva v kraji dosáhla rekordních hodnot v důsledku přetrvávající kůrovcové kalamity a odstraňování polomů po větrných živelních pohromách. Objem vytěženého dřeva v kraji v roce 2021 byl dvojnásobný než před rokem 2018. V reakci na těžbu dřeva a vznik holin na lesních pozemcích se každoročně rozšiřují nově zalesňované plochy, na kterých převládají listnaté dřeviny.
- Počet zaměstnanců v průmyslových podnicích se 100 a více zaměstnanci v kraji v roce 2021 meziročně klesl; nárůst mezd ve velkých průmyslových podnicích byl pomalejší než v celé ČR. Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v kraji po čtyřech letech růstu meziročně klesly, po přepočtu na zaměstnance byly čtvrté nejvyšší mezi kraji. Podíl tržeb z přímého vývozu v kraji meziročně klesl a byl šestý nejvyšší v mezikrajském srovnání.
- Výroba elektřiny v roce 2021 v kraji meziročně vzrostla o více než třetinu, a to především z důvodu nárůstu výroby v parních elektrárnách (výroba se tak dostala na úroveň roku 2019). Celková spotřeba elektřiny v kraji vzrostla o 5,7 % (při celorepublikovém růstu o 4,6 %), tedy největší měrou od roku 2015. Spotřeba elektřiny

v domácnostech byla přitom oproti roku 2020 v kraji vyšší o 8,5 %. Spotřeba zemního plynu v kraji v roce 2021 meziročně vzrostla o 7,0 % (v domácnostech o 12,5 %).

- Mezi lety 2020 až 2021 vzrostl objem základní stavební výroby podniků s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji o 6,0 % a v dlouhodobém pohledu tak dosáhl nejvyšší hodnoty (9,4 mld. Kč v běžných cenách). Také produktivita práce (ZSV na zaměstnance) dosáhla v kraji v roce 2021 dlouhodobého maxima (2,6 mil. Kč, tj. druhá nejvyšší hodnota mezi kraji). V tomto roce připadaly na jednoho obyvatele kraje stavební práce provedené v kraji v hodnotě 36,7 tis. Kč, přičemž i zde se jednalo z dlouhodobého pohledu o nejvyšší krajskou částku.
- V roce 2021 vydaly stavební úřady v Pardubickém kraji 5 134 stavebních povolení, což byl nejvyšší počet za posledních deset let. Největší část stavebních povolení v kraji byla vydána na inženýrské stavby. Orientační hodnota povolených staveb v kraji dosáhla výše 18,6 mld. Kč a byla druhá nejvyšší za uplynulých 25 let (maxima bylo dosaženo v roce 2010). Ve srovnání s předchozím rokem se orientační hodnota povolených staveb v kraji zvýšila téměř o čtvrtinu.
- V posledních letech dochází v Pardubickém kraji k oživení bytové výstavby. V roce 2021 byla v kraji zahájena výstavba 2 126 bytů, tj. o 27,8 % více než v předchozím roce. Počet dokončených bytů se pak v kraji meziročně zvýšil o 3,4 % na celkem 1 622 bytů. Struktura bytové výstavby v kraji dlouhodobě vykazuje nadpoloviční zastoupení bytů v nových rodinných domech (v případě zahájených bytů trvale od roku 2010, u dokončených bytů trvale od roku 2008).
- Území Pardubického kraje protíná sedmá nejkratší silniční síť v regionálním srovnání, která v roce 2021 dosáhla délky 3 605 km, provozní délka železničních tratí procházející krajem činila 581 km a byla šestá nejkratší. Délka splavných vodních cest je čtvrtá nejdelší a činí 52 km. Podle stavu v Centrálním registru vozidel k 31. 12. 2021 bylo v Pardubickém kraji registrováno 291 tisíc osobních vozidel a více než 35 tisíc nákladních automobilů, které činí 5 % republikového úhrnu.
- Oproti roku 2020 byl počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu v kraji sice vyšší o 9,0 % (při pětiprocentním nárůstu v celé ČR), ve srovnání s předpandemickým rokem 2019 se však v HUZ v kraji v roce 2021 ubytovalo téměř o 27 % hostů méně (v případě hostů ze zahraničí nedosáhl počet ubytovaných ani poloviny stavu roku 2019).

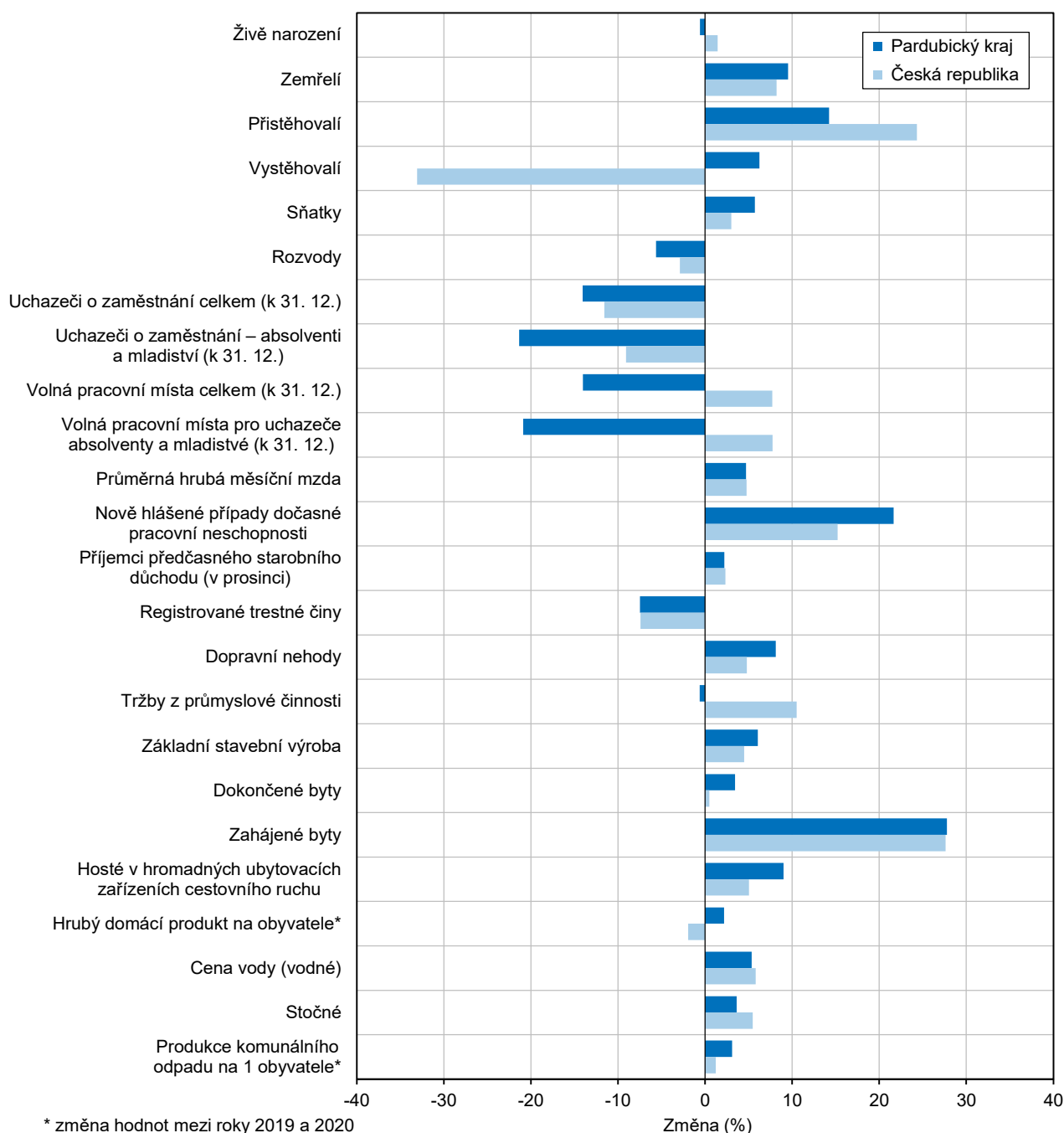
Životní prostředí

- Výměra orné půdy i stupeň zornění (podíl orné půdy z půdy zemědělské) klesají v kraji i v ČR. Rozšiřují se plochy trvalých travních porostů i lesní půdy. Ve všech krajích se rozšiřují plochy ekologického zemědělství, v Pardubickém kraji byl však podíl výměry půdy, na které se hospodaří v ekologickém zemědělství nebo je v přechodném období v roce 2021 nejnižší.
- Množství vyrobené pitné vody se snižuje, obdobně jako ztráty v potrubní síti. Roste objem vody fakturované domácnostem, v mezikrajském srovnání je však množství vody fakturované domácnostem na osobu a den v Pardubickém kraji druhé nejnižší. Cena fakturované pitné vody se trvale zvyšuje ve všech krajích, cena vody v Pardubickém kraji je třetí nejnižší (39,4 Kč/m³).
- Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizační síť v Pardubickém kraji je druhý nejnižší. Průměrná cena stočného v kraji vzrostla na 40,0 Kč/m³ a byla čtvrtá nejvyšší v mezikrajském srovnání. Počet čistíren odpadních vod se zvýšil na 149 v roce 2021. Kaly vyprodukované ČOV v kraji činily 7,4 tis. tun sušiny, z toho byla čtvrtina zkompostována, 15,5 % bylo vyvezeno na skládky, 7,3 % bylo zneškodněno přímou aplikací a rekultivací a více než 50 % objemu kalů bylo zneškodněno jinak.
- Postupně se snižují měrné emise znečišťujících látek v kraji i v ČR. Pardubický kraj měl podle posledních dostupných údajů v roce 2020 čtvrté nejvyšší měrné emise oxidu siřičitého, oxidů dusíku a páté nejvyšší měrné emise tuhých znečišťujících látek.
- Produkce odpadu v kraji roste meziročně pomaleji (+1,2 %) než na úrovni republiky (+3,1 %). Podle posledních dostupných dat v roce 2020 byla produkce odpadu v přepočtu na obyvatele v kraji (3 277 kg)

o 320 kg nižší, než činil republikový průměr (3 597 kg). Tempo růstu komunálního odpadu v kraji je již druhým rokem rychlejší než v celé ČR. Objem krajského komunálního odpadu tvořil 4,9 % úhrnu ČR, vyšší podíl (5,5 %) tvořil objem krajského komunálního odpadu nebezpečného. V přepočtu objemu komunálního odpadu na obyvatele se Pardubický kraj v roce 2020 umístil na pozici uprostřed krajů, objemem nebezpečného komunálního odpadu v přepočtu na obyvatele se však kraj umístil na třetí nejvyšší pozici.

- V Pardubickém kraji bylo na ochranu životního prostředí v roce 2021 vynaloženo o čtvrtinu méně prostředků než v minulém období. Firmy se sídlem v kraji proinvestovaly na ochranu životního prostředí v roce 2021 o třetinu méně prostředků než v roce předchozím. Ze sledovaných účelů největší objem investic do ochrany životního prostředí firmy v kraji dlouhodobě směřují na ochranu ovzduší a klimatu (44,3 %), neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí jsou vynakládány převážně do nakládání s odpady (49,4 %).

Změna hodnot vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji a ČR mezi roky 2020 a 2021

1. Demografický vývoj

Sídelní struktura

Pardubický kraj zaujímá svojí rozlohou necelých 6 % území republiky; obyvatelstvo žijící v kraji představuje 5 % populace České republiky.

Pardubický kraj je pátým nejmenším krajem republiky, svojí rozlohou 4 519 km² zaujímá necelých 6 % území státu. V kraji žilo ke konci roku 2021 (po navázání výsledků Sčítání lidu 2021) celkem 514 518 obyvatel (5 % z celkového počtu obyvatel ČR), což je čtvrtý nejnižší počet obyvatel mezi kraji republiky; méně obyvatel žije pouze v krajích Vysočina (504,0 tis.), Libereckém (437,6 tis.) a Karlovarském (283,2 tis.). Nejlidnatějším krajem republiky je s 1 386,8 tis. obyvateli Středočeský kraj, hranici jednoho milionu obyvatel překračuje ještě Hl. město Praha (1,3 mil.) a kraje Jihomoravský a Moravskoslezský (oba 1,2 mil.). Na 1 km² připadalo k 31. 12. 2021 v Pardubickém kraji 114 obyvatel, což je o 19 osob méně, než činil republikový průměr; v mezikrajském srovnání jde o pátou nejnižší hustotu zalidnění. Hustota zalidnění mezi kraji ČR se přitom pohybuje v rozpětí od 2 570 osob na km² v Hl. městě Praze po 63 osob na km² v Jihočeském kraji.

Z administrativně-správního hlediska se Pardubický kraj člení na 4 okresy, 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně), 26 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně) a 451 obcí (7 % z celkového počtu obcí v ČR). Ke konci roku 2021 mělo 38 obcí statut města a dalších 11 obcí statut městyse.

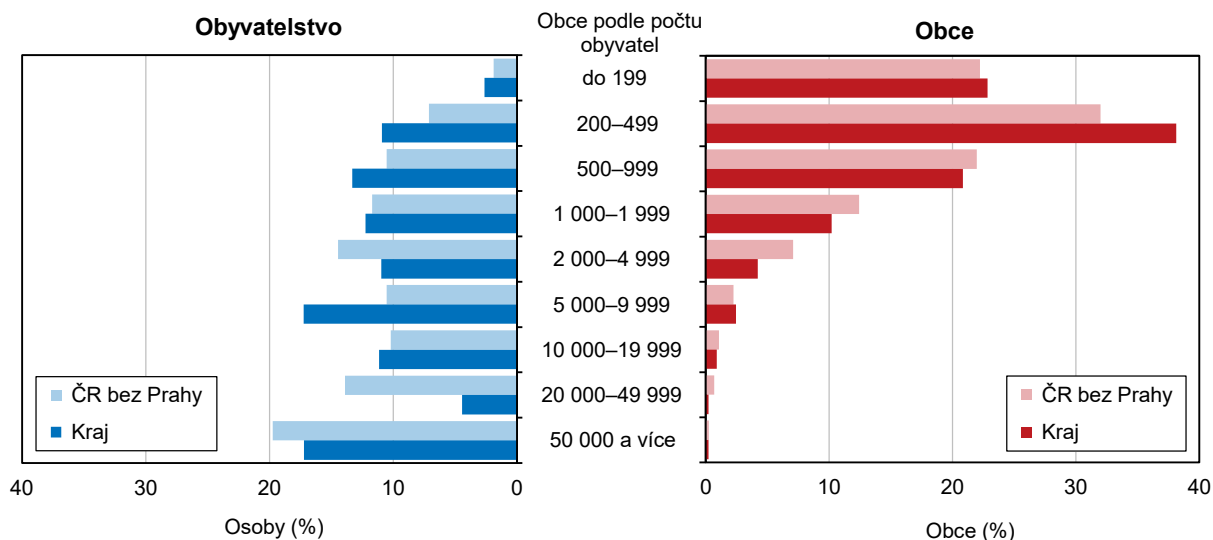
V okrese Pardubice žije třetina obyvatel kraje.

Největším okresem Pardubického kraje z hlediska rozlohy je okres Svitavy. Celkovou výměrou 1 379 km² k 31. 12. 2021 tvořil 31 % z rozlohy kraje a byl tak 14. největším okresem republiky. Nejmenším okresem kraje (a zároveň 27. nejmenším okresem v ČR) je okres Pardubice. Rozlohou 880 km² zaujímá necelou jednu pětinu výměry kraje, žije zde však celá třetina krajské populace a okres Pardubice je tak nejlidnatějším okresem kraje. Více než polovina (51 % v roce 2021) obyvatel okresu Pardubice žije v krajském městě. Pardubicko charakterizuje více než 2,5násobný počet obyvatel na km² oproti okresu Svitavy (196 proti 75). V okrese Ústí nad Orlicí připadá na 1 km² 107 obyvatel a v okrese Chrudim 104 obyvatel.

Výrazné rozdíly ve struktuře osídlení lze pozorovat také mezi správními obvody ORP v kraji. Nejvyšší koncentrací obyvatel na km² se vyznačují SO ORP Pardubice (315) a Česká Třebová (221 obyvatel na 1 km² v roce 2021). Mezi nejméně zalidněné správní obvody patří Králícko (53) a Moravskotřebovsko (62).

Graf 1.1 Sídelní struktura Pardubického kraje a České republiky (bez Prahy) k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

82 % obcí v kraji má méně než 1 000 obyvatel.

Pro sídelní strukturu kraje je typické vysoké zastoupení malých obcí (měřeno počtem obyvatel). Ve velikostních skupinách obcí do 1 000 obyvatel se v roce 2021 nacházelo 82 % obcí v kraji (76 % v ČR bez započtení Prahy), což byl čtvrtý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání po Kraji Vysočina, Jihočeském a Královéhradeckém kraji. V této velikostní skupině obcí žije přibližně čtvrtina populace kraje, v celé ČR jde o pětinu obyvatel. Méně než 2 000 obyvatel má 415 (tj. 92 %) obcí v kraji, v nichž žije 39 % obyvatel Pardubického kraje (na úrovni celé ČR je tento podíl 31%). Nadprůměrný je v kraji také podíl obyvatel žijících v menších městech s pěti až deseti tisíci obyvateli (17 % při 11% republikovém průměru) a ve městech s deseti až dvaceti tis. obyvateli (11 % proti 10 % v ČR). Do zbývajících dvou největších velikostních skupin patří v kraji pouze města Chrudim a Pardubice a ve srovnání s republikovým průměrem je podíl obyvatel žijících v těchto kategoriích výrazně nižší (22 % oproti 34 %).

Podíl obyvatel žijících ve městech Pardubického kraje je nejnižší od roku 1993.

Ke konci roku 2021 žilo ve 38 městech Pardubického kraje 312,9 tisíc obyvatel. Podíl městského obyvatelstva v kraji se meziročně snížil o půl procentního bodu na 60,8 % (pátý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání), což je nejméně od roku 1993. Na úbytku počtu obyvatel měst se podílela převážně přirozená měna (převaha zemřelých nad živě narozenými dětmi). Nejlidnatějším městem bylo ke konci roku 2021 krajské město Pardubice s 88,5 tis. obyvateli (17,2 % obyvatel kraje), početně nejmenším městem zůstal Brandýs nad Orlicí s 1,3 tis. obyvateli. Mezi okresy Pardubického kraje se nejvyšším podílem městského obyvatelstva vyznačuje okres Pardubice (69,2 %), nejnižším okres Svitavy (49,0 %).

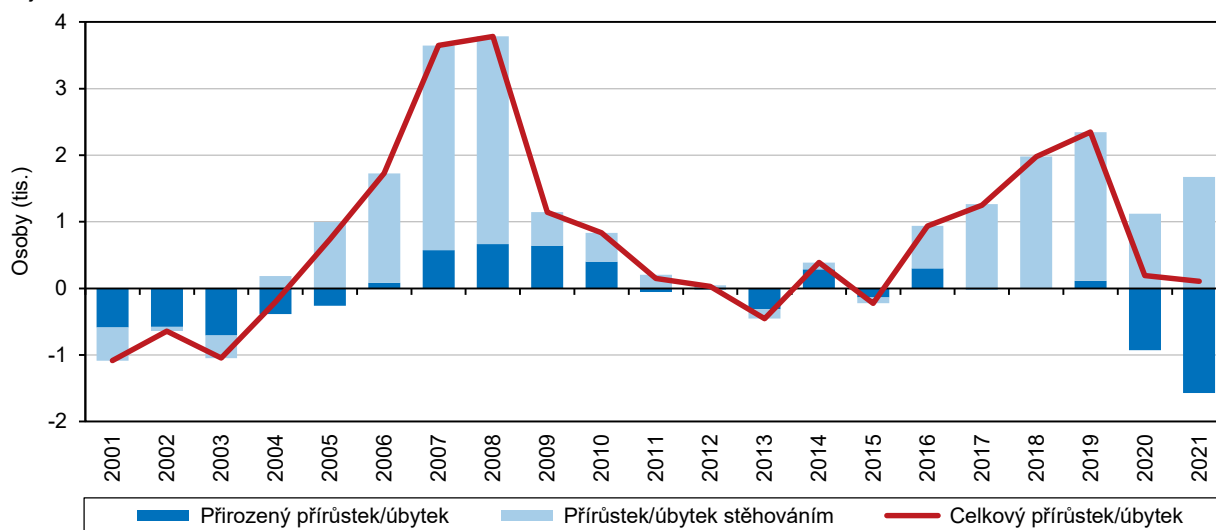
Vývoj počtu obyvatel

Celkový meziroční přírůstek počtu obyvatel v kraji byl nejnižší za posledních šest let.

Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021 a na něj navazující statistické bilance žilo na území Pardubického kraje k 31. 12. 2021 celkem 514 518 osob, v tom 255 355 mužů a 259 163 žen. V průběhu roku 2021 vzrostl celkový počet obyvatel v kraji o 105 osob, což představuje nejnižší celkový přírůstek obyvatel za posledních šest let. Již druhým rokem se výrazně snížil počet obyvatel přirozenou měnou, když počet zemřelých osob byl o 1 570 vyšší než počet živě narozených dětí (jde o nejvyšší přirozený úbytek v celé dostupné časové řadě dat od roku 1990). Stěhováním přibýlo 1 675 osob, meziročně téměř o 50 % více.

Graf 1.2 Pohyb obyvatel v Pardubickém kraji

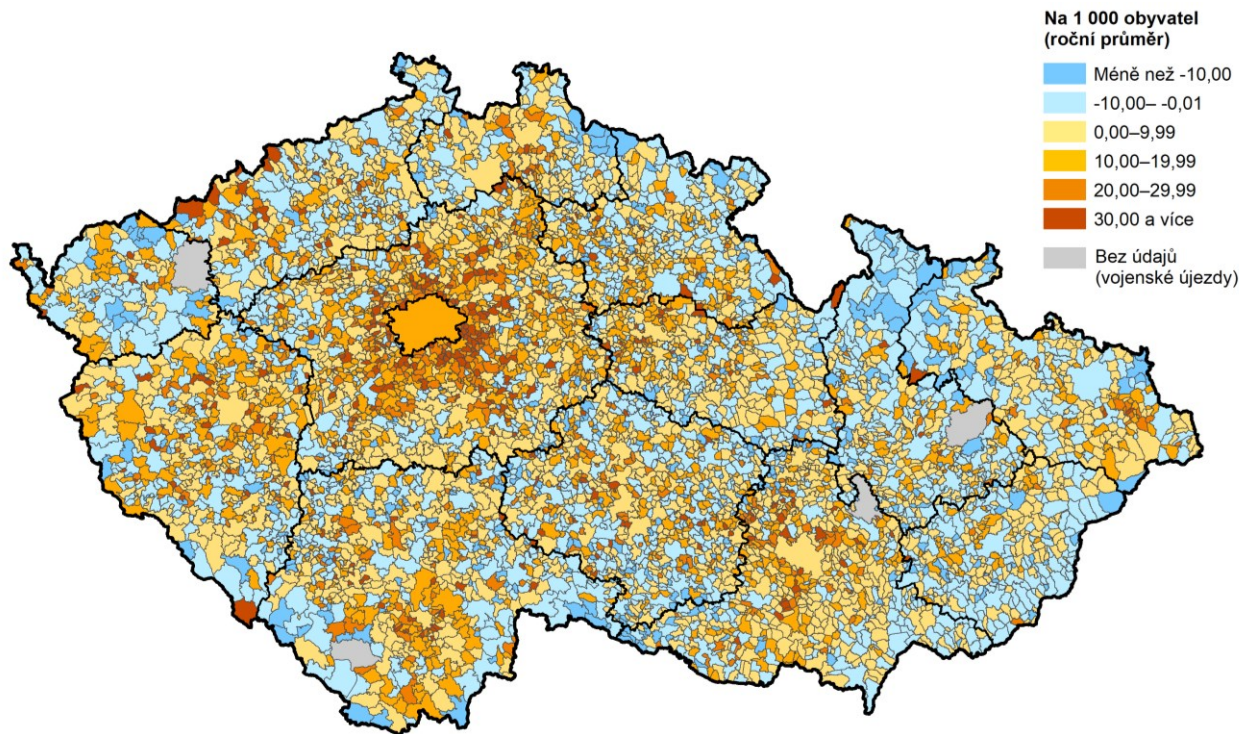
Zdroj: ČSÚ

Celkový relativní přírůstek počtu obyvatel byl v Pardubickém kraji v roce 2021 šestý nejvyšší mezi kraji.

Počet obyvatel se ve sledovaném období zvýšil celkem v osmi krajích České republiky. Nejvyšší celkový relativní (po přepočtu na 1 000 obyvatel) přírůstek počtu obyvatel zaznamenalo Hl. město Praha a Středočeský kraj (12,6 ‰, resp. 10,3 ‰). Pardubický kraj se s hodnotou 0,2 ‰ řadil na šesté místo v mezikrajském srovnání. K nejvyššímu relativnímu úbytku obyvatel došlo v krajích Karlovarském (-6,4 ‰) a Moravskoslezském (-4,6 ‰).

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2016 až 2021

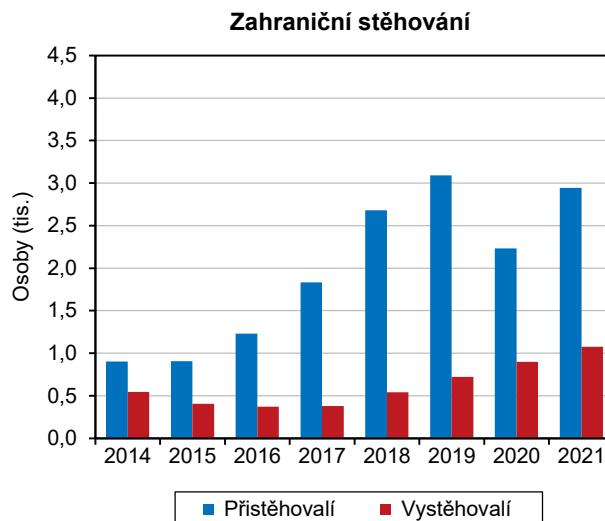
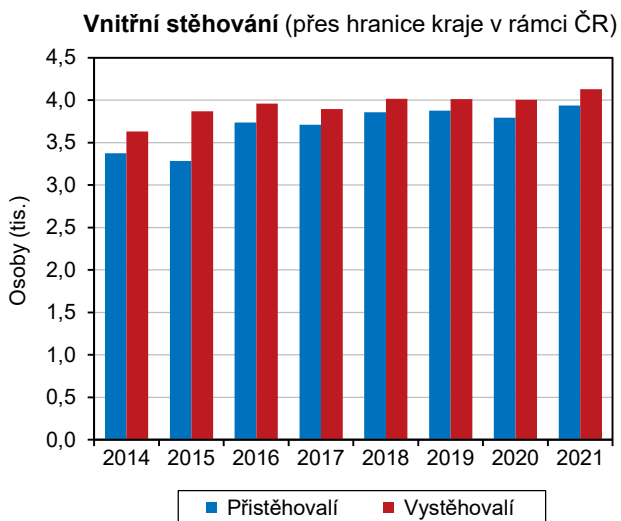
Zdroj: ČSÚ

Stěhování dlouhodobě přispívá k početnímu růstu populace kraje.

Z dlouhodobého pohledu roste počet obyvatel Pardubického kraje především zásluhou stěhování. Stěhování přispívá k početnímu růstu populace kraje trvale od roku 2004, výjimkou byly pouze roky 2013 a 2015.

Graf 1.3 Migrace v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Ze zahraničí se v roce 2021 přistěhovalo 2,9 tis. osob.

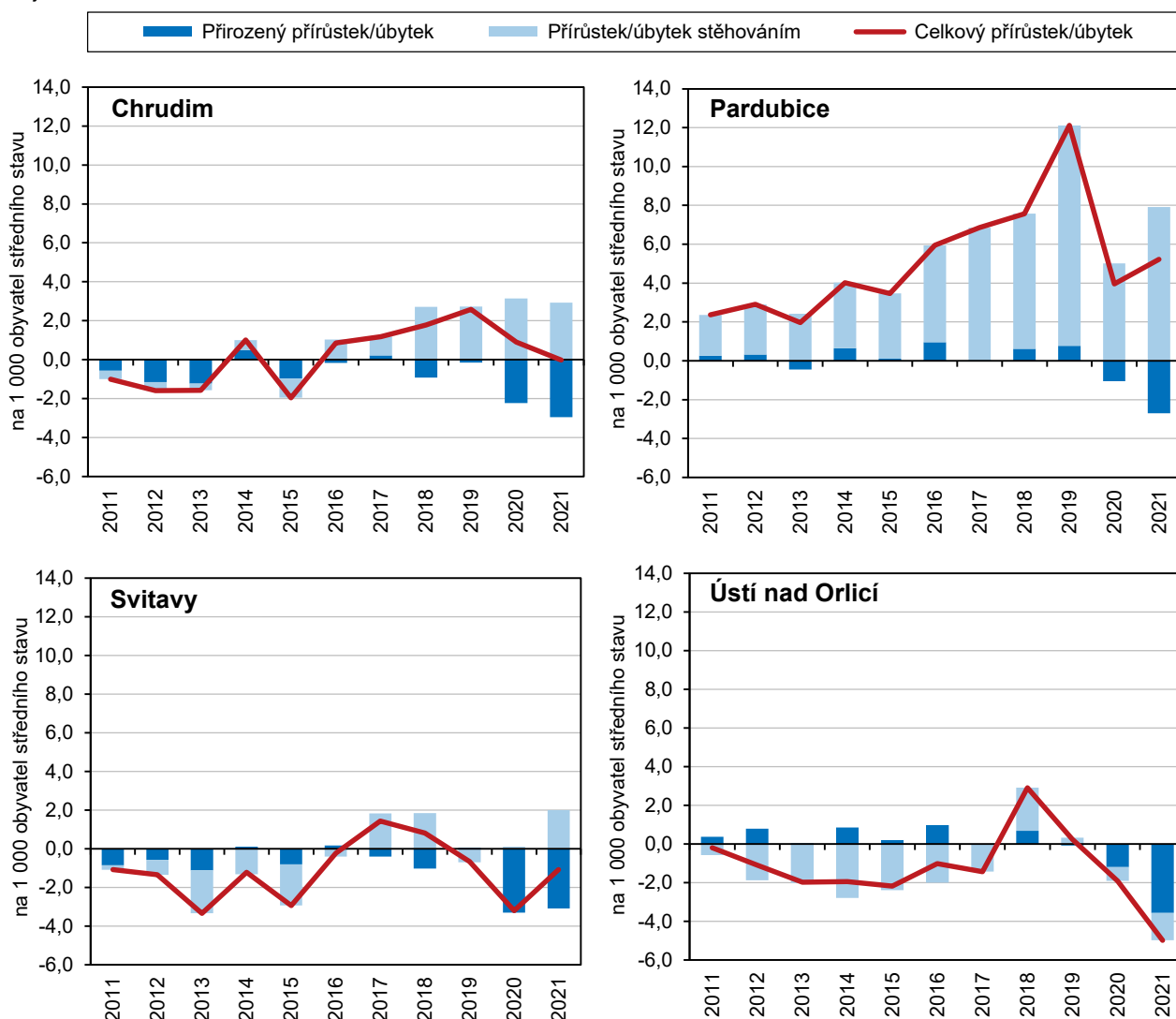
Na kladné hodnotě migračního salda má v kraji dlouhodobě zásluhu pouze zahraniční stěhování. Ze zahraničí se na území Pardubického kraje v průběhu roku 2021 přistěhovalo 2,9 tis. osob (tři pětiny z nich směřovaly do okresu Pardubice), do zahraničí se vystěhovalo 1,1 tis. osob. Zahraničním stěhováním tedy vzrostl počet obyvatel kraje téměř o 1,9 tis. osob, 64 % z nich tvořili muži. Nejvyšší kladné saldo (téměř 1,8 tis. osob) bylo zaznamenáno u občanů Ukrajiny.

Trend úbytku počtu obyvatel vnitřním stěhováním pokračoval i v roce 2021.

Vnitřní migrací (přes hranici kraje v rámci ČR) se počet obyvatel kraje od roku 2011 snižuje. Stěhováním mezi kraji České republiky přišel Pardubický kraj v roce 2021 o 192 obyvatel (3 937 přistěhovalých a 4 129 vystěhovalých). Nejvyšší kladné saldo vnitřní migrace měl Pardubický kraj v posledních letech se sousedním Královéhradeckým krajem (+250 osob v roce 2021). Záporné saldo stěhování pak kraj zaznamenává především s Hlavním městem Prahou (-396 osob v roce 2021).

Graf 1.4 Pohyb obyvatel v okresech Pardubického kraje

Zdroj: ČSÚ

Všechny okresy kraje zaznamenaly v roce 2021 výrazné úbytky počtu obyvatel přirozenou měnou.

Nárůst počtu obyvatel zaznamenal v průběhu roku 2021 pouze okres Pardubice (+895 osob, 5,2 ‰), a to díky kladnému migračnímu saldu. V ostatních okresech kraje se počet obyvatel meziročně snížil, k nejvyššímu celkovému populačnímu úbytku došlo na Orlickoústecku (-677 osob, -5,0 ‰). Ve všech okresech kraje byly zaznamenány výrazné úbytky počtu obyvatel přirozenou měnou (převaha počtu

zemřelých nad narozenými), stěhováním naopak okresy (s výjimkou okresu Ústí nad Orlicí) obyvatelé získaly.

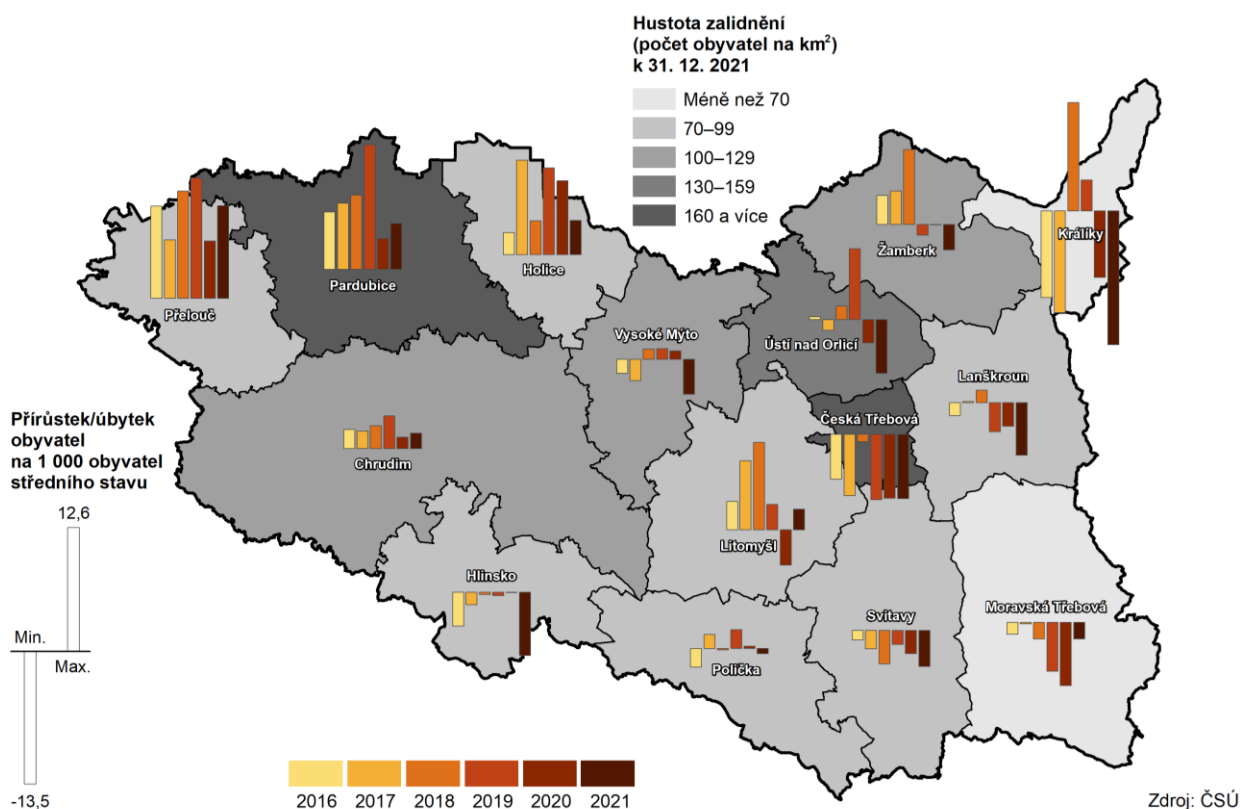
Jediným okresem kraje, kde jsou dlouhodobě (již od roku 2004) evidovány populační přírůstky, je okres Pardubice. Podílí se na nich zejména kladné saldo migrace, ale od roku 2007 (s výjimkou let 2013, 2020 a 2021) i převaha počtu narozených nad zemřelými.

Nejvyšší celkové přírůstky obyvatel zaznamenává dlouhodobě Přeboučko, Pardubicko a Holicko.

Na úrovni nižších územních jednotek evidujeme nejvyšší průměrný roční celkový přírůstek obyvatel v relativním vyjádření (na 1 000 obyvatel) v období 2016–2021 ve správních obvodech ORP Přebouč (8,9 ‰), Pardubice (6,7 ‰) a Holice (5,8 ‰). Obyvatel v těchto regionech přibývalo díky migraci, průměrný roční přírůstek stěhováním v uvedeném období byl v těchto regionech v rámci kraje vůbec nejvyšší.

K oblastem s nejvyššími zápornými celkovými přírůstky obyvatel se dlouhodobě řadí správní obvody ORP Česká Třebová (-5,2 ‰ v průměru za rok v období 2016–2021), Králíky (-4,2 ‰) a Moravská Třebová (-2,7 ‰), které v uvedeném období obyvatelé ztrácely jak stěhováním, tak přirozenou měnou.

Pohyb obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje v letech 2016 až 2021

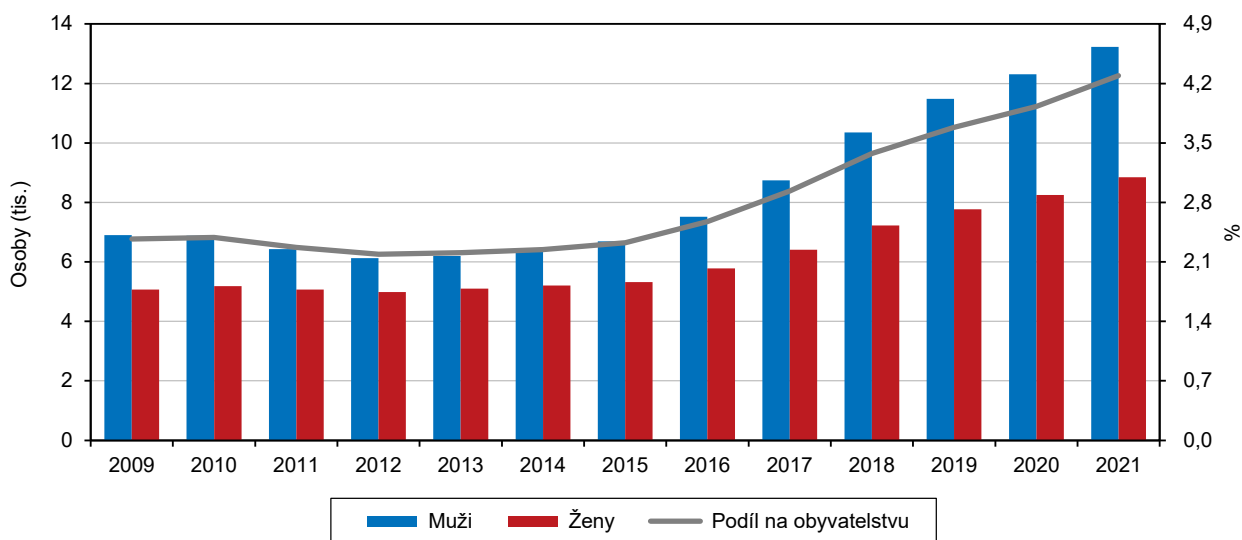
Meziročně vzrostl počet cizinců žijících v kraji o 7,4 %.

Ke konci roku 2021 žilo na území Pardubického kraje 22 080 cizinců (občané cizích zemí s povolením k trvalému nebo dlouhodobému pobytu, bez azylantů), což je nejvíce za dobu existence kraje. Proti předchozímu roku vzrostl počet cizinců na území kraje o 1,5 tis. osob, tj. o 7,4 %. Cizinci pobývající na území kraje tvořili 4,3 % krajské populace (osmý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání při 6,3% republikovém průměru) a 3,4 % z celkového počtu cizinců žijících v České republice. Nejvíce jsou cizinci zastoupeni v Hl. městě Praze (18,5 % populace kraje a 35,9 % z celkového počtu cizinců žijících v republice), nejméně v Olomouckém a Zlínském kraji (shodně 2,2%

podíl na obyvatelstvu kraje). Tři pětiny všech cizinců v kraji pobývají na území okresu Pardubice, pouze necelá desetina v okrese Svitavy.

Graf 1.5 Cizinci (bez osob s platným azylem) v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

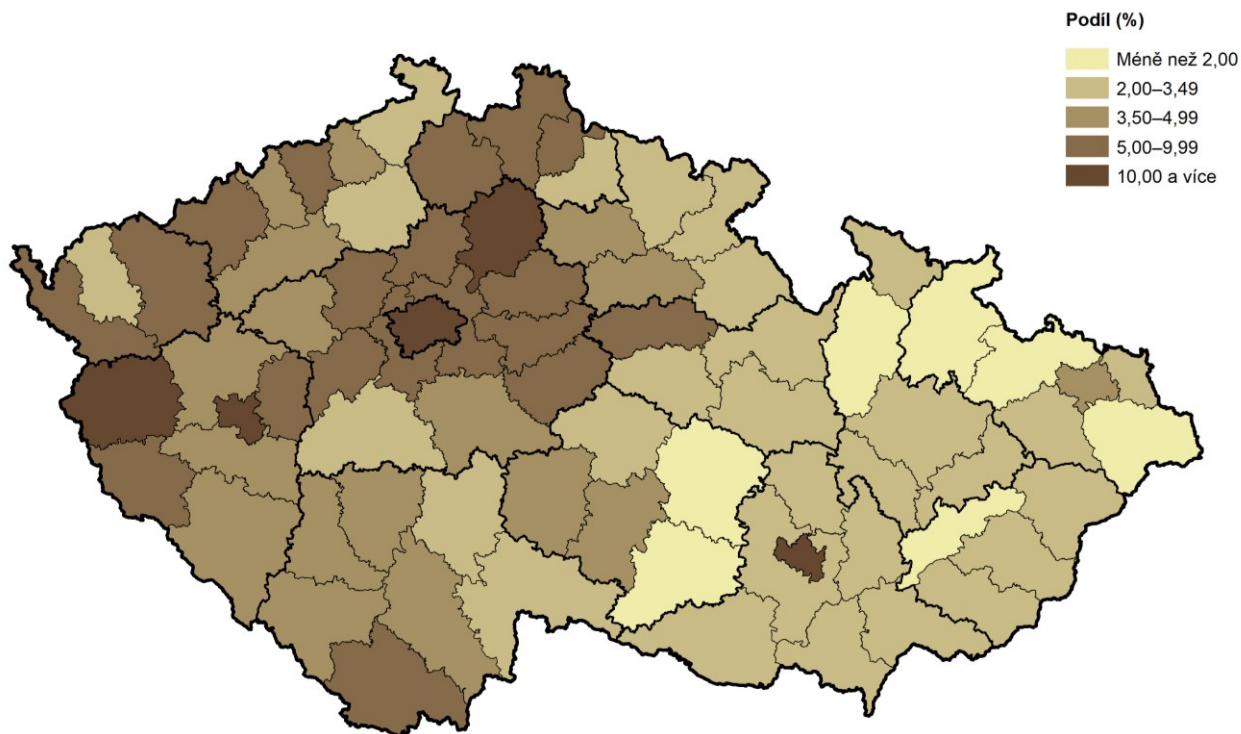
Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

Více než třetina cizinců v Pardubickém kraji pochází ze států Evropské unie.

Mezi cizinci převažují muži, v roce 2021 tvořili 60 % (při 57% podílu za celou ČR). Ze států Evropské unie v roce 2021 pocházelo 36 % cizinců žijících v Pardubickém kraji (průměr za ČR dosáhl 34 %). Podle státního občanství bylo nejvíce cizinců z Ukrajiny (8,4 tis.) a ze Slovenska (3,8 tis.). Ve srovnání s republikovým průměrem jsou v kraji více zastoupeni občané Ukrajiny, Mongolska, Rumunska a Bulharska; naopak nižší zastoupení mají mezi cizinci v Pardubickém kraji občané Ruska, Vietnamu a Německa.

Cizinci podle okresů k 31. 12. 2021

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

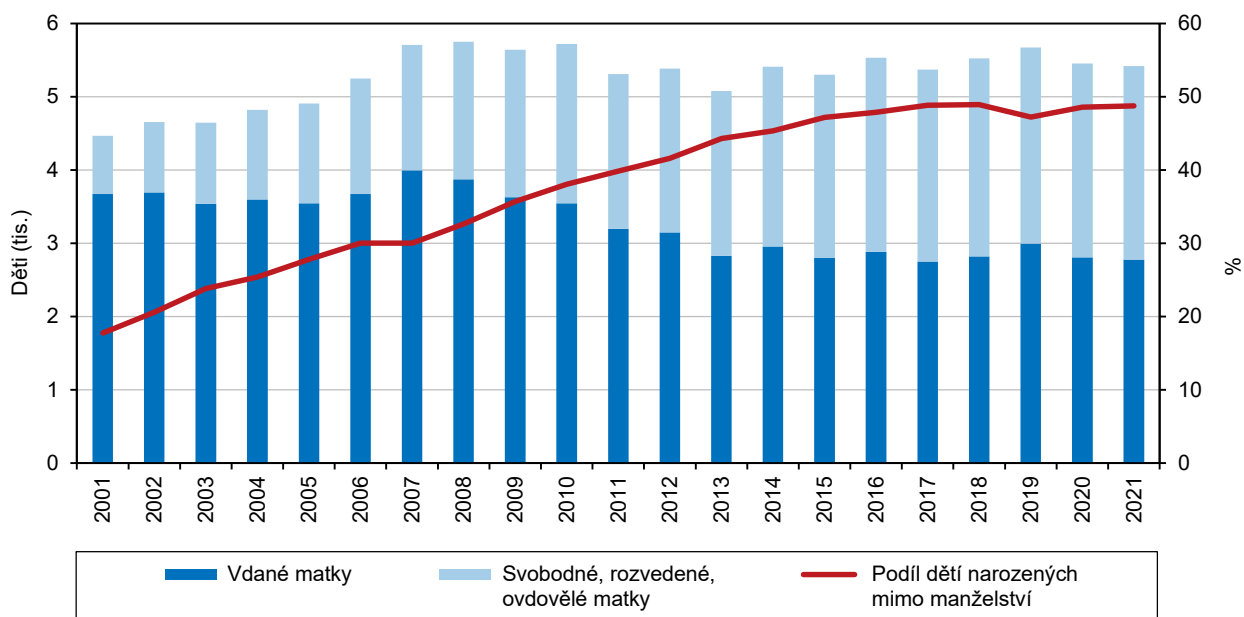
Demografické události, naděje dožití

Počet živě narozených dětí meziročně mírně klesl.

Během roku 2021 se v Pardubickém kraji živě narodilo 5 421 dětí (2 764 chlapců a 2 657 dívek), to je o 33 dětí méně než v předchozím roce. Nejméně dětí za posledních 30 let se v kraji narodilo v roce 2001 (necelé 4,5 tis.). V následujících letech rostly počty narozených na maximální hodnotu téměř 5,8 tis. v roce 2008. Mezi roky 2010 a 2011 došlo v kraji k výraznému poklesu počtu živě narozených dětí (-409), od roku 2012 počty narozených meziročně kolísají.

Graf 1.6 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Porodnost vyjádřená počtem živě narozených na tisíc obyvatel středního stavu byla v roce 2021 nejnižší na Orlickoústecku.

Na 1 000 obyvatel středního stavu v roce 2021 připadalo v kraji 10,5 živě narozených při republikovém průměru 10,6 ‰. Relativně nejvíce dětí se v rámci kraje narodilo na Chrudimsku a Pardubicku (shodně 10,7 ‰). Nejnižší porodnost byla v letech 2012 až 2020 evidována na Svitavsku, v loňském roce připadalo nejméně živě narozených dětí na 1 000 obyvatel v okrese Ústí nad Orlicí (10,3 ‰).

Počet druhorozených dětí byl meziročně o 10 % vyšší.

Struktura živě narozených dětí podle pořadí je v dlouhodobém pohledu poměrně stabilní. V posledních deseti letech představovaly prvorozené děti v průměru 47 % ze všech živě narozených dětí v kraji, druhorozené 38 % a děti narozené ve třetím či vyšším pořadí 15 %. Mezi roky 2021 a 2020 se téměř o 10 % zvýšil počet dětí narozených jako druhé v pořadí, prvorozených i narozených ve třetím či vyšším pořadí meziročně ubylo (-7 %, resp. -8 %).

Ve srovnání s republikovým průměrem jsou ženy v kraji při narození prvního dítěte o 0,7 roku mladší.

Průměrný věk matky při narození dítěte vzrostl v Pardubickém kraji za posledních deset let o 0,6 roku a v roce 2021 dosáhl 30,7 let (o 0,4 roku pod průměrem ČR). Průměrný věk prvorodiček v kraji se meziročně nezměnil a zůstal na hodnotě 28,8 let (0,7 roku pod průměrem ČR), v mezikrajském srovnání šlo o třetí nejnižší hodnotu (spolu s Libereckým krajem). V průměru nejstarší byly ženy při porodu prvního dítěte v Hl. městě Praze (31,7 roku), nejmladší pak v Ústeckém kraji (27,9 roku). Za posledních deset let vzrostl průměrný věk prvorodiček v kraji přibližně o necelý jeden rok; ve srovnání s rokem 1991 jsou matky při prvním porodu starší o sedm let.

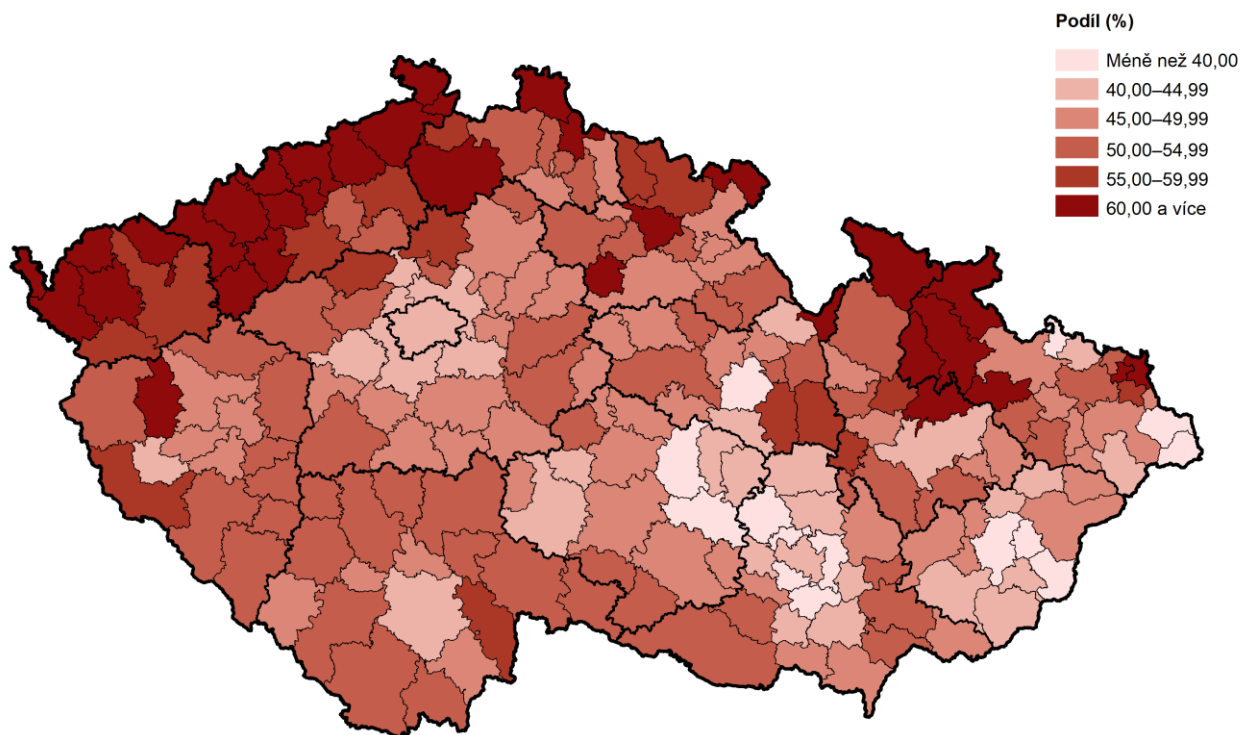
Téměř polovina dětí se narodila mimo manželství.

Mimo manželství se v kraji v roce 2021 narodilo celkem 2 644 dětí, tj. 48,8 % ze všech živě narozených dětí (o 0,2 procentního bodu více než v předchozím roce).

V mezikrajském srovnání jde o šestý nejnižší podíl při 48,5% republikovém průměru. Nejnižší zastoupení měly děti narozené mimo manželství v roce 2021 v Hl. městě Praze (40,5 %), nejvyšší v Ústeckém kraji (63,0 %). Podíl dětí narozených neprovdaným matkám rostl v kraji nepřetržitě již od počátku 90. let (kdy nedosahoval ani jedné desetiny) až na historicky nejvyšší hodnotu v roce 2018 (48,9 %), v následujících třech letech se pak pohyboval na úrovni 47,2–48,8 %.

V rámci kraje byl evidován nejvyšší podíl dětí narozených neprovdaným matkám v okrese Chrudim (51,1 %), nejnižší pak v okrese Pardubice (46,9 %). Mezi správními obvody ORP kraje se podíl narozených mimo manželství pohyboval od 38,6 % na Litomyšlsku po 64,8 % na Králicku.

Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Úhrnná plodnost v kraji i celé ČR byla v roce 2021 nejvyšší za posledních třicet let.

Úhrnná plodnost¹ žen v Pardubickém kraji meziročně vzrostla na hodnotu 1,85 dítěte na jednu ženu, jde tak o nejvyšší úroveň plodnosti za posledních třicet let (hodnotu 1,8 přesáhla v kraji naposledy v roce 1992). V mezikrajském srovnání se Pardubický kraj zařadil na pátou nejvyšší pozici, když první příčku obsadil s hodnotou 1,95 Kraj Vysočina a poslední náležela kraji Karlovarskému (1,69); republikový průměr činil v loňském roce 1,83 dítěte na jednu ženu.

Umělá přerušení těhotenství představují více než polovinu z celkového počtu potratů.

Podle údajů Ústavu zdravotnických informací a statistiky bylo v kraji v roce 2021 evidováno 1 209 potratů, což bylo o 13 případů méně než v předchozím roce a po předchozím kolísavém vývoji jde o čtvrtý meziroční pokles v řadě. Z celkového počtu potratů představovala 51,3 % umělá přerušení těhotenství (přibližně v jedné pětině případů bylo těhotenství ukončeno ze zdravotních důvodů), 42,5 % samovolné

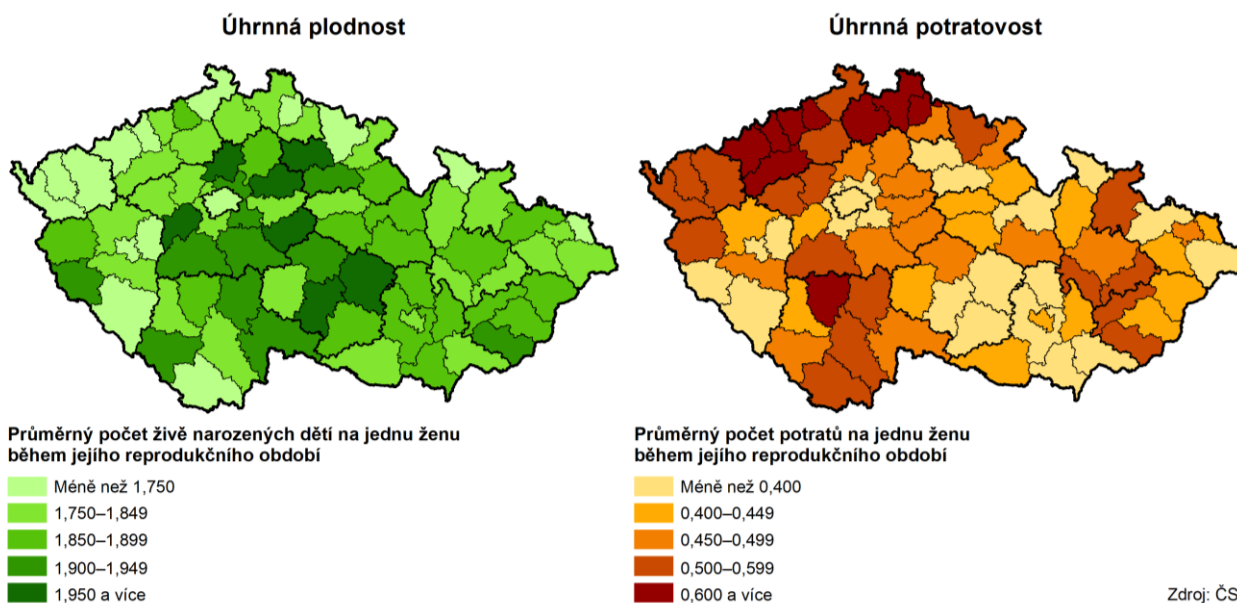
¹ Úhrnná plodnost udává průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během celého jejího reprodukčního období (15–49 let) neměnné. Hodnota úhrnné plodnosti 2,1 zajišťuje prostou reprodukci obyvatelstva.

potraty a zbývajících 6,2 % připadalo na ukončení mimoděložního těhotenství. V relativním vyjádření (po přepočtu na 1 000 obyvatel) byla celková potratovost v Pardubickém kraji (2,4 ‰) třetí nejnižší v mezikrajském srovnání při republikovém průměru 2,7 ‰. Z hlediska věku se 72 % potratů týkalo žen ve věku 25–39 let; z hlediska rodinného stavu připadalo 45 % potratů na svobodné ženy, 40 % pak na ženy vdané.

Ukazatel úhrnné potratovosti (průměrný počet potratů na jednu ženu během jejího reprodukčního období) v Pardubickém kraji meziročně mírně vzrostl na hodnotu 0,41 potratu na jednu ženu. V mezikrajském srovnání šlo o pátou nejnižší hodnotu při republikovém průměru 0,45, minimu v Kraji Vysočina a Hl. městě Praze (shodně 0,38) a dlouhodobém maximu v Ústeckém kraji (0,66).

Úhrnná plodnost a úhrnná potratovost v okresech v roce 2021

V roce 2021 zemřelo v kraji meziročně o 10 % osob více, šlo již o druhý výrazný meziroční nárůst v řadě.

V průběhu roku 2021 v kraji zemřelo 6 991 osob (3 636 mužů a 3 355 žen), což je o 608 osob více než v roce 2020 a nejvíce od roku 1960 (nejzazší dostupný srovnatelný údaj). Meziroční nárůst počtu zemřelých o 10 % byl mezi kraji 5. nejvyšší, maximum bylo zaznamenáno v Královéhradeckém kraji (nárůst o 15 %), minimum v kraji Zlínském (o 2 %), v Kraji Vysočina se počet zemřelých meziročně nepatrně snížil. V celé ČR zemřelo loni o 10,6 tis. osob více (tj. o 8 %). Ve srovnání s průměrem let 2015–2019 (před vypuknutím pandemie onemocnění covid-19) byl počet zemřelých v kraji v roce 2021 vyšší o 29 %, což představuje v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší nárůst po kraji Karlovarském (o 37 %) a Královéhradeckém (o 31 %).

Nárůst počtu úmrtí se projevil více mezi muži.

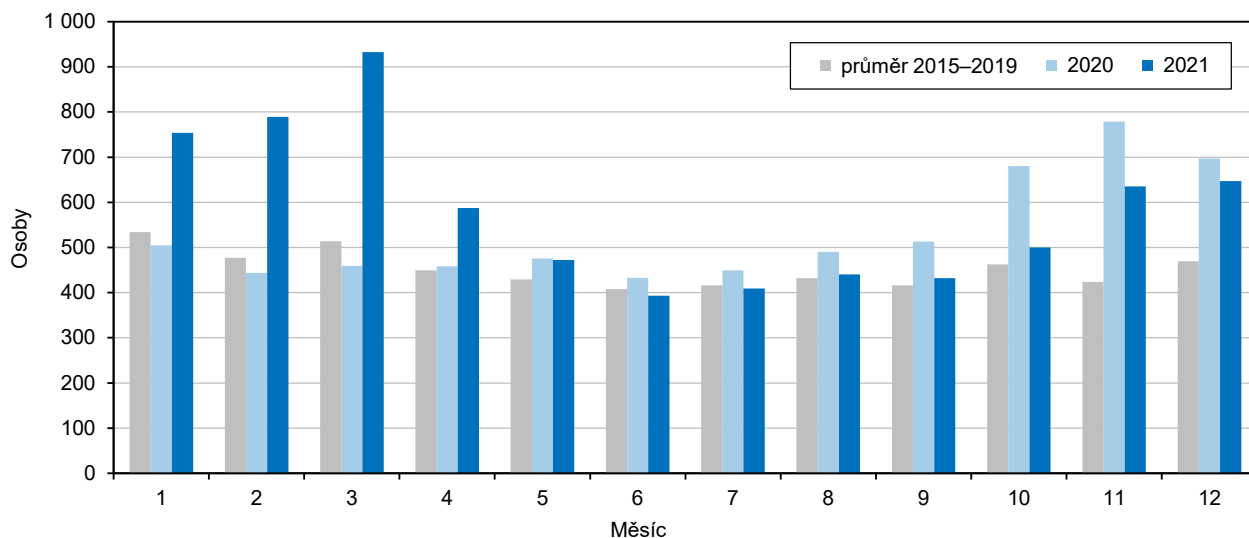
Mezi zemřelými tradičně převažují muži, u nichž se také projevil větší nárůst počtu úmrtí v posledních dvou letech zasažených pandemií. Mezi roky 2019 a 2020 vzrostl počet zemřelých mužů v Pardubickém kraji o 18 % a mezi roky 2020 a 2021 o 10 %, zatímco u žen o 12 %, resp. o 9 %. Podíl mužů na všech úmrtích v roce 2020 dosáhl 51,7 % a v roce 2021 byl 52,0 %, přičemž průměr za období let 2015–2019 činil 50,8 %.

Nejvíce úmrtí bylo v roce 2021 zaznamenáno v březnu a únoru.

Z pohledu jednotlivých měsíců zemřelo v roce 2021 v kraji nejvíce osob v březnu (933), únoru (789) a lednu (754). Březnový počet zemřelých představuje vůbec nejvyšší měsíční počet zemřelých od roku 1982, odkdy jsou data za Pardubický kraj k dispozici (dvojnásobek oproti březnu 2020 a 82% nárůst oproti březnovému průměru z let 2015 až 2019). Nadprůměrné měsíční počty zemřelých byly v kraji evidovány i v listopadu a prosinci loňského roku, naopak červnové a červencové počty zemřelých byly v porovnání s průměrem let 2015–2019 nižší.

Graf 1.7 Zemřelí v Pardubickém kraji podle měsíců

Zdroj: ČSÚ

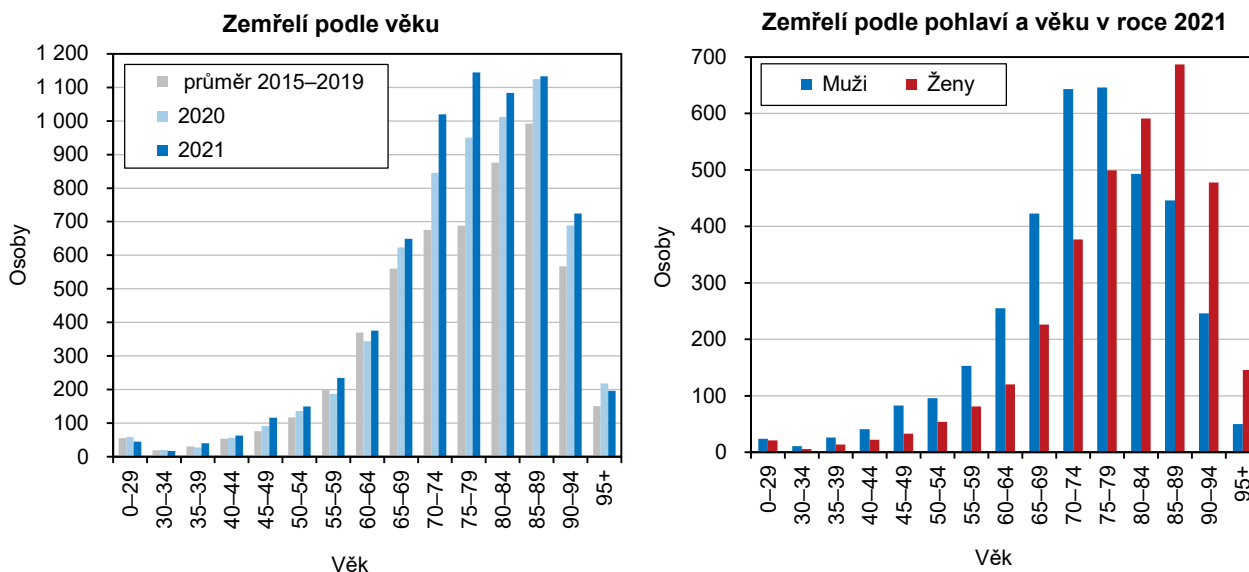

Nejsilnější pětiletou věkovou skupinou mezi zemřelými byli 75–79letí.

K nejvyššímu meziročnímu nárůstu počtu zemřelých došlo ve věkové skupině osob 75–79 let (+195 osob) a 70–74 let (+175 osob). Nejpočetnější věkovou skupinou mezi zemřelými byli v loňském roce 75–79letí (v úhrnu a mezi muži), mezi ženami bylo nejvíce zemřelých ve skupině 85–89 let.

Graf 1.8 Zemřelí v Pardubickém kraji podle pohlaví a věku

Zdroj: ČSÚ

Covid-19 byl v kraji v roce 2021 druhou nejčastější příčinou smrti.

Dlouhodobě nejčastější příčinou úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy (v roce 2021 představovaly v kraji 36,7 % všech úmrtí při 34,2% podílu v celé ČR), přičemž zdaleka nejčastěji jde o ischemickou chorobu srdeční, která byla v loňském roce příčinou 14,3 % všech úmrtí v Pardubickém kraji. V dlouhodobém pohledu podíl zemřelých na nemoci oběhové soustavy v kraji i celé ČR klesá.

Druhou největší skupinu zemřelých v kraji představovali v roce 2021 zemřelí na covid-19 (1 319 osob). Podíl covidu jako základní příčiny úmrtí meziročně výrazně vzrostl – z necelých 8 % v roce 2020 na 18,9 % v roce 2021 (pátý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání při 18,2% republikovém podílu). Největší podíl zemřelých na covid-19 na celkovém počtu úmrtí byl evidován v Karlovarském kraji (28,0 %), naopak nejmenší v Kraji Vysočina (15,6 %). Úmrtí na covid-19 byla více zastoupena

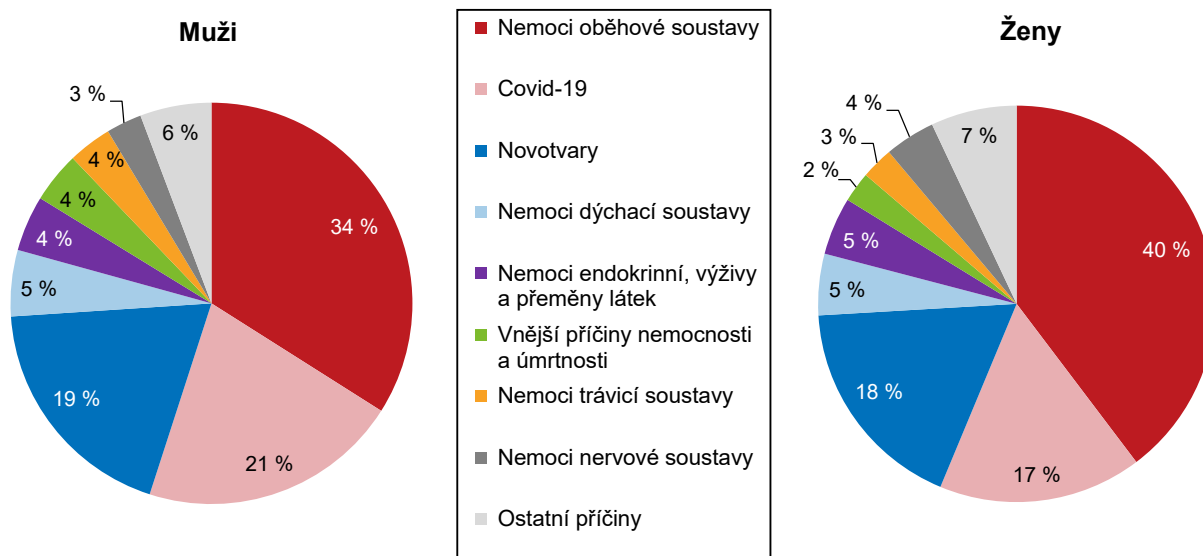

mezi muži (21,0 % všech úmrtí mužů v kraji při 20,0 % v celé ČR) než mezi ženami (16,6 %, resp. 16,3 %).

Třetí nejčtenější příčinou smrti byly novotvary, které zapříčinily 18,4 % všech úmrtí v kraji (při 19,8% republikovém průměru).

Graf 1.9 Zemřelí podle pohlaví a příčin smrti v Pardubickém kraji v roce 2021

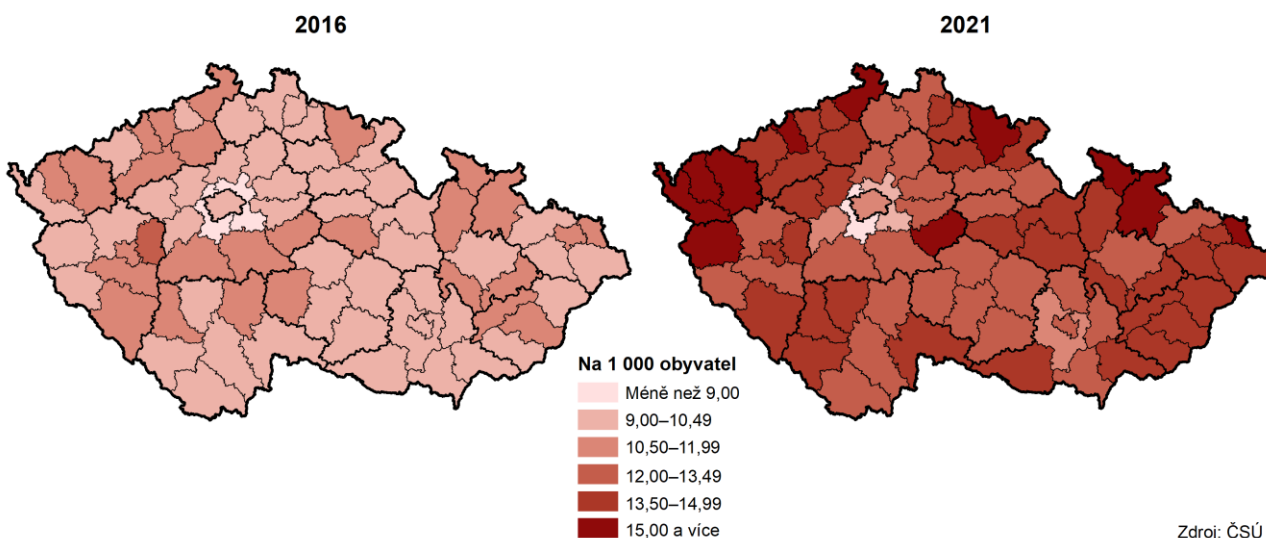
Zdroj: ČSÚ

Kojenecká úmrtnost v kraji byla v roce 2021 nejnižší od roku 1990.

V roce 2021 zemřelo v kraji 8 dětí do 1 roku (o 11 méně než v roce 2020), z toho 4 děti do 28 dnů po narození (o 8 méně oproti roku 2020). Kojenecká úmrtnost (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) dosáhla hodnoty 1,5 ‰ (v celé ČR 2,2 ‰), což je vůbec nejméně v celé dostupné časové řadě od roku 1990. Mrtvě se v kraji v roce 2021 narodilo 18 dětí, v průměru za poslední dekádu to bylo 20 dětí ročně.

Zemřelí podle okresů v letech 2016 a 2021

Zdroj: ČSÚ

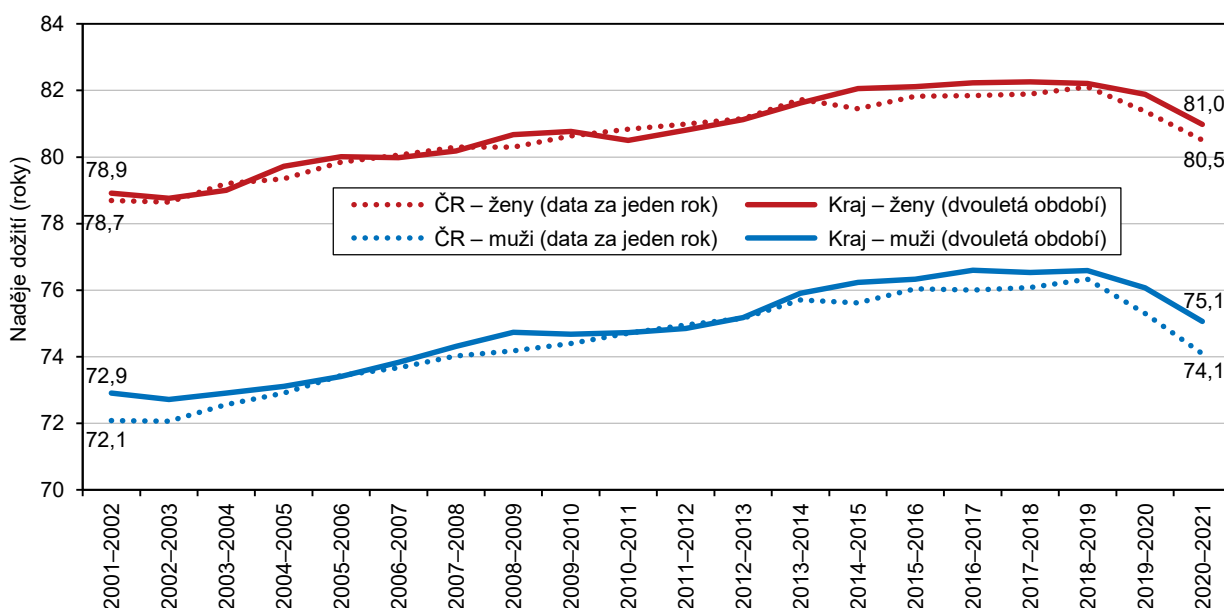
Hodnoty naděje dožití mužů i žen v Pardubickém kraji jsou nad průměrem ČR.

Naděje dožití (střední nebo očekávaná délka života) vyjadřuje, kolik let (průměrně) má před sebou osoba v daném věku za předpokladu zachování aktuální intenzity úmrtnosti. Podle posledních dostupných údajů o naději dožití při narození by se chlapec narozený v období 2020–2021 v Pardubickém kraji mohl dožít 75,1 let, dívka narozená ve stejném období pak 81,0 let. Hodnoty naděje dožití při narození mužů i žen v Pardubickém kraji se nacházejí nad celorepublikovým průměrem. Střední délka života v Pardubickém kraji je v mezikrajském srovnání v případě mužů sedmá nejvyšší, v případě žen pak devátá nejvyšší.

Z porovnání hodnot naděje dožití v období 2020–2021 mezi kraji České republiky zjišťujeme nejdelší očekávanou délku života mužů i žen v Hl. městě Praze (77,1 roku, resp. 82,3 roku). Oblastí s nejnižší nadějí dožití mužů zůstal Ústecký kraj (72,7 roku), u žen je to kraj Karlovarský (78,8 let).

Graf 1.10 Naděje dožití při narození v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Očekávaná průměrná délka života (naděje dožití) se zkrátila druhým rokem v řadě.

Střední délka života měla dlouhodobě rostoucí trend až do roku 2019. Od roku 2001 (resp. průměru let 2001 a 2002) do roku 2019 (resp. průměru let 2018–2019) vzrostla střední délka života v Pardubickém kraji u mužů o 3,7 roku a u žen o 3,3 roku (v rámci ČR došlo ke zvýšení o 4,3 resp. o 3,4 roku). Zhoršení úmrtnostních podmínek v důsledku pandemie v letech 2020 a 2021 se projevilo snížením očekávaných hodnot střední délky života. Naděje dožití mužů narozených v kraji v roce 2021 je proti roku 2019 o 1,5 roku nižší a u žen činí rozdíl 1,2 roku (v ČR došlo ke snížení o 2,2 resp. o 1,6 roku), hodnoty tohoto ukazatele se tak vrátily přibližně o desetiletí zpátky.

Naděje dožití může být počítána pro jakýkoliv věk. Muž, který v období let 2020–2021 v Pardubickém kraji dovršil 65 let, má pravděpodobně před sebou ještě 15,0 let života, stejně stará žena pak 18,9 let života. I zde je patrný pokles hodnot v posledních dvou letech (resp. dvouletých obdobích), u mužů o 1,5 roku a u žen o 0,9 roku.

Mezi správní obvody ORP s nejdelší očekávanou střední délkou života mužů

V průměru nejdelší očekávanou délku života měli mezi správními obvody ORP v kraji v období let 2017–2021 muži na Žambersku (77,1 roku), Litomyšlsku a Pardubicku (shodně 77,0 let). Nejvyšší hodnotu naděje dožití žen přesahující 82 let

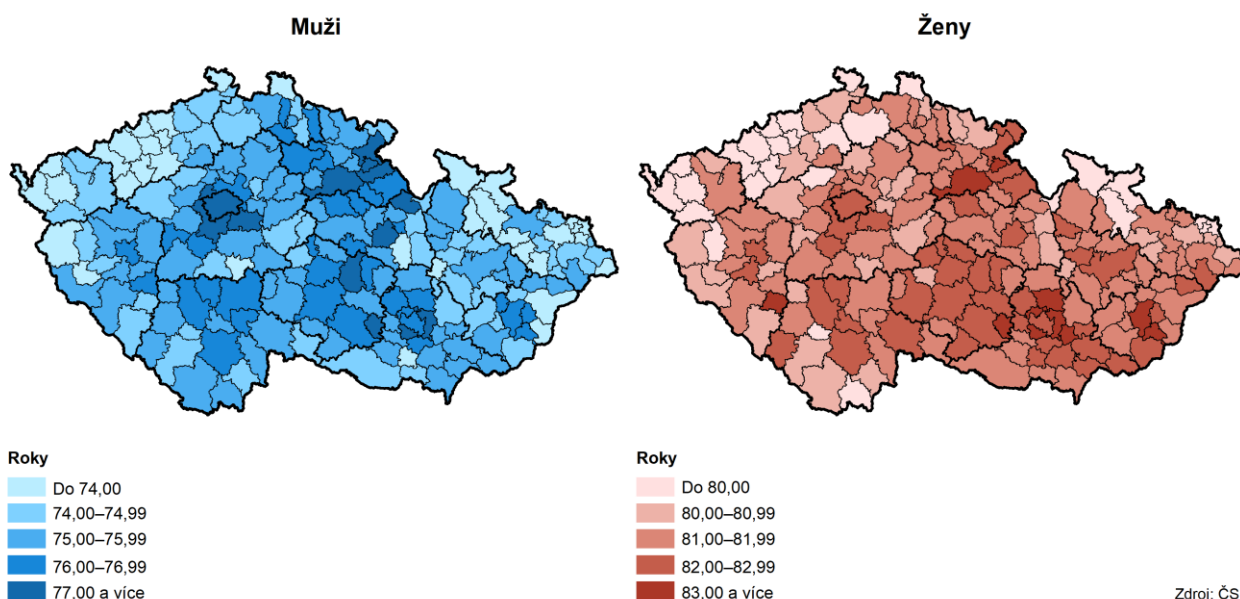

i žen patří Žamberk, Litomyšlsko a Pardubicko.

evidujeme na Pardubicku (82,4 roku) a Litomyšlsku (82,2 let). Nejméně příznivá hodnota střední délky života byla zjištěna u mužů na Svitavsku (73,9 roku) a u žen na Králicku (79,8 roku).

Mezi všemi 206 správními obvody ORP v ČR (vč. Prahy) byla naděje dožití mužů při narození v SO ORP Žamberk ve sledovaném pětiletém období 10. nejvyšší (mezi prvních 15 správních obvodů s nejdelší očekávanou délkou života se z Pardubického kraje zařadilo ještě Litomyšlsko a Pardubicko). Naděje dožití žen v SO ORP Pardubice byla při srovnání všech obvodů ORP 29. nejvyšší. Nejdelší očekávaná délka života mužů byla zjištěna v SO ORP Nové Město nad Metují v Královéhradeckém kraji (78,4 roku), u žen pak ve správním obvodu Kuřim v Jihomoravském kraji (83,6 roku).

Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2017 až 2021

I přes meziroční nárůst zůstal počet uzavřených manželství v roce 2021 pod úrovní hodnot před vypuknutím pandemie.

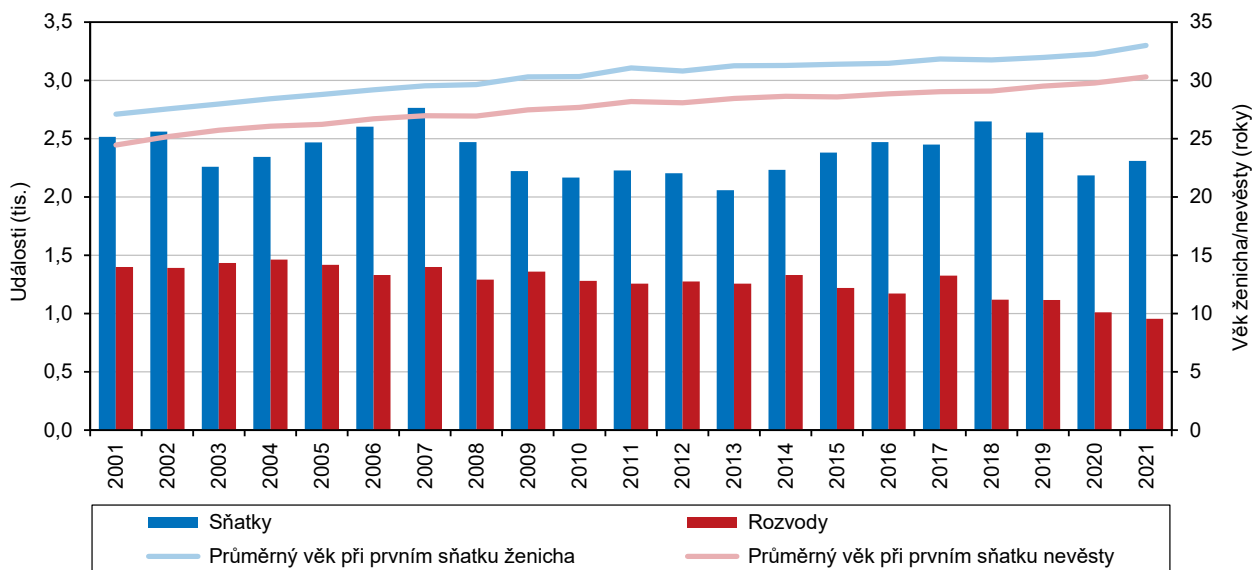
V průběhu roku 2021 bylo v kraji uzavřeno 2 309 manželství, o 125 více než v předchozím roce, ale méně než v letech 2015–2019, kdy se průměrné roční počty sňatků v kraji pohybovaly kolem 2,5 tis. Na nízký počet sňatků měla pravděpodobně vliv přetrvávající pandemie covidu-19 a s ní spojená protiepidemická opatření. Historického minima počtu sňatků bylo v kraji dosaženo v roce 2013 (2 057), nejvyšší počet sňatků byl v uplynulém desetiletí v kraji evidován v roce 2018 (2 648).

V relativním vyjádření (po přepočtu na 1 000 obyvatel) dosáhla sňatečnost v Pardubickém kraji v loňském roce hodnoty 4,5 ‰, což byla hodnota na úrovni republikového průměru.

Ve většině případů vstupovali ženichové i nevěsty do manželství poprvé (76 % mužů i žen v kraji v roce 2021). Podíl sňatků, v nichž byli oba snoubenci svobodní, dosáhl v roce 2021 hodnoty 67 %. Svůj první sňatek uzavírali muži v Pardubickém kraji v průměru ve 33,0 letech, ženy pak ve 30,3 letech. Jak u mužů, tak u žen šlo o pátý nejnížší průměrný věk v mezikrajském srovnání. V průměru nejmladší ženichové i nevěsty jsou v Kraji Vysočina (32,3 let u mužů a 29,6 let u žen). Sňatky, v nichž byl v páru starší ženich, se na celkovém počtu uzavřených manželství v kraji v roce 2021 podílely 68 %, ve 21 % sňatků byla starší nevěsta a v 11 % byli snoubenci stejně staří. Nejvíce svateb se konalo v srpnu (466), nejméně v březnu (37).

Graf 1.11 Sňatky a rozvody v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Rozvedeno bylo nejméně manželství od roku 1990.

Podle údajů Ministerstva spravedlnosti ČR bylo v Pardubickém kraji v roce 2021 rozvedeno 955 manželství (ve srovnání s předchozím rokem o 57 méně a zároveň nejméně v časové řadě od roku 1990). Rozvodovost na 1 000 obyvatel dosáhla v kraji 1,86 ‰, v mezikrajském srovnání šlo o druhou nejnižší hodnotu při republikovém průměru 2,01 ‰.

Počty rozvodů v kraji vykazovaly v posledních deseti letech mírně klesající trend, úbytky však nebyly každoroční. Pardubický kraj se řadí ke krajům se spíše nižší intenzitou rozvodovosti. Při setrvání měr rozvodovosti roku 2021 by v kraji skončilo rozvodem 37,4 % manželství, což byla při republikovém průměru 39,7 % čtvrtá nejnižší hodnota mezi kraji.

Více než polovina (57,1 %) rozvodových řízení ukončených v kraji v roce 2021 byla iniciována společným návrhem na rozvod, na návrh ženy bylo rozvedeno 27,7 % manželství a na návrh muže 15,2 %. Přibližně ve čtyřech pětinach případů se muži i ženy rozváděli poprvé (82 % mužů a 83 % žen). Průměrný věk při prvním rozvodu dosáhl v roce 2021 u mužů 43,6 let, u žen pak 40,9 let.

Rozvedená manželství s nezletilými dětmi představovala v roce 2021 v kraji 63,6 % všech rozvodů, což byla v mezikrajském srovnání nejvyšší hodnota (spolu s Jihomoravským krajem) při 60,9% průměru ČR. Podíl rozvodů s dětmi v kraji dlouhodobě převyšuje republikový průměr.

Ve dvou pětinach případů byla rozvedena manželství trvající déle než 15 let. Průměrná délka trvání manželství při rozvodu² dosáhla v roce 2021 v kraji (stejně jako v celé ČR) 13,6 roku a v posledním desetiletí se prodloužila o 0,3 roku (nejméně mezi všemi kraji ČR). Nejkratší délka trvání manželství při rozvodu byla v roce 2021 evidována v Karlovarském kraji (12,5 roku), nejdelší pak v Olomouckém kraji (14,7 roku).

² Průměrná délka trvání manželství při rozvodu je počítána z rozložení měr rozvodovosti podle délky trvání manželství. Uvedené údaje o průměrné délce trvání manželství a úhrnné rozvodovosti (vyjadřuje průměrný podíl manželství, která by se rozvedla, pokud by rozvodovost v daném roce zůstala neměnná po celou dobu trvání manželství) jsou převzaty z analýzy ČSÚ „Vývoj obyvatelstva v krajích České republiky“.

Věková struktura, index stáří

Děti do 15 let tvoří 16,1 % populace kraje.

V kraji žilo ke konci roku 2021 celkem 82 885 dětí do 15 let, které tvořily 16,1 % populace kraje. V mezikrajském srovnání šlo o čtvrtý nejvyšší podíl s maximem ve Středočeském (17,9 %) a minimem v Karlovarském kraji (15,0 %). Procentuální zastoupení dětí v populaci kraje roste již od roku 2008, kdy dosáhlo svého minima (14,6 %).

Pokles počtu i podílu osob v produktivním věku pokračuje.

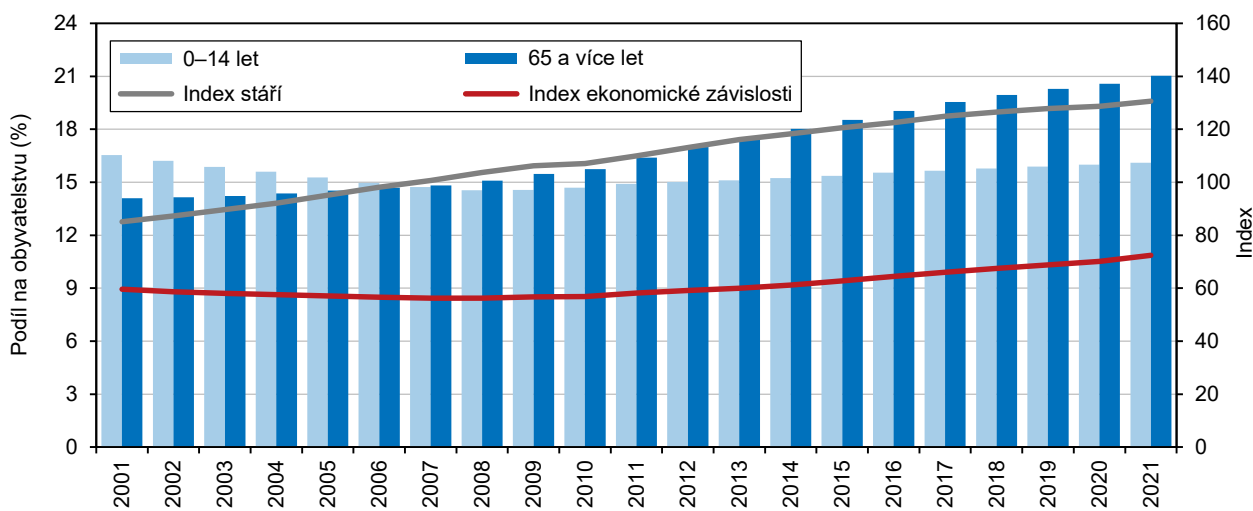
Osob v tzv. produktivním věku (15 až 64 let) žilo ke konci roku 2021 v kraji 323 389, tj. 62,9 % z celkového počtu obyvatel kraje (pátý nejnižší podíl mezi kraji). Zastoupení této věkové skupiny na obyvatelstvu kraje se snižuje od roku 2007, kdy osoby v produktivním věku představovaly 70,4 % krajské populace. Za snižováním početnosti v uvedeném období stojí přesouvání jednotlivých generací do vyššího věku – do produktivního věku začaly přecházet početně nejslabší ročníky narozené v 90. letech 20. století a zároveň ho opouštěly početně silné generace osob narozených na konci 40. let a na počátku 50. let 20. století. Na úbytku osob v produktivním věku mezi roky 2020 a 2021 se podílelo také zpřesnění údajů o početním stavu obyvatel výsledky nového sčítání lidu³.

Senioři nad 65 let se na populaci kraje podílí již 21 %.

Jednoznačně rostoucí trend zaznamenává dlouhodobě věková skupina osob starších 65 let. K 31. 12. 2021 žilo v Pardubickém kraji 108 244 seniorů, kteří se na populaci kraje podíleli 21,0 %. Jedná se o nejvyšší absolutní počet i relativní zastoupení od roku 1991. Hranici jedné pětiny seniorů v populaci překročilo v roce 2021 již dvanáct krajů republiky, nejvyšší (22,4%) podíl byl evidován v Královéhradeckém kraji. Méně než 20% zastoupení mají osoby 65leté a starší pouze ve Středočeském kraji a HI. městě Praze (18,9 %, resp. 19,7 %).

Graf 1.12 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Index stáří: počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

Index ekonomické závislosti: počet osob ve věku 0–19 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 20–64 let

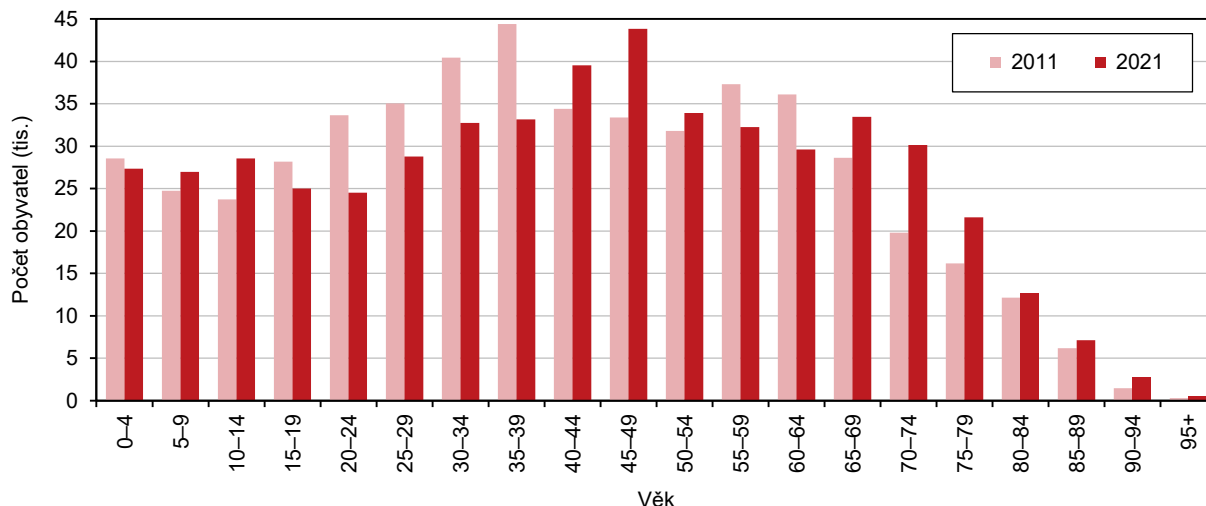
Nejpočetnější pětiletou věkovou skupinou v kraji jsou 45–49letí.

Z pohledu pětiletých věkových skupin jsou v kraji v současnosti nejvíce zastoupeny osoby ve věku 45–49 let (43,8 tis. osob ke konci roku 2021, tj. 8,5 % z celkového počtu obyvatel kraje) a 40–44 let (39,5 tis. osob, 7,7 %), tedy silné populační ročníky narozené v 70. letech 20. století.

³ Vlivem přechodu na nové stavy (z 31. 12. 2020 na 1. 1. 2021) se v Pardubickém kraji snížil počet obyvatel v produktivním věku o 7,2 tis. osob, tj. o 2,2 % (při snížení v menším rozsahu také v kategorii dětí do 15 let i 65letých a starších).

Graf 1.13 Obyvatelé Pardubického kraje podle věku (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

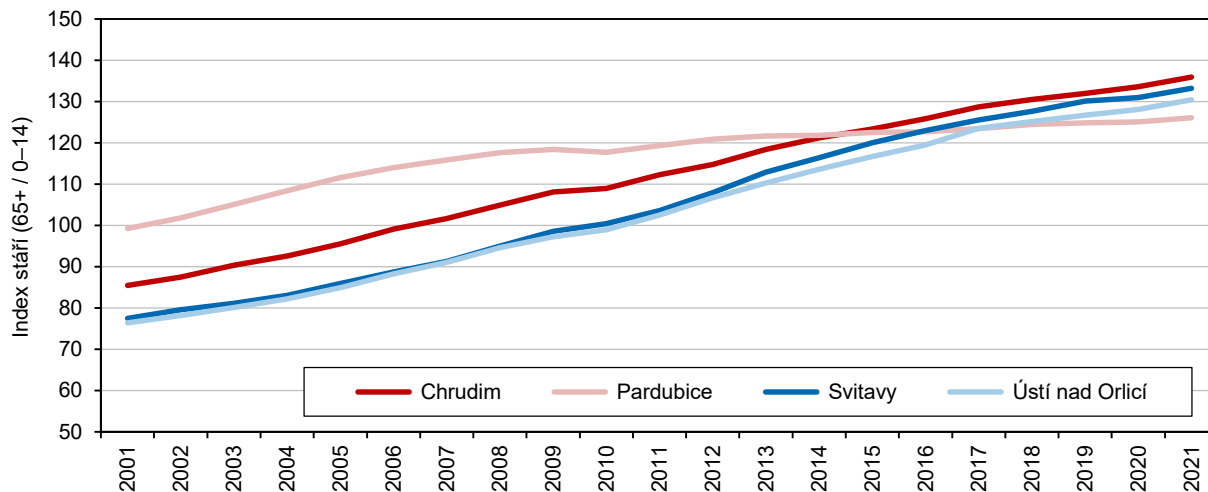

Přestože obyvatelstvo kraje oproti roku 2020 opět nepatrně zestárla, v mezikrajském srovnání zůstává šesté nejmladší.

Průměrný věk obyvatel Pardubického kraje v roce 2021 dosáhl 42,8 let, mužům bylo v průměru 41,4 let a ženám 44,3 roku. Oproti roku 2011 vzrostl průměrný věk obyvatel kraje o 1,8 roku, muži zestárlí za deset let v průměru o 1,9 roku, ženy pak o 1,8 roku. V průměru nejstarší obyvatele měly v roce 2021 kraje Zlínský, Královéhradecký a Karlovarský (shodně 43,6 let), nejmladší populací se dlouhodobě (v posledních jedenácti letech) vyznačuje kraj Středočeský (41,5 roku). V mezikrajském srovnání zůstalo obyvatelstvo Pardubického kraje šesté nejmladší, republikový průměr činil v loňském roce 42,8 let.

Graf 1.14 Index stáří v okresech Pardubického kraje (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Na 100 dětí do 15 let připadalo v roce 2021 v Pardubickém kraji již 130,6 seniorů nad 65 let.

Stále vyšších hodnot nabývá index stáří, který vyjadřuje poměr počtu osob seniorské a dětské složky obyvatelstva. Početní převaha seniorů nad dětmi byla v kraji poprvé evidována v roce 2007, kdy index stáří dosáhl hodnoty 100,6. V roce 2021 připadalo na 100 dětí do 15 let již 130,6 seniorů starších 65 let; jedná se o šestou nejnižší hodnotu mezi kraji při republikovém průměru 128,1. Nejvyšší hodnoty dosáhl index stáří v Královéhradeckém kraji (142,9), nejnižší pak v kraji Středočeském (105,4). Index stáří žen v Pardubickém kraji v roce 2021 činil 153,3 a index stáří mužů 108,9.

Index ekonomické závislosti dává do vzájemného poměru složky populace obecně označované jako ekonomicky neproduktivní a produktivní (počet osob ve věku 0 až 19 let a 65 a více let připadající na 100 obyvatel ve věku 20 až 64 let). Hodnota

tohoto ukazatele v kraji trvale roste již od roku 2008 (po předchozím poklesu) zejména vlivem oslabování produktivní kategorie a pokračujícím posilováním kategorie osob nad 65 let, v posledních letech pak mírně narůstal i počet 0–19letých. V roce 2021 dosáhl index ekonomické závislosti v Pardubickém kraji hodnoty 72 osob mimo produktivní věk na 100 osob v produktivním věku při republikovém průměru 71.

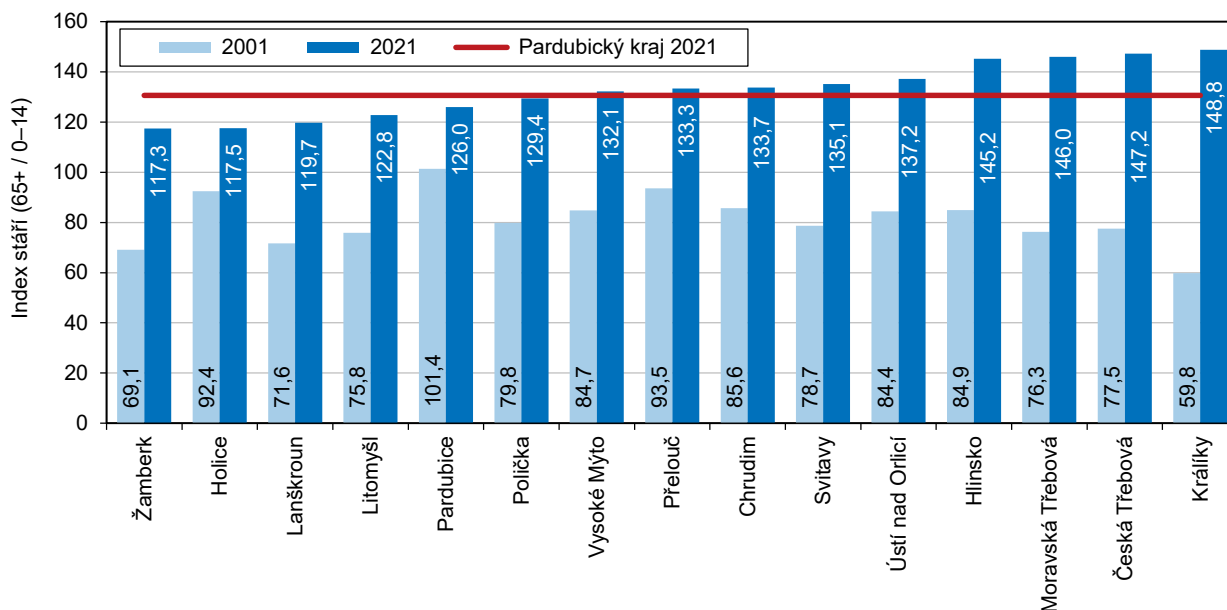
Nejmladší obyvatelstvo má mezi okresy kraje Pardubicko.

Mezi okresy kraje se nejstarším obyvatelstvem vyznačuje okres Chrudim, průměrný věk jeho obyvatel ke konci roku 2021 dosáhl 43,1 let (jako jediný z okresů v kraji překonal hranici 43 let) a na 100 dětí do 15 let zde připadalo již 136 seniorů nad 65 let. Nejmladší populací se dlouhodobě vyznačovalo Orlickoústecko, v posledních letech ho však na pozici okresu s nejmladším obyvatelstvem vystřídal okres Pardubice. Průměrný věk obyvatel Pardubicka činil v loňském roce 42,7 let, index stáří dosáhl hodnoty 126 (od počátku 90. let minulého století byl přitom až do roku 2014 poměr mezi dětskou a seniorskou složkou populace v okrese Pardubice v rámci kraje nejméně příznivý). V posledních letech dochází mezi okresy kraje ke snižování rozdílů z hlediska průměrného věku. Zatímco před deseti lety činil rozdíl mezi okresem s nejstarším a nejmladším obyvatelstvem 1,1 roku, v loňském roce to bylo 0,4 roku.

V žebříčku všech 77 okresů republiky z hlediska průměrného věku zaujímá okres Pardubice 25. příčku, „nejstarší“ okres kraje Chrudim je na 43. místě. Nejmladší obyvatelstvo žilo v okresech Praha-východ (38,9 let) a Praha-západ (39,4 let), což byly jediné dva okresy republiky, kde průměrný věk obyvatel zůstal pod hranicí 40 let a kde žilo více dětí do 15 let než seniorů. Nejvyšší průměrný věk v rámci celé republiky měli obyvatelé okresu Jeseník (44,5 let) v Olomouckém kraji.

Graf 1.15 Index stáří ve správních obvodech ORP Pardubického kraje (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Nejpříznivější věkové složení obyvatelstva mezi SO ORP kraje je dlouhodobě na Žambersku, Holicku a Lanškrounsku.

Mezi patnácti správními obvody obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje byla nejpříznivější věková struktura v roce 2021 na Žambersku, Holicku a Lanškrounsku. Tyto správní obvody se vyznačují v rámci kraje nejvyšším zastoupením dětské složky populace na straně jedné a nízkými podíly nejstarší věkové kategorie na straně druhé, s čímž souvisí nejnižší zjištěné hodnoty indexu stáří (Holicko a Žambersko shodně 117, Lanškrounsko – 120). Obyvatelům Žamberska bylo v roce 2021 v průměru 42,0 let, na Holicku dosáhl průměrný věk 42,1 let a na Lanškrounsku 42,2 let. Méně příznivé věkové složení obyvatelstva nacházíme ve správních obvodech Králíky, Česká Třebová, Moravská Třebová a Hlinsko, kde na 100 dětí do 15 let připadalo již více než 140 seniorů nad 65 let.

2. Sociální vývoj

Zaměstnanost, ekonomická aktivita

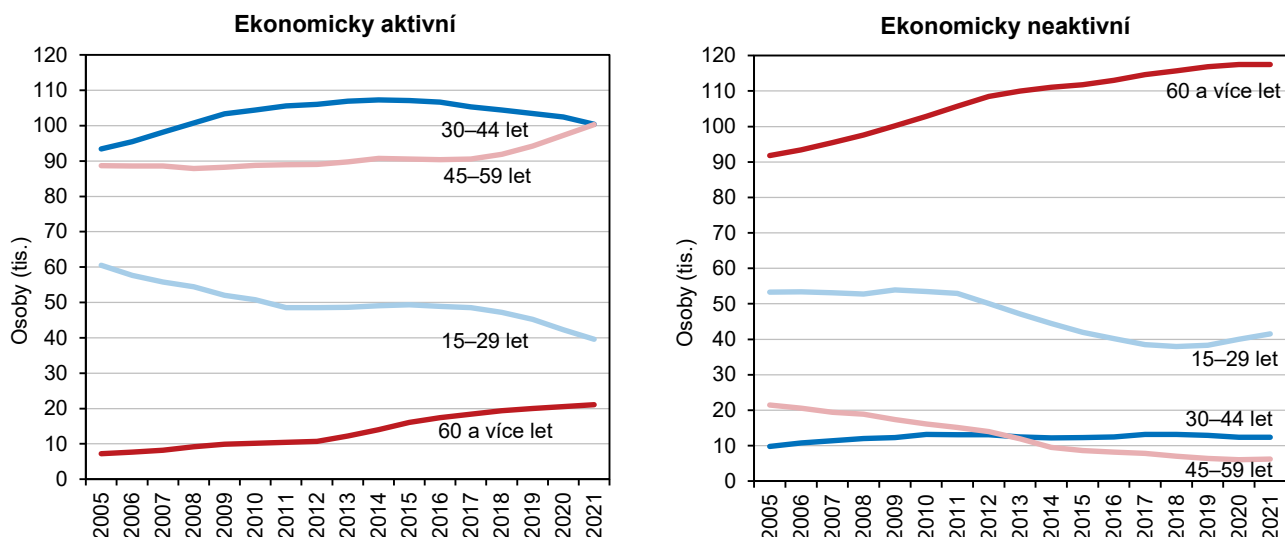
Počet ekonomicky aktivních meziročně klesl, a to díky poklesu počtu zaměstnaných osob. Nezaměstnaných po sedmi letech poklesu přibývalo. Zvýšil se i počet ekonomicky neaktivních.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) tvořilo v roce 2021 pracovní sílu⁴ v kraji v průměru 259,5 tis. ekonomicky aktivních osob, tj. o 1,4 tis. osob méně ve srovnání s předchozím rokem a zároveň nejnižší počet za posledních devět let. Tento pokles byl způsoben snížením počtu zaměstnaných osob (-3,1 tis. osob), počet nezaměstnaných meziročně vzrostl (+1,7 tis. osob). Zatímco v kategorii zaměstnaných se meziroční pokles projevil již druhým rokem v řadě, v případě nezaměstnaných byl v předchozím období nárůst naposledy zaznamenán v roce 2013. Počet ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let dosahoval v kraji maximálních hodnot v letech 2009 až 2011 (více než 185 tis.), v následujícím období se ustálil na přibližně 174 tis. osob, přičemž v roce 2020 vzrostl o 4,1 tis. a v roce 2021 došlo k nárůstu o 0,6 tis. na 179,4 tis., což je nejvyšší hodnota za posledních devět let.

Na změny ve struktuře obyvatelstva podle ekonomické aktivity a věku působí celá řada vlivů – od demografického vývoje (zejména stárnutí populace) přes legislativní vlivy (např. prodlužování věku odchodu do důchodu), ekonomické aspekty (situace na trhu práce) až po vlastní preference obyvatelstva (např. studium, mateřství, předčasný důchod).

Graf 2.1 Obyvatelstvo 15leté a starší podle ekonomické aktivity a věku v Pardubickém kraji (třileté průměry)

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil

Ekonomicky aktivních ve věku 15 až 29 let ubývá, počet ekonomicky neaktivních ve stejném věku naopak v posledních letech narůstá.

K výše zmíněnému meziročnímu úbytku celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel kraje došlo díky poklesu počtu osob ve věkové kategorii 15 až 29 let i ve skupině 30–44letých. Celkový pokles počtu ekonomicky aktivních byl brzděn rostoucím počtem osob ve věku 45–59 let i šedesátiletých a starších. Mezi ekonomicky neaktivními (ze 65 % tvořenými osobami 60letými a staršími) se po předchozím poklesu začal zvyšovat počet juniorů ve věku 15 až 29 let.

Ve struktuře pracovní síly vzrostl podíl nezaměstnaných.

Ještě v roce 2013 se zaměstnaní na pracovní síle (tj. ekonomicky aktivních) v kraji podíleli 91,6 % a nezaměstnaní tvořili 8,4 %, do roku 2020 se tento poměr posunul na 98,4 % (zaměstnaní) a 1,6 % (nezaměstnaní). V průběhu roku 2021 však došlo k poklesu podílu zaměstnaných na 97,7 % při navýšení podílu nezaměstnaných na 2,3 %.

⁴ Pracovní sílu tvoří osoby ekonomicky aktivní, a to jak zaměstnaní, tak nezaměstnaní. Zaměstnaní se podle postavení v zaměstnání člení na zaměstnance vč. členů produkčních družstev, zaměstnavatele, pracující na vlastní účet a pomáhající rodinní příslušníci.

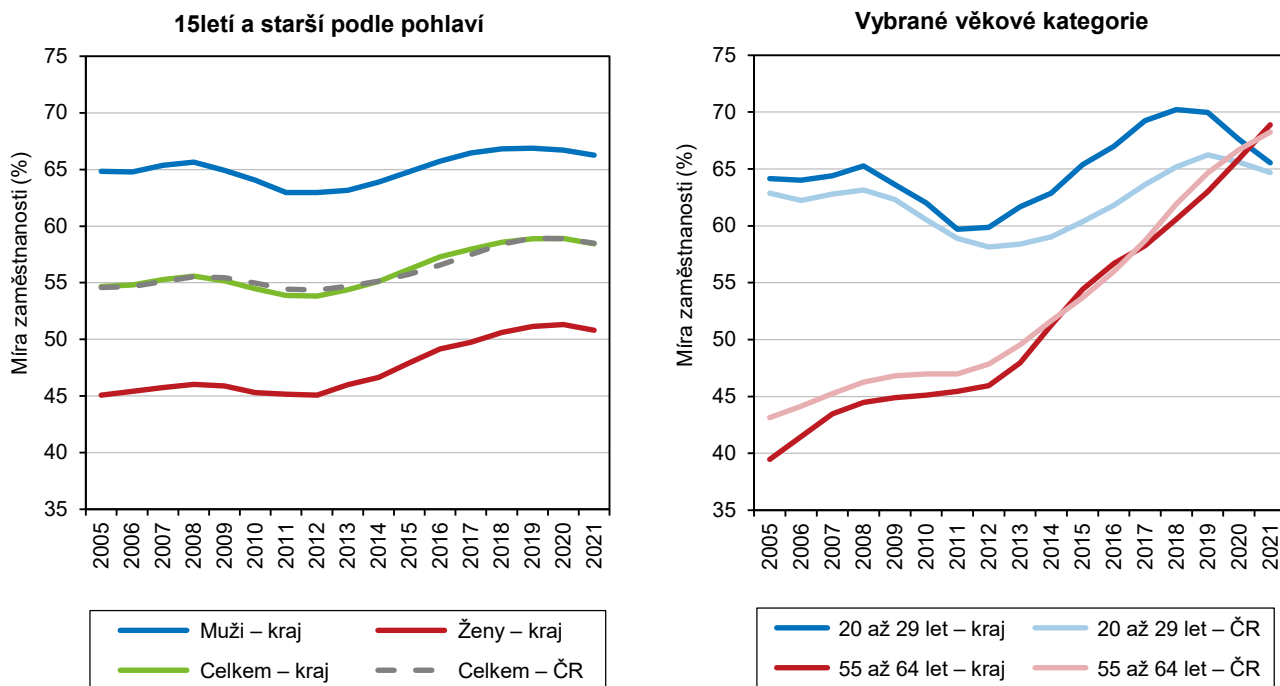

Míra zaměstnanosti v kraji meziročně klesla.

Míra zaměstnanosti⁵ osob 15letých a starších dosahovala v kraji nejnižších hodnot kolem roku 2011, následovalo období postupného růstu, které v posledních dvou letech přešlo v meziroční pokles – v roce 2021 o 0,6 procentního bodu na 57,8 % (při celorepublikovém snížení o 0,2 p. b. na 58,1 %). V mezikrajském srovnání šlo o šestou nejvyšší hodnotu (v roce předchozím přitom kraji patřila čtvrtá příčka). Míra zaměstnanosti žen dlouhodobě zaostává za muži, rozdíl se však z dlouhodobého pohledu postupně snižuje. Zatímco míra zaměstnanosti mužů v kraji v roce 2021 činila 65,5 % (meziročně o 1,2 p. b. méně), u žen dosahovala (stejně jako v roce 2020) 50,2 %.

Graf 2.2 Míra zaměstnanosti podle pohlaví a věku v Pardubickém kraji a ČR (tříleté průměry)

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil

Míra zaměstnanosti osob v předdůchodovém věku nadále roste.

Při pohledu na vybrané věkové kategorie nadále sledujeme rostoucí trend míry zaměstnanosti osob ve věku 55 až 64 let. Do roku 2021 v kraji vzrostla na 72,3 % a již překročila míru zaměstnanosti osob ve věkové skupině 20 až 29 let vstupujících na trh práce, která v roce 2021 činila 65,0 %.

Podíl středoškoláků bez maturity mezi zaměstnanými je nejvyšší v mezikrajském srovnání.

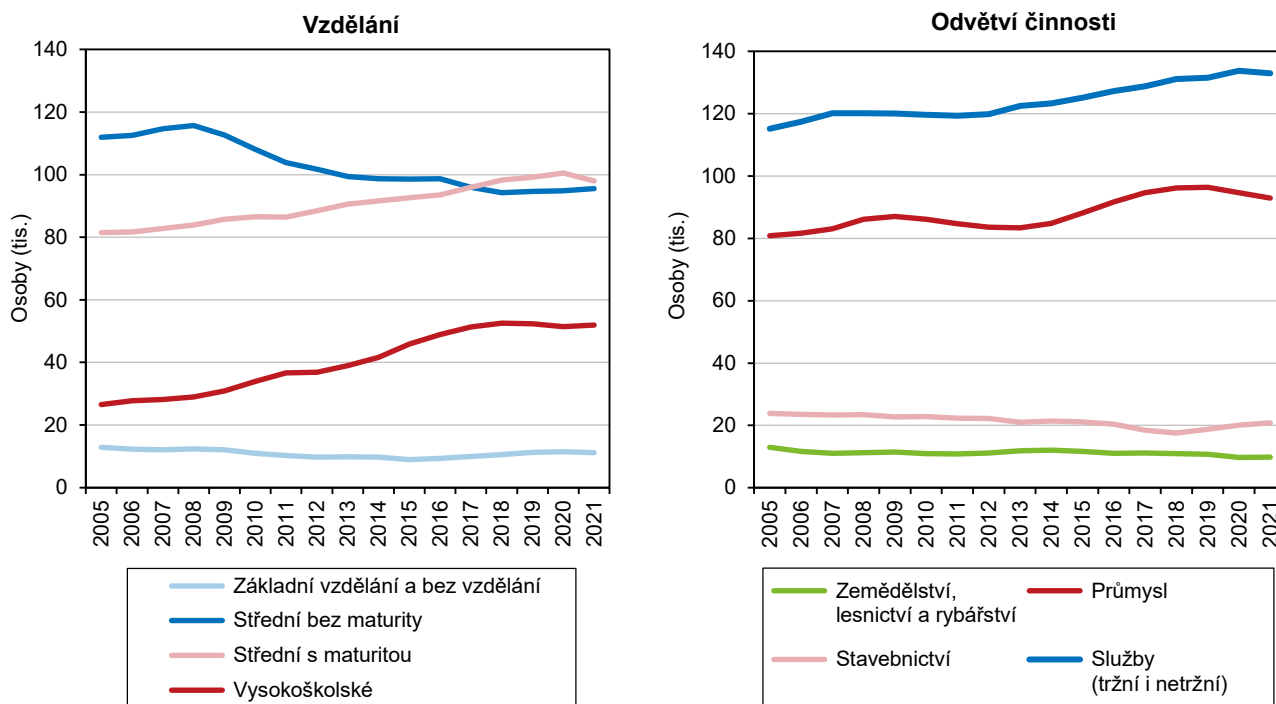
Ve struktuře zaměstnaných podle nejvyššího dosaženého vzdělání byl v kraji patrný pokles podílu osob se základním vzděláním a bez vzdělání (od roku 2010 nedosahoval 5 %), následovala stagnace a mírné zvýšení v roce 2019 na 5,1 %. V roce 2021 klesl v kraji tento podíl na 3,6 % (při 4,2% hodnotě v celé ČR). Zastoupení středoškoláků bez maturity zřetelně klesalo po roce 2008 na dlouhodobé minimum v roce 2017 – 36,3 %, následoval nárůst na 38,2 % v roce 2021 (jde přitom o nejvyšší podíl mezi kraji). Podíl středoškoláků s maturitou v kraji v roce 2021 meziročně klesl na 36,9 % (5. nejnižší hodnota mezi kraji). Zastoupení vysokoškoláků (vč. absolventů VOŠ) mezi zaměstnanými v kraji rostlo na dlouhodobé maximum v roce 2017 (21,5 %), následoval kolísavý vývoj, v roce 2021 se 21,3% podílem kraj řadil na 5. nejnižší pozici v mezikrajském srovnání.

⁵ podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob patnáctiletých a starších, resp. podíl počtu zaměstnaných daného věku a pohlaví na počtu všech osob daného věku a pohlaví

Mezi zaměstnanými ženami je patrný oproti mužům rychlejší nárůst podílu vysokoškolsky vzdělaných. Od roku 2008 je v kraji zastoupení vysokoškolaček mezi zaměstnanými ženami trvale vyšší než podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými muži. V roce 2021 měla vysokoškolské vzdělání čtvrtina zaměstnaných žen při 18% podílu vysokoškoláků mezi muži.

Graf 2.3 Zaměstnaní podle vzdělání a odvětvových sektorů v Pardubickém kraji (třileté průměry)

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil

Zaměstnanost v primárním a sekundárním sektoru nadále patří k nejvyšším v mezikrajském srovnání.

Zaměstnanost v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) v kraji nadále patří k nejvyšším v mezikrajském srovnání, a to zejména díky zpracovatelskému průmyslu. Podíl sekundárního sektoru na celkové zaměstnanosti (44,4 %) byl v roce 2021 mezi kraji 3. nejvyšší. Maximálních hodnot dosahoval počet zaměstnaných v sekundárním sektoru v kraji v letech 2017 až 2019, v následujících dvou letech se mírně snižoval.

Mírný úbytek počtu zaměstnaných od roku 2020 byl zaznamenán i v terciárním sektoru – tržních i netržních službách. Podíl zaměstnaných ve službách v kraji v roce 2021 (51,4 %) byl přitom v mezikrajském srovnání 3. nejnižší. Podílem 4,2 % zaměstnaných v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví a rybnářství) v roce 2021 se Pardubický kraj řadil na 3. místo mezi všemi kraji.

Zatímco více než polovina zaměstnaných mužů v kraji pracuje v sekundárním sektoru (56 % v roce 2021 při republikovém průměru 48 %), mezi ženami výrazně převládá uplatnění v terciární sféře (68 % v kraji při 76% podílu za celou ČR).

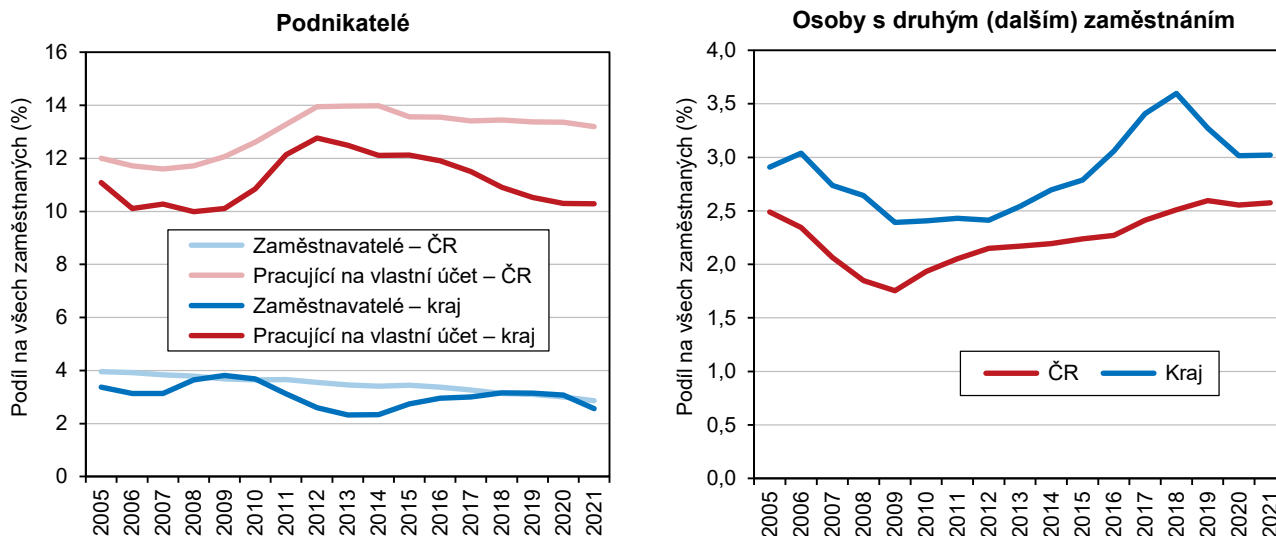
Intenzita podnikatelské aktivity v kraji patří v mezikrajském srovnání k nejnižším.

V postavení podnikatelů (tj. zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet) působilo v roce 2021 v kraji 12,3 % zaměstnaných osob (o 0,7 procentního bodu nižší podíl oproti předchozímu roku) při republikovém podílu 15,5 % (a poklesu o 0,8 p. b.). V podílu podnikatelů se kraj umístil na předposledním místě v mezikrajském srovnání. Meziročně v kraji i celé ČR klesl nejen počet osob v pozici zaměstnavatelů, ale ubylo i pracujících na vlastní účet.

Graf 2.4 Podnikatelé a osoby s druhým (dalším) zaměstnáním v Pardubickém kraji a ČR (tříleté průměry)

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil

Podíl osob s více zaměstnáními v kraji je nadále nadprůměrný.

V roce 2021 mělo v kraji podle výsledků VŠPS 7,8 tis. osob více zaměstnání, přičemž na všech zaměstnaných se podílely 3,1 % při republikovém podílu 2,6 %. V mezikrajském srovnání se jednalo o pátý nejvyšší podíl.

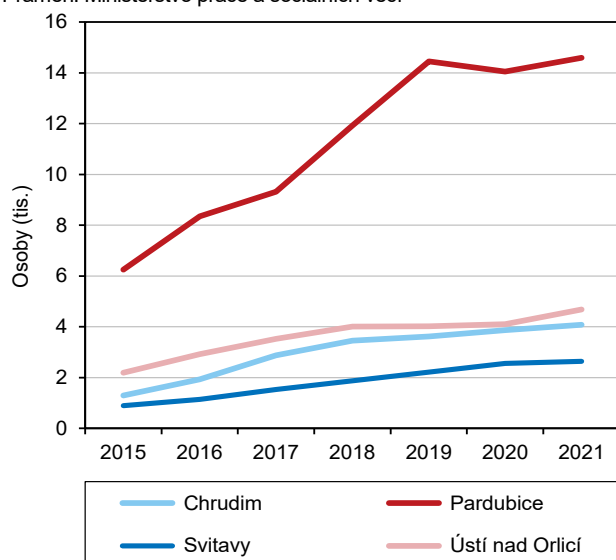
Zaměstnaní cizinci

Počet zaměstnaných cizinců v kraji se mezi lety 2015 až 2019 zdvojnásobil, poté se tempo růstu výrazně zpomalilo.

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu bylo v Pardubickém kraji ke konci roku 2021 zaznamenáno celkem 28 339 zaměstnaných cizinců, z toho 2 350 mělo platné živnostenské oprávnění. Mezi lety 2020 a 2021 se počet zaměstnaných cizinců v kraji zvýšil o 5,5 %, tj. o 4,1 procentního bodu více než mezi lety 2019 a 2020. V předchozím období bylo ovšem tempo růstu výrazně vyšší. Mezi lety 2015 až 2019 se počet zaměstnaných cizinců v kraji zdvojnásobil (růst o 108,1 %). Nejvýraznější meziroční nárůst v rámci tohoto období pak činil 29,4 % a bylo ho dosaženo mezi lety 2015 a 2016.

Graf 2.5 Cizinci evidovaní na úřadech práce v okresech Pardubického kraje (stav k 31. 12.)

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

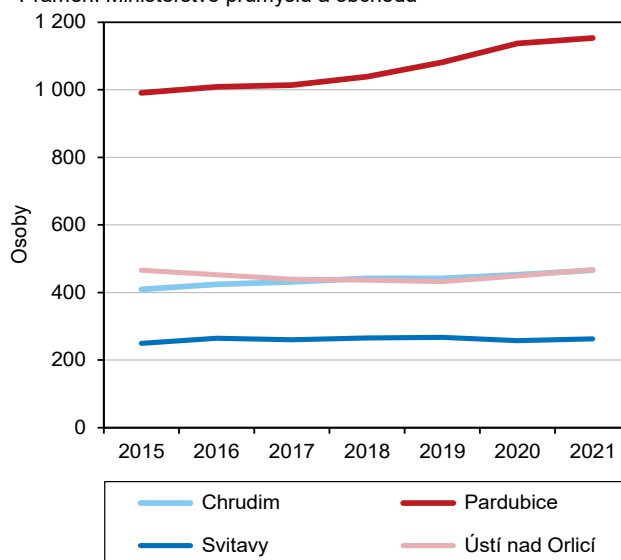

Počet zaměstnaných cizinců se meziročně zvýšil ve všech okresech v kraji.

Mezi okresy Pardubického kraje mělo ke konci roku 2021 nejvyšší meziroční nárůst počtu zaměstnaných cizinců Orlickoústecko (o 13,0 %), následovalo Chrudimsko (o 5,2 %), Pardubicko (o 3,7 %) a Svitavsko (o 3,0 %).

Graf 2.6 Cizinci s živnostenským oprávněním v okresech Pardubického kraje (stav k 31. 12.)

Pramen: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Nezaměstnanost

Počet nezaměstnaných se v kraji meziročně snížil, ubylo také uchazečů z rizikových skupin na trhu práce.

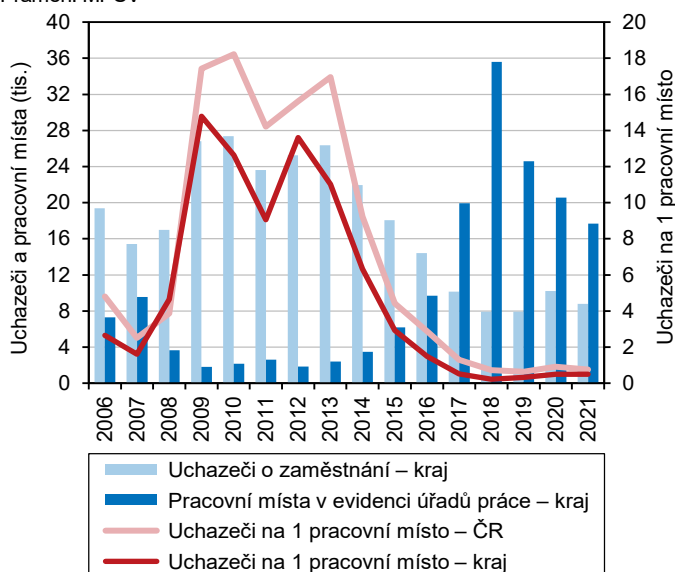
Ke konci roku 2021 bylo na úřadech práce v kraji registrováno celkem 8 783 uchazečů o zaměstnání, tj. o 14,1 % méně než v předchozím roce. Mezi dosažitelné uchazeče ve věku 15–64 let, kteří mohli bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, patřilo 8 070 osob. Zatímco počet uchazečů z řad absolventů a mladistvých se v kraji meziročně snížil o 21,3 % na 468 osob, počet uchazečů se zdravotním postižením v kraji poklesl pouze o 1,5 % na 1 595 osob. O zprostředkování zaměstnání na úřadech práce v kraji žádalo 1 888 uchazečů, kteří pečovali o dítě do 15 let (tj. o 4,9 % méně než ke konci roku 2020).

Ke konci let 2020 a 2021 měl Pardubický kraj nejnižší podíl nezaměstnaných osob v mezikrajském srovnání.

Podíl nezaměstnaných osob se ke konci roku 2021 pohyboval v rozmezí od 2,45 % v Pardubickém kraji po 5,14 % v Moravskoslezském kraji, přičemž celorepublikový průměr byl o 1,04 procentního bodu vyšší než v Pardubickém kraji. Zatímco podíl nezaměstnaných osob pod hranicí tří procent mělo celkem osm krajů (druhá nejnižší hodnota 2,73 % náležela Zlínskému kraji), pětiprocentní hranici nezaměstnanosti překročil Ústecký kraj (5,08 %) a již výše zmíněný Moravskoslezský kraj. Oproti stavu z konce roku 2020 se nezaměstnanost snížila ve všech krajích, nejvíce v Karlovarském (o 1,26 procentního bodu), nejméně v Královéhradeckém (o 0,28 p. b.). Pardubickému kraji se podařilo díky poklesu nezaměstnanosti o 0,47 procentního bodu udržet nejnižší nezaměstnanost mezi krají. Podíl nezaměstnaných mužů se v kraji snížil více než podíl nezaměstnaných žen (o 0,56 p. b. na 2,31 %, respektive o 0,38 p. b. na 2,59 %).

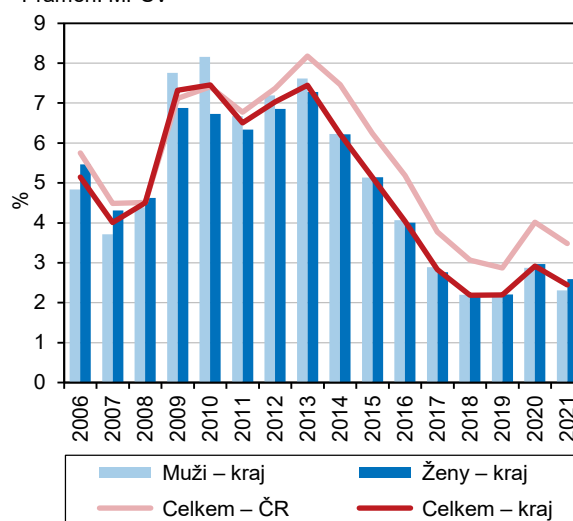
Graf 2.7 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Pardubickém kraji a ČR (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Graf 2.8 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a ČR (stav k 31. 12.)^{*)}

Pramen: MPSV

^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce v kraji meziročně poklesl.

Ke konci roku 2021 bylo v Pardubickém kraji evidováno 17 680 volných pracovních míst, z toho téměř polovina patřila do pardubického okresu (48,1 %). Oproti předchozímu roku se počet pracovních míst v evidenci úřadů práce v kraji snížil o 2 883 míst, což byl pokles o 14,0 %. Nabídka volných pracovních míst meziročně poklesla v okresech Pardubice a Svitavy (o 28,2 %, respektive o 0,8 %). Naopak okresy Chrudim a Ústí nad Orlicí zaznamenaly růst počtu pracovních míst (o 10,8 %, respektive o 5,8 %).

Ke konci roku 2021 připadala na jednoho uchazeče o zaměstnání v kraji dvě volná pracovní místa.

Zatímco ještě ke konci roku 2012 připadalo v kraji na jedno pracovní místo v evidenci úřadů práce téměř 14 uchazečů, během roku 2017 se situace obrátila a v kraji bylo více volných pracovních míst než uchazečů o zaměstnání. Nejnižší počet uchazečů na jedno pracovní místo za dobu existence Pardubického kraje byl zaznamenán ke konci roku 2018 (takřka pět volných pracovních míst na jednoho uchazeče). Ke konci roku 2021 připadala na jednoho uchazeče o zaměstnání v kraji již pouze dvě volná pracovní místa.

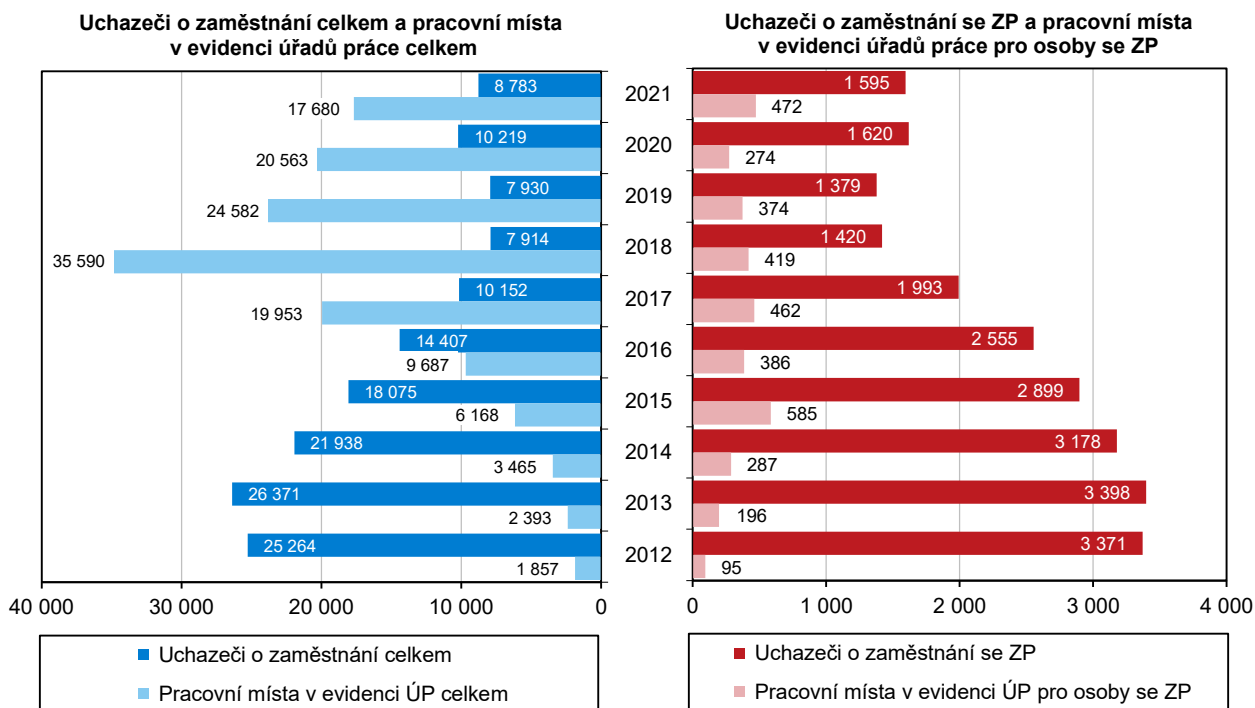

Nejpříznivější situace pro osoby se zdravotním postižením byla na trhu práce v letech 2018 a 2021.

Pro uchazeče se zdravotním postižením byla situace na trhu práce podstatně horší. Na jedno pracovní místo pro osoby se zdravotním postižením připadalo v Pardubickém kraji ke konci roku 2012 přes 35 uchazečů se zdravotním postižením. V následujících letech se stejně jako na celém trhu práce situace pro osoby se ZP zlepšila. Také pro tuto skupinu osob byl velmi příznivý rok 2018, kdy na jedno volné pracovní místo pro osoby se ZP připadalo v kraji 3,4 uchazeče. V následujících dvou letech byla v kraji situace pro osoby se ZP sice horší, nicméně šlo pouze o dočasné zhoršení. Ke konci roku 2021 již znovu připadalo na jedno volné pracovní místo pro osoby se ZP pouze 3,4 uchazeče. V celé ČR evidujeme pro tuto skupinu osob o něco příznivější podmínky než v kraji, na jedno volné pracovní místo pro osoby se ZP připadalo 2,9 uchazeče.

Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání celkem, se zdravotním postižením a pracovní místa v evidenci úřadů práce celkem a pro osoby se zdravotním postižením v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

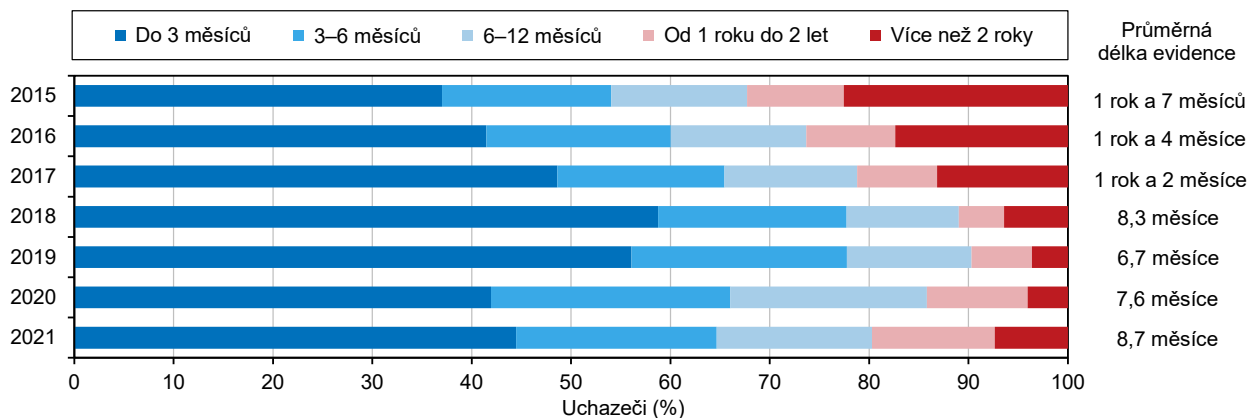

Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání se meziročně zvýšila již dvakrát za sebou. Ve srovnání s předchozím obdobím stále není vysoká.

I přesto, že se průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání na úřadech práce v Pardubickém kraji meziročně zvýšila již dvakrát za sebou (poslední nárůst činil 35 dní), můžeme si na konci roku 2021 všimnout nižší průměrné délky evidence uchazečů o zaměstnání než v předchozích letech. Ve srovnání s rokem 2015 se průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání v kraji snížila z necelých 19 měsíců na téměř 9 měsíců.

Graf 2.10 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadů práce podle délky evidence v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

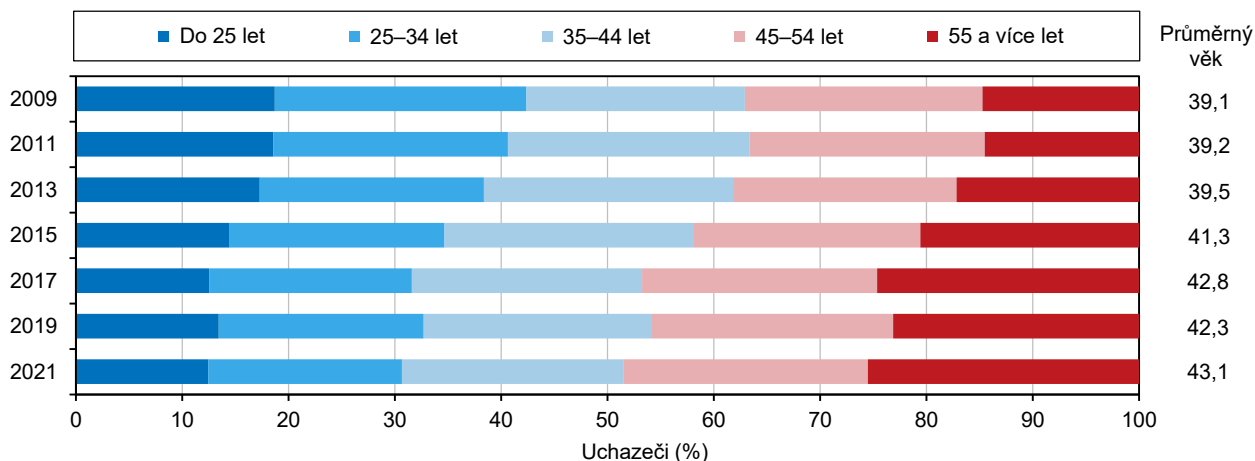

Průměrný věk uchazečů o zaměstnání roste. Podíl uchazečů do 35 let se snižuje.

V návaznosti na měnící se věkové složení populace a prodlužující se věk odchodu do starobního důchodu postupně dochází ke změnám ve struktuře uchazečů o zaměstnání podle věku. Průměrný věk uchazečů o zaměstnání v kraji se mezi koncem let 2009 až 2021 zvýšil z 39,1 roku na 43,1 roku. Během tohoto období se mezi všemi uchazeči o zaměstnání v kraji snížil podíl osob do 35 let (ze 42,4 % na 30,7 %) a zároveň vzrostl podíl uchazečů, kteří měli za sebou 55. narozeniny (ze 14,7 % na 25,5 %).

Graf 2.11 Uchazeči o zaměstnání podle věkových skupin v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

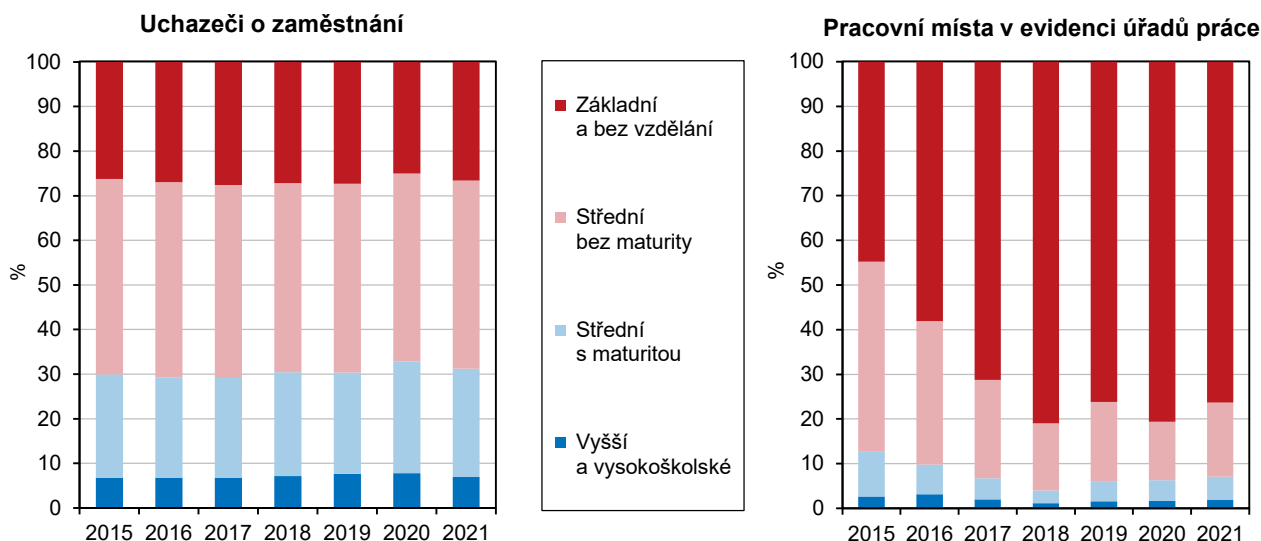

Ve skupinách osob se středoškolským, vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním převažoval na úřadech práce v kraji počet uchazečů nad volnými pracovními místy.

Zatímco struktura uchazečů o zaměstnání podle nejvyššího dosaženého vzdělání se za posledních sedm let téměř nezměnila, ve struktuře pracovních míst v evidenci úřadů práce se výrazně zvýšilo zastoupení míst pro uchazeče se základním vzděláním a bez vzdělání. Ke konci posledního měsíce roku 2021 evidovaly úřady práce v kraji v této skupině téměř šestkrát více volných pracovních míst než uchazečů o zaměstnání. V ostatních skupinách osob již převažoval počet uchazečů nad volnými pracovními místy. Ve skupině osob se středoškolským vzděláním bez maturity byl počet uchazečů o zaměstnání o 774 vyšší než počet volných pracovních míst (2 932). U uchazečů se středoškolským vzděláním s maturitou úřady evidovaly 928 volných pracovních míst, což bylo oproti uchazečům o 1 205 méně. Rovněž ve skupině osob s vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním bylo na úřadech práce v kraji hlášeno více uchazečů (608) než volných pracovních míst (320).

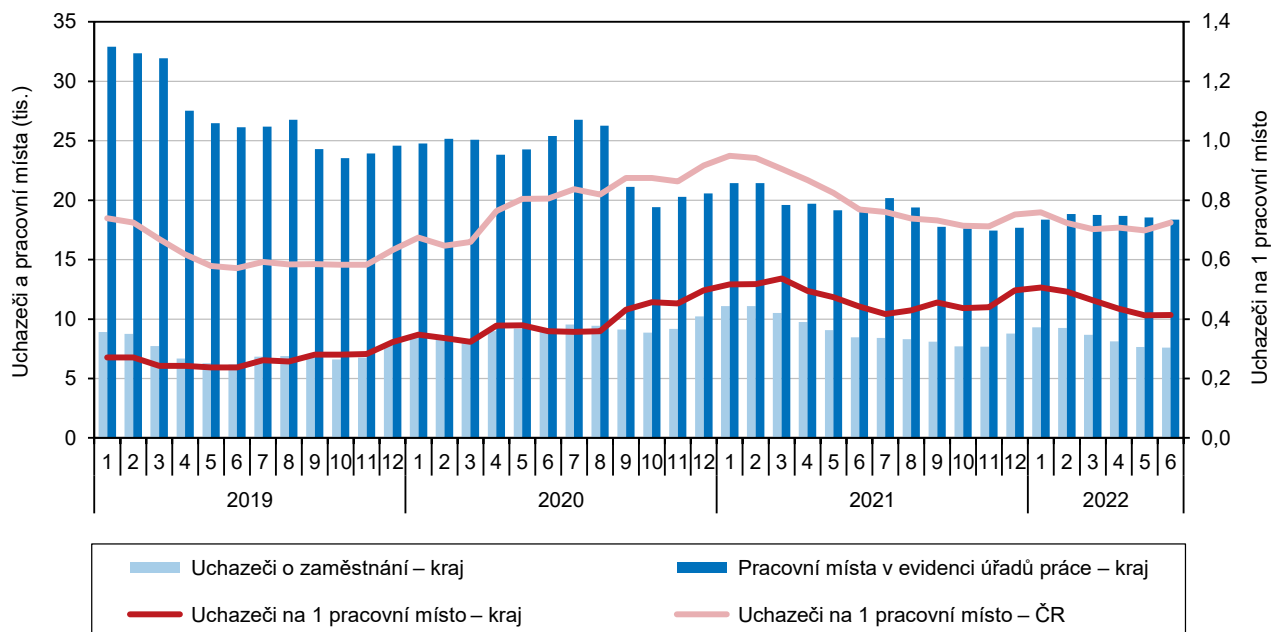
Graf 2.12 Uchazeči o zaměstnání podle nejvyššího dosaženého vzdělání a pracovní místa v evidenci úřadů práce podle požadovaného vzdělání v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Graf 2.13 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Pardubickém kraji (stav ke konci měsíce)

Pramen: MPSV

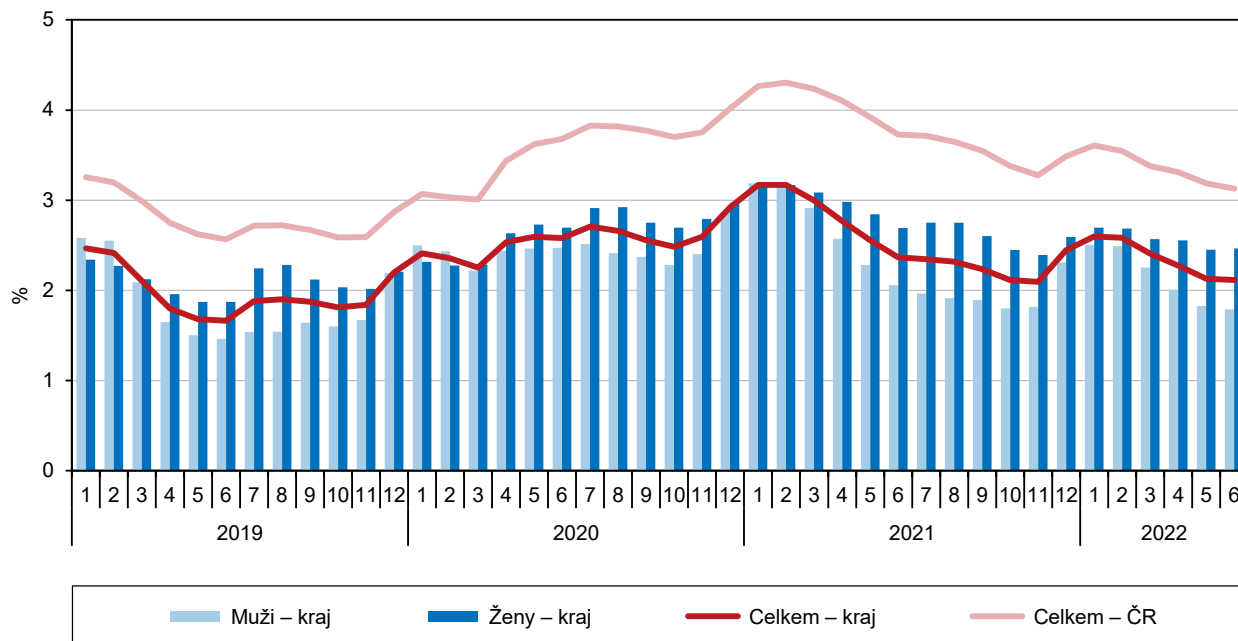

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce v kraji je od dubna 2017 vyšší než počet uchazečů o zaměstnání.

Ke konci prvního pololetí 2022 bylo na úřadech práce v kraji evidováno 18 375 volných pracovních míst, z toho tři čtvrtiny pro uchazeče, kteří nedosáhli vyššího než základního vzdělání. Oproti stejnému období předchozího roku se celkový počet pracovních míst snížil o necelých pět procent, ve srovnání s historickým maximem z listopadu 2018 (36,7 tis.) se jednalo o poloviční hodnotu. Od dubna 2017 v kraji převažuje počet pracovních míst v evidenci úřadů práce nad uchazeči o zaměstnání. Ke konci šestého měsíce roku 2022 připadalo na jednoho uchazeče o zaměstnání v kraji 2,4 volného pracovního místa, což byla po Praze druhá nejvyšší hodnota mezi kraji (při celorepublikovém průměru 1,4). V opačném pohledu připadalo v kraji ke konci června 2022 na jedno pracovní místo 0,4 uchazeče (při průměru za celou ČR 0,7).

Graf 2.14 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a ČR (stav ke konci měsíce)^{*)}

Pramen: MPSV

^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Podíl nezaměstnaných osob v kraji je dlouhodobě nízký, z pohledu měsíční statistiky má kraj od konce května 2020 nejnižší nezaměstnanost v mezikrajském srovnání.

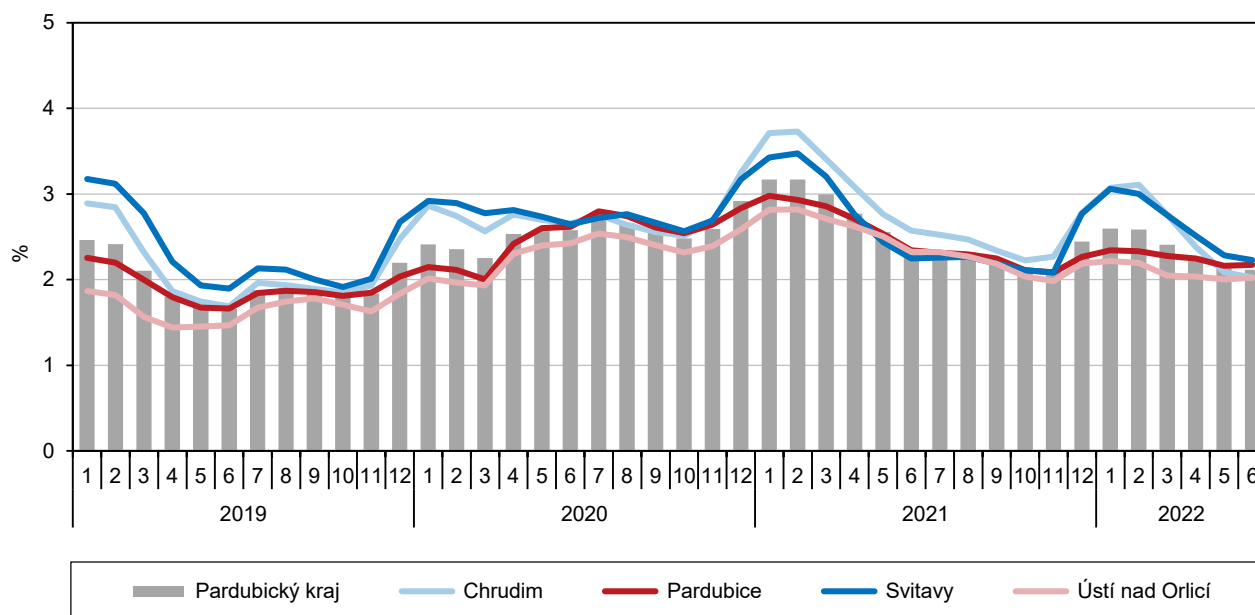
Pardubický kraj vykazuje dlouhodobě nízký podíl nezaměstnaných osob. V rámci měsíční statistiky dosahuje kraj již od konce března 2011 nižších hodnot podílu nezaměstnaných osob, než činí republikový průměr. V období od konce dubna 2018 (stav do konce června 2022) patří kraj každoměsíčně mezi tři kraje s nejnižším podílem nezaměstnaných osob, přičemž ve 40 z 51 sledovaných měsíců měl kraj dokonce nejnižší míru nezaměstnanosti mezi kraji. Od konce května 2020 neměl žádný jiný kraj nižší nezaměstnanost. Ke konci června 2022 pak dosahoval podíl nezaměstnaných osob v kraji hodnoty 2,11 %.

Podíl nezaměstnaných žen je v letních měsících každoročně vyšší než podíl nezaměstnaných mužů.

U podílu nezaměstnaných osob evidujeme v letních měsících každoročně vyšší podíl nezaměstnaných žen. Ke konci června 2022 činil podíl nezaměstnaných žen v kraji 2,46 %, což byla ve srovnání s podílem nezaměstnaných mužů v kraji (1,79 %) hodnota o 0,68 procentního bodu vyšší. Naopak v zimních měsících jsme mohli obvykle sledovat vyšší podíl nezaměstnaných mužů. V předchozím roce se ovšem začala situace na trhu práce obracet. Od konce března 2021 evidují úřady práce v kraji každoměsíčně vyšší podíl nezaměstnaných žen. V rámci poslední zimy byl zaznamenán nejvyšší podíl nezaměstnaných osob ke konci ledna 2022, přičemž podíl nezaměstnaných žen (2,70 %) měl kraj o 0,19 procentního bodu vyšší než podíl nezaměstnaných mužů (2,51 %).

Graf 2.15 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a jeho okresech (stav ke konci měsíce)^{*)}

Pramen: MPSV

^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

V celorepublikovém žebříčku okresů s podílem nezaměstnaných osob se z kraje ke konci června 2022 nejlépe umístil na 11. nejnižší pozici okres Ústí nad Orlicí s hodnotou 2,02 %.

V meziokresním srovnání v rámci Pardubického kraje se podíl nezaměstnaných osob ke konci června 2022 nacházel v rozmezí od 2,02 % v okresech Chrudim a Ústí nad Orlicí po 2,23 % v okrese Svitavy. Podíl nezaměstnaných osob v okrese Chrudim byl pouze o 0,002 procentního bodu vyšší než v okrese Ústí nad Orlicí. Okres s nejvyšší nezaměstnaností v kraji (Svitavy) měl o 0,21 procentního bodu vyšší podíl nezaměstnaných osob než okres s nejnižší nezaměstnaností (Ústí nad Orlicí). V ostatních krajích ČR ovšem evidujeme výraznější rozdíly. Zatímco nejmenší rozdíly měl mezi svými okresy právě Pardubický kraj, největší rozdíly byly patrné v Moravskoslezském kraji (nezaměstnanost v okrese Karviná byla o 5,39 procentního bodu vyšší než v okrese Nový Jičín). Mezi všemi 77 okresy ČR (vč. Prahy) se nezaměstnanost ke konci června 2022 pohybovala v rozmezí od 1,14 % v okrese Praha-východ po 8,04 % ve výše zmíněném okrese Karviná. Okresy z Pardubického kraje se v tomto žebříčku pohybovaly mezi 11. až 21. nejnižší pozicí.

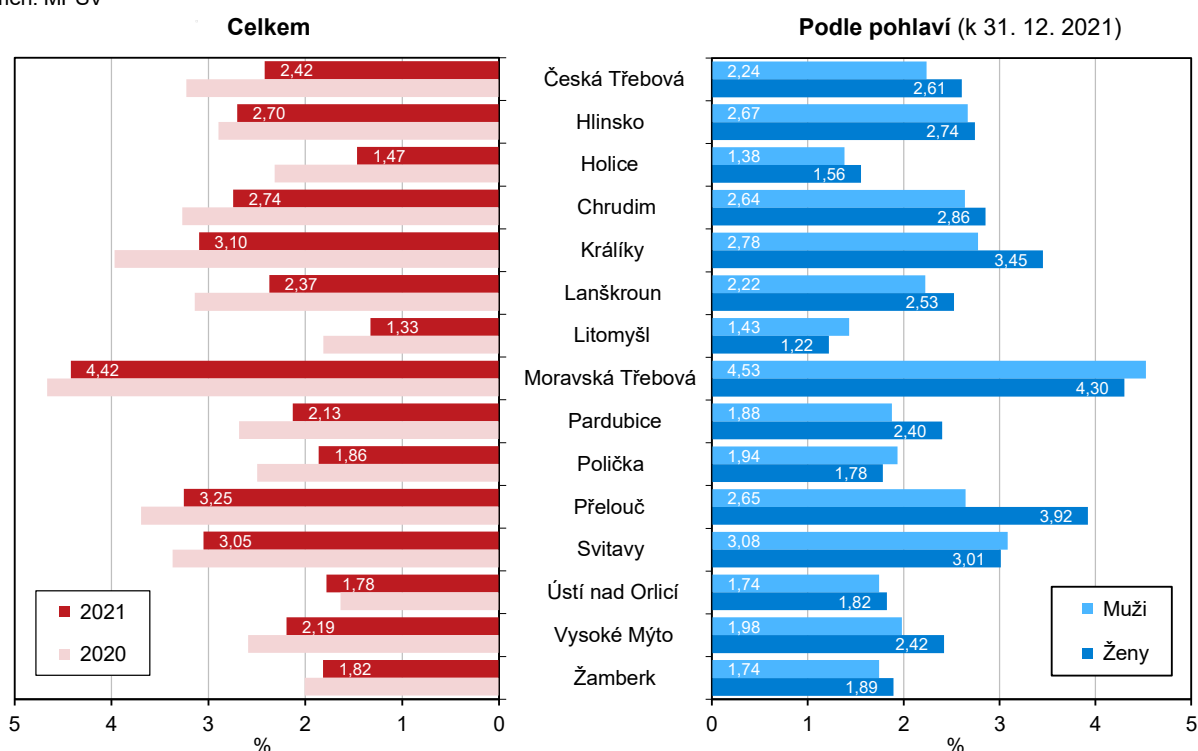

Litomyšlsko mělo ke konci roku 2021 čtvrtý nejnižší podíl nezaměstnaných osob ze všech SO ORP v celé České republice.

V rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností na území kraje má dlouhodobě nejvyšší podíl nezaměstnaných osob Moravskotřebovsko. Ke konci roku 2021 dosahovala nezaměstnanost v SO ORP Moravská Třebová hodnoty 4,42 %, což bylo o 1,97 procentního bodu více, než činil krajský průměr. Naopak nejnižší nezaměstnanost v rámci kraje můžeme ke konci roku 2021 zaznamenat v SO ORP Litomyšl (1,33 %). V celorepublikovém srovnání mezi všemi 206 správními obvody obcí s rozšířenou působností (vč. Prahy) se Litomyšlsko umístilo na čtvrtém místě, přičemž první místo patřilo SO ORP Stod (0,97 %) a poslední 206. místo SO ORP Karviná (9,63 %). V první desítku správních obvodů s nejnižší nezaměstnaností se také umístilo na šestém místě Holicko (1,47 %). Stejně jako v předchozím roce byl v rámci správních obvodů v kraji i ke konci roku 2021 zaznamenán největší rozdíl mezi podílem nezaměstnaných mužů a žen na Přeloučsku. Podíl nezaměstnaných žen na Přeloučsku dosahoval ke konci roku 2021 o 1,28 procentního bodu vyšší hodnoty než podíl nezaměstnaných mužů (2,65 %).

Graf 2.16 Podíl nezaměstnaných osob ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje (stav k 31. 12.)^{*)}

Pramen: MPSV

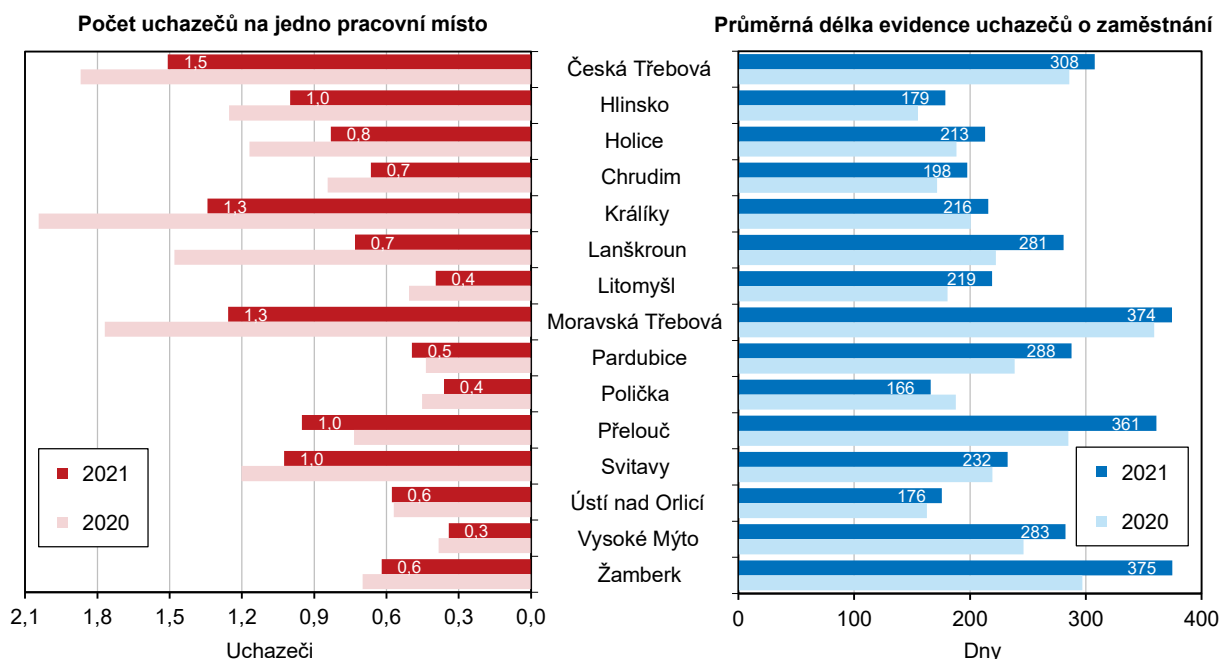
^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Počet uchazečů o zaměstnání se meziročně snížil ve všech SO ORP v kraji s výjimkou Orlickoústecka. Nejdelší průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání na úřadech práce v kraji byla na Žambersku.

Mezi koncem roku 2020 a 2021 se snížil počet uchazečů o zaměstnání na úřadech práce ve většině SO ORP v České republice, nárůst je zaznamenán pouze ve 22 z 206 SO ORP. V rámci Pardubického kraje vzrostl počet uchazečů pouze v SO ORP Ústí nad Orlicí (o 11,1 %). Nejvyšší meziroční pokles počtu uchazečů o zaměstnání byl v rámci kraje evidován na Holicku (o 31,0 %, tj. 6. nejvyšší pokles v rámci celé ČR). Při přepočtu uchazečů na volná pracovní místa mělo ke konci roku 2021 nejpriznivější hodnotu v kraji Vysokomýtsko. Zatímco v SO ORP Vysoké Mýto připadalo na jedno pracovní místo pouze 0,34 uchazeče, na Českotřebovsku to bylo 1,51 uchazeče, což byla nejméně příznivá hodnota v kraji. Druhá nejméně příznivá hodnota byla evidována na Králicku (1,34 uchazeče) a třetí na Moravskotřebovsku (1,26 uchazeče). SO ORP Moravská Třebová se v posledních letech vyznačoval také dlouhou průměrnou dobou evidence uchazečů o zaměstnání. Zatímco ke konci roku 2020 činila na Moravskotřebovsku průměrná délka evidence 359 dní a byla nejdelší mezi SO ORP v kraji, ke konci roku 2021 dosahovala 374 dní a byla druhá nejdelší za Žamberskem (375 dní).

Graf 2.17 Počet uchazečů na jedno pracovní místo a průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje (stav k 31. 12.)

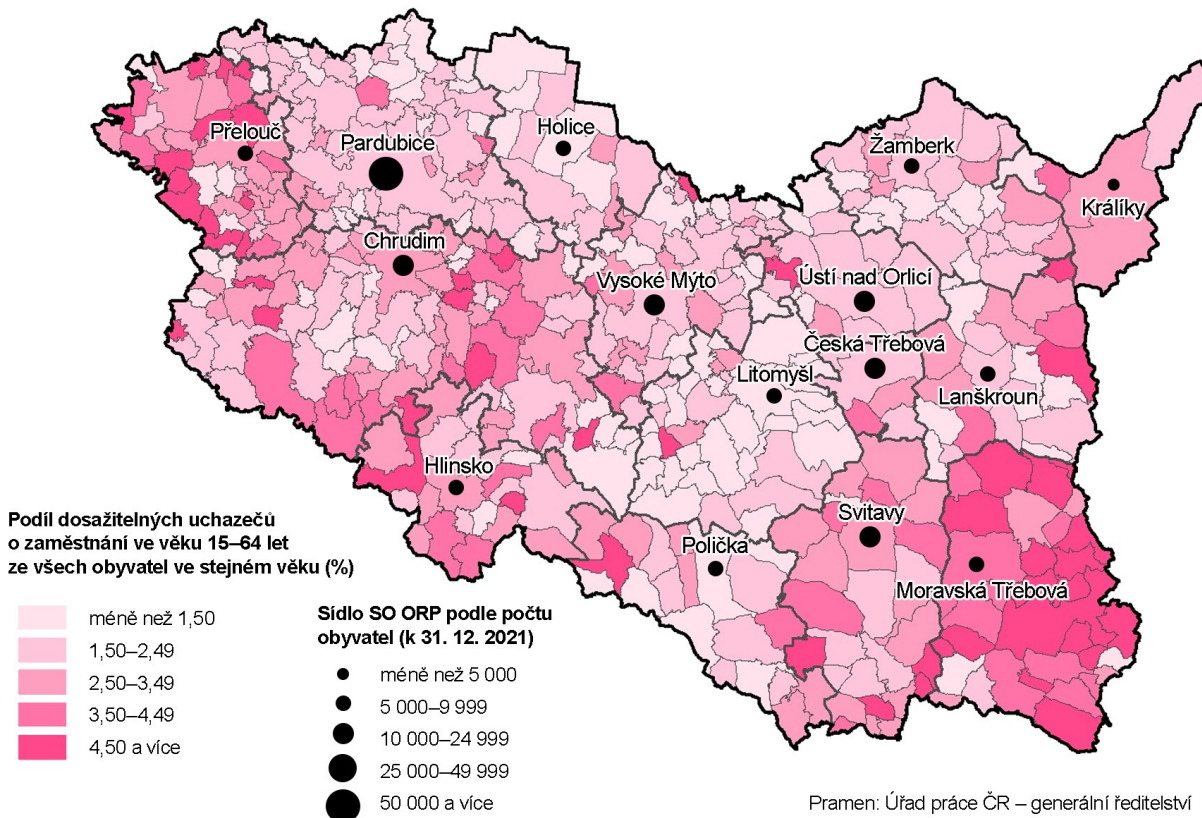
Pramen: MPSV

Nezaměstnanost se meziročně snížila téměř ve dvou třetinách obcí v kraji.

Mezi koncem roku 2020 a 2021 se snížil podíl nezaměstnaných osob ve většině obcí kraje. Pokles nezaměstnanosti hlásilo 294 ze 451 obcí v kraji, v šesti obcích pak zůstala nezaměstnanost na stejné úrovni. Pětiprocentní a vyšší podíl nezaměstnaných osob mělo ke konci roku 2021 celkem 37 obcí v kraji, tj. o 20 méně než v předchozím roce. V rámci sídel SO ORP v kraji se podíl nezaměstnaných osob ke konci roku 2021 nacházel v rozmezí od 1,31 % ve městě Litomyšl po 3,84 % ve městě Moravská Třebová.

Podíl nezaměstnaných osob v obcích Pardubického kraje k 31. 12. 2021

Pramen: Úřad práce ČR – generální ředitelství

Příjmy a životní podmínky domácností

Meziroční tempo růstu ČDDD v kraji v roce 2020 bylo ve srovnání s republikovým tempem rychlejší.

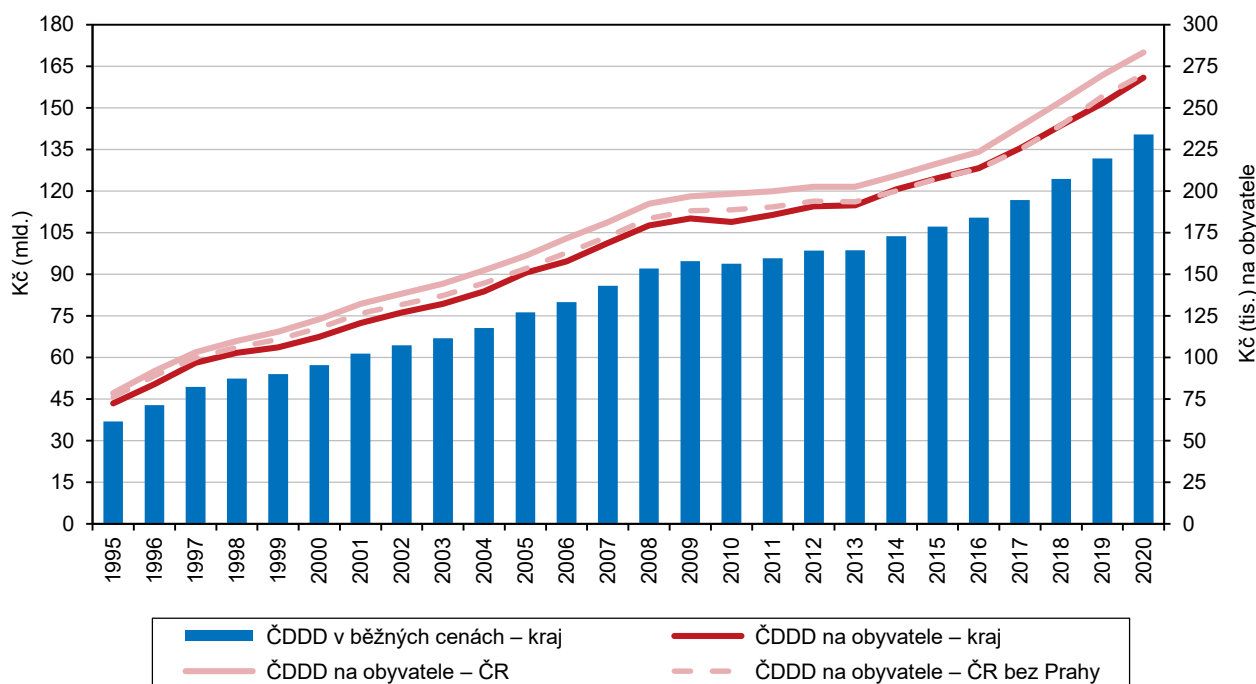
Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)⁶ je částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu a úspory. Jeho objem v běžných cenách dlouhodobě postupně narůstal, s výjimkou let 2009 až 2013, kdy vlivem ekonomického útlumu růst výrazně zpomalil, resp. přešel v roce 2010 v kraji v meziroční snížení. Poté nastává oživení a ČDDD v kraji se začal zvyšovat; v letech 2014 až 2019 meziročně o 3 až 6 %, v roce 2020 pak následoval 6,6% růst při republikovém navýšení o 5,4 %. ČDDD kraje se na republikovém objemu dlouhodobě podílí v průměru 4,6 % a jedná se nejčastěji o třetí nejnížší podíl v mezikrajském srovnání.

Hodnotou ČDDD na obyvatele se kraj řadí doprostřed mezikrajského žebříčku.

V hodnotě ČDDD na obyvatele se kraj od roku 2012 střídavě řadí na šestou a sedmou pozici mezi kraje (v roce 2020 mu s 268,2 tis. Kč patřila sedmá příčka), když do roku 2003 obsazoval nejčastěji 12. pořadí. Za celorepublikovým ČDDD na obyvatele (výrazně ovlivněným vysokými hodnotami za Hlavní město Prahu) důchod v kraji dlouhodobě zaostává – v roce 2020 o 5,4 % (nejméně v roce 2014 – o 3,9 %), počátkem tisíciletí pak o více než 8 %. Hodnotě ČDDD na obyvatele v ČR bez Prahy se krajský důchod postupně přibližoval, když v letech 2014 až 2017 jej (v řádech stokorun) dokonce převýšil, v roce 2020 za ním pak o 0,8 % zaostával.

Graf 2.18 Čistý disponibilní důchod domácností v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

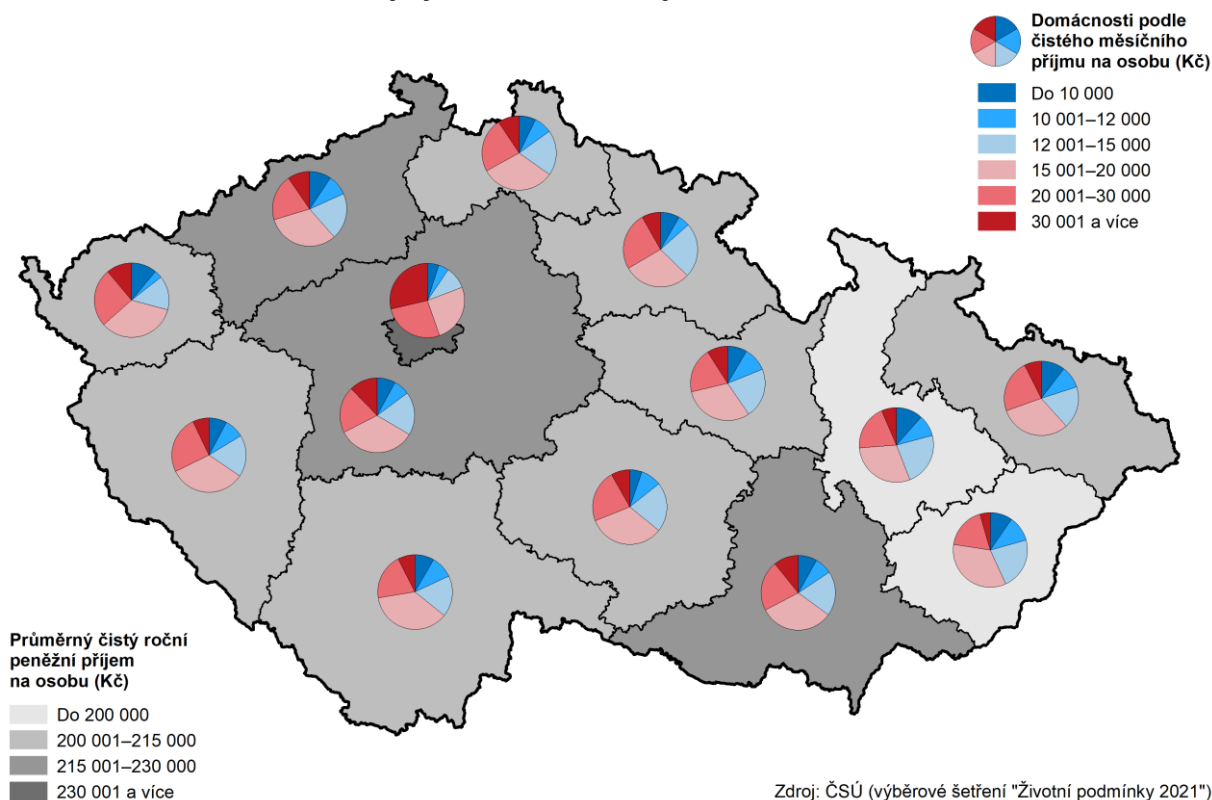

Průměrné čisté peněžní příjmy na člena domácnosti v kraji nadále patří k nejnižším.

Podle výsledků výběrového šetření ČSÚ v domácnostech „Životní podmínky 2021“ dosáhl čistý peněžní příjem v přepočtu na jednoho člena domácnosti 206,1 tis. Kč ročně (sledováno za rok 2020) a kraj se touto hodnotou zařadil na 11. místo mezikrajského žebříčku; nižší příjmy zaznamenaly pouze kraje Moravskoslezský, Olomoucký a Zlínský.

⁶ Čistý disponibilní důchod domácností – ČDDD (makroekonomický agregát) je ve zjednodušeném vyjádření tvořen čistými mzdami a platy, sociálními dávkami a ostatními důchody, provozním přebytkem drobných podnikatelů a klasických domácností, snížený o běžné daně. Data za rok 2021 budou k dispozici v lednu 2023.

Příjmy domácností v krajích v roce 2020

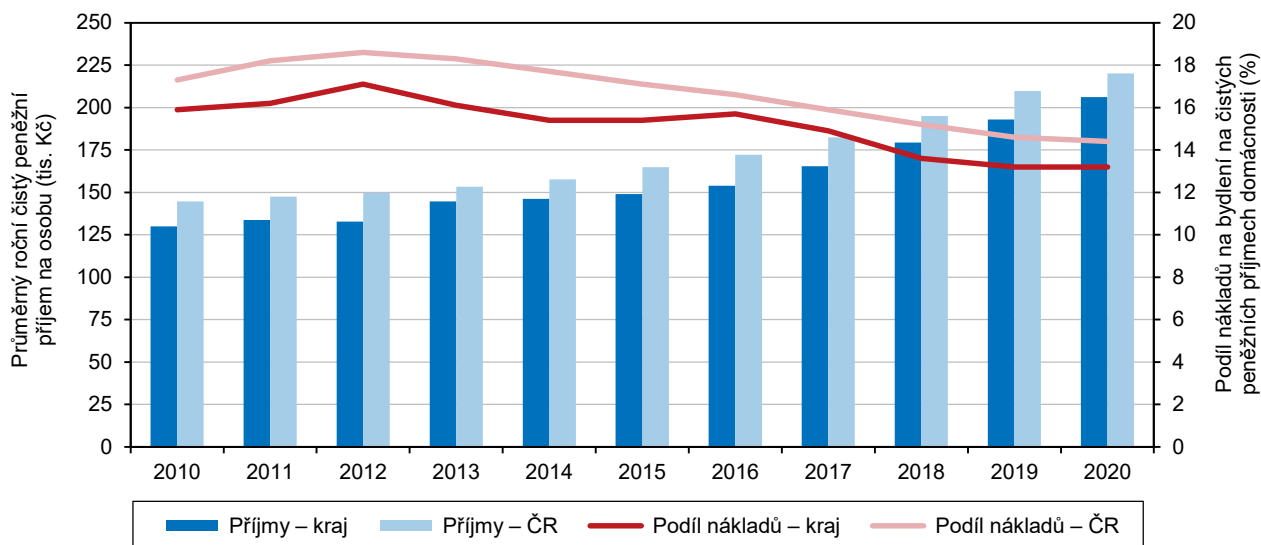
Tempo růstu příjmů domácností se mírně zpomalilo.

Ve srovnání s výsledky šetření v předchozím roce se čisté roční peněžní příjmy na člena domácnosti v kraji v roce 2020 zvýšily o 13,1 tis. Kč, tj. nominálně o 6,8 % (mírně pomalejším tempem než v předchozích třech letech), při republikovém navýšení o 4,9 %. Po zohlednění růstu cen v ČR v roce 2020 (o 3,2 %) vzrostly příjmy v kraji reálně o 3,5 % a v celé ČR o 1,7 %. Oproti zjišťování před pěti lety se průměrné roční příjmy v kraji nominálně zvýšily o více než třetinu (o 57,1 tis. Kč).

Přibližně každá devatenáctá domácnost v kraji (5,4 %) vycházela podle výsledku šetření z počátku roku 2021 s příjmem s velkými obtížemi, což je (stejně jako v předchozím roce) nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání, a každá šestá domácnost (16,6 %) s obtížemi (jde rovněž o nejvyšší podíl mezi kraji).

Graf 2.19 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

Podíl nákladů na bydlení na příjmech domácností byl čtvrtý nejnižší v mezikrajském srovnání.

Na čistých měsíčních peněžních příjmech domácností v kraji se 13,2 % (ve stejné míře jako v roce předchozím) podílely náklady na bydlení (v celé ČR 14,4 %). V mezikrajském žebříčku se kraj podílem nákladů na bydlení na příjmech zařadil (stejně jako v předchozím roce) na čtvrtou nejnižší pozici (s minimem v Kraji Vysočina a Středočeském kraji a maximem v Praze a v kraji Moravskoslezském). Náklady na bydlení domácností v kraji patří dlouhodobě k nejnižším v mezikrajském srovnání; projevuje se zde mimo jiné i nadprůměrné zastoupení domácností žijících v rodinných (tedy nejčastěji vlastních) domech; měsíční náklady na bydlení dosáhly podle šetření z jara roku 2021 v kraji 5 461 Kč, což představuje 88,4 % republikového průměru a současně páté nejnižší měsíční náklady mezi kraji ČR. Již třetím rokem byl v kraji zaznamenán nejvyšší podíl domácností v mezikrajském srovnání, které subjektivně považují náklady na bydlení za velkou zátěž (při posledním zjišťování šlo o 28 %).

Úplné náklady práce, mzdy

Náklady práce na zaměstnance v kraji rostly meziročně mírně rychlejším tempem než v celé ČR; nadále zůstávají čtvrté nejnižší v mezikrajském srovnání.

Úplné náklady práce (ÚNP)⁷ na jednoho zaměstnance v kraji dle dostupných údajů v roce 2020 činily 44 291 Kč měsíčně (330 Kč na hodinu) a v mezikrajském srovnání byly (stejně jako v předchozích letech) 4. nejnižší (s maximem v Praze a Středočeském kraji a minimem na Karlovarsku a Zlínsku).

Oproti roku 2019 vzrostly měsíční ÚNP v kraji o 4,5 % (v celé ČR o 4,1 %), oproti roku 2016 byly vyšší o 30,3 % (v celé ČR o 29,7 %).

Nejnižší náklady práce jsou dlouhodobě v odvětví zaměřeném na ubytování, stravování a pohostinství.

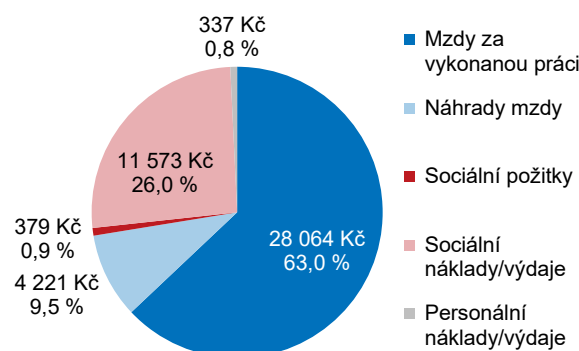
Ve struktuře ÚNP v kraji zjišťujeme ve srovnání s celorepublikovými hodnotami mírně nadprůměrný podíl náhrad mezd a naopak nepatrně menší zastoupení sociálních požitků i personálních nákladů. Podle dostupných republikových údajů z hlediska odvětví se ÚNP v roce 2020 pohybovaly od 85,5 tis. Kč měsíčně v informačních a komunikačních činnostech po 26,9 tis. Kč v ubytování, stravování a pohostinství (průměr za všechna odvětví v ČR přitom činil 50,0 tis. Kč měsíčně na zaměstnance).

Mzdový vývoj byl v posledních dvou letech značně ovlivněn dopady pandemie.

Mzdový vývoj v roce 2020 byl do značné míry ovlivněn dopady pandemie spojenými s dočasným uzavíráním ekonomiky (lockdowny), karanténní opatření přetrvávala i v 1. čtvrtletí roku 2021. Následovalo postupné oživení na trhu práce. Výrazný nárůst mezd ve 2. čtvrtletí 2021 souvisí s nízkou základnou v předchozím roce. Meziroční nominální zvýšení mezd ve 4. čtvrtletí 2021 v kraji bylo nejnižší za posledních osm let.

Graf 2.20 Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance v Pardubickém kraji v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: bez započtení záporné částky (-284 Kč) daní a dotací

⁷ Náklady práce je možné definovat jako výdaje zaměstnavatele související se zaměstnáváním pracovníků, tj. cena, za kterou nakupuje pracovní sílu na trhu práce. Kromě přímých nákladů zahrnujících mzdy za vykonanou práci (mzdy a platy) a náhrady mezd (např. za dovolenou, za svátky atd.) tvoří úplné náklady také nepřímé náklady, které nesouvisí přímo se mzdou. Tyto výdaje zaměstnavatelů lze rozdělit na sociální požitky (např. příspěvky na bydlení, stravování, příspěvky do sociálních fondů), sociální náklady (např. platba zákonného pojistného), personální náklady (např. výdaje spojené s náborem zaměstnanců a jejich zaškolením nebo ošatné), ale také daně a dotace související se zaměstnáváním lidí. Pro účely výpočtu se používá průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané (s plnou pracovní dobou).

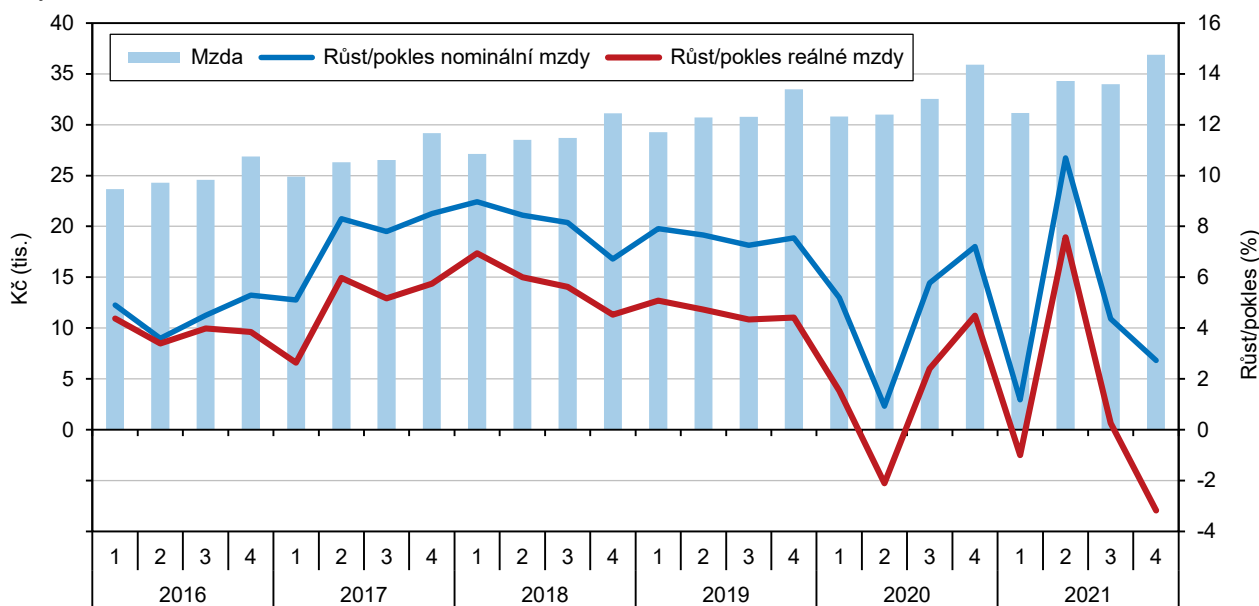
V kraji byly třetí nejnižší průměrné mzdy v mezikrajském srovnání.

V 1. až 4. čtvrtletí 2021 činila průměrná hrubá měsíční mzda⁸ v kraji 34 082 Kč a byla o 1 528 Kč vyšší oproti předchozímu roku a zároveň o 3 821 Kč zaostávala za průměrem ČR. V mezikrajském srovnání se kraj zařadil průměrnou mzdou v roce 2021 na 12. místo (o jednu pozici horší umístění než v roce předchozím); nižší mzdy byly v krajích Karlovarském a Zlínském.

Ve srovnání s rokem 2020 došlo k nominálnímu zvýšení hrubé mzdy v kraji o 4,7 % při 4,8% růstu v celé ČR (vypočteno ze zpřesněných údajů roku 2020). Šlo o obdobný procentní nárůst jako v předchozím roce. V letech 2017 až 2019 přitom mzdy v kraji i celé ČR rostly více než 7% tempem. Vlivem meziročního nárůstu spotřebitelských cen (míra inflace v roce 2021 v ČR⁹ činila 3,8 %) vzrostla průměrná mzda v kraji reálně pouze o 0,9 %. V 1. i 4. čtvrtletí 2021 však v důsledku vysoké inflace mzdy již meziročně reálně klesly.

Graf 2.21 Průměrná hrubá měsíční mzda^a) a její meziroční změny podle čtvrtletí v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

^a) podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2021 předběžné údaje

V roce 2021 medián mezd v kraji rostl (stejně jako v roce předchozím) rychleji u žen než u mužů.

Medián hrubých měsíčních mezd¹⁰ činil v roce 2021 v kraji 33 315 Kč (4. nejnižší hodnota mezi kraji), u mužů dosahoval 34 851 Kč a u žen byl o 3 657 Kč nižší. Oproti roku 2020 medián mezd v kraji vzrostl o 1 581 Kč, tj. o 5,0 % (při celorepublikovém nárůstu o 5,9 %). Tempo růstu mzdového mediánu se zde obdobně jako ve většině krajů zpomalilo (mezi roky 2019 a 2020 byl zaznamenán jeho nárůst v kraji o 6,4 % Kč). Medián mezd meziročně rostl ve většině krajů rychleji u žen (v Pardubickém kraji o 6,0 %) než u mužů (v kraji o 4,2 %), čímž došlo k dalšímu sblížení mzdové úrovně mezi oběma pohlavími. Ve všech krajích leží medián pod úrovní průměrných mezd; největší rozdíl je v Praze (region s nadprůměrným podílem osob s vysokými příjmy). Nejvíce se v roce 2021 blížil medián mezd průměru v Pardubickém kraji. Medián mezd tvořil 90,9 % průměrných mezd v kraji, více se odchyloval od průměru u mužů (o 9,8 %) než u žen (o 8,2 %).

⁸ Průměrná hrubá měsíční mzda počítaná podle skutečného místa pracoviště zaměstnanců – tzv. pracovištní metodou (nikoli podle sídla podniku); za osoby přepočtené na plně zaměstnané.

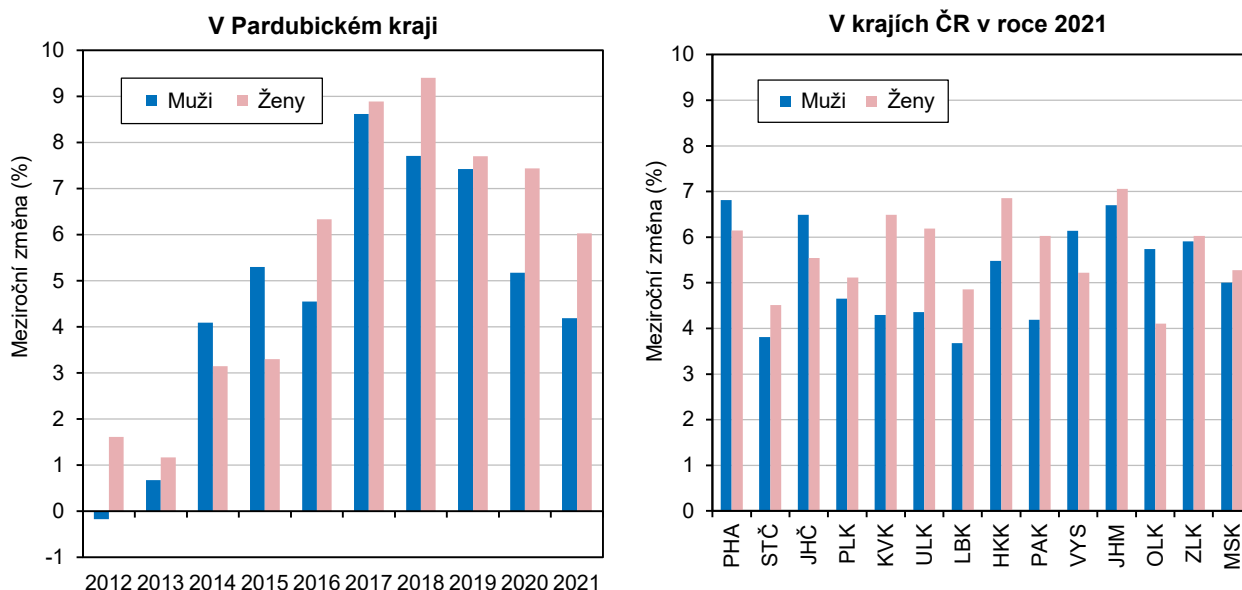
⁹ Souhrnný index nárůstu spotřebitelských cen za jednotlivé kraje není k dispozici.

¹⁰ Hodnota mzdy, která rozděluje zaměstnance na dvě stejně velké skupiny – se mzdou pod a nad mediánem; na rozdíl od průměrných mezd lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd je zjišťován strukturálním šetřením. S ohledem k metodickým změnám ve výpočtu nelze provádět srovnání údajů za roky 2011 až 2021 s roky předchozími.

Graf 2.22 Medián mezd podle pohlaví v krajích ČR (meziroční změny)

Pramen: MPSV, MF

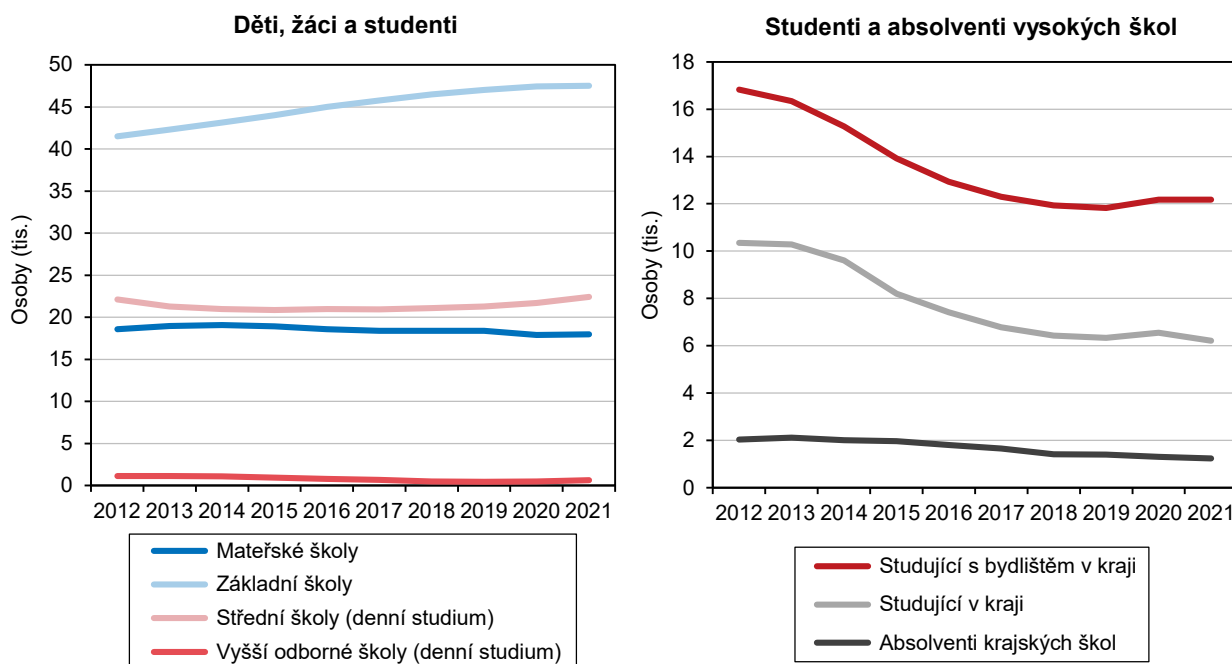
Vzdělávání

Pokles počtu dětí v mateřských školách se zastavil; žáků základních škol přibývá, avšak stále pomaleji.

Počet dětí navštěvujících mateřskou školu v kraji od školního roku 2006/2007 trvale rostl (o 3,7 tis. dětí do školního roku 2014/2015), meziroční přírůstky se však postupně snižovaly a od školního roku 2015/2016 počet dětí v MŠ po dobu tří let klesal. Následoval kolísavý vývoj, přičemž v posledních dvou školních letech se počet dětí v MŠ pohyboval těsně pod hranicí 18 tis. Počet žáků základních škol v posledních letech rostl, i když meziroční přírůstky se postupně zpomalují. Jestliže do školního roku 2010/2011 žáků základních škol ubývalo, v následujícím období vzrostl jejich počet v úhrnu o 6,6 tis. na 47,5 tis. v roce 2021/2022 (s meziročním nárůstem o 53 žáků).

Graf 2.23 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Pardubickém kraji

Pramen: MŠMT

Počet žáků středních škol roste, tempo růstu se zvyšuje.

Počet žáků denního studia středních škol v kraji od roku 2010/2011 do roku 2015/2016 klesl o 4,2 tis. na 20,9 tis. Pokles se však postupně zpomaloval a v roce 2016/2017 byl již (po více než deseti letech) zaznamenán meziroční přírůstek počtu žáků SŠ. V následujícím roce se počet středoškoláků téměř nezměnil (úbytek o 38 osob), v dalších čtyřech letech již počet žáků SŠ rostl, a to stále rychlejším tempem. V roce 2021/2022 pak počet žáků denního studia středních škol v kraji (včetně konzervatoře) vzrostl o 691 na 22,4 tis.

Počet absolventů vysokých škol v kraji dlouhodobě klesá.

Počet studentů vysokých škol začal po předchozím nárůstu a následné stagnaci od akademického roku 2011/2012 klesat, následně se však úbytky postupně snižovaly. V roce 2021/2022 studovalo VŠ 12,2 tis. osob s trvalým bydlištěm v Pardubickém kraji, tj. téměř stejný počet jako v roce předchozím. Počet absolventů vysokých škol s bydlištěm v Pardubickém kraji dosáhl maxima v akademickém roce 2012/2013 (mírně přes 4 tis. osob), následoval trvalý pokles na 2,6 tis. v roce 2021/2022. Počet studujících VŠ v kraji se v roce 2021/2022 meziročně snížil (nyní představuje necelých 7 tis. osob), počet absolventů v posledních osmi letech klesal (na 1,3 tis. osob v roce 2021/2022).

Mzdy v regionálním školství v kraji patří k nejnižším.

Podle speciálního zpracování dat ze strukturální mzdové statistiky zaměstnanců činily v roce 2021 průměrné hrubé měsíční mzdy učitelů v regionálním školství (zahrnutý MŠ, ZŠ, SŠ vč. konzervatoře, VOŠ a školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) v kraji 46,5 tis. Kč. Mezi kraji šlo o druhou nejnižší mzdu za Královéhradeckým krajem (s 46,2 tis. Kč), nejvyšší mzdy pobírali učitelé v Libereckém kraji (47,9 tis. Kč). Tempo růstu nominálních mezd učitelů se v posledních dvou letech zpomalilo.

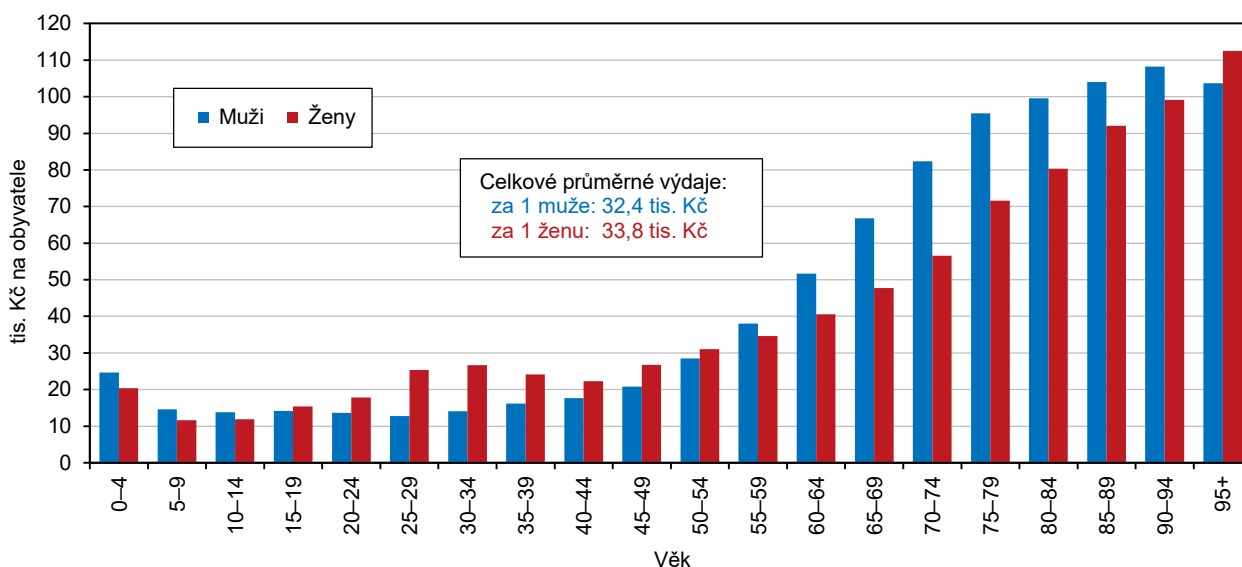
Zdravotnictví, nemocenské pojištění, dočasná pracovní neschopnost

Počet obyvatel připadajících na jednoho lékaře nadále mírně klesá. Snižuje se i počet lůžek v nemocnicích po přepočtu na tisíc obyvatel.

V roce 2020 (poslední dostupné údaje) působilo ve zdravotnických zařízeních v Pardubickém kraji celkem 2 172 lékařů (přepočtené počty). Oproti předchozímu roku byl celkový počet lékařů vyšší o 33 a zároveň nejvyšší za posledních dvanáct let. Nadále v kraji pokračoval trend poklesu počtu obyvatel připadajících na jednoho lékaře, meziročně klesl o 3 osoby na 241 (při celorepublikové stagnaci na 210 osobách). V mezikrajském srovnání šlo (stejně jako v předchozích čtyřech letech) o 6. nejvyšší hodnotu. Počet nemocničních lůžek po přepočtu na tisíc obyvatel v kraji nadále klesá, do roku 2020 se snížil na 4,77 a v mezikrajském srovnání se řadil na 3. nejnižší místo.

Graf 2.24 Výdaje zdravotních pojišťoven na zdravotní péči podle pohlaví a věku v Pardubickém kraji v roce 2020

Pramen: ÚZIS ČR, dopočty ČSÚ

Výdaje zdravotních pojišťoven na zdravotní péči v roce 2020 výrazně vzrostly.

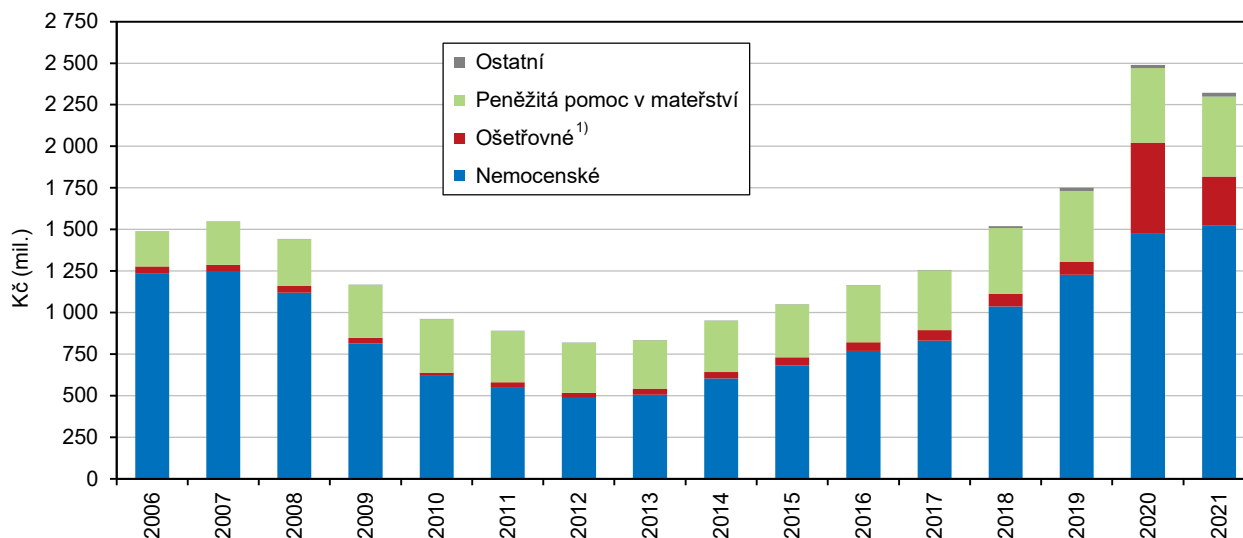
V roce 2020 bylo v kraji zdravotními pojišťovnami vynaloženo na zdravotní péči v průměru 33,1 tis. Kč na obyvatele, tj. o 4,3 tis. Kč více oproti roku předchozímu. Šlo o 15% navýšení (s výrazným nárůstem zejména v případech výdajů na léčení nemocí dýchací soustavy), přitom v letech 2018 i 2019 celkové výdaje v kraji rostly méně než polovičním tempem. V mezikrajském srovnání se výdaje na obyvatele v kraji v letech 2017 až 2020 pohybovaly v první polovině krajů (s nejvyššími hodnotami nejčastěji v Moravskoslezském a nejnižšími v Jihočeském kraji). Ve všech krajích byly celkové výdaje v roce 2020 vyšší u žen než u mužů (v kraji o 1,4 tis. Kč na osobu, v celé ČR o 1,7 tis. Kč na osobu). Při podrobnějším pohledu na kombinaci s věkovými skupinami (viz předchozí graf) jsou patrné nadprůměrné výdaje u žen oproti mužům zejména po 20. roku věku (nejčastěji ve spojitosti s mateřstvím), přitom v seniorském věku výrazně převažují výdaje na péči o muže. Výdaje na osobu ve věku 65 a více let v kraji v roce 2020 (72,3 tis. Kč) byly 4,5násobkem výdajů na děti do 14 let (16,2 tis. Kč).

Výdaje na dávky nemocenského pojištění byly v roce 2021 sice nižší než v roce předchozím, stále však zřetelně převyšovaly nad výdaji z let před pandemií.

V roce 2021 bylo v kraji podle údajů ČSSZ vyplaceno 2 322 mil. Kč na dávkách nemocenského pojištění, což je sice o 168 mil. Kč méně než v roce předchozím, avšak zároveň o 571 mil. více ve srovnání s předcovidovým rokem 2019. Opatření spojená s pandemií se i v roce 2021 odrazila ve zvýšených výdajích na ošetřovné – oproti roku 2020 v kraji byly sice o necelou polovinu nižší, avšak zároveň téměř čtyřnásobné ve srovnání s rokem 2019. Tempo růstu výdajů na nemocenské v roce 2021 v kraji zpomalilo (meziročně výdaje vzrostly o 3,5 %). Přibližně sedmiprocentní meziroční nárůst se týkal výdajů na peněžitou pomoc v mateřství, o polovinu se zvýšily výdaje na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, o 11 % výdaje na otcovskou poporodní péči a téměř o třetinu pak vzrostly výdaje na dlouhodobé ošetřovné. Poslední tři jmenované dávky přitom tvoří pouze necelé jedno procento všech výdajů.

Graf 2.25 Výdaje na dávky nemocenského pojištění v Pardubickém kraji

Pramen: ČSSZ

¹⁾ na zvýšené výdaje na ošetřovné v roce 2020 a 2021 mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Počet nově hlášených případů pracovní

V roce 2021 bylo v kraji evidováno 204,0 tis. nemocensky pojištěných osob, (o 201 osob více než v roce předchozím), což byl nejvyšší počet od roku 2012¹¹.

¹¹ Od roku 2012 je zdrojem dat pro statistiku dočasně pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz Informační systém ČSSZ. Tato změna neumožňuje plnohodnotné porovnávání dat do roku 2011 s daty od roku 2012. V letech 2011–2013 poskytoval zaměstnavatel po dobu prvních 21 dní dočasně pracovní neschopnosti náhradu mzdy a OSSZ vyplácely nemocenské až od 22. kalendářního dne trvání dočasně pracovní neschopnosti; od 1. 1. 2014 vyplácejí zaměstnavatelé náhradu mzdy za prvních 14 dnů pracovní neschopnosti (tzv. karenční doba, tzn. nevyplácení náhrady mzdy během prvních tří pracovních dnů dočasně pracovní neschopnosti, byla zrušena s účinností od 1. 7. 2019) a od 15. kalendářního dne nemocenské vyplácí mzdu OSSZ.

neschopnosti v kraji meziročně vzrostl o více než pětinu.

Koronavirová pandemie se i v roce 2021 (stejně jako v roce předchozím) významnou měrou odrazila ve výrazném nárůstu počtu nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti (PN) – v kraji o 21,6 % (třetí nejvyšší růst mezi kraji) na 134,2 tis. (při celorepublikovém meziročním nárůstu o 15,2 %). V průměru denně bylo v pracovní neschopnosti v roce 2021 v kraji 12,1 tis. osob (tj. o 510 osob více než v roce předchozím a zároveň nejvíce ve srovnatelné časové řadě od roku 2012).

Průměrné procento pracovní neschopnosti nadále rostlo, ale pomaleji než v roce 2020.

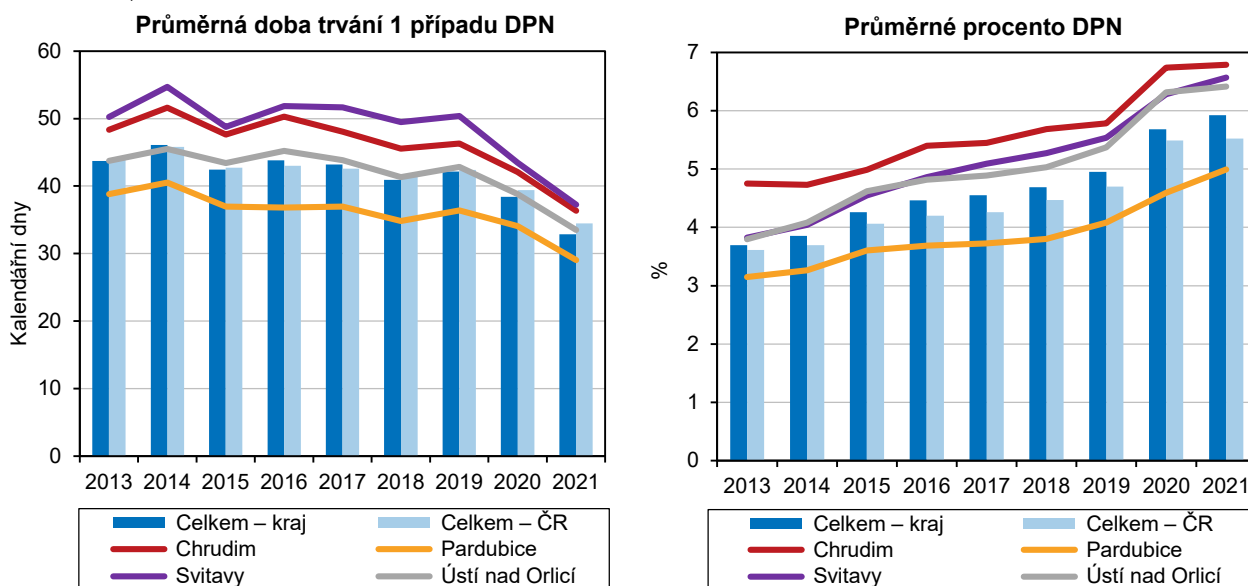
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v kraji v roce 2021 meziročně vzrostlo o 0,24 procentního bodu na 5,92 %, tedy menší měrou než v roce 2020, kdy byl zaznamenán nárůst o 0,73 p. b. Růst průměrného procenta PN v kraji v roce 2021 se přitom týkal pouze kategorie nemocí, v případě úrazů došlo k nepatrnému poklesu. V celé ČR vzrostl procento PN v roce 2021 pouze o 0,04 p. b. na 5,53 %. V mezikrajském srovnání kraj hodnotou průměrného procenta PN setrval na 4. nejnižší pozici (minimum nadále zůstalo v Praze, nejvyšší procento PN pak bylo zaznamenáno v Moravskoslezském kraji). Zatímco u mužů v kraji v roce 2021 průměrné procento PN meziročně vzrostlo o 0,31 procentního bodu na 5,45 %, u žen byl nárůst pozvolnější – o 0,17 p. b. na 6,42 %.

Procento pracovní neschopnosti se zvýšilo nejvíce v okrese Pardubice.

V rámci kraje se průměrné procento PN v roce 2021 zvýšilo nejvíce v okrese Pardubice (o 0,40 procentního bodu), následoval okres Svitavy (s nárůstem o 0,29 p. b.). Na Chrudimsku a Orlickoústecku byl meziroční nárůst pomalejší (o 0,05, resp. 0,10 p. b.). Nejvyšší procento PN bylo nadále v okrese Chrudim (6,79 % představuje 23. nejvyšší hodnotu mezi všemi okresy ČR), nejnižší zůstalo na Pardubicku (5,00 % je 4. nejnižší hodnota v celorepublikovém meziokresním žebříčku).

Graf 2.26 Dočasná pracovní neschopnost (DPN) v Pardubickém kraji, jeho okresech a ČR

Pramen: ČSÚ, ČSSZ

Průměrná doba trvání pracovní neschopnosti se meziročně snížila ve všech okresech kraje, nejvíce na Svitavsku.

Pokračoval trend zkracování průměrné doby trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti projevující se v posledních deseti letech – v kraji se meziročně snížila o 5,5 na 32,9 dne (5. nejkratší doba mezi kraji) při celorepublikovém poklesu o 4,9 na 34,5 dne. Jestliže u mužů v kraji v roce 2021 trvala pracovní neschopnost v průměru 30,8 dne (o 5,5 méně než v roce předchozím), u žen to bylo 35,0 dne (zkrácení o 5,4 dne). Ke zkrácení průměrné doby trvání PN došlo ve všech okresech kraje, největší měrou na Svitavsku, kde i přesto zůstala v rámci kraje nejdelší. Naopak nejkratší dobou trvání 1 případu PN se v kraji dlouhodobě vyznačuje okres Pardubice.

Státní sociální podpora a péčovská péče

Počet vyplacených dávek státní sociální podpory mezitím klesl.

V roce 2021 bylo v Pardubickém kraji vyplaceno 380 tis. dávek státní sociální podpory a péčovské péče (dávky SSP a PP)¹² v celkové výši 2,3 mld. Kč. Oproti roku 2020 počet vyplacených dávek SSP a PP v kraji klesl o 7,8 tis. (o 2,0 %), a to především díky příspěvku na bydlení a rodičovskému příspěvku.

Mezitím pokles výdajů byl zaznamenán zejména v případě příspěvku na bydlení a rodičovského příspěvku.

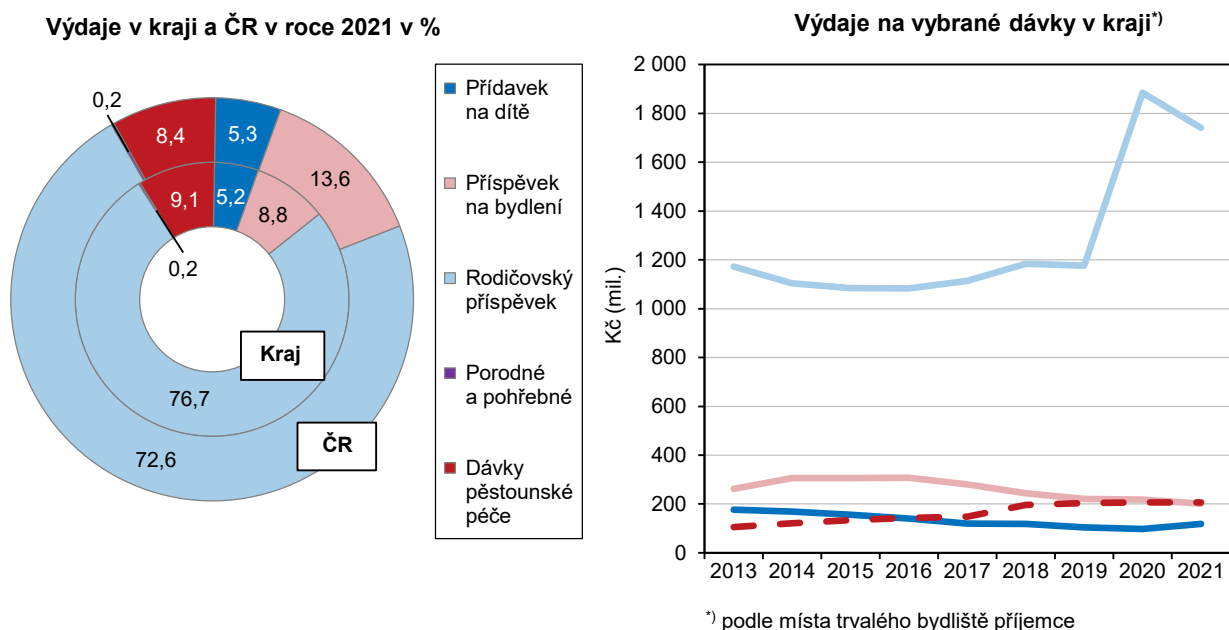
Na mezitím poklesu výdajů na dávky SSP a PP v kraji v úhrnu o 5,9 % se rozhodující měrou podílelo snížení výdajů na příspěvek na bydlení o 8,1 % a na rodičovský příspěvek o 7,7 %. Přesto byly výdaje na rodičovský příspěvek v kraji v roce 2021 v dlouhodobém pohledu výrazně nadprůměrné. Ve srovnání s rokem 2019 byly celkové výdaje na dávky SSP a PP v kraji o třetinu vyšší, a to právě díky rodičovskému příspěvku.

Podíl výdajů na příspěvek na bydlení v kraji je oproti celé ČR podprůměrný.

Nadále v kraji zjišťujeme oproti celorepublikové struktuře nadprůměrné zastoupení výdajů na dávky spojené s dětmi (zejména rodičovský příspěvek a dávky péčovské péče) a výrazně nižší podíl výdajů týkajících se příspěvku na bydlení.

Graf 2.27 Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: MPSV

Výdaje na dávky SSP a PP v přepočtu na obyvatele v kraji nedosahují republikového průměru.

Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v přepočtu na 1 obyvatele činily v roce 2021 na republikové úrovni 4 650 Kč, v Pardubickém kraji byly o 232 Kč nižší (4 418 Kč). V mezikrajském srovnání měly výdaje na dávky SSP a PP na obyvatele nejvyšší hodnotu v Moravskoslezském kraji (5 376 Kč) a nejnižší v kraji Zlínském (4 042 Kč); Pardubický kraj se umístil uprostřed žebříčku krajů. Po mírném nárůstu výdajů na dávky SSP a PP na obyvatele mezi lety 2017 a 2018 a následném poklesu v roce 2019 se v roce 2020 výdaje na obyvatele mezitím zvýšily značnou měrou, nadprůměrné zůstaly i v roce 2021.

¹² Systém státní sociální podpory je legislativně upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Některé dávky státní sociální podpory se poskytují v závislosti na výši příjmu žadatele a společně posuzovaných osob (přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, porodné), u ostatních dávek (rodičovský příspěvek, pohřebné) není nárok výši příjmu limitován. Dávky péčovské péče jsou od počátku roku 2013 samostatně právně upraveny (přešly pod zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů) a mezi dávky státní sociální podpory se již nezahrnují.

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Počet lůžek v domovech pro seniory v kraji dlouhodobě stagnuje s tendencí mírného poklesu.

V roce 2021 bylo v Pardubickém kraji provozováno celkem 176 zařízení sociálních služeb¹³, z toho ve 105 zařízeních bylo k dispozici 4 439 lůžek pro zajištění pobytových služeb. Téměř polovina této lůžkové kapacity (2 000 lůžek v roce 2021, tj. o 53 méně než v roce předchozím) je k dispozici v domovech pro seniory (zařízení poskytují pobytové služby osobám se sníženou soběstačností zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby). Počet lůžek v těchto zařízeních pro seniory poskytujících celoroční pobytové služby v kraji dlouhodobě stagnuje s tendencí mírného poklesu.

Počet lůžek v domovech se zvláštním režimem roste.

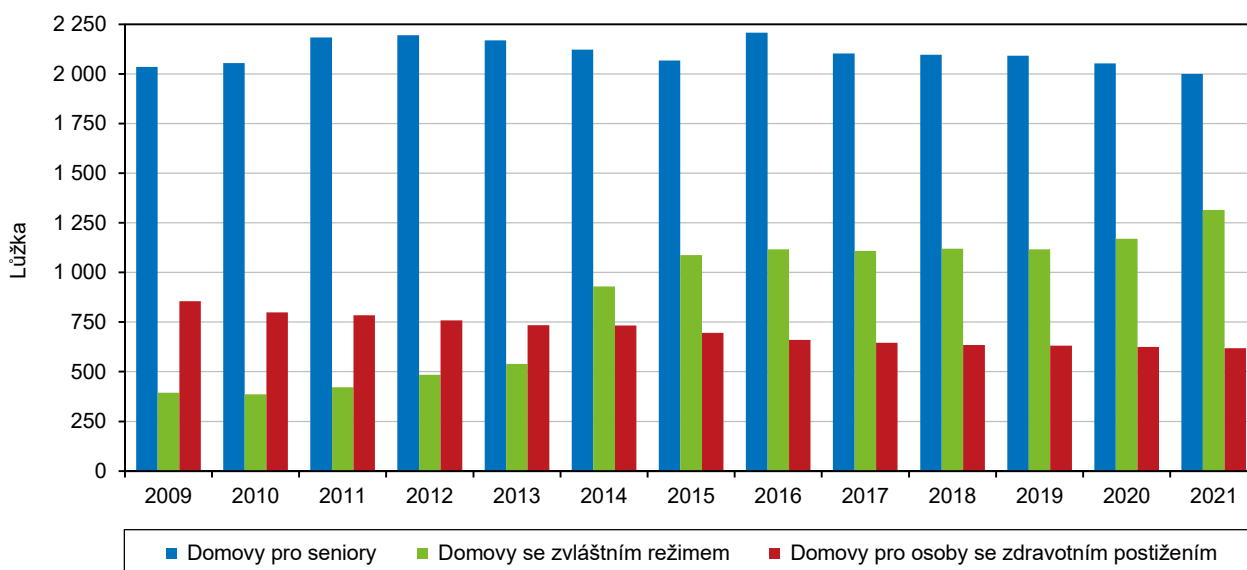
Rostoucí trend počtu lůžek lze sledovat v domovech se zvláštním režimem poskytujících celoroční pobytové služby osobám trpícím duševním onemocněním, závislostí na návykových látkách, Alzheimerovou chorobou či jinou formou demence. V roce 2021 bylo v těchto zařízeních v kraji k dispozici 1 314 lůžek (tj. 29,6 % veškeré lůžkové kapacity sociálních služeb v kraji a zároveň o 144 lůžek více než v roce předchozím).

V domovech pro osoby se zdravotním postižením se lůžková kapacita neustále snižuje.

V domovech pro osoby se zdravotním postižením v kraji se počet lůžek každoročně snižuje. V těchto zařízeních poskytujících pobytové služby s celoročním provozem osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení bylo v roce 2021 v kraji k dispozici 619 lůžek (o 6 méně než v roce předchozím, avšak o pětinu méně než před deseti lety).

Graf 2.28 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Počet příjemců příspěvku na péči v kraji meziročně klesl, snížily se i celkové výdaje.

V prosinci 2021 bylo v kraji v průměru 18,8 tis. příjemců příspěvku na péči (osob závislých na pomoci jiné osoby), z toho 12,9 tis. příjemců bylo starších 65 let (4,0 tis. mužů a 8,9 tis. žen). Ve srovnání s prosincem 2020 se počet příjemců v kraji snížil o 327 osob (největší měrou v prvním lehkém stupni závislosti). Oproti roku 2020 byly celkové výdaje na příspěvek na péči v kraji nižší o 76 mil. Kč, tj. o 4,3 % a jejich úhrnná hodnota v roce 2021 činila 1 711,3 mil. Kč. Meziroční procentní pokles celkových výdajů na příspěvek na péči v kraji byl nejvyšší v porovnání všech krajů ČR, k nárůstu přitom došlo pouze ve čtyřech krajích.

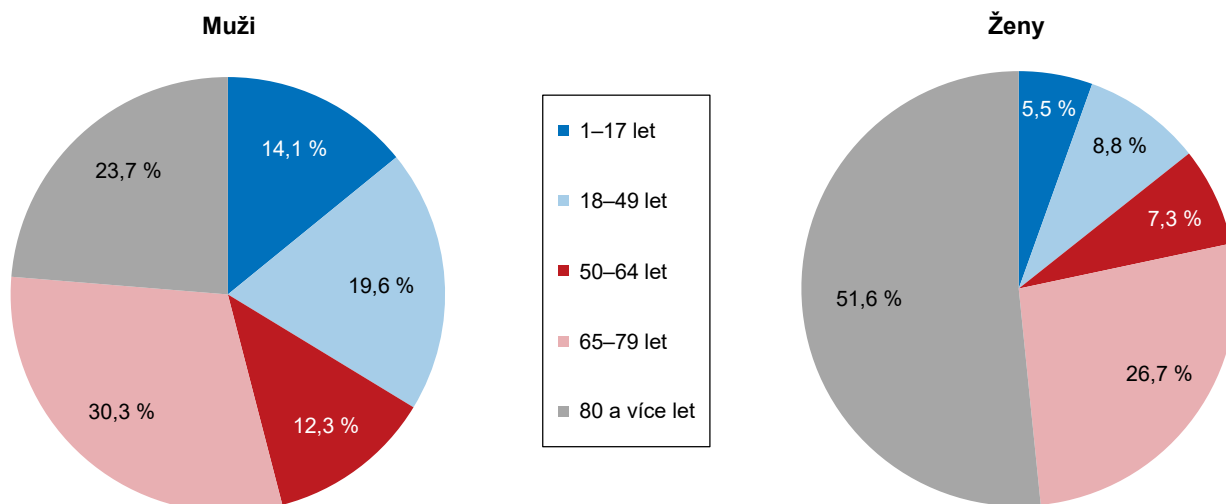
¹³ Podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci upravuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Základní druhy a formy sociálních služeb tvoří sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence.

Graf 2.29 Příjemci příspěvku na péči podle pohlaví a věku v Pardubickém kraji v prosinci 2021

Pramen: MPSV

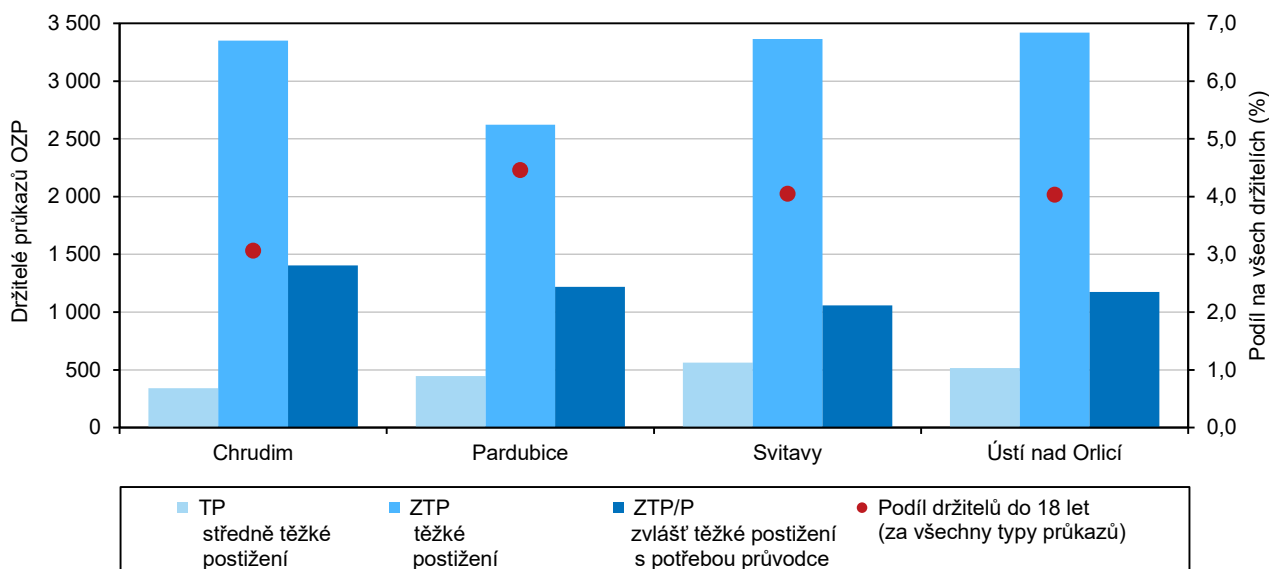

Nárůst počtu držitelů průkazů OZP v kraji se zpomalil, nadále klesal počet držitelů průkazů ZTP/P.

V prosinci roku 2021 bylo v kraji evidováno 19,5 tis. držitelů průkazů osob se zdravotním postižením (OZP), kteří tvořili 3,8 % obyvatel kraje. Největší měrou byli v rámci kraje zastoupeni v populaci okresů Chrudim a Svitavy (4,9 %, resp. 4,8 %), nejméně pak na Pardubicku (2,5 %). Oproti předchozímu roku vzrostl celkový počet držitelů průkazů v kraji o 219 – šlo o nejnižší přírůstek za posledních pět let. Zatímco počet držitelů průkazů pro středně těžké postižení (TP) se v kraji meziročně zvýšil o 2,8 % a pro těžké postižení (ZTP) o 1,8 %, v případě průkazů pro zvlášť těžké postižení s potřebou průvodce (ZTP/P) došlo k poklesu o 1,1 %.

Graf 2.30 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením v okresech Pardubického kraje v prosinci 2021

Pramen: MPSV

Podíl držitelů průkazů OZP mladších 18 let je v rámci kraje nejvyšší v okrese Pardubice.

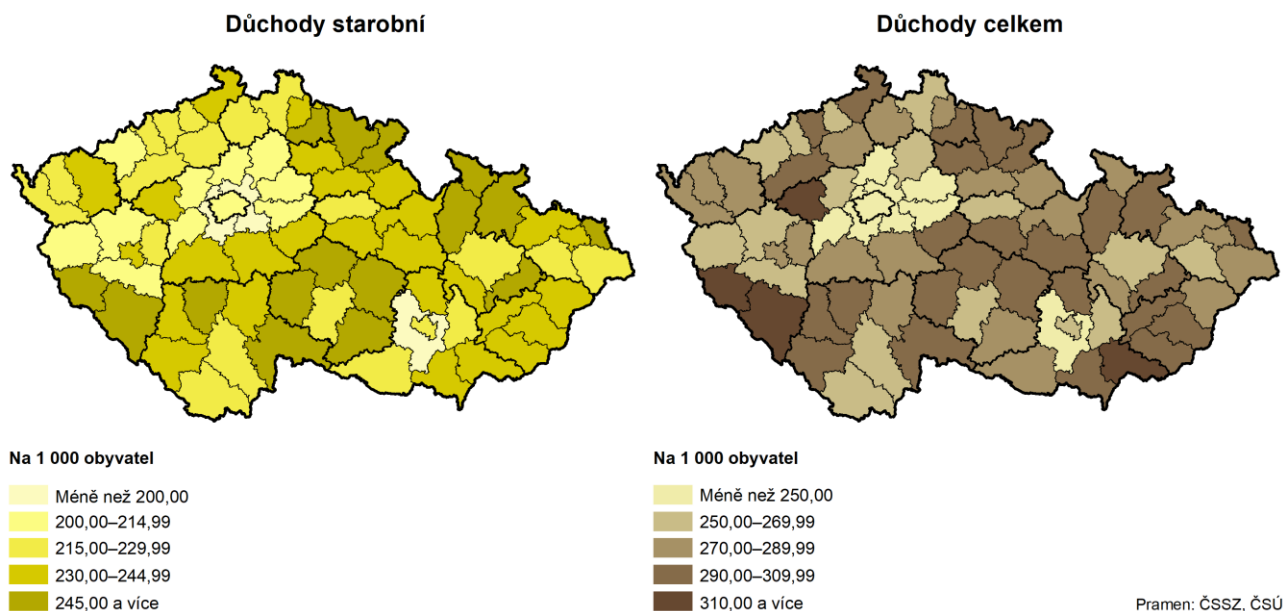
Z celkového počtu držitelů průkazů OZP bylo v prosinci roku 2021 v kraji 3,9 % osob mladších 18 let (při celorepublikovém podílu 3,8 %). V mezikrajském srovnání se jednalo o 6. nejvyšší hodnotu, přičemž maximální (4,7%) zastoupení měly mladé osoby mezi držiteli průkazů OZP v Ústeckém kraji a nejnižší podíl (3,0 %) byl zjištěn v Kraji Vysočina. Uvnitř kraje se osoby mladší 18 let na všech držitelích průkazů OZP největší měrou podílely v okrese Pardubice (4,5 %), nejméně pak na Chrudimsku (3,1 %).

Důchodci, důchody

Celkový počet důchodců se snížil, výraznější úbytek se týkal příjemců důchodů.

V Pardubickém kraji v prosinci 2021 splňovalo podmínky pro výplatu některého z důchodů 145 644 osob. Celkový počet příjemců pobírajících důchod v roce 2021 v Pardubickém kraji meziročně poklesl o 1 234 osob; počet mužů se snížil o 452, počet žen poklesl výrazněji, a to o 782. Úbytek počtu příjemců důchodů je patrný na krajské i republikové úrovni již druhým rokem a jako jeden z hlavních faktorů lze uvést pandemii SARS-CoV, která se rozvinula převážně v letech 2020 a 2021.

Příjemci důchodů v okresech v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ, ČSÚ

Relativně nejvyšší počet důchodců má okres Chrudim.

Jak naznačují výše přiložené kartogramy, mezi okresy Pardubického kraje se s nejvyšším zastoupením starobních důchodců na 1 000 obyvatel umístil okres Chrudim (240 příjemců starobních důchodů na 1 000 obyvatel) a mezi 77 okresy ČR obsadil 26. pozici. Na pozicích do 40. místa se umístily okresy Ústí nad Orlicí (237) a Svitavy (234), okres Pardubice (227) obsadil 50. příčku. Obdobné pořadí v rámci kraje obsadily okresy i v relativním pohledu na počet příjemců důchodů celkem. Nejvíce důchodců připadá na 1 000 obyvatel v okrese Chrudim (302), dále následují okresy Svitavy (300), Ústí nad Orlicí (281) a Pardubice (263).

Mezi příjemci důchodů převažují ženy.

Mezi příjemci důchodů v Pardubickém kraji převažovaly v roce 2021 ženy z 58,3 % (84,9 tis. osob). Poměr osob pobírajících některý z důchodů podle pohlaví není stabilní, podíl mužů se v porovnání se ženami plynule zvyšuje, jedním z důvodů je rychleji se prodlužující střední délka života mužů. Zatímco v prosinci roku 2021 činil podíl mužů 41,7 %, v roce 2010 byl podíl méně než 40%.

Nejpočetněji je zastoupena kategorie příjemců starobních důchodů.

Dle jednotlivých důchodových kategorií byla z celkového počtu příjemců důchodů v Pardubickém kraji v roce 2021 nejpočetněji zastoupena kategorie příjemců starobních důchodů plných a poměrných vyplácených sólo a v kombinaci s pozůstalostním důchodem (tj. vdovským nebo vdoveckým), kteří tvořili 82,6 % osob (120,3 tis.). Kategorie příjemců invalidních důchodů (sólo a v kombinaci s pozůstalostním důchodem) zahrnovala 15,3 % z příjemců důchodů (22,2 tis.). Vdovský a vdovecký důchod sólo pobíralo 0,8 % osob (1,2 tis.) a sirotčí důchod pobíralo 1,3 % osob (2,0 tis.).

Zastoupení příjemců důchodů v jednotlivých kategoriích se liší dle pohlaví.

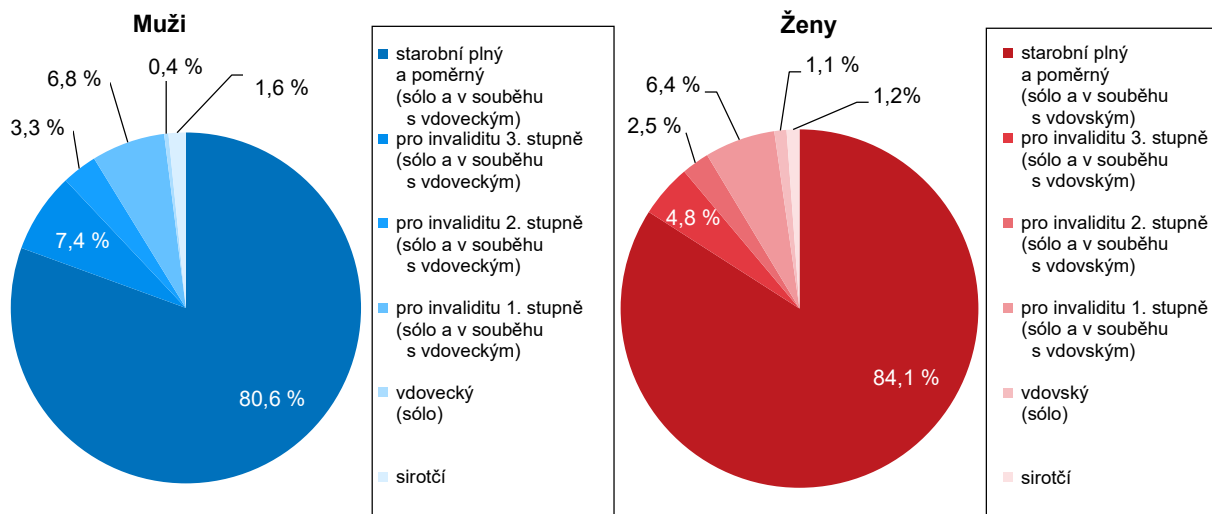
Jak vidíme z níže umístěného grafu, zastoupení příjemců důchodů dle kategorií se liší dle pohlaví. V Pardubickém kraji v roce 2021 tvořili mezi muži největší podíl příjemci důchodů starobních (plných a poměrných vyplácených sólo a v kombinaci s vdoveckým důchodem), a to 80,6 %. U žen starobní důchod (plný a poměrný

vyplácený sólo a v kombinaci s vdovským důchodem) převažuje ještě výrazněji, pobírá jej 84,1 % ze všech příjemkyň některého z důchodů. Druhý největší podíl mezi muži tvoří příjemci důchodů pro invaliditu 3. stupně – 7,4 %, za nimiž následují příjemci důchodů pro invaliditu 1. stupně – 6,8 %. Mezi příjemkyněmi důchodů tvoří druhý nejvyšší podíl příjemkyně důchodů pro invaliditu 1. stupně (6,4 %) a na třetí pozici jsou příjemkyně důchodů pro invaliditu 3. stupně (4,8 %).

Graf 2.31 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Pardubickém kraji v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ

Od roku 2011 se počet osob pobírajících předčasný starobní důchod zvýšil o třetinu.

V souvislosti se zvyšováním věkové hranice pro odchod do důchodu a též kvůli obtížnému uplatňování osob předdůchodového věku na trhu práce přistupují občané stále častěji k odchodu do předčasného starobního důchodu. Od roku 2011 vzrostl počet příjemců předčasných starobních důchodů v kraji o 34 % na 40,2 tisíce osob v roce 2021. Podíl mužů v předčasném starobním důchodu ze všech mužů, kteří pobírají starobní důchod v porovnání se ženami ve starobním důchodu je vyšší ve všech krajích republiky, a to znamená, že muži volí odchod do předčasného starobního důchodu častěji než ženy.

Nejvyšší podíl důchodců v předčasném starobním důchodu byl evidován v Kraji Vysočina, druhý v pořadí je Pardubický kraj.

V mezikrajském srovnání podílu příjemců předčasných starobních důchodů ze starobních důchodců celkem v prosinci 2021 se Pardubický kraj (s 33,5 %) zařadil na 2. nejvyšší příčku za Kraj Vysočina (36,1 %). Pod republikovým průměrem, který na konci roku 2021 činil 28,2 %, se umístily čtyři kraje: s nejnižším podílem hlavní město Praha (14,2 %) a s odstupem Středočeský (24,1 %), Jihomoravský (26,6 %) a Liberecký kraj (27,4 %). Mezi muži i ženami tvoří nejvyšší podíly důchodci a důchodkyně v předčasném starobním důchodu z Kraje Vysočina. Muži z Pardubického kraje jsou na druhé příčce a ženy obsadily v roce 2021 třetí pozici za ženami z Moravskoslezského kraje. Nejnižší podíly tvoří důchodci a důchodkyně v předčasném starobním důchodu z hlavního města Prahy.

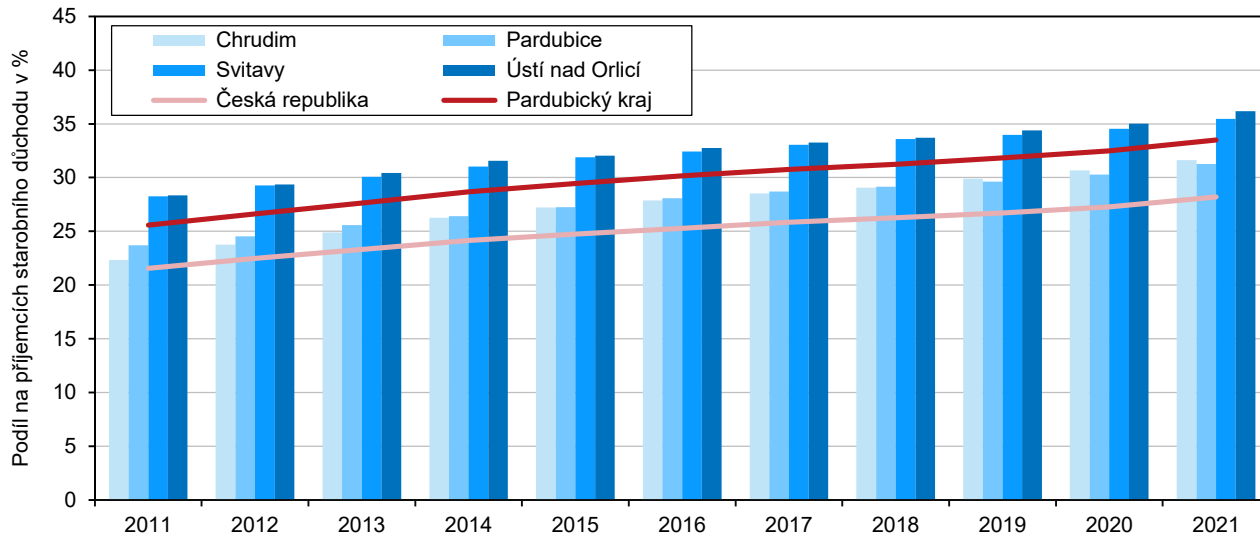
Nejvyšší podíl příjemců předčasných starobních důchodů žije dlouhodobě v okrese Ústí nad Orlicí.

V regionálním pohledu na Pardubický kraj byl v roce 2021 nejvyšší podíl příjemců předčasných starobních důchodů ze všech příjemců starobních důchodů evidován v okrese Ústí nad Orlicí (36,2 %) a Svitavy (35,5 %). Nejnižší zastoupení měli starobní důchodci v předčasném důchodu na Pardubicku (31,3 %) a Chrudimsku (31,6 %).

V dlouhodobějším pohledu na vývoj od roku 2011 mají nejvyšší zastoupení příjemci předčasných starobních důchodů v okrese Ústí nad Orlicí, nejnižší podíl vykazovali do roku 2018 příjemci v okrese Chrudim a od roku 2019 v okrese Pardubice. Od roku 2011 se nejvíce (o 9,3 procentní body) zvýšil podíl příjemců předčasných starobních důchodů na počtu starobních důchodců celkem v okrese Chrudim, nejnižší nárůst byl mezi roky 2011 a 2021 zaznamenán v okrese Svitavy (+7,2 p. b.).

Graf 2.32 Příjemci předčasného starobního důchodu v Pardubickém kraji a jeho okresech (stav v prosinci)

Pramen: ČSSZ

Výše průměrného starobního důchodu byla v mezikrajském srovnání 3. nejnižší.

Starobní důchod plný (sólo) dosáhl v prosinci roku 2021 v Pardubickém kraji částky 15 187 Kč a meziročně se zvýšil o 6,6 %. V mezikrajském srovnání výše starobních důchodů obsadil kraj 3. nejnižší místo, důchod byl o 266 Kč nižší, než činil republikový průměr. Nejvyšší důchody pobírají dlouhodobě senioři v Praze (16 467 Kč v roce 2021), nejnižší pak důchodci v Karlovarském kraji (14 918 Kč v roce 2021).

Nejvyšší starobní důchody pobírají muži na Ostravsku a v okolí hlavního města Prahy. Mezi ženami pobírají nejvyšší starobní důchody příjemkyně z Prahy a okolí a Brna.

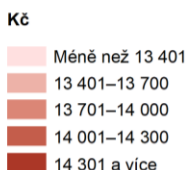
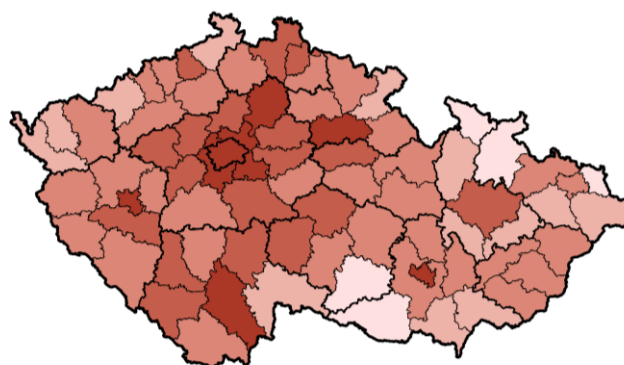
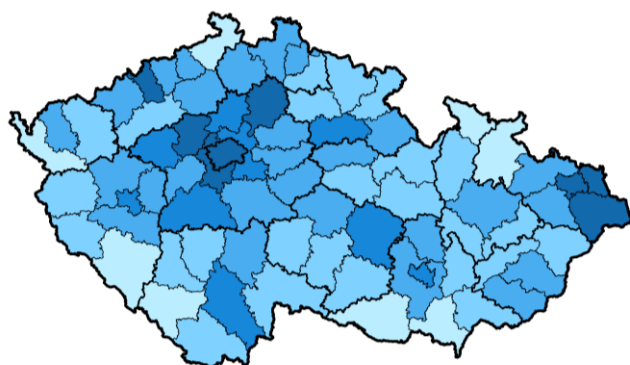
Jak naznačuje níže přiložený kartogram, výše průměrného starobního důchodu se v 77 okresech ČR liší nejen regionálně, ale i podle pohlaví. Na čele pomyslného žebříčku výše průměrného starobního důchodu se mezi muži umístili důchodci z okresu Karviná (18 479 Kč), hlavního města Prahy a z okresů Ostrava-město, Frýdek-Místek, Praha-západ, Mladá Boleslav a Most. Nejvýše z okresů v Pardubickém kraji obsadili 29. pozici muži z okresu Pardubice a 18. nejnižší příčku starobní důchodci z okresu Svitavy.

Ženy pobírají nejvyšší průměrný starobní důchod v hlavním městě Praze, v okrese Praha-západ, Brno-město, Mladá Boleslav, Praha-východ, Hradec Králové a České Budějovice. Nejvýše se v rámci regionu umístily ženy z okresu Pardubice na 24. pozici a na 20. nejnižší příčce ženy z okresu Svitavy.

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví v okresech v prosinci 2021

Muži

Ženy

Pramen: ČSSZ, ČSÚ

Podíl průměrného starobního důchodu na mzdovém mediánu roste.

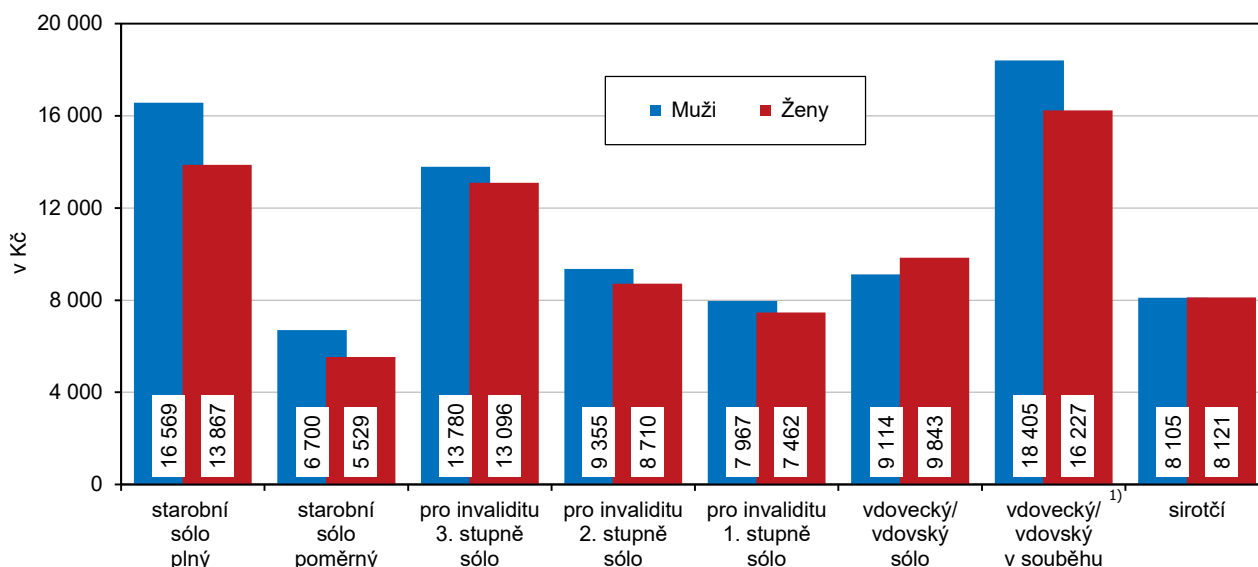
Průměrný starobní důchod dlouhodobě stoupá, jeho podíl na mzdovém mediánu měl však v kraji mezi lety 2013 a 2018 opačný trend. Změna nastala v roce 2019, od kterého podíl starobního důchodu (sólo bez souběhu s pozůstalostním) na mzdovém mediánu (hrubé měsíční mzdy) roste. Meziročně se v kraji v roce 2021 zvýšil podíl starobního důchodu na mzdovém mediánu o 0,7 procentního bodu na 45,6 %. Podíl starobního důchodu na mzdovém mediánu v ČR v roce 2021 činil 43,9 % a byl o 1,6 procentního bodu nižší než v Pardubickém kraji, který se umístil na 5. pozici v pořadí krajů.

Pozůstalostní důchod pobírá více než pětina příjemců některého z důchodů vyplácených v kraji.

Pozůstalostní důchod neboli vdovský a vdovecký důchod sólo a v kombinaci s přímým důchodem (tj. starobním nebo invalidním) pobírala na konci roku 2021 více než pětina ze všech příjemců některého z důchodů v Pardubickém kraji (31,5 tis. osob). Žen pobírajících vdovský důchod bylo v prosinci 2021 v Pardubickém kraji celkem 26,4 tis., a to bylo 5krát více, než činil počet mužů s vdoveckým důchodem sólo a v kombinaci s přímým důchodem (5,1 tis. osob). Z porovnání počtu příjemkyň vdovských důchodů v prosinci let 2011 a 2021 je patrný pokles (-8,1 %), u mužů vdovců vidíme ve sledovaném období nárůst počtu příjemců (+2,2 %).

Graf 2.33 Průměrná výše důchodů podle jejich druhu a pohlaví příjemce v Pardubickém kraji v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ

¹⁾ důchod vdovecký nebo vdovský v souběhu s přímým důchodem (tj. starobním nebo invalidním)

Pozůstalostní důchody v kraji se pohybují pod republikovým průměrem s výjimkou vdoveckých důchodů sólo.

Výše pozůstalostních důchodů vyplácených sólo nebo v kombinaci s přímým důchodem se v kraji pohybuje pod republikovým průměrem s výjimkou vdoveckých důchodů sólo, které byly v roce 2021 v mezikrajském srovnání páté nejvyšší (9 114 Kč). Naopak třetí nejnižší hodnotu mezi kraji ČR měl v kraji vyplácený vdovecký důchod kombinovaný s přímým důchodem (18 405 Kč). Vdovské důchody vyplácené sólo byly v mezikrajském srovnání sedmé nejnižší (9 843 Kč) a vdovské důchody kombinované s přímým důchodem vyplácené v kraji v prosinci 2021 byly páté nejnižší (16 227 Kč).

Více než 22 tis. osob v kraji pobíralo invalidní důchod, výše vyplácených invalidních důchodů byla ve srovnání s republikovým průměrem nadprůměrná.

Celkem 22,2 tis. osob (15,3 % z celkového počtu příjemců důchodů) pobíralo v Pardubickém kraji v prosinci 2021 některou ze tří kategorií invalidního důchodu. Nejvyšší podíl (42,9 %) ze všech invalidních důchodců představovali příjemci důchodu pro invaliditu 1. stupně. Od roku 2011 vzrostl počet příjemců invalidních důchodů pro invaliditu 1. stupně v kraji o 10,5 % na 9,5 tisíce osob v prosinci 2021. Průměrná výše invalidních důchodů vyplácených sólo v Pardubickém kraji v roce 2021 byla ve srovnání s ČR nadprůměrná u všech kategorií.

Kriminalita

Počet registrovaných trestných činů v Pardubickém kraji byl v roce 2021 nejnižší za dobu jeho existence.

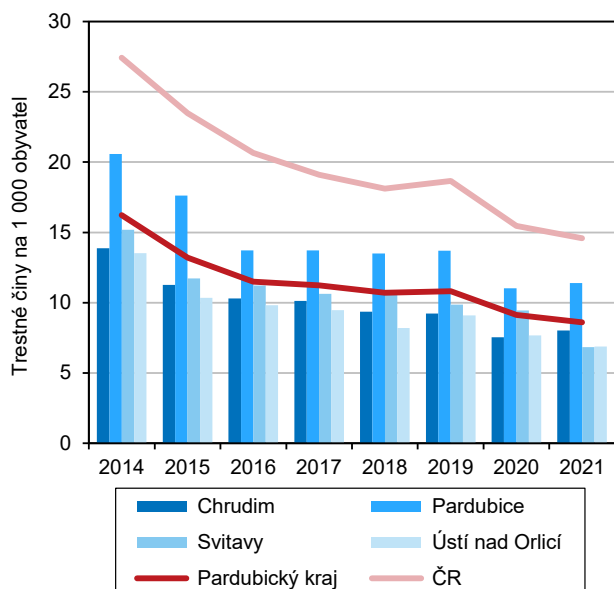
V průběhu roku 2021 bylo v Pardubickém kraji podle údajů Policejního prezidia ČR registrováno 4 420 trestných činů, což byl nejnižší počet za dobu existence kraje. Počet registrovaných trestných činů klesá dlouhodobě ve všech krajích ČR. Ve srovnání s předchozím rokem se trestná činnost v Pardubickém kraji snížila o 7,5 %, tj. o něco více než v rámci celé ČR (o 7,4 %). Meziroční pokles kriminality evidujeme ve všech krajích ČR, nejvyšší v Karlovarském kraji (o 15,1 %), nejnižší ve Středočeském kraji (o 2,6 %). Na území Pardubického kraje byl zaznamenán pátý nejnižší pokles mezi všemi krají.

Ve srovnání s ostatními krají je kriminalita v Pardubickém kraji nízká.

V mezikrajském srovnání měl Pardubický kraj v roce 2021 třetí nejnižší počet registrovaných trestných činů po Karlovarském kraji a Kraji Vysočina. V relativním ukazateli přepočtu trestné činnosti na tisíc obyvatel středního stavu na tom byl kraj ještě lépe. Nejnižší hodnotu tohoto ukazatele měl sice Zlínský kraj (8,4), ale druhá nejnižší hodnota již náležela Pardubickému kraji (8,6). Naopak nejvyšší hodnota byla zaznamenána v Hlavním městě Praze (27,7).

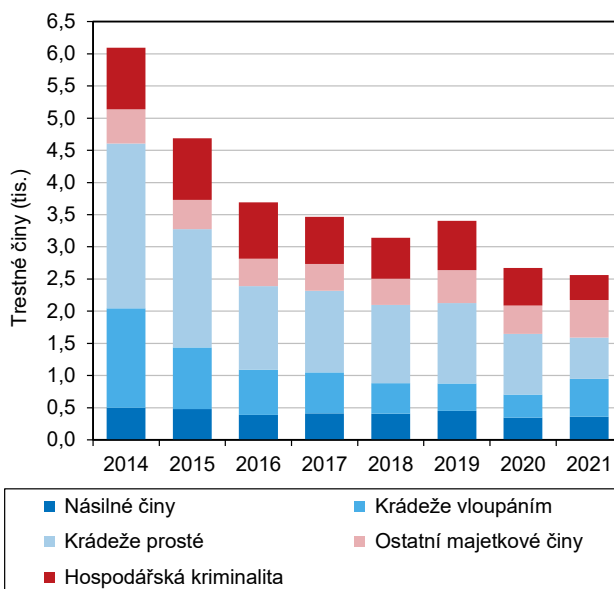
Graf 2.34 Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel středního stavu v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech

Pramen: Policejní prezidium ČR

Graf 2.35 Registrované trestné činy podle klasifikace v Pardubickém kraji (vybrané kategorie)

Pramen: Policejní prezidium ČR

Nejméně registrovaných trestných činů na tisíc obyvatel v kraji vykazoval okres Svitavy.

V meziokresním srovnání v rámci Pardubického kraje měl dlouhodobě nejvíce registrovaných trestných činů na tisíc obyvatel okres Pardubice. V roce 2021 se pohybovaly hodnoty tohoto ukazatele v jednotlivých okresech kraje od 6,8 na Svitavsku do 11,4 na Pardubicku. Ve srovnání se všemi 77 okresy ČR (vč. Prahy) byla na Svitavsku zaznamenána třetí nejnižší hodnota, na Orlickoústecku pátá nejnižší hodnota, na Chrudimsku osmá nejnižší hodnota a na Pardubicku třicátá pátá nejnižší hodnota.

Krádeže vzloupáním tvořily 13,3 % z celkového počtu registrovaných trestných činů v kraji.

Z hlediska klasifikace byly v roce 2021 mezi registrovanými trestnými činy v Pardubickém kraji zastoupeny 14,6 % krádeže prosté, 13,3 % krádeže vzloupáním, 13,2 % ostatní majetkové činy (například podvod, poškození cizí věci, zatajení věci nebo zpronevěra), 8,8 % hospodářské činy (zahrnují především trestné činy v obchodních a finančních vztazích) a 8,1 % násilné činy.

Vzloupání do obchodů, bytů, rodinných domů

V roce 2021 bylo v Pardubickém kraji registrováno celkem 587 krádeží vzloupáním, z toho 18,6 % tvořila vzloupání do obchodů, bytů, rodinných domů a víkendových

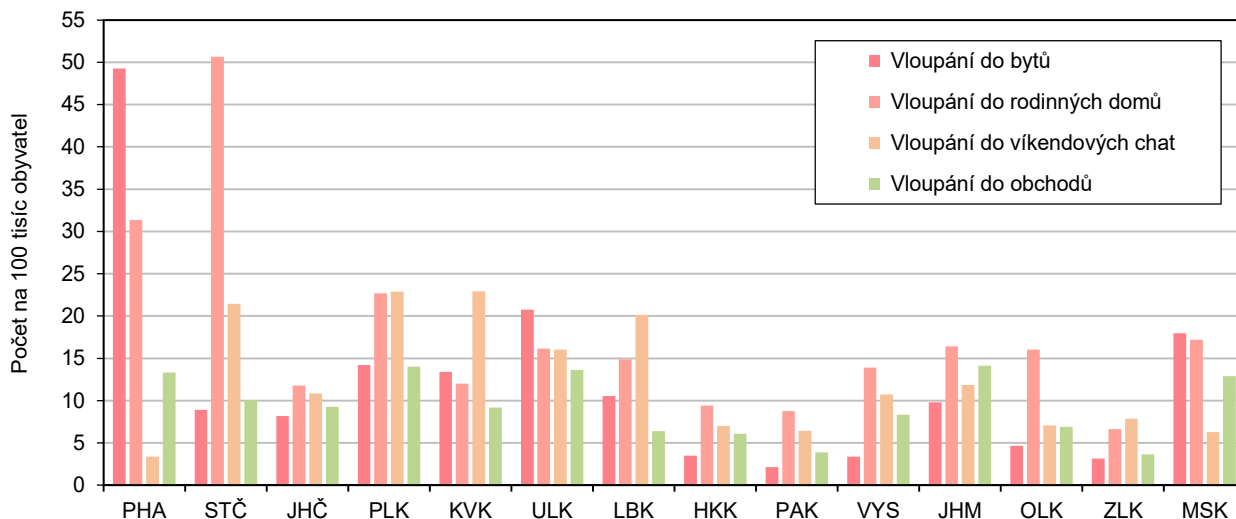

a víkendových chat se na celkovém počtu krádeží vloupáním v kraji podílela 18,6 %.

chat. Mezi všemi kraji se při přepočtu na 100 000 obyvatel pohyboval počet vloupání do obchodů, bytů, rodinných domů a víkendových chat v rozmezí od 21,2 v Pardubickém kraji po 97,3 v Hlavním městě Praze. Druhou nejnižší hodnotu v mezikrajském srovnání měl Zlínský kraj (21,3), druhou nejvyšší hodnotu Středočeský kraj (91,1).

Graf 2.36 Registrované krádeže vloupáním na 100 000 obyvatel v krajích v roce 2021 (vybrané druhy)

Pramen: Policejní prezidium ČR

Přibližně polovinu z objasněných trestných činů v kraji spáchaly opakovaně trestané osoby.

V roce 2021 bylo v kraji zaznamenáno 2 730 objasněných trestných činů, z toho 50,7 % bylo spácháno opakovaně trestanými osobami, 17,4 % osobami pod vlivem alkoholu a 7,9 % cizinci. Dodatečně objasněno bylo 439 trestných činů registrovaných v předchozích letech. Mezi dodatečně objasněnými trestnými činy se ve všech krajích podstatně méně vyskytovaly trestné činy spáchané pod vlivem alkoholu (v Pardubickém kraji tvořily 4,3 %).

Dopravní nehody

Na situaci na silnicích v ČR během roku 2021 měl významný vliv fakt, že v souvislosti s pandemií nového typu koronaviru SARS-CoV-2 byl na území České republiky v průběhu čtyř měsíců vládou ČR vyhlášen nouzový stav.

Počet dopravních nehod se meziročně zvýšil v kraji i celé ČR.

Policie České republiky evidovala na území Pardubického kraje v roce 2021 celkem 4 391 dopravních nehod, což představovalo 4,4 % z celkového počtu dopravních nehod v ČR. V rámci mezikrajského srovnání se Pardubický kraj počtem dopravních nehod v roce 2021 umístil na čtvrté nejnižší pozici. Od roku 2014 se dopravní nehodovost v kraji postupně zvyšovala. V roce 2020 došlo vlivem vyhlášení nouzového stavu v ČR (-11,9 %) i na krajské úrovni (-6,8 %) meziročně k poklesu počtu hlášených dopravních nehod. V roce 2021 se však počet dopravních nehod oproti roku předchozímu jak na celostátní úrovni (+4,8 %), tak i v Pardubickém kraji (+8,1 %) zvýšil.

Míra nehodovosti byla v roce 2021 v kraji sedmá nejnižší.

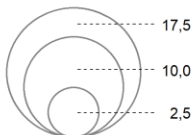
Nejnižší míru nehodovosti (počet dopravních nehod v přepočtu na 1 000 obyvatel) v mezikrajském srovnání v roce 2021 zaznamenal Jihomoravský (5,38), Plzeňský (6,78) a Jihočeský (6,79) kraj. Pardubický kraj (8,55) se umístil na sedmé nejnižší pozici v porovnání krajů. Nejvíce nehod na 1 000 obyvatel bylo registrováno v Ústeckém kraji (14,05) a v hlavním městě Praze (13,82).

Poklesl počet zemřelých i lehce a těžce zraněných osob v důsledku dopravních nehod.

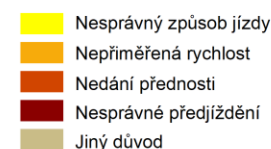
Během roku 2021 zemřelo na pozemních komunikacích Pardubického kraje v důsledku dopravních nehod dvacet jedna osob, což znamenalo snížení o 5 osob (-9,2 %) proti roku 2020. Jedná se zároveň o nejnižší počet zemřelých do 24 hodin po dopravní nehodě v kraji za uplynulých 25 let. Snížil se i počet dopravních nehod, při nichž došlo ke zranění nebo usmrcení osob jak na krajské, tak i republikové úrovni (-8,8 %, resp. -1,4 %).

Dopravní nehody v krajích v roce 2021

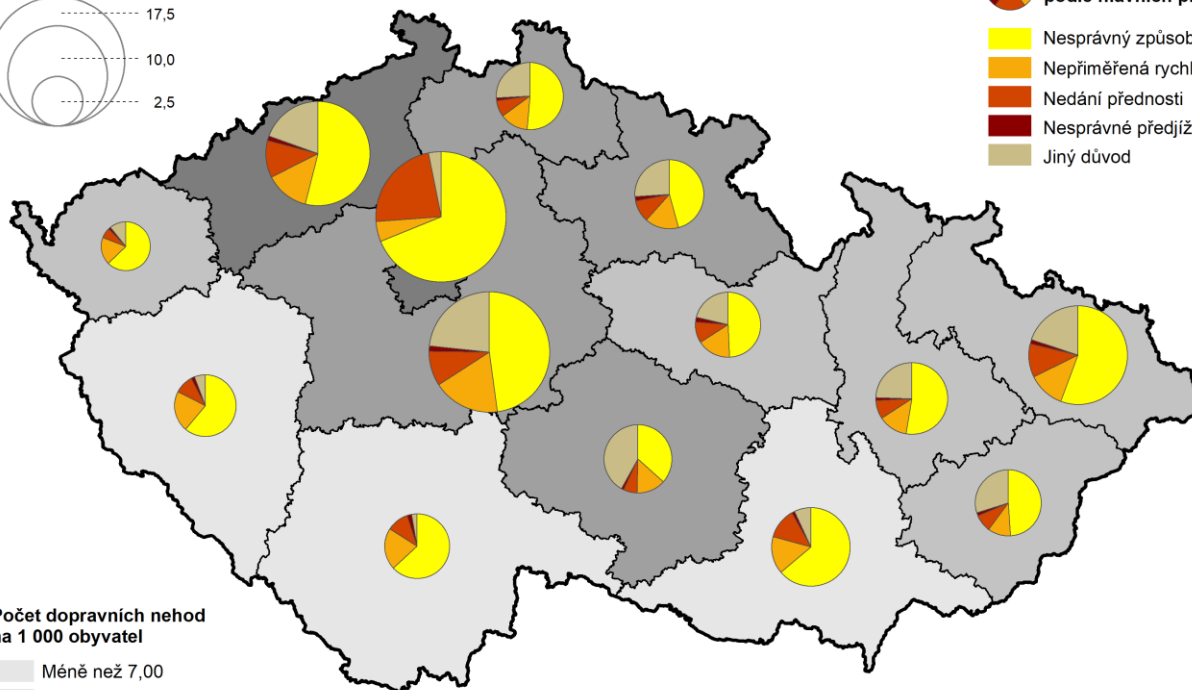
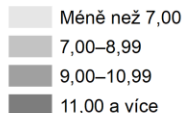
Počet dopravních nehod (tis.)

Dopravní nehody podle hlavních příčin

Počet dopravních nehod na 1 000 obyvatel

Pramen: Policejní prezidium ČR

Způsobená hmotná škoda v důsledku dopravních nehod se meziročně zvýšila na krajské i republikové úrovni.

Celková hmotná škoda způsobená při dopravních nehodách na území Pardubického kraje v roce 2021 dosáhla hodnoty 291,0 mil. Kč. Proti roku 2020 se hodnota hmotných škod v kraji zvýšila o 37,9 mil. Kč (+15,0 %). V České republice překročila výše hmotných škod v důsledku dopravních nehod 6,7 mld. Kč a meziročně vzrostla o 11,7 %.

Počet dopravních nehod spáchaných pod vlivem alkoholu byl nejnižší od roku 2016, přesto byla 1 osoba usmrcena a 8 osob těžce zraněno.

Policie České republiky eviduje také počty dopravních nehod spáchaných na pozemních komunikacích pod vlivem alkoholu. V průběhu roku 2021 došlo na silnicích Pardubického kraje ke 213 dopravním nehodám spáchaným pod vlivem alkoholu, při kterých byla 1 osoba usmrcena, 8 osob zraněno těžce a 106 osob bylo lehce zraněných. Celkový počet DN s přítomností alkoholu byl v roce 2021 v kraji nejnižší od roku 2016. Hmotná škoda dosáhla hodnoty téměř 12 milionů korun. Počet nehod spáchaných pod vlivem alkoholu se zraněním osob byl v kraji v roce 2021 druhý nejnižší od roku 2016 a činil celkem 94 událostí.

Požáry

Počet požárů se v Pardubickém kraji oproti roku 2020 snížil obdobně jako ve většině krajů ČR.

V roce 2021 bylo na území Pardubického kraje likvidováno 651 požárů. Jejich počet se meziročně snížil o 9,7 % (-70) a tento pokles byl pátý nejnižší v celé ČR. Pouze v Olomouckém, Jihomoravském kraji a na Vysočině hořelo častěji než v předešlém

roce, v ostatních krajích byl zaznamenán meziroční pokles. Počet požárů evidovaných v roce 2021 v Pardubickém kraji byl nejnižší od roku 2015.

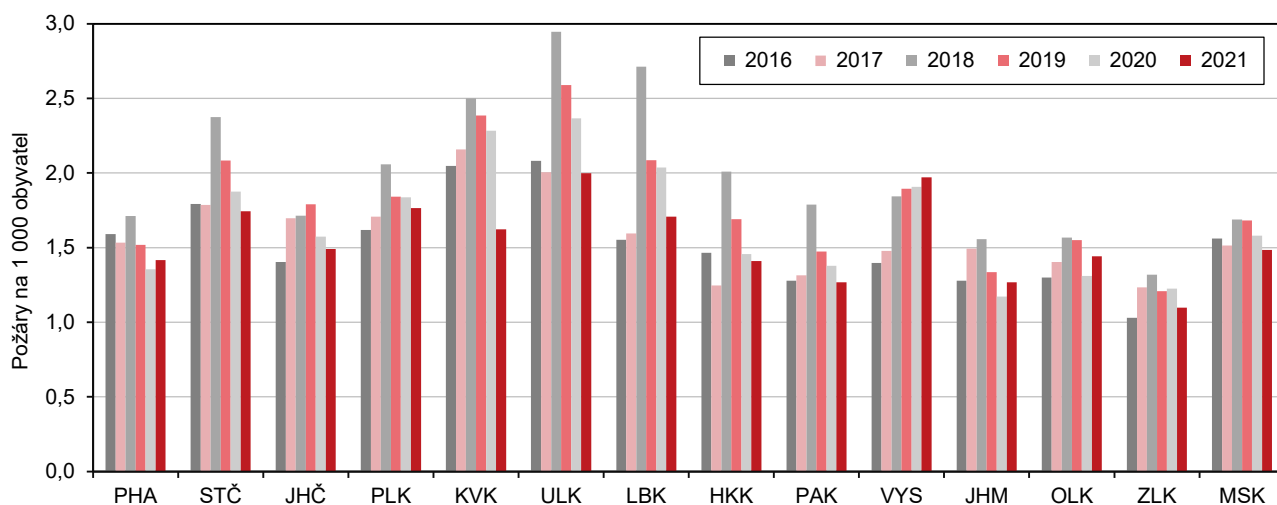
Nejvíce výjezdů k požárům měli hasiči v pardubickém okrese, nejméně v okrese Svitavy.

Na území Pardubického kraje nejčastěji vyjížděli hasiči k požárům v okrese Pardubice (239 událostí) a nejméně často na Svitavsku (118 událostí). V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo evidováno nejvíce požárů v okrese Chrudim (1,5 události na 1 000 obyvatel), naopak nejméně v okrese Ústí nad Orlicí (1,0 požár na 1 000 obyvatel).

Porovnáním okresů ČR dle počtu požárů na 1 000 obyvatel se všechny okresy Pardubického kraje umístily pod republikovým průměrem, přičemž okres Ústí nad Orlicí obsadil čtvrtou nejnižší a okres Svitavy osmou nejnižší pozici.

Graf 2.37 Požáry v krajích

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

Přímá škoda způsobená požáry meziročně vzrostla v Pardubickém kraji dvakrát, nejvyšší (čtyřnásobný) nárůst byl evidován v okrese Ústí nad Orlicí.

Přímá škoda způsobená požárem dosáhla v roce 2021 v Pardubickém kraji částky 128,5 mil. Kč a byla dvojnásobná proti předchozímu roku. Téměř polovina krajského úhrnu byla zjištěna v okrese Ústí nad Orlicí, ve kterém se škoda způsobená požáry meziročně zvýšila čtyřikrát a dosáhla téměř 60 mil. Kč. Nejnižší škoda byla evidována v okrese Svitavy, jen mírně přesáhla 8 mil. Kč.

Obdobně i přímá škoda na požár byla v roce 2021 v regionálním pohledu nejvyšší v okrese Ústí nad Orlicí (425,1 tis. Kč), srovnáním 77 okresů včetně Prahy obsadil okres Ústí nad Orlicí 8. nejvyšší pozici.

Počet usmrcených osob v důsledku požárů byl nejnižší v posledních sedmi letech.

Při požárech vznikají nejen škody na majetku, ale i na zdraví lidí. Celkem byly v kraji v roce 2021 v důsledku požáru usmrceny 2 osoby (1 v okrese Chrudim, 1 v okrese Pardubice), což je nejnižší počet od roku 2015. Při požárech v kraji v roce 2021 bylo zraněno celkem 59 osob, což je třetí nejnižší počet od roku 2015. Z okresů Pardubického kraje bylo v roce 2021 nejvíce zraněných osob v důsledku požárů v okrese Pardubice (20 osob) a nejméně v okrese Ústí nad Orlicí (11 osob).

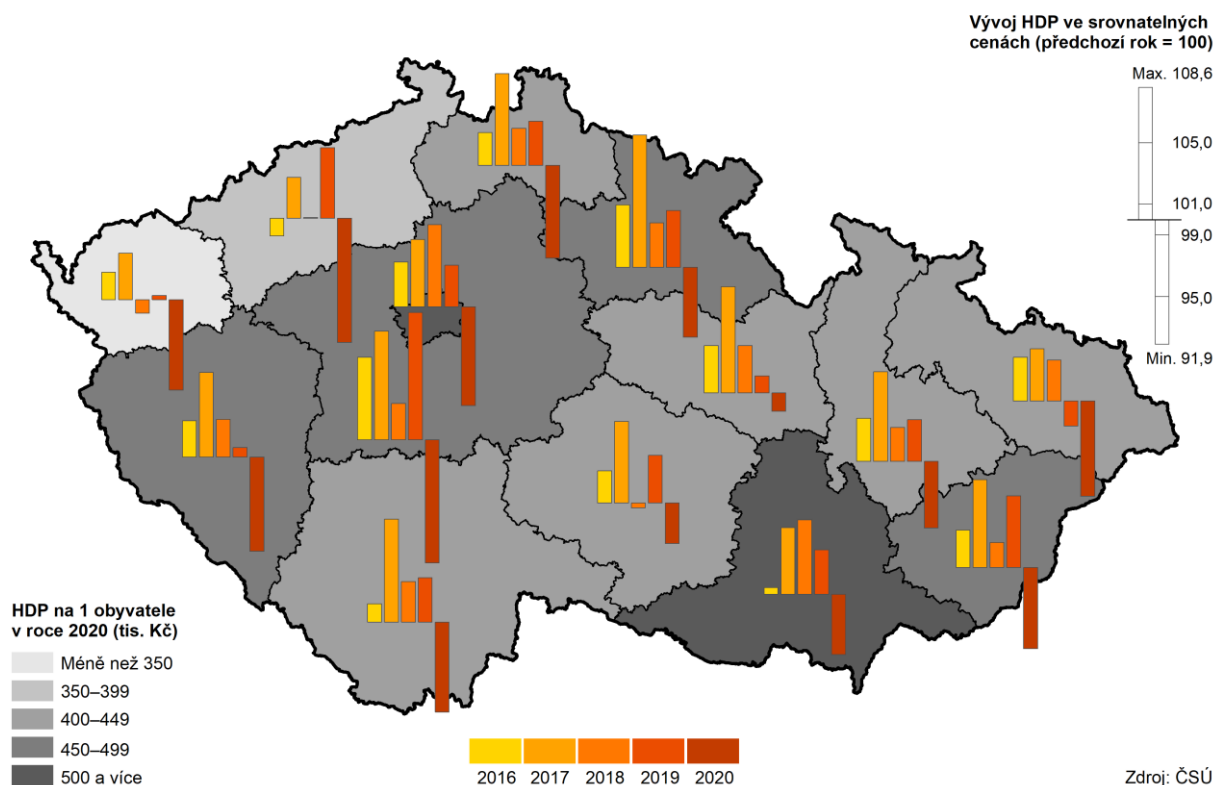
3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

Podíl objemu HDP kraje na celé ČR meziročně vzrostl.

Objem hrubého domácího produktu (HDP) v roce 2020¹⁴ v kraji činil 228,3 mld. Kč, což představuje 4,0 % republikové hodnoty, tj. o 0,2 procentního bodu více než v předchozím roce. Dlouhodobě se podíl HDP kraje na celostátním úhrnu (přes meziroční výkyvy) zvolna snižoval – v období vzniku kraje v roce 2000 činil 4,2 % (v roce 1995 byl přítom ještě 4,4 %).

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2016 až 2020

HDP na obyvatele v kraji je na osmé příčce mezikrajského žebříčku.

Hodnotou HDP na obyvatele se kraj od svého vzniku v roce 2000 na mezikrajském žebříčku umístil nejlépe na sedmém místě (v letech 2003 a 2004) a nejhůře na jedenácté pozici (v letech 2005 a 2009). V roce 2020 se kraj hodnotou HDP na obyvatele 436,3 tis. Kč (v běžných cenách) řadil na osmou příčku mezi kraji. Zaostávání kraje za republikovou hodnotou HDP na obyvatele se dlouhodobě prohlubovalo do roku 2012 (na 77,3 % průměru ČR), následovalo postupné mírné zlepšení (s výjimkou roku 2019) až na 82,0 % v roce 2020. HDP na obyvatele v kraji rovněž dlouhodobě nedosahuje ani republikového průměru bez Hlavního města Prahy; v roce 2020 se mu však přiblížil nejvíce za posledních dvacet let (na 98,3 %), největší měrou pak za ním zaostával v roce 2012 (kdy tvořil 92,3 % republikové hodnoty bez Prahy).

HDP na obyvatele v PPS je v kraji na úrovni 76 % průměru EU.

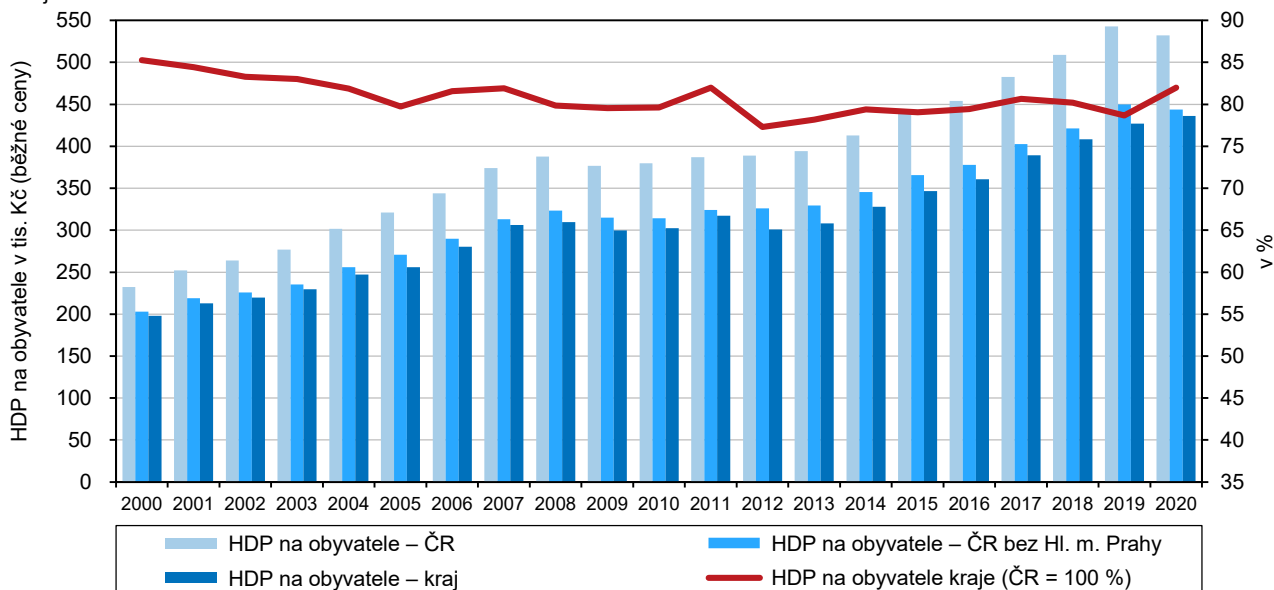
HDP na obyvatele v PPS (Standardu kupní síly) byl v porovnání s EU (27 států), v dlouhodobém pohledu v kraji nejnižší v roce 2000, kdy dosahoval 62,4 % průměru EU. Poté se vyznačoval rostoucím trendem, přičemž v roce 2020 hodnotou 76,2 % dosáhl maxima za posledních 25 let. V mezikrajském srovnání šlo o osmou nejvyšší hodnotu. Průměr EU převyšuje z jednotlivých krajů dlouhodobě pouze Hlavní město Praha (v roce 2020 o 102,1 %).

¹⁴ Data roku 2021 budou dostupná v lednu 2023.

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt na obyvatele v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

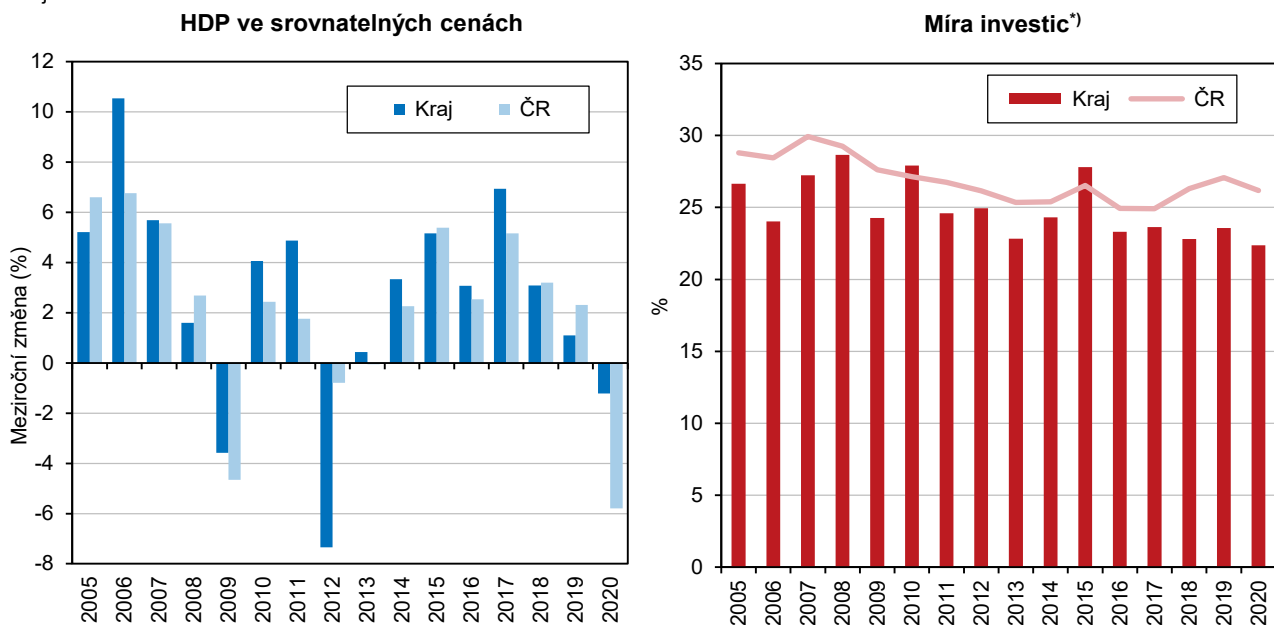

Hrubý domácí produkt v roce 2020 meziročně klesl ve všech krajích, v Pardubickém kraji však nejmenší měrou.

V letech 2014 až 2018 sledujeme oživení ekonomiky, tempo růstu HDP (měřeno ve srovnatelných cenách) se však postupně zpomalovalo. Meziroční nárůst HDP v kraji v roce 2019 o 1,1 % byl v mezikrajském srovnání čtvrtý nejnižší (při poklesu pouze v Moravskoslezském kraji). Rok 2020 silně ovlivněný pandemií covid-19 přinesl meziroční snížení HDP ve srovnatelných cenách ve všech krajích, největší měrou pak v Ústeckém (o 8,1 %), Středočeském (o 8,0 %) a Praze (o 6,5 %). V Pardubickém kraji byl přitom zaznamenán nejnižší pokles HDP (o 1,2 %) mezi kraji, za ním následoval (s 2,6 %) Kraj Vysočina a (se 4,0 %) Jihomoravský kraj.

Graf 3.2 Hrubý domácí produkt a míra investic v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Objem tvorby hrubého fixního kapitálu v kraji v roce 2020 meziročně klesl.

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK = ukazatel charakterizující investiční aktivitu v regionu) dosáhla v roce 2020 v kraji hodnoty 51,1 mld. Kč v běžných cenách (o 1,4 mld. méně než v roce předchozím při poklesu ve všech krajích kromě Libereckého a Plzeňského). Na celorepublikové THFK se kraj podílel 3,4 %, což představuje pátý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání.

Míra investic byla v kraji desátá v mezikrajském srovnání.

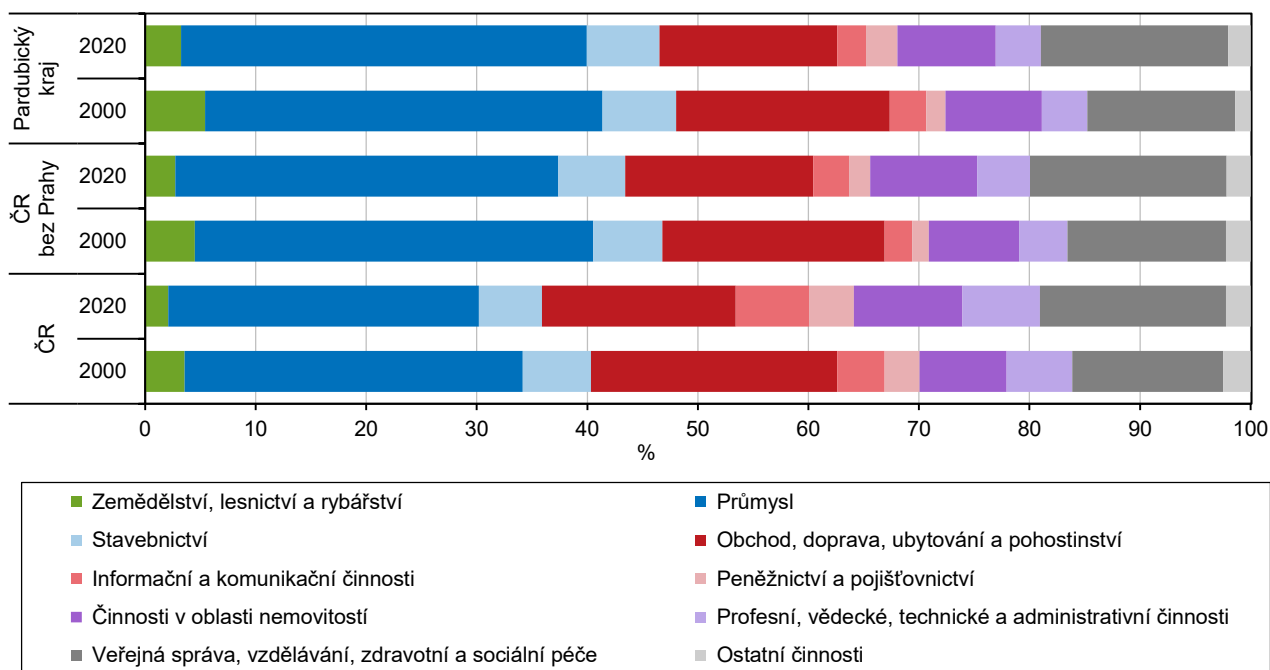
THFK po přepočtu na obyvatele činil v roce 2020 v kraji 97,6 tis. Kč a jednalo se o osmou hodnotu mezi kraji (dlouhodobě nejlepší umístění – páté nejvyšší – kraj zaznamenal v roce 2015, ve zbývajících letech však patřil k regionům s podprůměrnou úrovní THFK na obyvatele). Míra investic (podíl THFK na HDP) se v kraji s výjimkou let 2002, 2004, 2010 a 2015 nacházela pod průměrem ČR a měla v dlouhodobém pohledu (obdobně jako na celorepublikové úrovni) klesající tendenci. V roce 2020 dosáhla míra investic v kraji 22,4 % (o 1,2 procentního bodu méně než v roce předchozím při poklesu v celé ČR o 0,9 p. b.) a jednalo se o 10. podíl mezi kraji. Nejlepší umístění (3. nejvyšší) kraj získal v roce 2015, v ostatních letech postavení kraje v míře investic tak příznivé nebylo.

Podíl primárního sektoru na hrubé přidané hodnotě kraje nadále patří k nejvyšším mezi kraji.

Na tvorbě HDP se rozhodující měrou dlouhodobě podílí sekundární (průmysl a stavebnictví) a terciární sektor (tržní a netržní služby). Zastoupení primárního sektoru (zemědělství, lesnictví, rybářství) na hrubé přidané hodnotě (HPH)¹⁵ v čase dlouhodobě klesá. Mezi roky 2000 až 2020 se v kraji snížilo z 5,4 % na 3,2 %. V mezikrajském srovnání však patří podíl primárního sektoru na HPH v kraji nadále k nejvyšším – v roce 2020 mu patřila čtvrtá nejvyšší příčka za Krajem Vysočinou, Jihočeským a Plzeňským.

Graf 3.3 Hrubá přidaná hodnota podle odvětví v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Zastoupení terciárního sektoru na hrubé přidané hodnotě kraje nedosahuje republikového podílu ani po abstrahování od vlivu Prahy.

Podíl sekundárního sektoru na HPH v kraji se v roce 2020 hodnotou 43,3 % řadil na šesté místo mezikrajského srovnání (o jednu pozici vyšší umístění než v roce předchozím). Zastoupení terciární sféry na HPH po roce 2000 v kraji většinou mírně převyšuje padesátiprocentní hranici (53,5 % v roce 2020 představuje čtvrtý nejnižší podíl mezi kraji) a za celorepublikovou hodnotou zaostává v posledních letech přibližně o 10 procentních bodů. Ve srovnání se strukturou HPH ČR bez Hlavního města Prahy (jejíž HPH je službami tvořena z 84,5 %) byl podíl služeb v Pardubickém kraji v roce 2020 nižší o 3,1 procentního bodu.

¹⁵ Nově vytvořená hodnota, kterou získávají institucionální jednotky z používání svých výrobních kapacit; je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí (oceněnou v základních cenách) a mezispotřebou (oceněnou v kupních cenách).

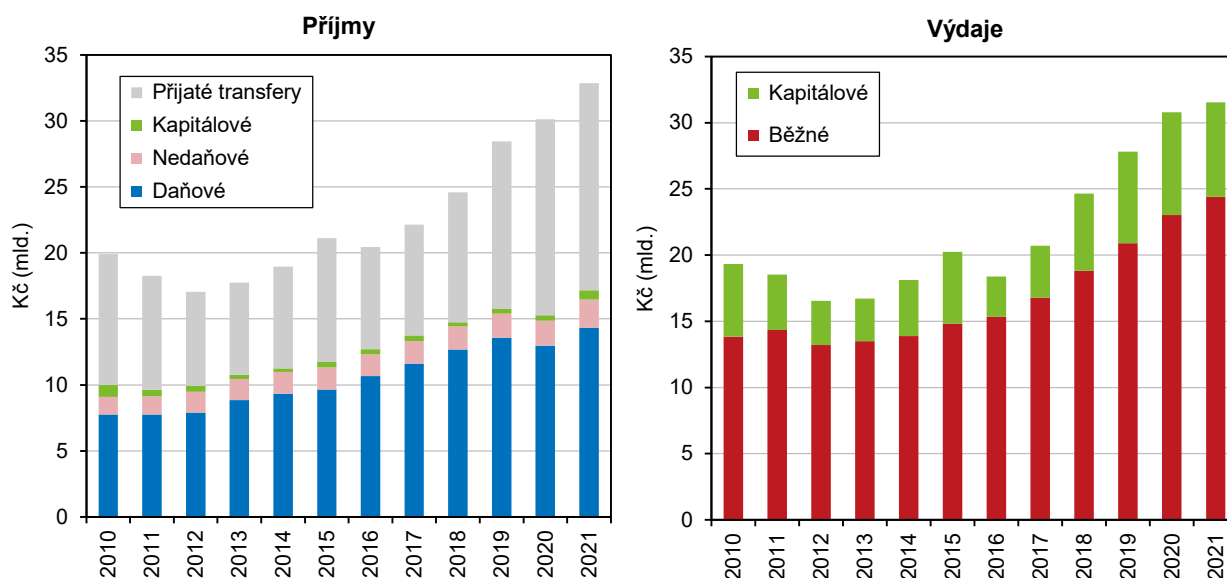
Místní rozpočty

Příjmy místních rozpočtů v roce 2021 v kraji rostly, a to rychleji než v průměru za celou ČR.

Celkové příjmy kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí dosáhly v Pardubickém kraji v roce 2021 částky 32,9 mld. Kč (po konsolidaci). Meziročně vzrostly příjmy v kraji o 9,1 % (třetí nejvyšší relativní nárůst v mezikrajském srovnání), tedy větší měrou než v roce 2020, který se z důvodu dopadů pandemie vyznačoval poklesem daňových příjmů. Objem daňových příjmů se v roce 2021 zvýšil ve všech krajích, v Pardubickém o 10,6 %, což bylo čtvrté nejvyšší procentní navýšení mezi krajemi. Daňové příjmy tak v roce 2021 tvořily 43,7 % všech příjmů místních rozpočtů v kraji. Stejně jako v předchozím roce se však nejobtímnější složkou celkových příjmů staly transfery se 47,7% podílem. Nárůst transferů v kraji meziročně o 5,7 % byl pátý nejvyšší v mezikrajském srovnání (při poklesu pouze v Jihomoravském kraji). Nedaňové příjmy tvořily 6,4 % všech příjmů místních rozpočtů v kraji v roce 2021 (obdobný podíl jako v roce předchozím při dvanáctiprocentním meziročním nárůstu). Značnou měrou (o 70,2 %) se v roce 2021 v kraji zvýšily kapitálové příjmy a jejich podíl na celkovém úhrnu příjmů tak vzrostl z 1,4 % na 2,2 %.

Graf 3.4 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Pardubickém kraji (po konsolidaci)

Pramen: Ministerstvo financí

Výdaje místních rozpočtů rostly v kraji v roce 2021 pomaleji než příjmy.

Výdaje místních rozpočtů vzrostly v kraji v roce 2021 meziročně o 2,5 % (nejnižší procentní navýšení za posledních pět let růstu) a dosáhly 31,5 mld. Kč. Přibližně 77 % celkových výdajů v kraji tvoří běžné výdaje (hodnota pod průměrem ČR); největší část z nich připadá na transfery příspěvkovým organizacím. Zatímco běžné výdaje vzrostly v kraji v roce 2021 meziročně o 6,0 %, kapitálové výdaje, jejichž rozhodující složku tvoří investiční nákupy, klesly o 8,0 %.

Výdaje místních rozpočtů jsou směřovány především do vzdělávání či dopravy.

Z hlediska odvětvového členění připadal v kraji v roce 2020 (poslední dostupný údaj) největší podíl běžných výdajů na vzdělávání (42,4 %), všeobecnou veřejnou správu (15,8 %) a dopravu (12,3 %). Mezi kapitálovými výdaji měla největší zastoupení doprava (31,1 %), vzdělávání (19,1 %) a bydlení a komunální služby (13,8 %).

Příjmy místních rozpočtů byly v kraji v roce 2021 vyšší oproti výdajům o 1,3 mld. Kč.

Po období let 2012 až 2017, kdy příjmy místních rozpočtů v kraji v úhrnu převažovaly nad výdaji o půl až dvě miliardy Kč, se v roce 2018 saldo téměř vyrovnalo; v roce 2019 pak bylo zaznamenáno kladné saldo ve výši 632 mil. Kč, přičemž o rok později se pandemie odrazila v záporném saldu 671 mil. Kč. Díky rychlejšímu nárůstu příjmů než výdajů v roce 2021 činilo kladné saldo v kraji 1 308 mil. Kč. Vyšší příjmy než výdaje místních rozpočtů přitom zaznamenaly všechny kraje.

Výzkum a vývoj

V kraji jsou nadprůměrně zastoupena pracoviště VaV v podnikatelském sektoru.

Počet pracovišť, která se v kraji zabývají VaV, se mezi lety 2019 a 2020 nezměnil. V dlouhodobém pohledu však počet těchto pracovišť i přes meziroční výkyvy roste, mezi lety 2006 až 2020 se jejich počet v kraji zvýšil ze 118 na 152. V celé ČR přibylo v tomto období 1 085 pracovišť VaV, přičemž mezi lety 2019 a 2020 jejich počet vzrostl o 13. Z celkových 152 pracovišť v kraji (poslední dostupný údaj z roku 2020) jich 138 působilo v podnikatelském sektoru. Na vysokoškolský sektor připadalo 8 pracovišť, 5 pracovišť na vládní sektor a 1 pracoviště na soukromý neziskový sektor. Zastoupení pracovišť podnikatelského sektoru v kraji (90,8 %) výrazně převyšovalo republikový průměr (83,9 %). Z hlediska klasifikace pracovišť podle vědních oblastí měl kraj nadprůměrné zastoupení pracovišť v oblasti technických věd (73,7 %, tj. o 12,5 p. b. více než v ČR).

Graf 3.5 Pracoviště VaV podle vědních oblastí v Pardubickém kraji a ČR v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

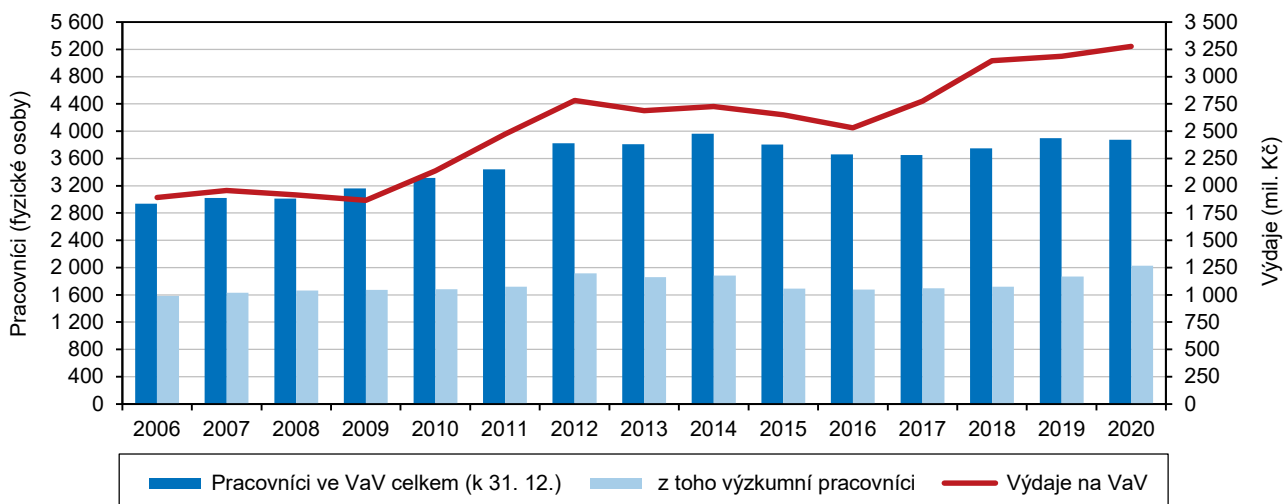

Ve srovnání s republikovou strukturou je v kraji podprůměrné zastoupení žen působících ve výzkumu a vývoji a také výzkumníků mezi všemi zaměstnanci ve VaV.

V roce 2020 se v kraji zabývalo výzkumem a vývojem 3 873 pracovníků (fyzických osob), což byla 3,3 % z celkového počtu pracovníků v oblasti výzkumu a vývoje v ČR. Za posledních patnáct let měl kraj vyšší počet těchto pracovníků pouze v letech 2014 a 2019. Ve srovnání s již zmíněným rokem 2019 se počet pracujících ve výzkumu a vývoji v kraji snížil o 0,6 %. Mezi ženy se v roce 2020 řadila čtvrtina pracovníků ve VaV v kraji (25,3 %, oproti republikovému podílu 30,7 %). Více než polovinu všech zaměstnanců VaV pracovišť v kraji tvořili výzkumníci (52,3 %, oproti celorepublikové hodnotě 55,2 %). Techničtí pracovníci zaujímali něco přes čtvrtinu (28,7 % v kraji, 30,6 % v ČR). Po přepočtu na plnou pracovní dobu věnovanou výzkumným a vývojovým činnostem evidujeme v kraji v roce 2020 celkem 2 677 osob pracujících ve VaV (tj. o 1,2 % méně než v roce 2019). Na tisíc zaměstnaných v kraji připadalo 10,5 osob pracujících ve VaV (v celé ČR 15,2).

Graf 3.6 Výzkum a vývoj v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

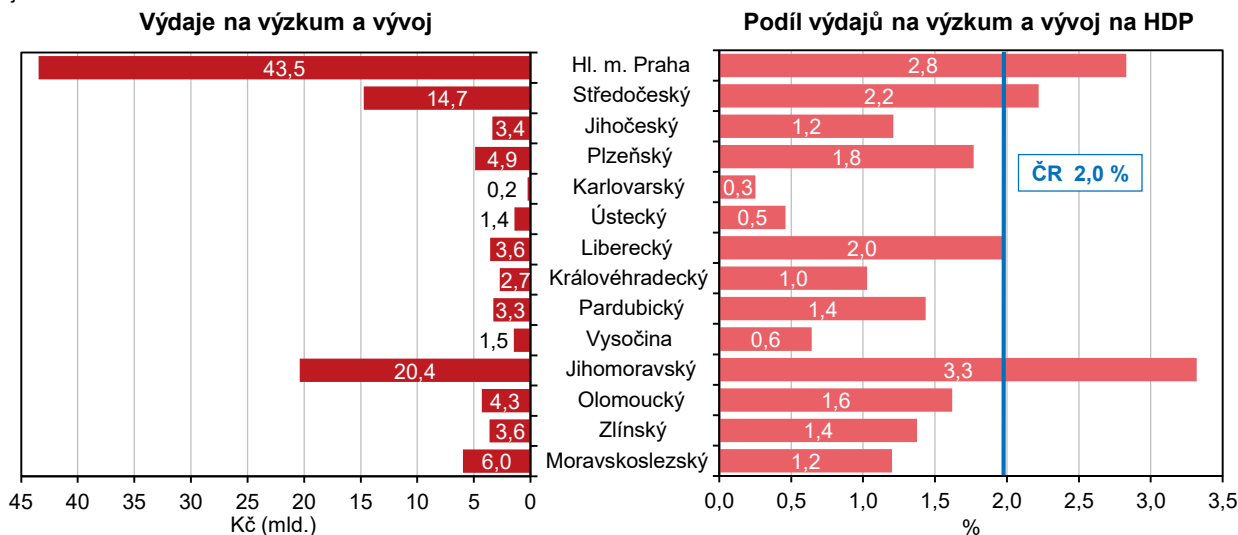

Objem výdajů na výzkum a vývoj dosáhl v kraji dlouhodobého maxima.

Na výzkum a vývoj bylo v Pardubickém kraji v roce 2020 vynaloženo 3,3 miliardy Kč, což byla o 2,9 % vyšší hodnota než v roce 2019 a zároveň nejvyšší zaznamenaná hodnota v dostupné časové řadě od roku 2005. V mezikrajském srovnání byl tento meziroční nárůst pátý nejvyšší (meziroční pokles výdajů byl zaznamenán v devíti krajích). Celkové výdaje na výzkum a vývoj v kraji tvořily 1,4 % regionálního hrubého domácího produktu vytvořeného v kraji. Mezi kraji se tato hodnota pohybovala od 0,3 % v Karlovarském kraji po 3,3 % v Jihomoravském kraji. Krajská hodnota byla 0,6 procentního bodu pod průměrem ČR a zároveň sedmá nejvyšší v mezikrajském srovnání.

Graf 3.7 Výdaje na výzkum a vývoj v krajích v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

V kraji jsou nadprůměrně zastoupené výdaje na VaV v oblasti technických věd.

V krajské struktuře výdajů na VaV podle vědních oblastí registrujeme oproti republikové struktuře nadprůměrné zastoupení výdajů v oblasti technických věd. Zatímco v kraji jde 64,5 % ze všech výdajů na VaV do oblasti technických věd, v celé ČR to není ani polovina výdajů (47,4 %). Zastoupení přírodních, lékařských, zemědělských, sociálních a humanitních věd na výdajích na VaV v kraji je naopak podprůměrné.

Informační technologie

V roce 2020 byly v kraji vybaveny počítačem více než tři čtvrtiny domácností.

Zatímco v prvních deseti letech 21. století se podíl domácností vybavených počítačem rychle zvyšoval, ve druhém desetiletí tohoto století rostl podíl těchto domácností již pouze mírně. Mezi lety 2010 až 2019 se vybavenost domácností počítačem v Pardubickém kraji zvýšila o 14,9 procentního bodu, celorepublikově pak o 19,0 procentního bodu. Do roku 2020 vzrostl tento podíl v kraji ještě o 1,3 procentního bodu, v celé ČR o 0,2 procentního bodu. V roce 2020 tak bylo v Pardubickém kraji vybaveno počítačem 77,4 % domácností (počítáno jako tříletý klouzavý průměr let 2019 až 2021), tj. o 1,2 procentního bodu méně, než činil celorepublikový průměr.

Počítač nemají zejména domácnosti seniorů.

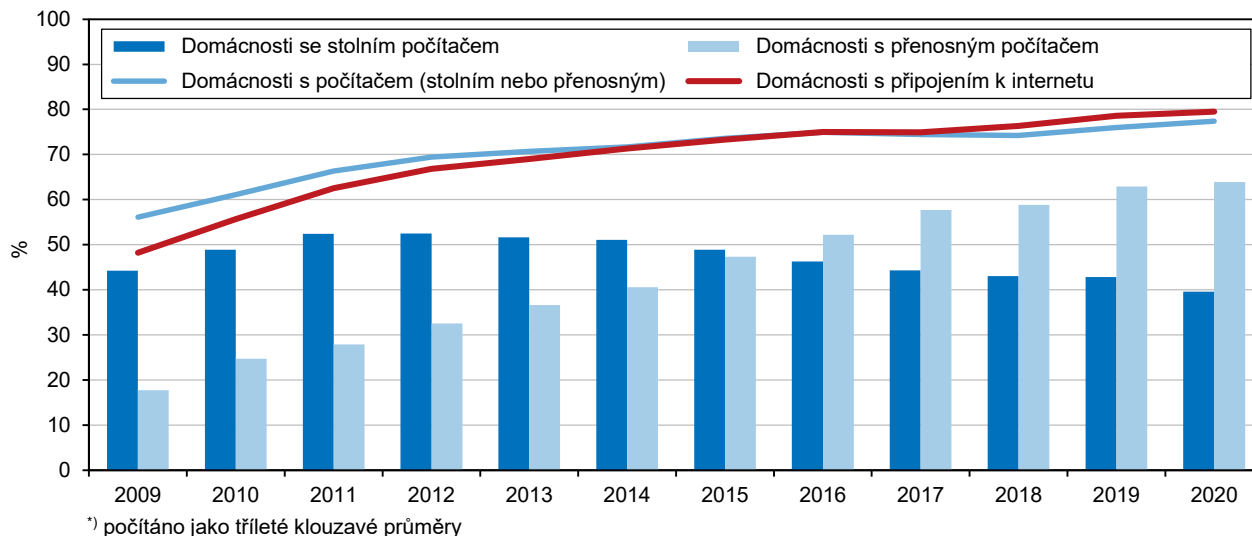
Vybavenost počítačem dlouhodobě chyběla zejména domácnostem seniorů (osoby ve věku 65 let a více). V roce 2020 mělo v Pardubickém kraji počítač pouze 38,4 % domácností seniorů, tj. o 1,5 procentního bodu méně, než činil republikový průměr. Naopak domácnostem s dětmi počítač obvykle nechybí. Celorepublikově bylo v roce 2020 vybaveno počítačem 95,5 % domácností s dětmi, v kraji pak ještě o něco více (96,0 %).

Připojení k internetu mají čtyři pětiny domácností v kraji. Většina domácností seniorů však internet stále nemá.

Připojení k internetu neměla v kraji v roce 2020 pětina domácností (20,5 %). Oproti celorepublikovému průměru se jednalo o nadprůměrný podíl domácností, neboť podíl za ČR byl o 2,4 procentního bodu nižší. Internet chyběl podobně jako v případě počítačů zejména domácnostem seniorů. V roce 2020 mělo v Pardubickém kraji internetové připojení pouze 38,7 % domácností seniorů, což bylo ve srovnání s republikovým průměrem o 3,2 procentního bodu méně.

Graf 3.8 Domácnosti vybavené počítačem a připojením k internetu v Pardubickém kraji^{*)}

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

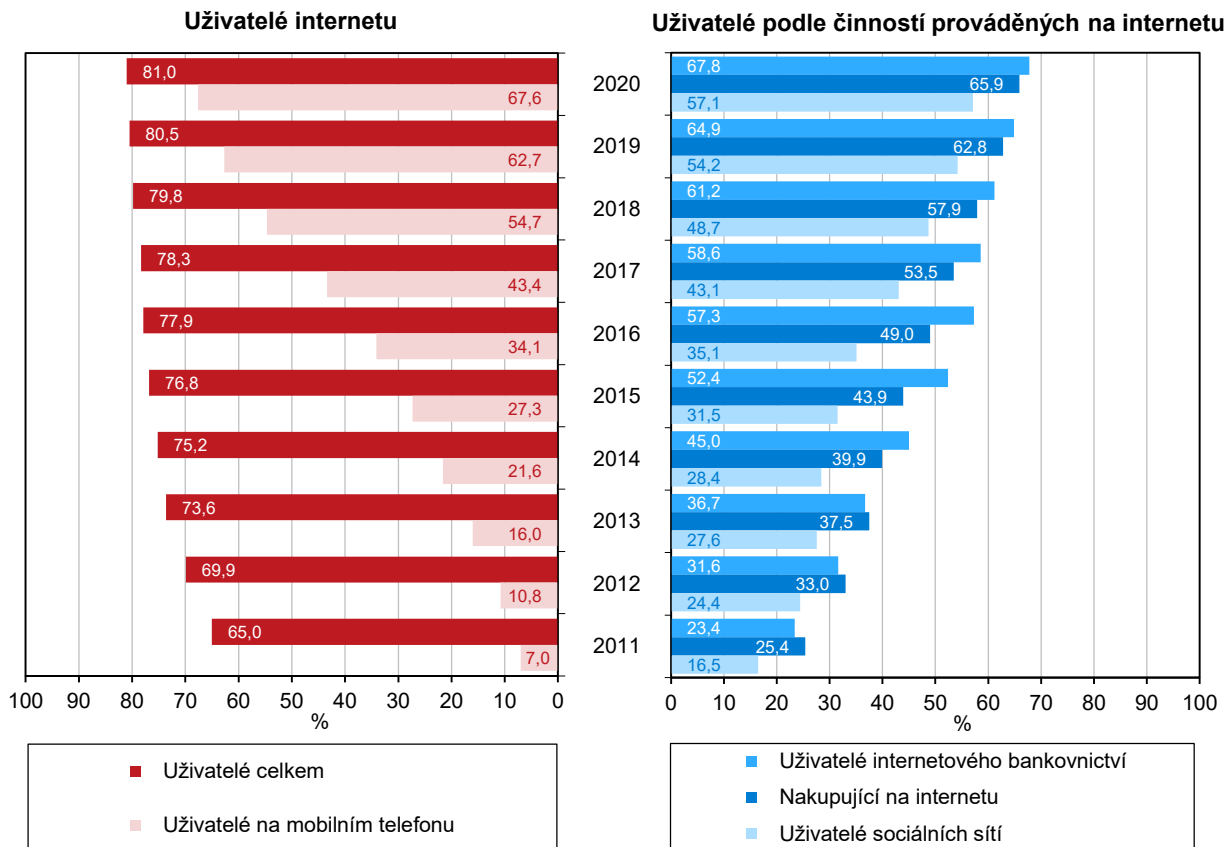

Za posledních deset let výrazně vzrostl podíl osob využívajících internet v mobilním telefonu.

Z obyvatelstva Pardubického kraje ve věku 16 let a více využívalo internet v roce 2020 celkem 81,0 % obyvatel, přičemž 78,0 % obyvatel kraje můžeme zároveň zařadit do skupiny pravidelných uživatelů internetu (těch, kteří využívali internet alespoň jednou týdně). Za posledních deset let se v kraji zvýšil zejména podíl uživatelů internetu v mobilním telefonu (na obyvatelstvu ve věku 16 let a více), a to o 60,6 procentního bodu na 67,6 % v roce 2020. Ve srovnání s celorepublikovým průměrem však v kraji dlouhodobě evidujeme mírně podprůměrný podíl uživatelů internetu na mobilním telefonu (v roce 2020 jej v ČR v této věkové kategorii využívalo 68,0 % osob).

Graf 3.9 Uživatelé internetu ve věku 16 a více let v Pardubickém kraji^{*)}

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

^{*)} podíl z počtu obyvatel kraje ve věku 16 a více let; počítáno jako tříleté klouzavé průměry

Ekonomické subjekty

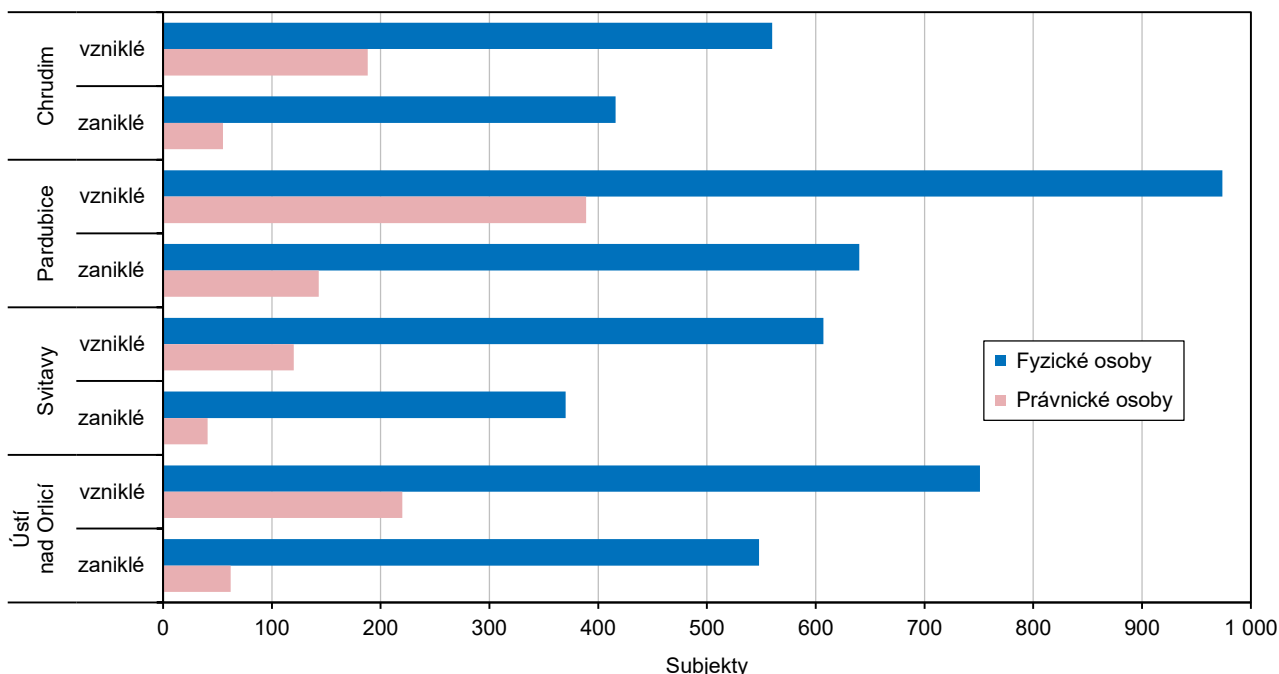
V roce 2021 v kraji pokračoval růst počtu živnostníků, zvýšil se i počet společností s ručením omezeným.

Ke konci roku 2021 mělo v Pardubickém kraji své sídlo 124,5 tis. ekonomických subjektů, z nichž 66,7 tis. vykazovalo dle statistických zjišťování nebo administrativních zdrojů ekonomickou aktivitu. Oproti stavu v předchozím roce se celkový počet subjektů v kraji zvýšil o 1 590, tj. o 1,3 % (v případě subjektů se zjištěnou aktivitou došlo k nárůstu o 1 125, tj. o 1,7 %, přičemž přírůstek se týkal všech krajů s výjimkou Prahy).

Mezi fyzickými osobami se od roku 2013 (první srovnatelné údaje od zpřesnění dat v Registru ekonomických subjektů podle Registru osob) v kraji každoročně zvyšuje počet živnostníků i zemědělských podnikatelů. Ve skupině právnických osob zaznamenáváme v kraji dlouhodobě rostoucí počet společností s ručením omezeným, postupně klesající počet družstev a (s výjimkou posledních dvou let) trend poklesu počtu akciových společností.

Graf 3.10 Vzniklé a zaniklé ekonomické subjekty v okresech Pardubického kraje v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Počet ekonomických subjektů vzrostl relativně nejvíce v okrese Pardubice.

Celkový počet subjektů oproti konci roku 2020 vzrostl největší měrou v okrese Pardubice (o 1,5 %), k nejmenšímu navýšení naopak došlo na Orlickoústecku (o 1,1 %). V okrese Pardubice sídlí 37 % všech subjektů kraje (35 % všech fyzických a 41 % všech právnických osob). Subjekty bez zaměstnanců jsou nejčastěji zastoupené v okrese Chrudim, naopak podniky s 250 a více zaměstnanci v okrese Pardubice a Ústí nad Orlicí.

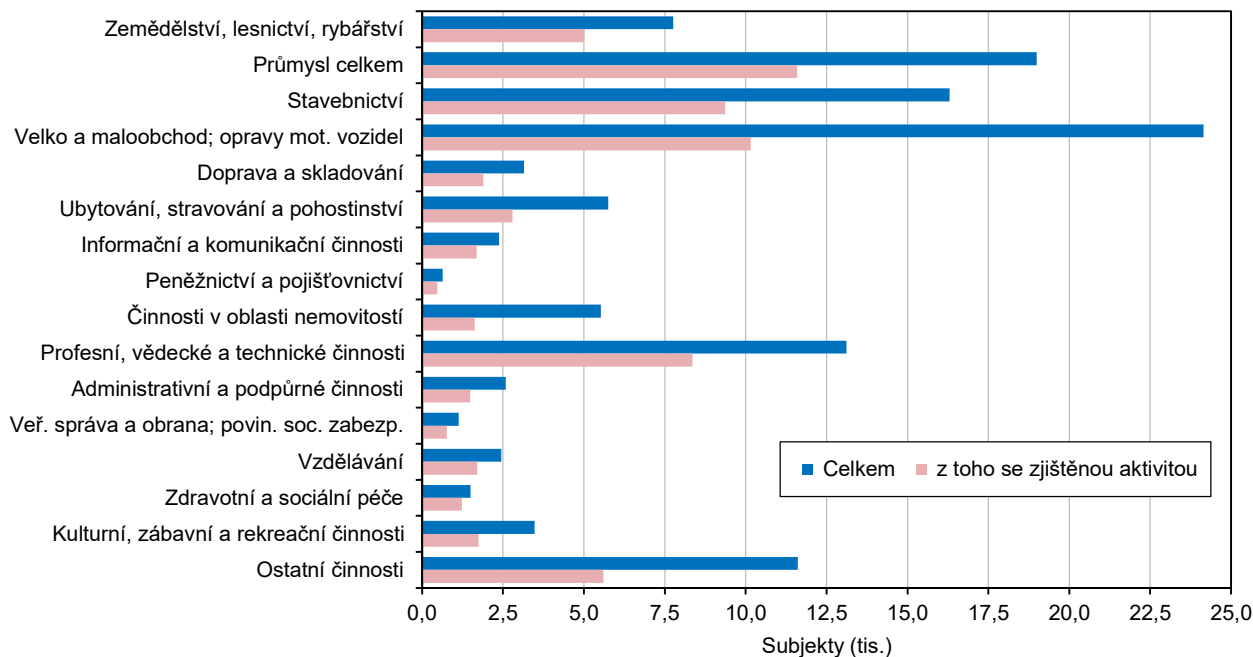
Snížil se počet subjektů v odvětví obchodu, ubytování a peněžnictví.

Z hlediska odvětvového zaměření se oproti konci roku 2020 v kraji snížil počet subjektů působících ve velkoobchodu či maloobchodu, dále v ubytování, stravování a pohostinství a v peněžnictví a pojišťovnictví. Největší měrou pak vzrostl počet subjektů se zjištěnou aktivitou v odvětví dopravy a skladování, činností v oblasti nemovitostí či informačních a komunikačních činnostech.

V odvětvové struktuře ekonomických subjektů v kraji je oproti celorepublikové nadprůměrně zastoupeno zemědělství (s nejvyšším podílem v okrese Svitavy), průmysl i stavebnictví (nejvíce na Chrudimsku).

Graf 3.11 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti a aktivity v Pardubickém kraji k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

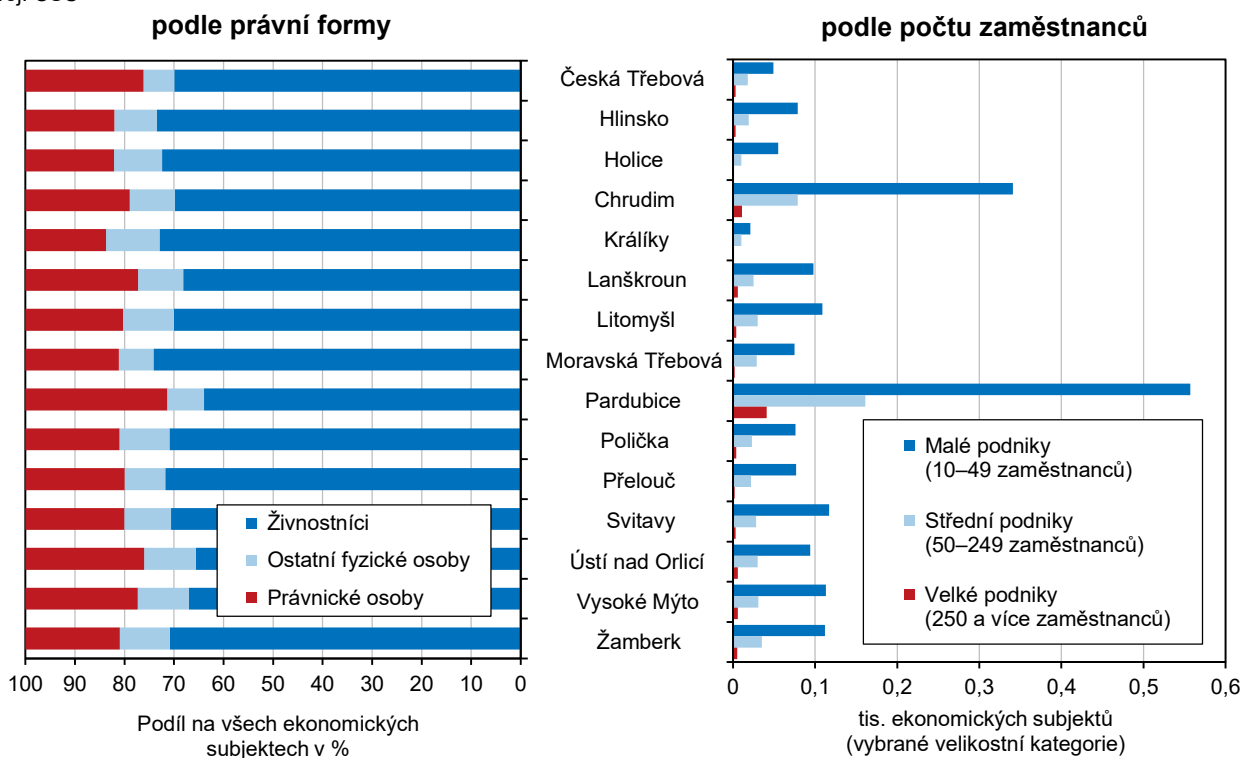

Živnostníci se na všech ekonomických subjektech největší měrou podílejí na Moravskotřebovsku a Hlinceku.

Z pohledu správních obvodů obcí s rozšířenou působností nacházíme nejvyšší zastoupení subjektů zaměřených na zemědělství na Králicku, na průmysl na Hlinceku a Lanškrounsku, na stavebnictví na Králicku a Chrudimsku a na služby na Českořebevsku a Pardubicku. Nejvyšší podíl živnostníků na všech registrovaných ekonomických subjektech se zjištěnou aktivitou mezi SO ORP v kraji je na Moravskotřebovsku a Hlinceku (podíly v první třicítce mezi všemi 205 SO ORP v ČR). Právnícké osoby nejčastěji sídlí v SO ORP Pardubice a s odstupem na Orlickoústecku.

Graf 3.12 Ekonomické subjekty se zjištěnou aktivitou ve správních obvodech ORP Pardubického kraje k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

Zemědělství

Objemem zemědělské produkce se kraj zařadil na pátou nejvyšší příčku v mezikrajském srovnání.

Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách (b. c.) v Pardubickém kraji od roku 2011 meziročně většinou rostla. Maximální nárůst byl zaznamenán již na začátku sledovaného období, kdy v roce 2011 vzrostla zemědělská produkce meziročně o 22,1 %. V roce 2014 díky rekordní sklizni dosáhla produkce zemědělského odvětví v Pardubickém kraji do té doby nejvyšších hodnot a meziročního přírůstku 14,9 %. Pokles produkce zemědělského odvětví o 8,0 % nastal pouze v roce 2015. Podle posledních dostupných semidefinitivních výsledků roku 2020 vzrostla zemědělská produkce (o 5,7 %) na nejvyšší hodnotu v historii kraje (12,5 mld. Kč v b. c.), čímž se kraj zařadil na pátou nejvyšší příčku ve srovnání krajů ČR.

Zvýšení produkce zemědělského odvětví bylo již druhým rokem zajištěno nárůstem rostlinné výroby.

Meziroční nárůst produkce zemědělského odvětví v Pardubickém kraji v roce 2020 byl již druhým rokem zajištěn převážně rostlinnou produkcí, která vzrostla o 11,2 %, živočišná produkce ve sledovaném období zaznamenala jen mírný nárůst o 0,8 %. V roce 2020 v ČR meziročně vzrostla rostlinná výroba (+9,3 %), živočišná výroba zaznamenala pokles (-0,4 %).

V kraji dlouhodobě převažuje živočišná výroba nad rostlinnou.

V letech 2011 a 2012 převažovala v produkci zemědělského odvětví Pardubického kraje rostlinná výroba. Po roce 2013 již převažuje živočišná výroba. V roce 2020 podle semidefinitivních výsledků tvořila produkci zemědělského odvětví kraje ze 49,1 % živočišná výroba, ze 44,0 % rostlinná výroba a z 6,9 % produkce zemědělských služeb a nezemědělských vedlejších činností.

V přepočtu produkce zemědělského odvětví na hektar obhospodařované půdy je kraj dlouhodobě nejlepší.

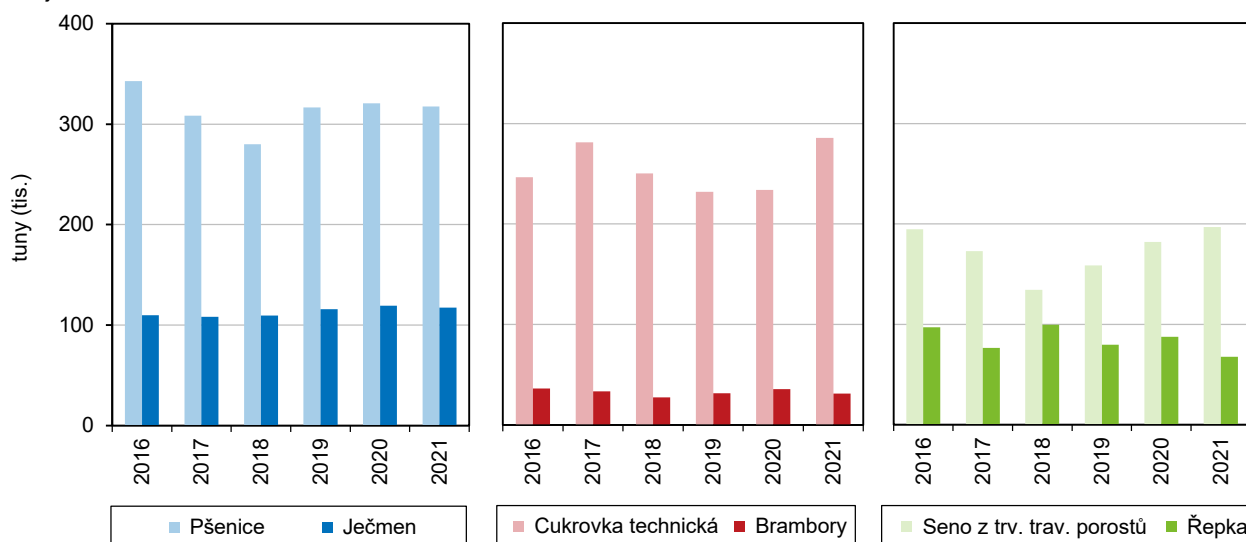
V přepočtu produkce zemědělského odvětví na 1 hektar obhospodařované půdy se hodnoty dosažené v krajích liší. Od roku 2012 se však na nejvyšší pozici umísťuje díky drůbežářství Pardubický kraj (53,9 tis. Kč/ha v b. c. v roce 2020). Na opačném konci ve srovnání krajů se dlouhodobě umísťuje Karlovarský kraj (23,0 tis. Kč/ha), jehož produkce nedosahuje ani z poloviny hodnot Pardubického kraje.

V roce 2021 se meziročně zvýšila produkce cukrovky technické a sóji, menší byla úroda obilovin, řepky a brambor.

Rok 2021 znamenal pro zemědělce v kraji úbytek sklizňových ploch i objemu sklizně u většiny obilovin, řepky i brambor. Naopak zemědělci sklídili více sóji, jejíž hektarový výnos byl v mezikrajském srovnání 4. nejvyšší a celková sklizeň tvořila více než 11 % republikového úhrnu. Sklizeň cukrovky technické byla nejvyšší od roku 2003, přestože sklizňová plocha byla o 30 % menší než v roce 2003.

Graf 3.13 Sklizeň vybraných plodin v Pardubickém kraji

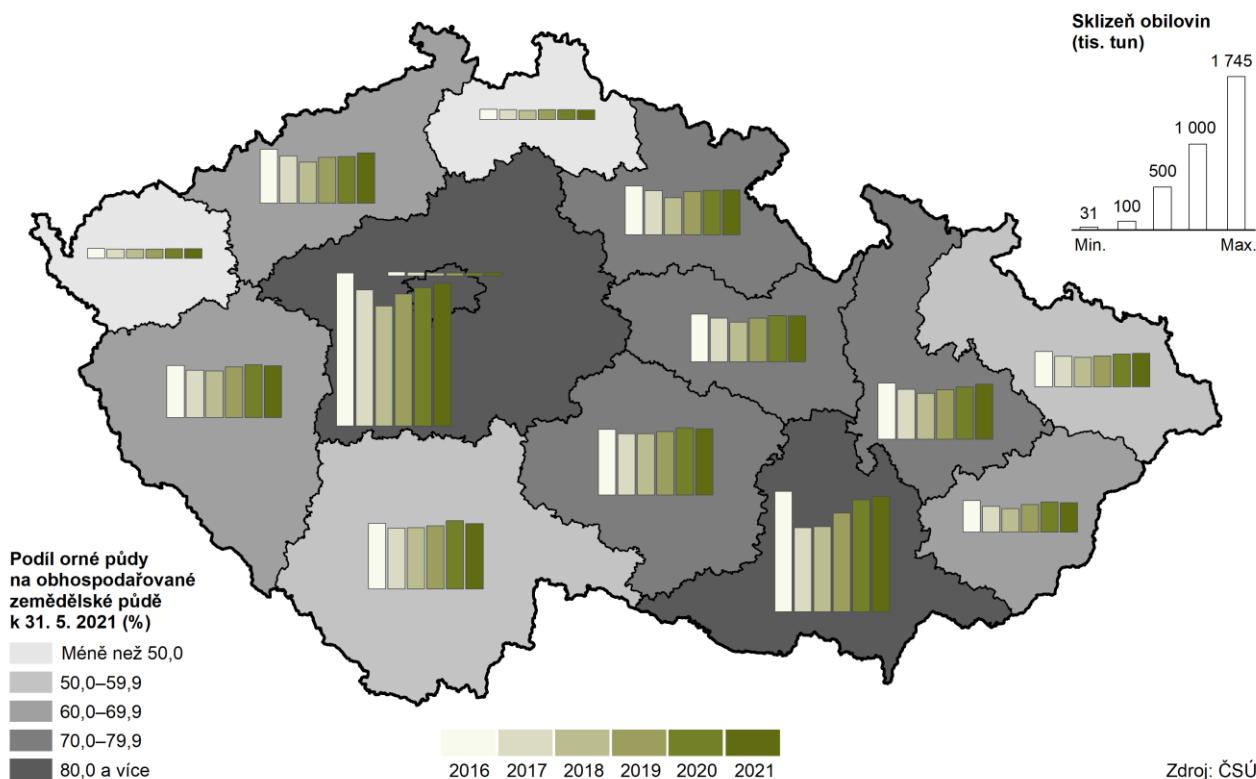
Zdroj: ČSÚ

Přes vyšší hektarový výnos byla produkce pšenice meziročně nižší.

Pšenice ozimá je dlouhodobě nejčastěji pěstovanou plodinou v kraji (51,2 % ze sklizňové plochy obilovin) a v roce 2021 byla sklizena z menší plochy (celková plocha – 44,5 tis. ha) než v roce předchozím. Přes vyšší hektarový výnos (6,49 t/ha) byla však celková produkce pšenice ozimé (289,0 tis. t) meziročně nižší.

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2016–2021

Zmenšila se sklizňová plocha i objem sklizeného tritikale.

Mezi obilovinami na zrno produkovanými zemědělci v Pardubickém kraji dosahuje dlouhodobě nejvyšší podíl na republikovém úhrnu hybridní obilovina tritikale (česky žitovec). Sklizňová plocha tritikale v kraji v roce 2021 meziročně poklesla o 1,9 % na 4,0 tis. ha, ke snížení došlo také u hektarového výnosu na 4,75 t/ha a celkového objemu sklizně, který překročil 19 tis. tun. V dlouhodobém pohledu se plocha, na které zemědělci v kraji pěstují tuto obilovinu, zmenšuje. Ve srovnání s rokem 2004 je úbytek sklizňových ploch stejně jako objemu sklizně tritikale v kraji téměř 50%.

Zemědělské podniky z kraje jsou nejvýznamnějším producentem léčivých rostlin v České republice.

Zemědělské podniky z Pardubického kraje jsou nejvýznamnějším producentem léčivých rostlin v České republice. Více než čtvrtina léčivek (včetně námelového žita) v roce 2021 byla vypěstována na polích v Pardubickém kraji (871 t). Dominantní postavení Pardubickému kraji zůstává, přestože se od roku 2017 sklizňové plochy léčivých rostlin v kraji zmenšily téměř o čtvrtinu. Na úrovni republiky se ve sledovaném období více než o jednu čtvrtinu sklizňové plochy léčivých rostlin rozšířily. V roce 2017 tvořila krajská produkce léčivých rostlin (1 227 t) 40% podíl republikového úhrnu.

Produkce krmných plodin byla vyšší než v předchozím roce.

Na růst sklizně krmných plodin v kraji v roce 2021 měl vliv nárůst hektarového výnosu, u některých plodin rozšíření sklizňové plochy. Sklizeň kukuřice na zeleno a siláž meziročně v kraji vzrostla o 2,4 % na 780,7 tis. tun a představovala 9,3 % republikového úhrnu. Sklizeň píce na orné půdě v kraji meziročně vzrostla o 2,3 % na 470,0 tis. tun, sklizeň píce v seně z trvalých travních porostů se meziročně zvýšila dokonce o 8,2 % na 196,9 tis. tun. Jetel luční (červený) je v kraji pěstován na třetí největší rozloze v mezikrajském srovnání (6,8 tis. ha), třetí nejvyšší je i celková sklizeň (48,6 tis. tun).

Pro sklizeň v roce 2022 byla ozimý oseta větší plocha než v předchozím roce.

K 30. listopadu 2021 byly pro sklizeň v Pardubickém kraji v roce 2022 v porovnání s předchozím rokem osety větší plochy všech sledovaných ozimých obilovin kromě ječmene ozimého (-3,6 %). Maximální rozšíření osevních ploch se týkalo pšenice ozimé, jejíž osevní plocha byla rozšířena téměř o 4,5 tis. ha proti předchozímu roku, největší relativní přírůstek ploch byl evidován u žita ozimého (+18,8 %). Řepkou byla v kraji pro sklizeň v roce 2022 oseta výměra větší než 25 tisíc hektarů, meziročně se osevní plocha zvětšila (+7,4 %), z porovnání s rokem 2016 je patrný úbytek o 3,4 tis. ha (-11,6 %).

Spotřeba minerálních i vápenatých hnojiv se snížila.

V hospodářském roce 2020/2021 poklesla spotřeba minerálních i vápenatých hnojiv proti předchozímu srovnatelnému období v kraji (-2,0 resp. -0,7 %) i na celostátní úrovni (-4,8 resp. -10,3 %). Spotřeba minerálních hnojiv v čistých živinách celkem představovala v roce 2021 v kraji 26,6 tis. tun. Rozhodující složka minerálních hnojiv – dusíkatá hnojiva zaznamenala meziročně v kraji mírnější snížení (-1,8 %) než v ČR (-4,2 %). Nejvyšší meziroční úbytek se týkal fosforečných hnojiv jak na krajské (-4,4 %), tak i republikové úrovni (-7,3 %). Vápenatých hnojiv bylo v Pardubickém kraji v roce 2021 spotřebováno téměř 39 tis. tun.

Zemědělci v kraji spotřebovali meziročně méně statkových hnojiv, v ČR se jejich využití zvýšilo.

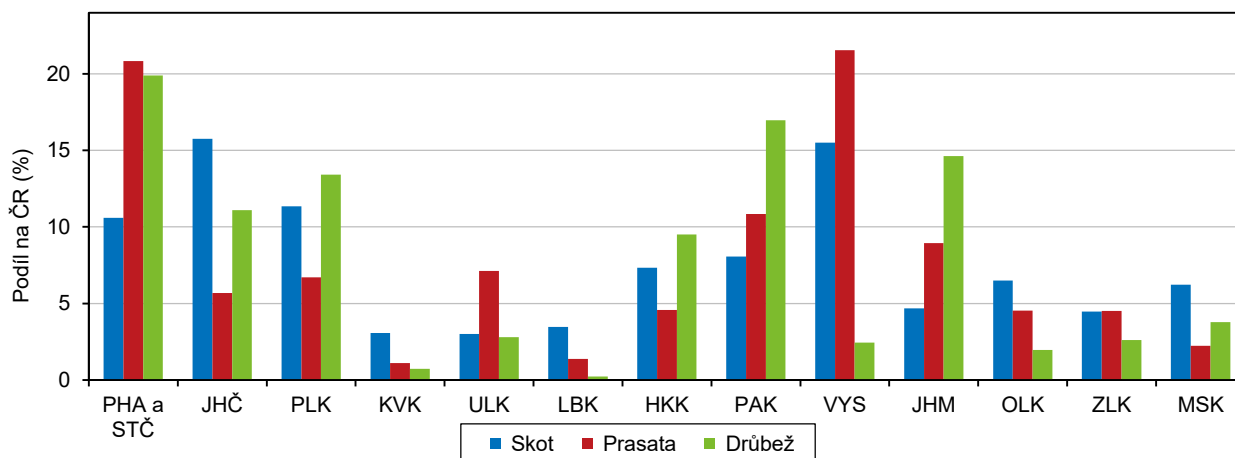
Zemědělci v Pardubickém kraji spotřebovali v hospodářském roce 2020/2021 celkem 1 129,7 tis. tun statkových hnojiv, což je téměř o 13 tis. tun (-1,1 %) méně než v předchozím období. Meziročně se na polích v Pardubickém kraji aplikovalo více močůvky (+18,4 tis. tun) a kejdy (+1,1 tis. tuny), spotřeba ostatních druhů statkových hnojiv byla nižší než v roce předchozím. Obdobný podíl z použitých statkových hnojiv ve srovnání s celostátním průměrem připadá v kraji na hnůj (55,3 %), kejdy bylo v kraji oproti celé ČR spotřebováno o 7,6 procentních bodů více (32,9 %), močůvky o 1,4 p. b. méně (6,9 %). V průměru ČR se využití statkových hnojiv meziročně zvýšilo (+1,3 %), především spotřeba hnoje, naopak snížení se týkalo močůvky a kejdy.

Nárůst spotřeby organominerálních hnojiv překročil 40 %.

Spotřeba organických hnojiv dosáhla v roce 2021 v kraji výše 736,1 tis. tun, organominerálních hnojiv byly aplikovány necelé 3 tis. tun. Proti předchozímu hospodářskému roku 2019/2020 byla spotřeba organických hnojiv vyšší jak v Pardubickém kraji (+4,5 %), tak i v ČR (+3,1 %). Rozdílný vývoj se týkal organominerálních hnojiv. V Pardubickém kraji se meziročně zvýšilo jejich použití o více než 40 %, na úrovni ČR byl zaznamenán pokles (-16,3 %).

Graf 3.14 Podíl krajů na stavech skotu, prasat a drůbeže chovaných v České republice k 1. 4. 2021

Zdroj: ČSÚ

Stavy prasat, skotu i drůbeže se nemění, snižují se chovy ovcí.

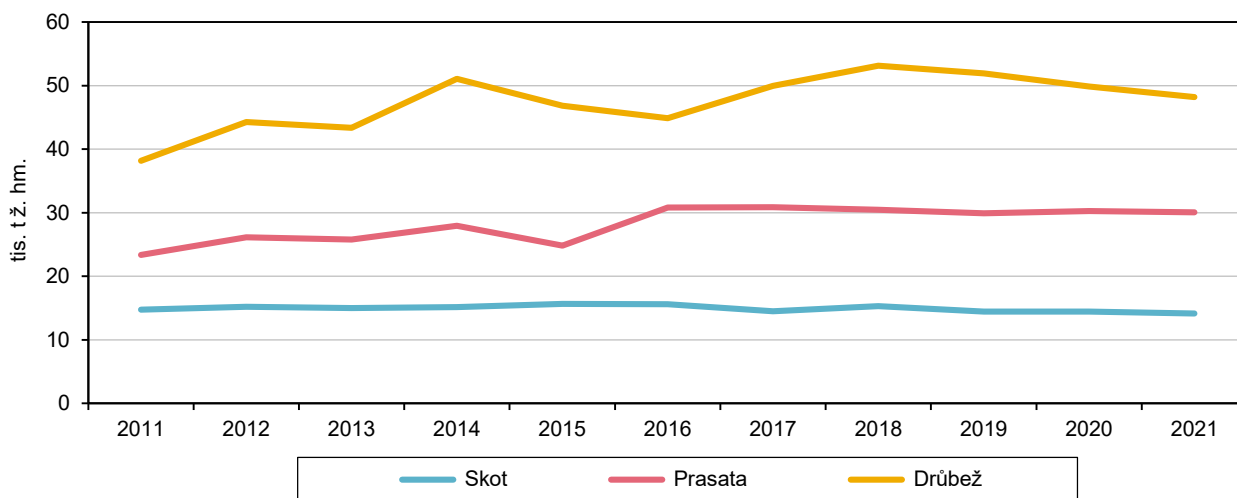
Soupis hospodářských zvířat (k 1. dubnu 2021) potvrdil v pardubickém zemědělském sektoru u většiny druhů zvířat pokračování trendů z minulých let – stavy prasat i skotu se významně nemění, snižují se chovy ovcí. Po dlouhodobém rozšiřování chovů drůbeže, které dosáhly v kraji maxima v roce 2018 (4,4 mil. kusů), se s výjimkou roku 2019 (3,8 mil. kusů) udržují stavy drůbeže nad 4 miliony zvířat.

V kraji se chová druhý nejvyšší počet kusů drůbeže, třetí nejvyšší počet prasat.

V regionálním srovnání vykázal Pardubický kraj k datu soupisu hospodářských zvířat (k 1. dubnu 2021) v zemědělských podnicích kraje druhý nejvyšší počet kusů drůbeže (4,0 mil. kusů), po prvním Středočeském kraji spolu s hlavním městem Prahou (4,7 mil. kusů). V chovech prasat patří Pardubický kraj s 11% podílem mezi jejich nejvýznamnější chovatele (164,5 tisíce kusů) v České republice. Stáda skotu v Pardubickém kraji byla pátá nejpočetnější (113,4 tis. kusů).

Graf 3.15 Výroba jatečných zvířat v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Produkce jatečného skotu byla od roku 2011 nejnižší, produkce jatečných prasat pátá nejvyšší.

Výroba jatečného skotu v Pardubickém kraji v roce 2021 činila 14 127 tun živé hmotnosti (t ž. hm.) a byla nejnižší, jak naznačuje výše přiložený graf, od roku 2011. Výroba jatečných prasat dosáhla v roce 2021 v kraji 30 071 t ž. hm., od roku 2011 byla pátá nejvyšší a kolem hodnoty 30 tis. t setrvává v posledních šesti letech.

Roste dojivost, zvyšuje se i celková produkce mléka.

Výroba mléka v kraji se plynule zvyšuje, především zásluhou rostoucí průměrné dojivosti. V roce 2021 byla v kraji výroba mléka ve srovnání s rokem 2011 vyšší téměř o čtvrtinu, průměrná dojivost vzrostla za stejné období o 26,1 % na 8,9 tis. l na dojnici za rok. Průměrná roční dojivost krav v ČR v roce 2021 byla o 8 l nižší než v Pardubickém kraji.

Výroba jatečné drůbeže tvořila pětinu republikové produkce.

Výroba jatečné drůbeže v kraji v roce 2021 meziročně poklesla o 3,3 % na 48,2 tis. tun živé hmotnosti. Pokles započal po roce 2018, ve kterém dosáhla výroba jatečné drůbeže v kraji maxima a překonala 53 tisíc t ž. hm. Produkce jatečné drůbeže v kraji tvoří téměř pětinu republikového úhrnu. Firmy zaměřující se na drůbežářství v Pardubickém kraji dlouhodobě patří společně s výrobci z Jihomoravského a Středočeského kraje spolu s Prahou k nejvýznamnějším výrobcům jatečné drůbeže v ČR.

Krajské zemědělské podniky patří k nejvýznamnějším producentům konzumních vajec.

Snáška konzumních vajec v zemědělském sektoru Pardubického kraje v průběhu roku 2021 sice proti předchozímu roku poklesla o 6,5 % na 446,4 mil. kusů vajec, přesto tvořila čtvrtinu republikové produkce vajec. Od roku 2011 se celková snáška vajec v kraji zvýšila téměř čtyřikrát. Pardubický kraj patří společně se Středočeským krajem spolu s Prahou k hlavním producentům vajec v ČR.

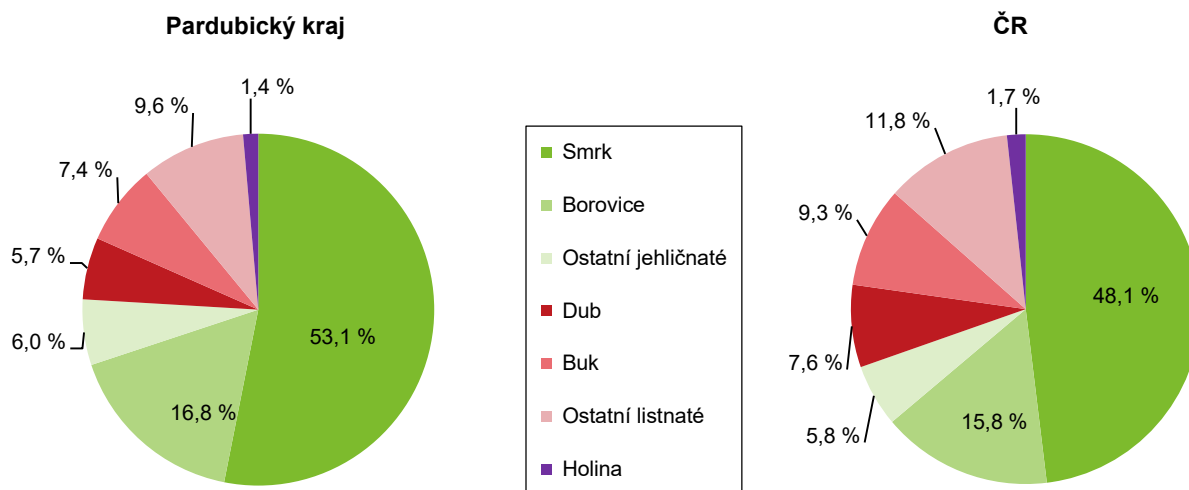
Lesnictví

V lesích Pardubického kraje dominují smrky, borovice a buky.

Podle Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů bylo ke konci roku 2021 v Pardubickém kraji 131,6 tis. ha lesních pozemků a z toho 1,8 tis. ha tvořily holiny. Jehličnaté dřeviny pokrývaly plochu téměř 100 tis. ha. Nejvyšší zastoupení mezi jehličnany má smrk (69,9 tis. ha), borovice (22,1 tis. ha) a modřín (5,8 tis. ha). Listnaté dřeviny v kraji v roce 2021 zabíraly plochu 29,8 tis. ha. Nejčastěji v lesích rosou buky (9,7 tis. ha), duby (7,5 tis. ha) a břízy (3,3 tis. ha).

Graf 3.16 Druhá skladba dřevin lesních porostů v Pardubickém kraji a ČR k 31. 12. 2021

Pramen: ÚHÚL

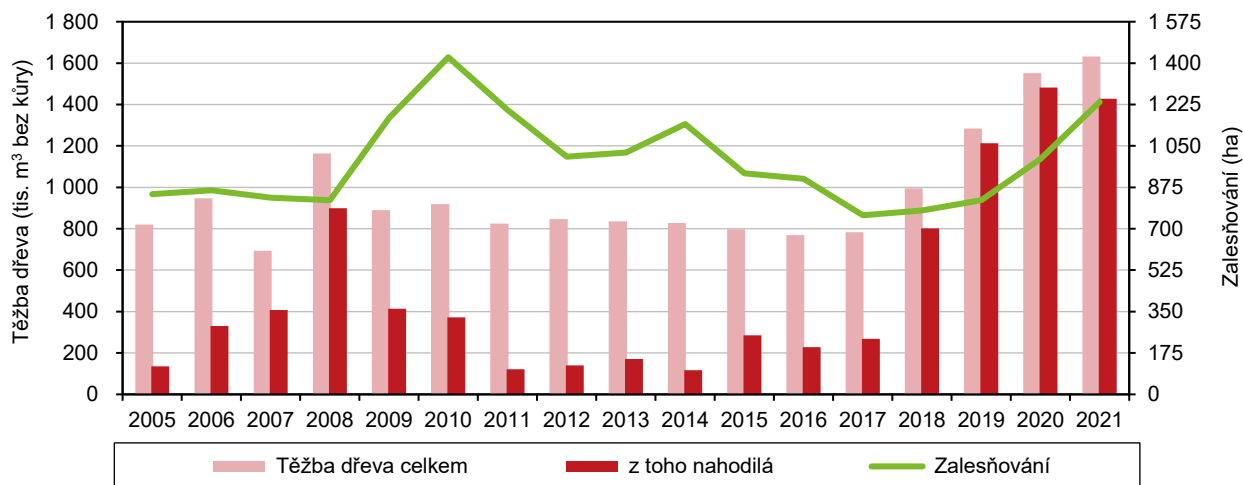

Jehličnany tvoří pátý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání.

Jehličnaté stromy tvoří 77,0 % lesních pozemků (bez holin) v Pardubickém kraji. V mezikrajském srovnání tvoří jehličnany nejvyšší podíl v lesích v Kraji Vysočina (85,8 %), Pardubický kraj zaujímá pátou nejvyšší pozici a nejnižší podíl jehličnanů byl evidován v hlavním městě Praze (30,3 %) a v Jihomoravském kraji (45,6 %). Listnaté stromy reprezentují 23 % lesních pozemků kraje. Nejvyšší podíl tvoří listnáče v hlavním městě Praze (69,7 %) a v lesích Jihomoravského kraje (54,4 %), Pardubický kraj obsadil 4. nejnižší pozici a nejméně listnatých stromů je zastoupeno v lesích Kraje Vysočina (14,2 %).

Graf 3.17 Těžba dřeva a zalesňování v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

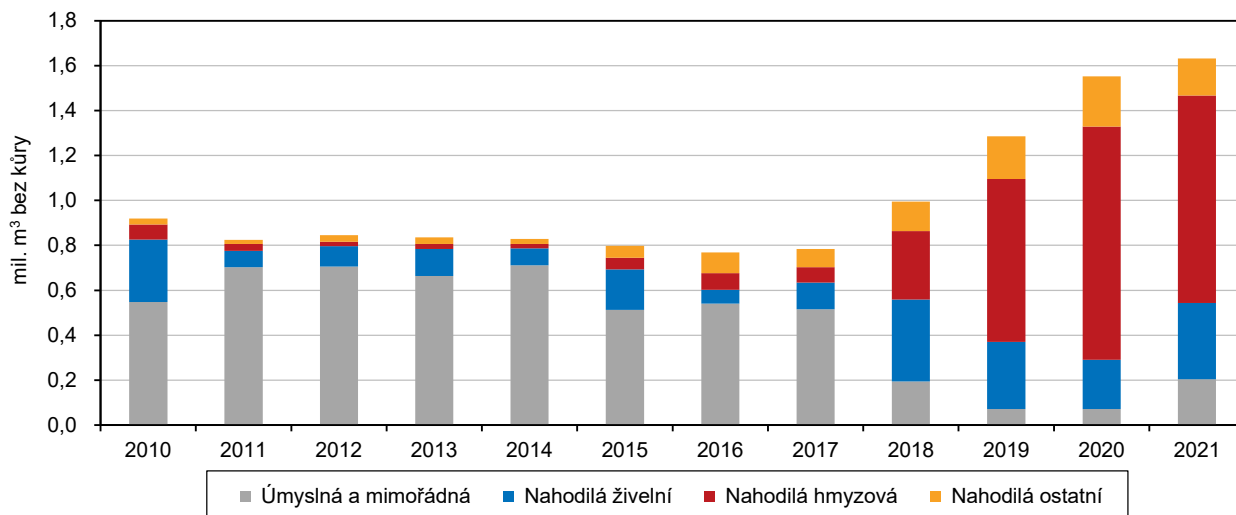

Těžba dřeva dosáhla maximálního objemu, mírně poklesl podíl nahodilé těžby.

Již od roku 2018 roste v Pardubickém kraji i v ČR objem těžby dřeva jako důsledek přetrvávající kůrovcové kalamity a odstraňování polomů po větrných živelních pohromách. Těžba dřeva v roce 2021 v kraji meziročně vzrostla o 5,1 % na 1 631,7 tis. m³ b. k. a dosáhla maxima od roku 2005. Na rozdíl od ČR, kde se těžba meziročně snížila o 15,4 %. Podíl nahodilé těžby se po letech růstu, které byly spojené s polomy a s kůrovcovou kalamitou, mírně snížil na krajské i republikové úrovni (87,5 % resp. 86,9 %).

Graf 3.18 Těžba dřeva z hlediska vlivu nahodilé těžby v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

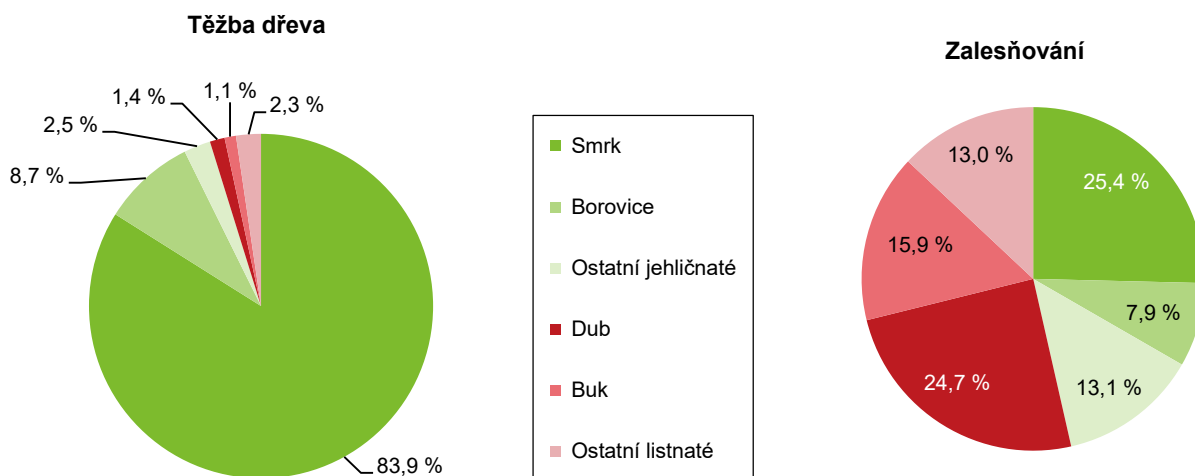

Těžba jehličnanů se zvýšila o 4,5 %, těžba listnatých dřevin meziročně vzrostla o pětinu.

Těžba dřeva se týká převážně jehličnatých dřevin. V kraji tvořily jehličnany 95,2% podíl z celkové těžby dřeva (94,9 % v ČR). Proti roku 2020 se těžba jehličnanů v kraji zvýšila o 4,5 %, na republikové úrovni došlo k poklesu o 16,7 %. Těžba listnatých dřevin v kraji proti předchozímu roku vzrostla o 12,6 tis. m³ (+19,1 %) a do budoucna je očekáváno vyšší zastoupení listnatých dřevin na celkové těžbě dřeva.

Graf 3.19 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin v Pardubickém kraji v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: těžba v m³ bez kůry, zalesňování v ha

Na nově zalesňovaných lesních pozemcích převládají listnaté dřeviny.

Na lesních pozemcích Pardubického kraje se nově zalesňovaná plocha meziročně zvýšila o čtvrtinu na 1 236 ha, v ČR se výměra zalesňování rozšířila o 20,8 %. Listnaté dřeviny byly v kraji použity na 53,6 % zalesňované plochy (52,1 % v ČR).

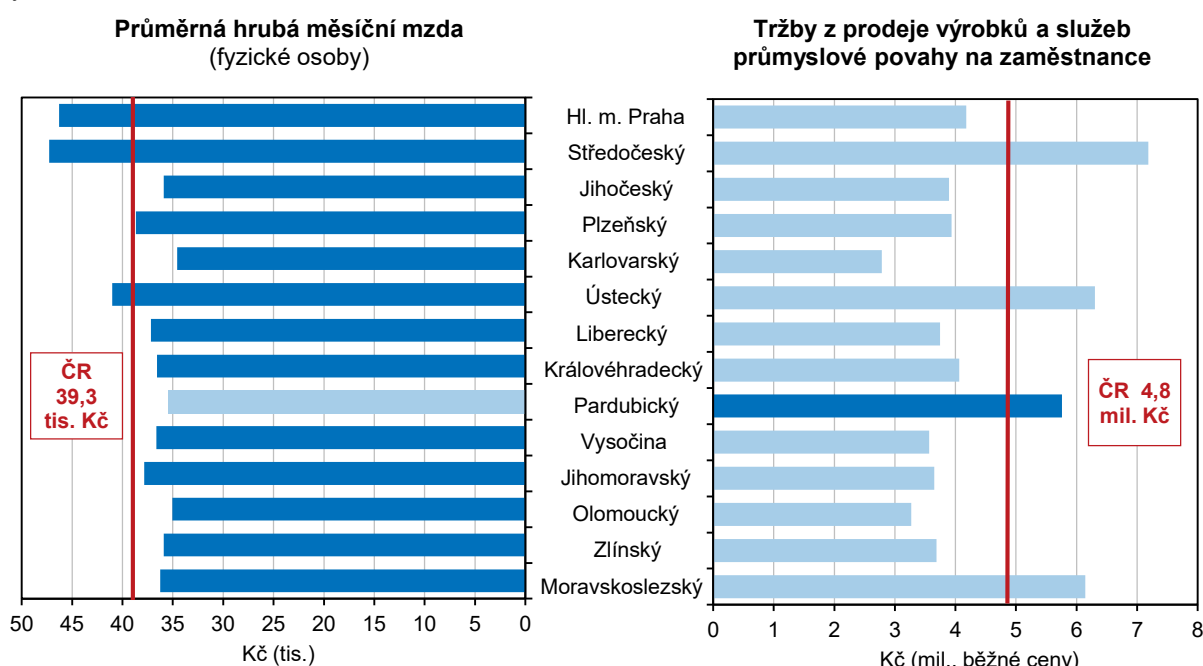
Průmysl

Počet zaměstnanců v průmyslu v kraji nadále klesal; mzdy ve velkých průmyslových podnicích v kraji rostly pomaleji než v celé ČR.

V roce 2021 mělo v Pardubickém kraji své sídlo 137 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, což je o 3 podniky méně než v předchozím roce. Po období zřetelného růstu počtu zaměstnanců této kategorie podniků v letech 2014 až 2018 se v roce 2019 jejich počet v kraji meziročně snížil o 543 osob. Následoval pokles o 1 089 zaměstnanců v roce 2020 a snížení o 311 zaměstnanců v roce 2021, tj. o 0,6 % při celorepublikovém poklesu o 1,3 %. Průměrná hrubá měsíční mzda v podnicích se sídlem v kraji během roku 2021 vzrostla o 4,5 % (v celé ČR o 5,4 %) a částka 35 445 Kč představovala 90,3 % úrovně průměrné republikové mzdy v průmyslu; mezi kraji ČR byla 3. nejnižší (o dvě pozice horší umístění než v předchozím roce). Meziroční procentní nárůst mezd ve velkých průmyslových podnicích v kraji byl o 2 procentní body rychlejší než v roce předchozím, avšak podprůměrný ve srovnání s lety 2016 až 2019.

Graf 3.20 Mzdy a tržby v průmyslu v krajích v roce 2021*)

Zdroj: ČSÚ

*) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

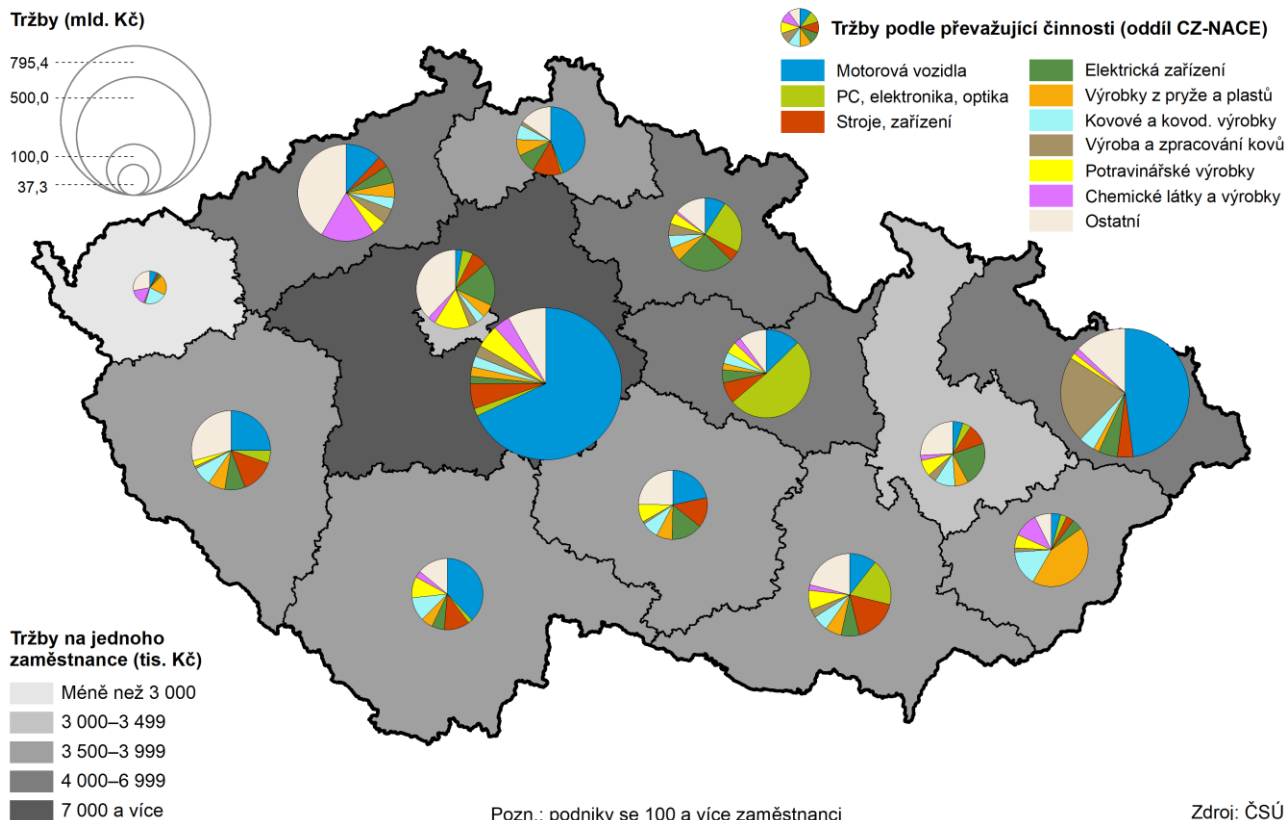
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v kraji po čtyřech letech růstu meziročně klesly o 0,6 %.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v podnicích se 100 a více zaměstnanci po čtyřech letech růstu v kraji v roce 2021 meziročně klesly o 0,6 % při celorepublikovém nárůstu o 10,5 % (tržby přitom spolu s Pardubickým krajem klesly pouze v Praze). Objem tržeb v přepočtu na zaměstnance patří v kraji dlouhodobě k nejvyšším v mezikrajském srovnání, od roku 2010 se nacházely na druhé až třetí pozici, v roce 2021 byly čtvrté nejvyšší za Středočeským, Ústeckým a Moravskoslezským krajem. Dominantní postavení má v kraji nadále výroba elektroniky a výpočetní techniky – z celkových tržeb podniků zpracovatelského průmyslu tvoří více než polovinu.

Podíl tržeb z přímého vývozu se v kraji snížil.

Tržby z přímého vývozu se na celkových tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v podnicích se sídlem v kraji v roce 2021 podílely 65,5 %. Mezi kraji šlo o šestou nejvyšší hodnotu (v roce 2020 kraji patřila 2. příčka). V porovnání s rokem 2020 klesl tento podíl o 3,4 procentního bodu (v sedmi krajích byl přitom zaznamenán růst), celorepublikový průměr byl překročen o 4,4 p. b. (nejméně od roku 2011). Mezi podniky zpracovatelského průmyslu v kraji má nejvyšší podíl tržeb za přímý vývoz výroba elektrických zařízení (92 %), výroba strojů a zařízení (84 %) či chemická výroba (82 %). Naproti tomu v potravinářských podnicích tvoří přímý vývoz pouze 15% podíl.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2021

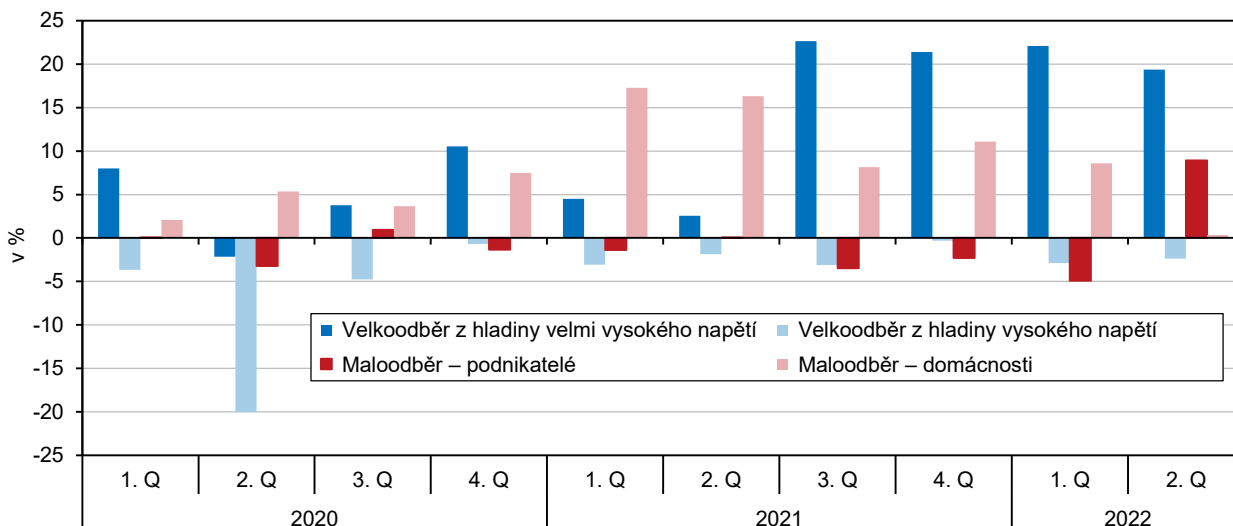
Energetika

Výroba elektřiny v kraji se v roce 2021 vrátila na úroveň roku 2019.

V roce 2021 bylo v Pardubickém kraji vyrobeno celkem 5 700 GWh elektrické energie, což je o 35 % více než v roce 2020. Výroba elektřiny v kraji se tak vrátila na úroveň roku 2019. Zvýšila se především výroba v parních elektrárnách (o 41 %), které se na celkové výrobě elektřiny v kraji podílejí rozhodující měrou (91 %). Výroba elektřiny z vodních elektráren v roce 2021 v kraji meziročně klesla o 13 %. Produkce větrných elektráren se téměř nezměnila (pokles o 0,4 %) a fotovoltaické elektrárny v kraji vyprodukovaly meziročně téměř o 5 % elektřiny méně.

Graf 3.21 Změna spotřeby elektřiny v Pardubickém kraji oproti čtvrtletím roku 2019

Pramen: Energetický regulační úřad (čtvrtletní zprávy o provozu elektrizační soustavy)

Spotřeba elektřiny vzrostla největší měrou za posledních sedm let.

V kraji se v roce 2021 spotřebovalo 2 569 GWh elektřiny (netto), tj. nejvíce od roku 2015. Meziročně vzrostla čistá spotřeba elektřiny v kraji o 5,7 % při celorepublikovém růstu o 4,6 % (nárůst spotřeby přitom nastal ve všech krajích). V porovnání s rokem 2020 byl v kraji zaznamenán přírůstek spotřeby elektřiny ve všech měsících s výjimkou října, nejvyšší růst nastal v měsíci dubnu (o 22,0 %) a v květnu (o 15,7 %), tedy v měsících, kdy došlo v roce 2020 k nejvýraznějšímu utlumení ekonomiky v souvislosti s pandemií covid-19. Další vývoj ve spotřebě energií bude záviset na jejich ceně a dostupnosti a přijatých opatřeních ve vazbě na energetickou krizi 2022.

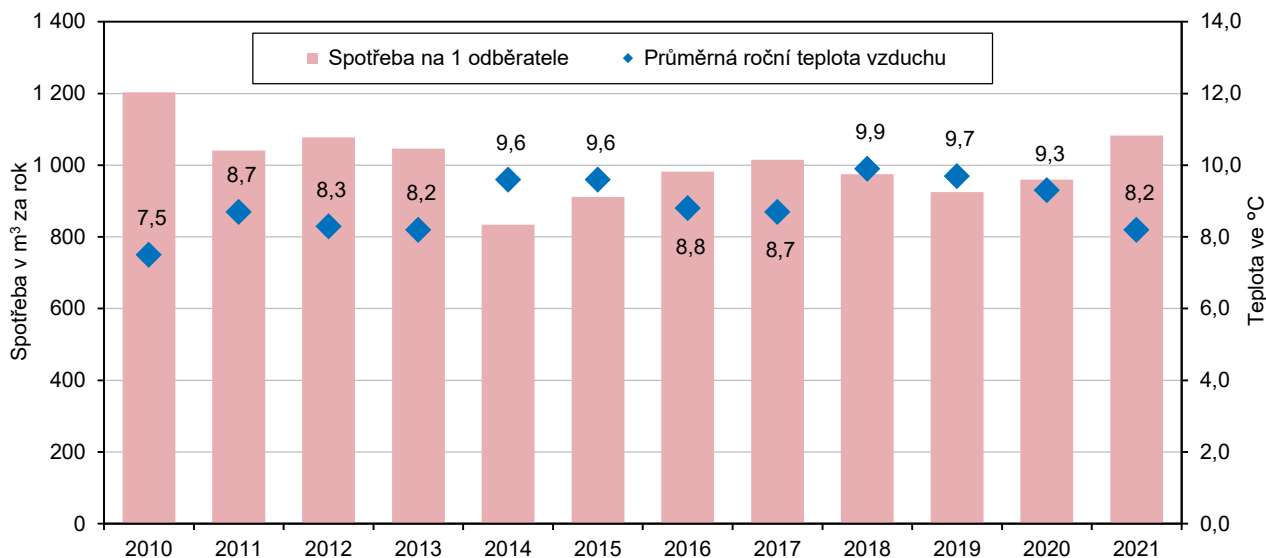
Na celkové spotřebě elektřiny se největší měrou v kraji podílí průmysl (v roce 2021 přibližně 40 %), následují domácnosti (s 32 %) a odvětví obchodu vč. služeb, školství a zdravotnictví (s téměř 19 %). Na výrazný nárůst spotřeby elektřiny v domácnostech v letech 2020 a 2021 měla vliv vládní opatření proti pandemii (práce z domova, uzavření škol, provozoven služeb apod.). Spotřeba elektřiny v domácnostech v kraji v roce 2021 meziročně vzrostla o 8,5 % při 8,1% celorepublikovém růstu.

Celková spotřeba zemního plynu v kraji meziročně vzrostla, a to zejména díky nárůstu spotřeby v domácnostech.

V Pardubickém kraji se v roce 2021 spotřebovalo 397 mil. m³ zemního plynu, což je v přepočtu 4 240 GWh. Meziročně vzrostla spotřeba plynu v kraji o 7,0 % při 8,8% celorepublikovém navýšení (pokles byl zaznamenán pouze v Ústeckém kraji). Největší měrou se v roce 2021 v kraji zvýšila spotřeba zemního plynu v domácnostech (o 12,5 %), následovali (s 9,0% růstem) střední odběratelé, maloodběratelé (s 8,6 %) a relativně nejméně spotřeba vzrostla mezi velkoodběrateli (o 1,2 %).

Graf 3.22 Roční spotřeba zemního plynu v domácnostech a průměrná teplota vzduchu v Pardubickém kraji

Pramen: Energetický regulační úřad

Spotřeba elektřiny v domácnostech podléhá ve srovnání se spotřebou plynu menším sezónním výkyvům.

Změny spotřeby plynu ve skupině domácností bezprostředně souvisejí také s klimatickými podmínkami v jednotlivých měsících a letech. Teplotně podprůměrný rok 2021 se odrazil ve zvýšené spotřebě zemního plynu k vytápění. V lednu, únoru a prosinci se v posledních letech měsíční spotřeba zemního plynu v domácnostech pohybovala mezi 14 a 18 % ročního úhrnu, v letních měsících, kdy se plyn v domácnostech využívá pouze k vaření a v části domácností k ohřevu teplé vody, se jednotlivé měsíce na roční spotřebě plynu podílejí méně než dvěma procenty. Sezonnost ve spotřebě elektřiny je ve srovnání se spotřebou zemního plynu poměrně malá. Podíl jednotlivých měsíců se v roce 2021 pohyboval od necelých 6 % v červnu a v červenci po 11,5 % ročního úhrnu spotřeby elektřiny v domácnostech v lednu.

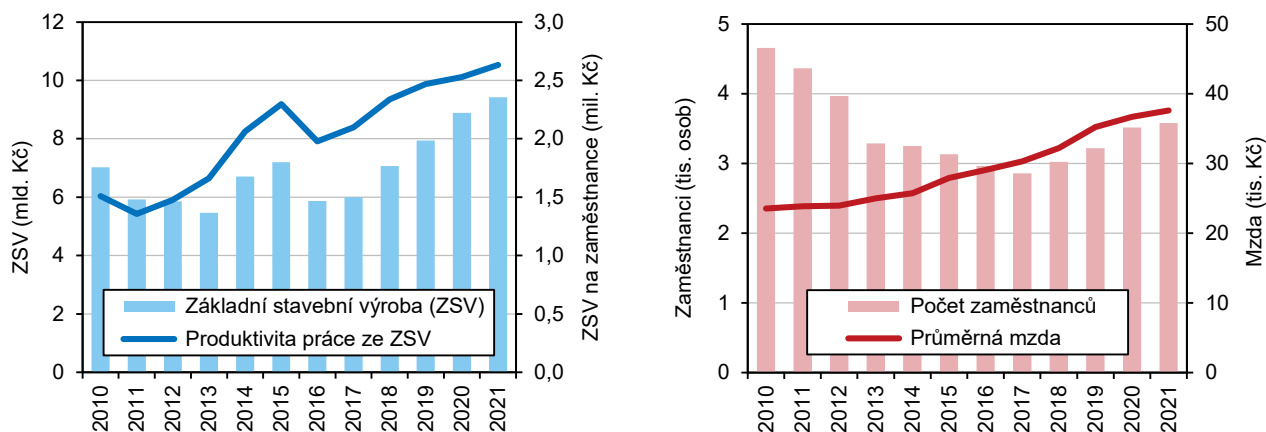
Stavebnictví

Po dlouhodobém poklesu se počet stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci v kraji mírně zvyšuje.

V letech 2020 a 2021 mělo na území kraje sídlo 28 stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci. Zatímco ve srovnání s bezprostředně předcházejícím obdobím se počet těchto podniků se sídlem v kraji mírně zvýšil (oproti stavu v letech 2017 a 2018 o 4 podniky), z dlouhodobějšího hlediska registrujeme spíše úbytek těchto podniků v kraji. Také počet zaměstnanců stavebních podniků se sídlem v kraji se po několikaletém poklesu mírně zvyšoval až v posledních letech, od roku 2017 v kraji přibýlo více než sedm set těchto pracovníků. Ve stavebních podnicích se sídlem v Pardubickém kraji si tak v roce 2021 vydělávalo téměř 3,6 tisíce zaměstnanců, přičemž jejich průměrná hrubá měsíční mzda činila 37 610 Kč. Tato částka byla stejně jako v předchozích letech pod celorepublikovým průměrem (šestá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání), přičemž její poslední meziroční růst činil 2,5 %.

Graf 3.23 Stavebnictví v Pardubickém kraji – podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

Zdroj: ČSÚ

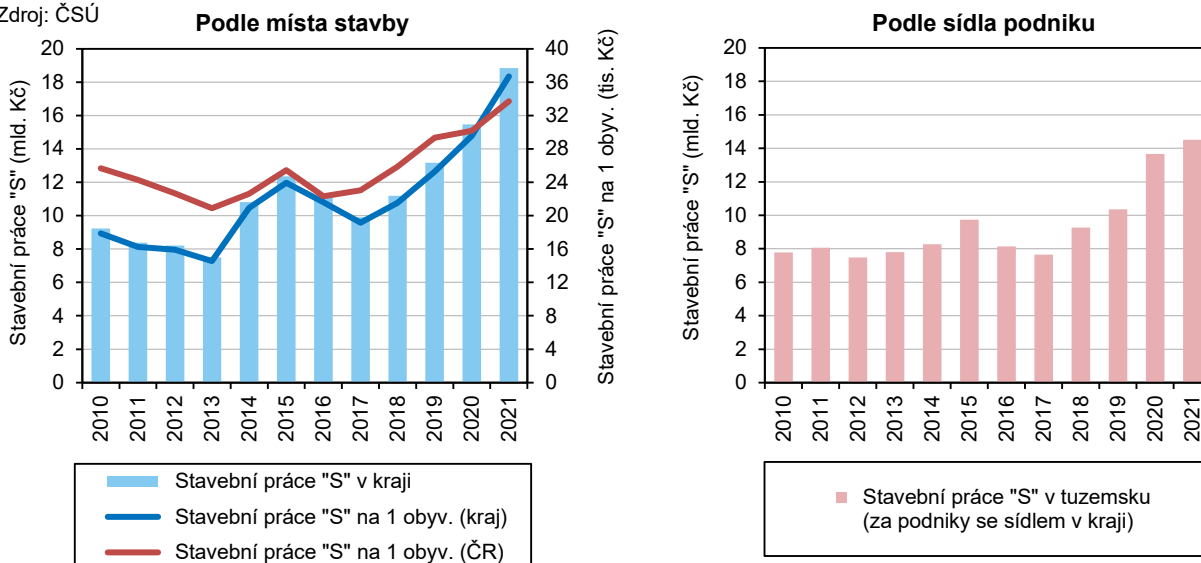

Objem ZSV podniků s 50 a více zaměstnanci se sídlem kraji i produktivita práce dosáhla v roce 2021 maximálních hodnot v dlouhodobém pohledu.

Základní stavební výroba (ZSV) dosáhla v kraji v roce 2021 hodnoty 9,4 mlrd. Kč v běžných cenách (nejvíce v dlouhodobém pohledu) a ve srovnání s rokem 2020 byla o 6,0 % vyšší (třetí nejnižší nárůst mezi kraji, přičemž v šesti krajích došlo k poklesu). Zatímco v případě inženýrského stavitelství nedosahoval meziroční růst ZSV v kraji ani celá tři procenta (2,5 %), v případě pozemního stavitelství byl růst téměř osmiprocentní (7,9 %). Nejen celkový objem, ale i produktivita práce (ZSV na zaměstnance) dosáhla v kraji v roce 2021 dlouhodobého maxima (2,6 mil. Kč znamenalo druhou nejvyšší hodnotu mezi kraji za Hlavním městem Prahou).

Graf 3.24 Stavební práce "S" – podniky s 20 a více zaměstnanci v Pardubickém kraji a ČR

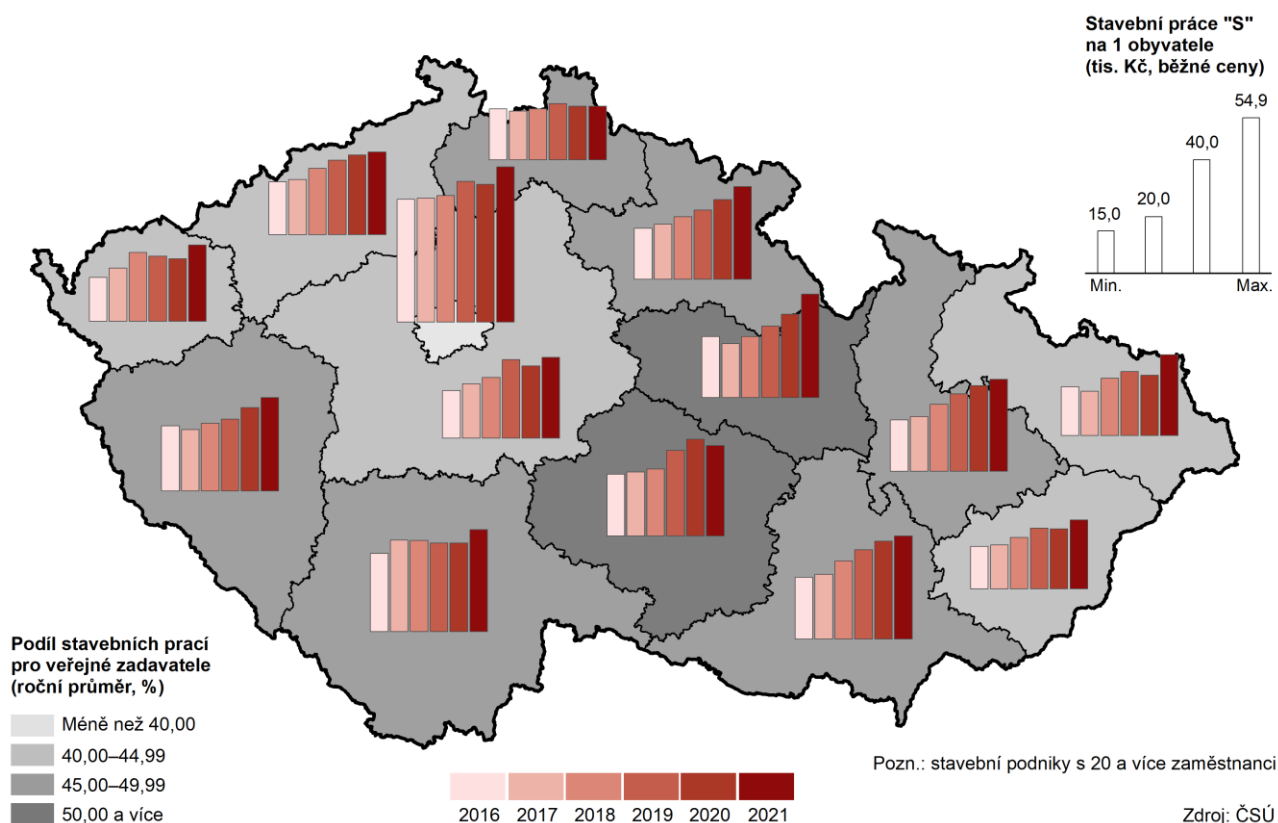
Zdroj: ČSÚ

Objem stavební výroby realizované podniky s 20 a více zaměstnanci na území kraje se mezi lety 2020 až 2021 zvýšil téměř o čtvrtinu.

Dosud byla v textu hodnocena stavební výroba podniků s 50 a více zaměstnanci z hlediska jejich sídla (firmy se sídlem v kraji však mohou stavět i v jiných krajích ČR či v zahraničí). Za podniky s 20 a více zaměstnanci jsou ovšem některá data dostupná nejen podle sídla podniku, ale také podle místa stavby (bez ohledu na sídlo firem). Z hlediska místa stavby realizovaly v roce 2021 stavební podniky s 20 a více zaměstnanci na území kraje stavební práce v hodnotě 18,8 mld. Kč, což bylo přibližně o pětinu více než v předchozím roce (o 21,8 %). K meziročnímu růstu objemu stavebních prací došlo také v dalších 11 krajích, přičemž v Pardubickém kraji evidujeme druhý nejvyšší po Moravskoslezském kraji (ve srovnání s průměrem za celou ČR byl krajský růst o 12,1 procentního bodu vyšší). Z dlouhodobého pohledu znamenala hodnota stavebních prací 18,8 mld. Kč dosud nejvyšší částku dosaženou v kraji.

Stavební práce "S" podle kraje místa stavby v letech 2016 až 2021

Hodnota stavebních prací provedených v kraji v roce 2021 v přepočtu na obyvatele převyšovala republikový průměr.

Na jednoho obyvatele kraje připadaly v roce 2021 stavební práce provedené v kraji v hodnotě 36,7 tis. Kč (tj. z dlouhodobého pohledu nejvyšší částka). Ve srovnání mezi všemi 14 krajů se jednalo o druhou nejvyšší hodnotu (za Hlavním městem Prahou). Tato hodnota tak byla vyšší než celorepublikový průměr (33,7 tis. Kč).

Stavební povolení

Počet vydaných stavebních povolení v kraji byl v roce 2021 nejvyšší za posledních 10 let.

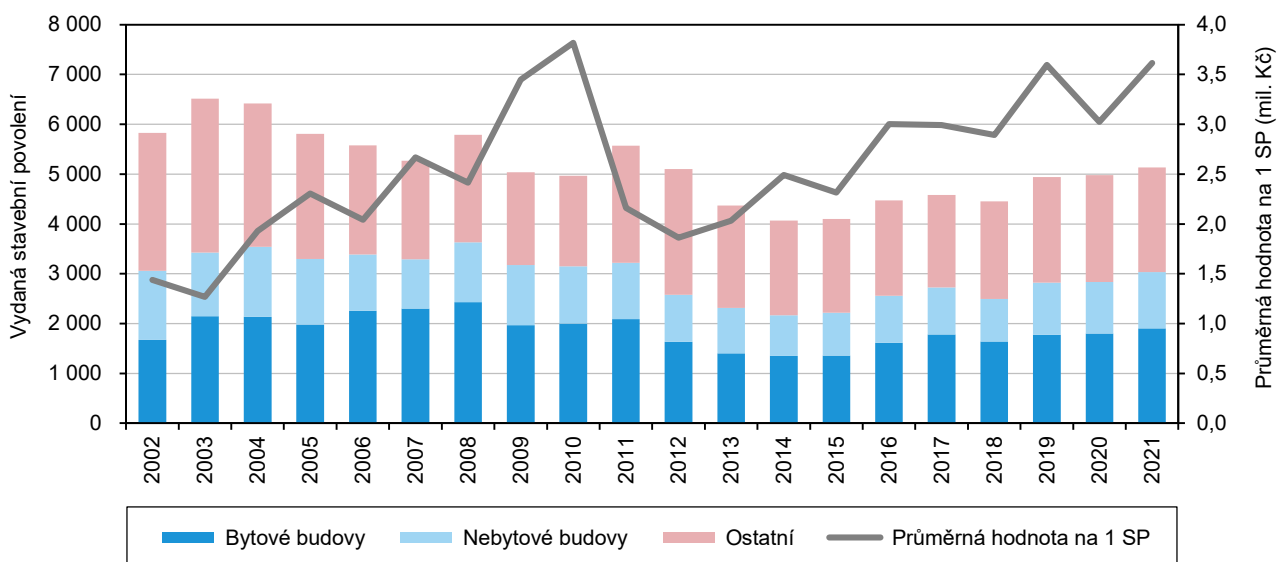
V roce 2021 vydaly stavební úřady v Pardubickém kraji 5 134 stavebních povolení, což bylo nejvíce za posledních 10 let. Ve srovnání s rokem 2020 se počet vydaných stavebních povolení v kraji zvýšil o 3,1 %, tj. o 2,7 procentního bodu méně než na území celé ČR. V rámci Pardubického kraje došlo k meziročnímu nárůstu počtu vydaných povolení v okresech Ústí nad Orlicí a Svitavy (o 13,4 %, respektive o 4,7 %) a k poklesu v okresech Pardubice a Chrudim (o 1,6 %, respektive o 1,3 %).

Největší část vydaných stavebních povolení v kraji připadla v roce 2021 na inženýrské stavby.

V Hlavním městě Praze, Jihomoravském, Olomouckém a Ústeckém kraji měly ve struktuře vydaných stavebních povolení podle druhu stavby za rok 2021 největší zastoupení bytové budovy. Ve všech ostatních krajích (včetně Pardubického kraje) připadala největší část vydaných stavebních povolení na inženýrské stavby (např. mosty, komunikace, dráhy, podzemní stavby nebo trubní a elektrická vedení). Ty se v Pardubickém kraji podílely na všech vydaných stavebních povoleních 40,9 %. Stavební povolení na bytové budovy tvořily 37,1 % ze všech vydaných stavebních povolení v kraji a stavební povolení na nebytové budovy 22,0 %.

Graf 3.25 Vydaná stavební povolení v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

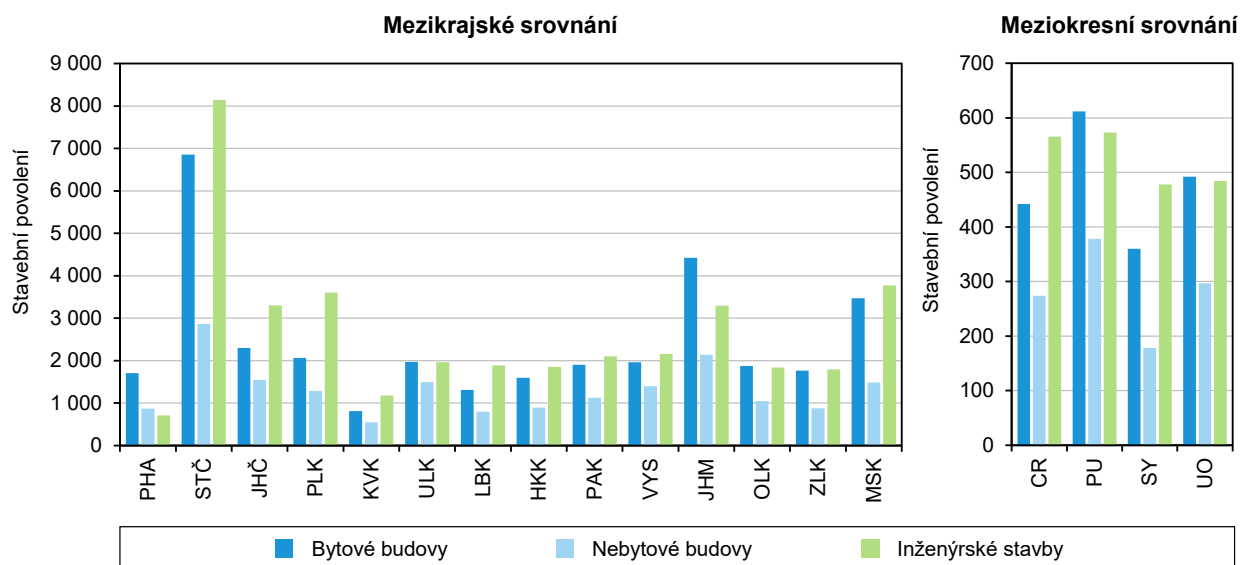

V okresech Pardubice a Ústí nad Orlicí připadla v roce 2021 největší část vydaných stavebních povolení na bytové budovy.

Území kraje ovšem v rámci struktury vydaných stavebních povolení podle druhu stavby netvořilo jeden homogenní celek. Zatímco v okresech Pardubice a Ústí nad Orlicí měly mezi vydanými stavebními povoleními v roce 2021 největší zastoupení bytové budovy, v okresech Svitavy a Chrudim byly nejvíce zastoupeny inženýrské stavby.

Graf 3.26 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

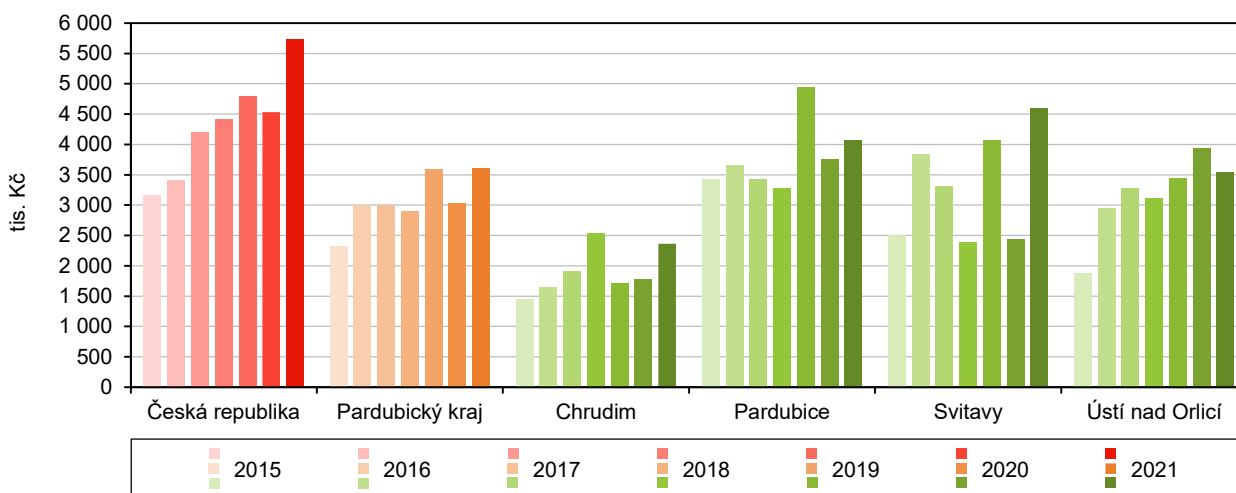

Orientační hodnota povolených staveb v kraji byla v roce 2021 druhá nejvyšší za uplynulých 25 let.

Orientační hodnota staveb, na které byla vydána stavební povolení, a která představuje odhad celkových nákladů staveb včetně technologie vynaložené na přípravu, realizaci a uvedení stavby do provozu (nejedná se o konečné náklady stavby), dosáhla v Pardubickém kraji v roce 2021 výše 18,6 mld. Kč. Šlo o druhou nejvyšší hodnotu za uplynulých 25 let (maxima 19,0 mld. Kč bylo dosaženo v roce 2010). Ve srovnání s rokem 2020 se orientační hodnota povolených staveb v kraji zvýšila o 23,2 % (o 3,5 mld. Kč), a to především díky výraznému růstu v okrese Svitavy (o 96,8 %). V rámci mezikrajského srovnání evidujeme meziroční pokles celkové orientační hodnoty povolených staveb pouze Ústeckém kraji, kde se tato hodnota meziročně snížila o 22,6 %. Naopak k nejvyššímu růstu došlo v Hlavním městě Praze (o 155,9 %). Nárůst v Pardubickém kraji byl o 10,6 procentního bodu nižší než na území celé České republiky a zároveň sedmý nejvyšší v mezikrajském srovnání.

Graf 3.27 Průměrná hodnota na jedno stavební povolení v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech

Zdroj: ČSÚ

Průměrná hodnota na jedno vydané stavební povolení v kraji dosáhla v roce 2021 výše 3,6 mil. Kč a byla o 19,5 % vyšší než v předchozím roce.

V roce 2021 bylo v Pardubickém kraji dosaženo nejvyšší průměrné hodnoty na jedno vydané stavební povolení od roku 2011. Tato hodnota dosahovala výše 3,6 mil. Kč a byla osmá nejvyšší mezi kraji. Na průměrnou hodnotu za celou ČR tak tato hodnota nedosáhla, byla o 2,1 mil. Kč nižší. Ve srovnání s předchozím rokem se průměrná hodnota na jedno vydané stavební povolení v kraji zvýšila o 19,5 %, tj. o 0,6 mil. Kč.

Chrudimsko mělo v roce 2021 osmou nejnižší průměrnou hodnotu na jedno vydané stavební povolení mezi všemi 77 okresy v ČR.

Dlouhodobě vysoké průměrné hodnoty na jedno stavební povolení má v rámci kraje okres Pardubice. V krajském meziokresním žebříčku se Pardubice v roce 2021 zařadilo s hodnotou 4,1 mil. Kč na druhé místo za okres Svitavy (4,6 mil. Kč). V letech 2017 až 2019 se okres Pardubice v tomto žebříčku umístil na prvním místě a v roce 2020 na druhém místě. Naopak nízké průměrné hodnoty na jedno vydané stavební povolení má v dlouhodobém pohledu v rámci kraje Chrudimsko. V roce 2021 obsadil tento region s hodnotou 2,4 mil. Kč osmou nejnižší příčku mezi všemi 77 okresy v ČR (vč. Prahy) a zároveň nejnižší příčku mezi okresy kraje. V roce 2019 mělo Chrudimsko dokonce čtvrtou nejnižší hodnotu mezi všemi 77 okresy v ČR a v roce 2020 šestou nejnižší.

Bytová výstavba

V letech 2016 až 2021 došlo k oživení bytové výstavby. V rámci tohoto období evidujeme nejvíce zahájených bytů v roce 2021 a dokončených v roce 2019.

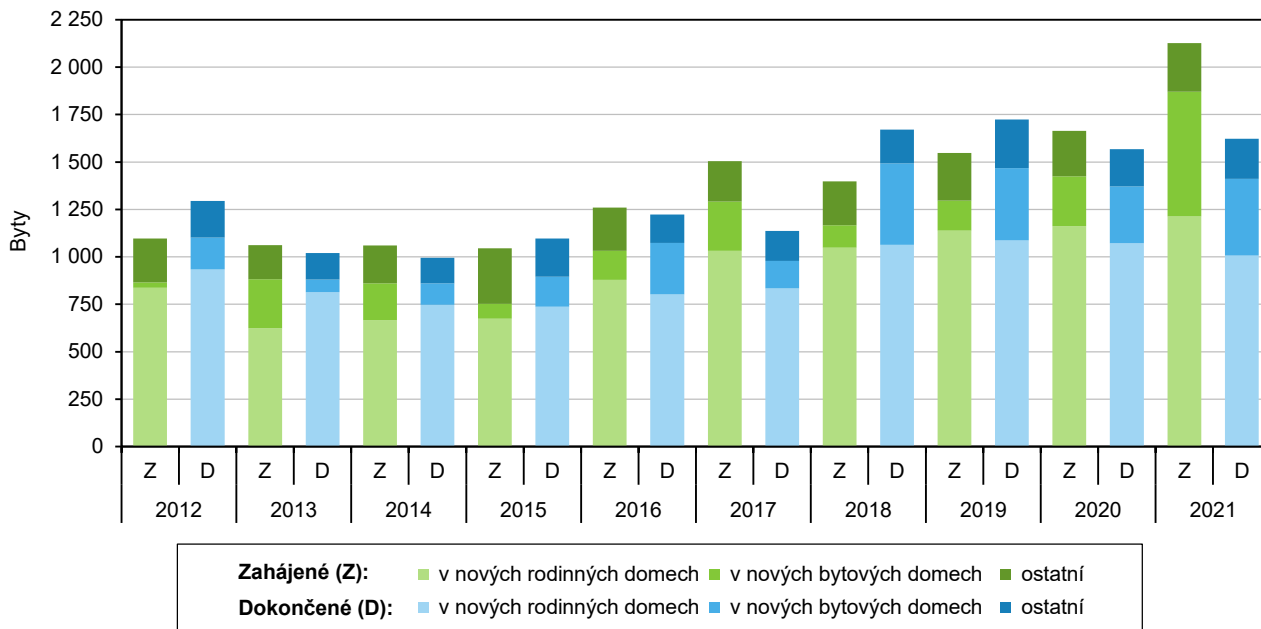
V období od vzniku kraje v roce 2000 byly maximální počty bytů zahajovány v letech 2006 a 2007 (přes 2,2 tis. ročně) a dokončovány v období let 2007 a 2008 (více než 1,8 tis. za rok). Následoval útlum bytové výstavby na minimum zahájených i dokončených bytů v letech 2013 až 2015 (kolem 1,0 tis. ročně, přesto více než dvojnásobný počet oproti historickému minimu z poloviny 90. let minulého století). V letech 2016 až 2021 došlo v kraji v souladu celorepublikovým trendem k oživení bytové výstavby. Zatímco nejvíce zahájených bytů evidujeme v rámci tohoto období v roce 2021, nejvyšší počet dokončených bytů připadá v kraji i celé ČR na rok 2019.

V roce 2021 byla v kraji zahájena výstavba více než dvou tisíc sto bytů. Jejich počet se v kraji meziročně zvýšil více než o čtvrtinu.

V průběhu roku 2021 byla v Pardubickém kraji zahájena výstavba 2 126 bytů, což byla třetí nejvyšší roční hodnota za dobu existence Pardubického kraje (od roku 2000). Ve srovnání s předchozím rokem vzrostl počet zahájených bytů v kraji o 27,8 %, tj. o 462 bytů (čtvrtý nejvyšší procentuální nárůst mezi všemi 14 kraji ČR při meziročním poklesu ve dvou krajích). Stejně jako v předchozích letech spadala většina ze zahájené bytové výstavby v kraji do kategorie nové výstavby (88,5 % v roce 2021), zbývající část pak patřila ke změně již dokončených staveb (11,5 %).

Graf 3.28 Bytová výstavba v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet dokončených bytů v kraji se mezi lety 2020 až 2021 zvýšil o 3,4 %. Většina z dokončených bytů v kraji spadala mezi novou bytovou výstavbu.

Počet dokončených bytů se v Pardubickém kraji meziročně zvýšil o 3,4 % na celkem 1 622 bytů v roce 2021 (nejnižší meziroční růst mezi kraji při současném poklesu bytové výstavby v šesti krajích). Tento počet dokončených bytů byl šestý nejvyšší za dobu existence Pardubického kraje. Zatímco většina z těchto 1 622 bytů patřila do kategorie nové bytové výstavby (87,3 %), pouze 12,7 % dokončených bytů v kraji spadalo mezi změnu již dokončených staveb.

Nejčastěji se v kraji staví byty v nových rodinných domech.

Ve struktuře bytové výstavby mají v kraji dlouhodobě nadpoloviční zastoupení byty v nových rodinných domech (v případě zahájených bytů trvale od roku 2010, u dokončených bytů trvale od roku 2008). V úhrnu za posledních deset let se byty v nových rodinných domech na zahájené bytové výstavbě v kraji podílely 67,4 % (spolu s Moravskoslezským krajem druhý nejvyšší podíl mezi kraji při hodnotách od 10,4 % v Praze po 73,9 % ve Středočeském kraji) a na dokončených bytech 68,1 % (sedmý nejvyšší podíl mezi kraji při maximu 74,1 % ve Středočeském kraji a minimu 11,5 % v Praze). Mezi okresy v kraji byl v úhrnu od roku 2012 zaznamenán nejvyšší podíl zahájených i dokončených bytů v nových rodinných domech na Svitavsku (68,6 %, respektive 78,2 %). Naopak nejnižší zastoupení měly byty v nových rodinných domech mezi zahájenými byty na Chrudimsku (65,6 %) a mezi dokončenými byty na Pardubicku (64,2 %).

Ve srovnání s republikovým průměrem měl kraj v roce 2021 výrazně vyšší zastoupení dokončených bytů vytápěných uhlím.

Podle hlavního způsobu vytápění můžeme dokončené byty v Pardubickém kraji rozdělit na byty vytápěné elektřinou (28,1 % ze všech dokončených bytů v roce 2021), zemním plynem (25,8 %), uhlím (23,5 %), tepelným čerpadlem (15,2 %) a dřevem, dřevěnými briketami, dřevěnými a rostlinnými peletami a ostatní biomasou (7,4 %). Oproti celorepublikové struktuře měl kraj v roce 2021 nižší podíl dokončených bytů, jejichž hlavním zdrojem energie k vytápění je zemní plyn (o 13,3 procentního bodu)

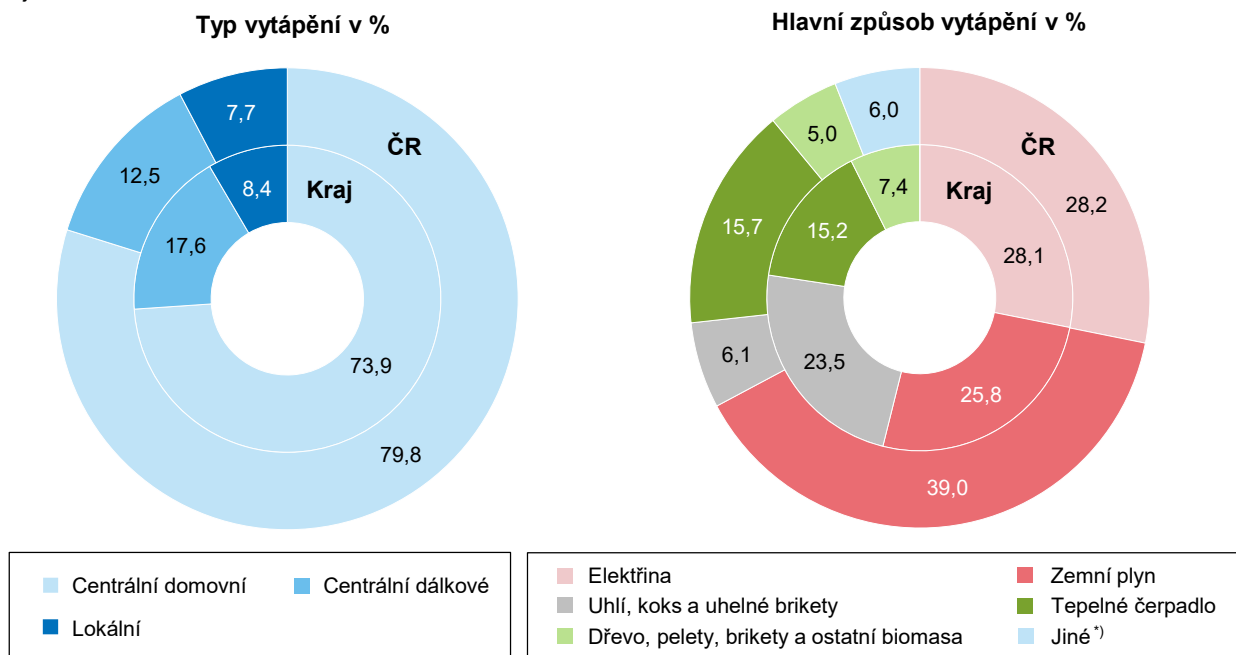

a naopak vyšší zastoupení bytů vytápěných uhlím (o 17,4 procentního bodu). Celkem 6,0 % dokončených bytů v ČR pak mělo jiný hlavní zdroj energie, respektive druh paliva používaný k vytápění (v roce 2021 nebyly tyto byty v kraji zastoupeny).

Graf 3.29 Dokončené byty podle typu a hlavního způsobu vytápění v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

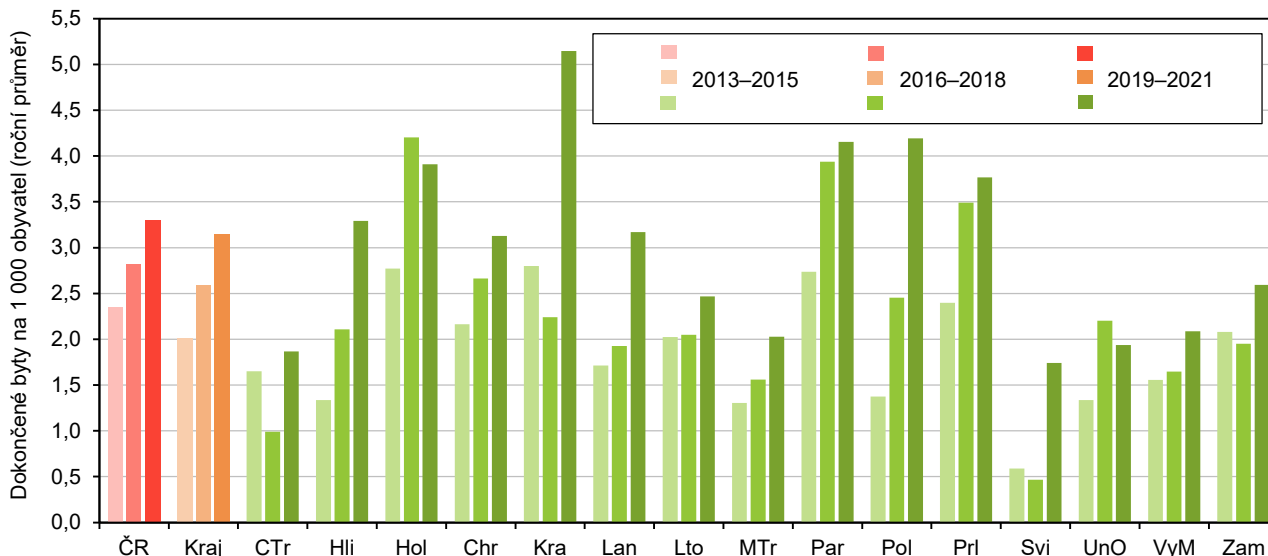
^{*)} zahrnuje například kapalná paliva, solární kolektory nebo byty, které mají centrální dálkové vytápění a jejich majitel neuvědíl, čím jsou vytápěny

Počtem zahájených i dokončených bytů na tisíc obyvatel se Pardubický kraj pohyboval uprostřed mezikrajského žebříčku.

Intenzitou bytové výstavby se Pardubický kraj zařadil v letech 2019 až 2021 průměrnou roční hodnotou 3,43 zahájených bytů na tis. obyvatel na 8. místo mezikrajského žebříčku a počtem 3,15 dokončených bytů na tis. obyvatel na 7. místo mezi kraji. Zatímco vysoká intenzita bytové výstavby charakterizovala v tomto období zejména Prahu a Středočeský kraj (5,22 zahájených bytů na tis. obyvatel v Praze, respektive 4,88 dokončených bytů na tis. obyvatel ve Středočeském kraji, tj. v obou případech nejvíce v mezikrajském srovnání), nízká intenzita bytové výstavby byla typická zejména pro Ústecký kraj. Ten měl v letech 2019 až 2021 nejnižší počet zahájených i dokončených bytů na tisíc obyvatel (1,84, respektive 1,54).

Graf 3.30 Dokončené byty ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje

Zdroj: ČSÚ

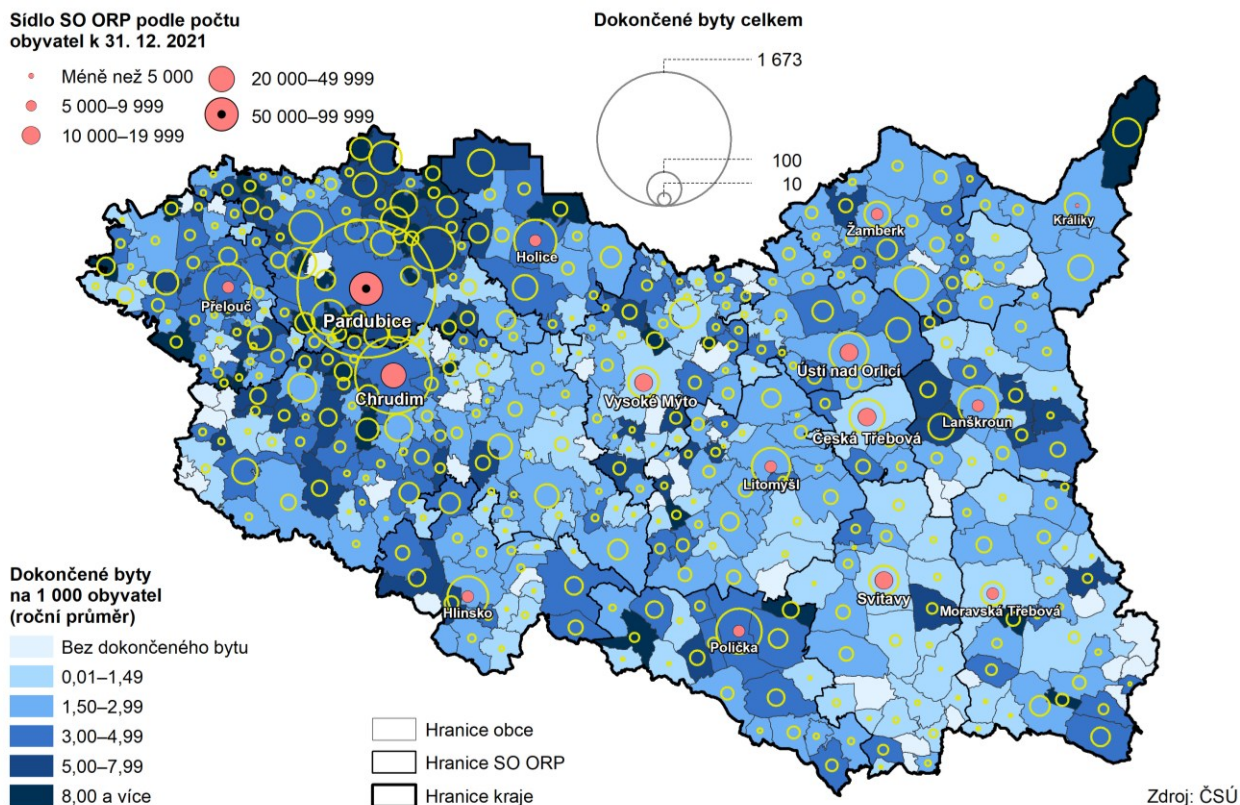
V posledních letech došlo k zintenzivnění bytové výstavby na Králicku a Poličsku.

V rámci podrobnějšího územního členění kraje na správní obvody ORP zjišťujeme vysokou intenzitu bytové výstavby zejména na Králicku a Poličsku (5,15, respektive 4,19 dokončených bytů na tis. obyvatel v průměru let 2019 až 2021) a dále také na Pardubicku a Holicku (4,15, respektive 3,91 dokončených bytů na tis. obyvatel v průměru let 2019 až 2021). Zatímco v prvních dvou jmenovaných správních obvodech (SO ORP Králky a SO ORP Polička) došlo v posledních letech k výraznému zintenzivnění bytové výstavby, Holicko a Pardubicko patří v tomto směru mezi premianty dlouhodobě. V průměru let 2016 až 2018 evidujeme nejvyšší hodnotu mezi všemi správními obvody v kraji právě na Holicku (4,20 dokončených bytů na tis. obyvatel) a druhou nejvyšší hodnotu na Pardubicku (3,94 dokončených bytů na tis. obyvatel).

Dlouhodobě nízkou intenzitu bytové výstavby v kraji mají správní obvody ORP Svitavy, Česká Třebová, Ústí nad Orlicí a Moravská Třebová.

Dlouhodobě nízkou intenzitu bytové výstavby mělo mezi správními obvody ORP v kraji Svitavsko, Českořebovsko, Orlickoústecko a Moravskořebovsko. Nejnižší intenzitu bytové výstavby mělo z těchto správních obvodů Svitavsko, kde bylo v průměru let 2019 až 2021 dokončeno 1,74 bytu na tis. obyvatel. Dále následovaly správní obvody ORP Česká Třebová a Ústí nad Orlicí (1,87, respektive 1,94 dokončených bytů na tis. obyvatel), čtvrtá nejnižší intenzita bytové výstavby byla zaznamenána na Moravskořebovsku (2,03 dokončených bytů na tis. obyvatel).

Bytová výstavba v obcích Pardubického kraje v letech 2016 až 2021

Mezi správními obvody ORP bylo v posledních šesti letech dokončeno nejvíce bytů na Pardubicku, nejméně na Českořebovsku.

V absolutním vyjádření bylo mezi správními obvody ORP v kraji v úhrnu let 2016 až 2021 dokončeno nejvíce bytů v SO ORP Pardubice (celkem 3 146 bytů, z toho 55,8 % v nových rodinných domech), poté se značným odstupem následoval SO ORP Chrudim (1 445 bytů, z toho 62,4 % v nových RD). Na samotné město Pardubice připadalo v tomto období 1 673 dokončených bytů, z nichž 25,4 % bylo dokončeno v nových rodinných domech. Naopak nejméně bytů se v rámci tohoto období zkolaudovalo ve správním obvodu ORP Česká Třebová (154 bytů, z toho 58,4 % v nových RD). V téměř každé desáté obci Pardubického kraje se pak v úhrnu posledních šesti let nedokončil žádný byt (celkem ve 42 ze 451 obcí kraje).

Doprava

Silniční síť v kraji tvořila 6,5 % dopravních cest ČR, největší část komunikací prochází okresem Chrudim.

Podle údajů Ředitelství silnic a dálnic České republiky¹⁶ činila celková délka pozemních komunikací k 1. 1. 2021 na území Pardubického kraje 3 605,2 km a tvořila 6,5 % republikového úhrnu a byla sedmá nejkratší v regionálním srovnání. Největší část komunikací kraje procházela okresem Chrudim, a to 27,6 % (995,8 km silnic). Území okresu Svitavy protínalo 25,5 % silnic (917,8 km), okres Ústí nad Orlicí 24,8 % (894,3 km) a okresem Pardubice procházelo 22,1 % komunikací kraje (797,3 km).

Téměř dvě třetiny silnic v kraji jsou silnice III. třídy sloužící k propojení obcí.

Ve struktuře silniční sítě kraje z 61,1 % převažovaly silnice III. třídy (2 203,8 km), které slouží především k propojení obcí. Nejvyšší podíl komunikací tohoto typu je evidován v okrese Chrudim (65,5 %, tj. 652,2 km). Ke spojení okresů jsou určeny zejména silnice II. třídy, ty v roce 2021 tvořily 25,8 % (929,1 km) veškerých komunikací v kraji a nejvyšší podíl tvoří v okrese Ústí nad Orlicí (30,1 % ze všech silnic okresu, tj. 269,4 km). Pro dálkovou a mezinárodní dopravu slouží především silnice I. třídy; jejich podíl v kraji dosáhl 12,4 % (446,3 km), přitom v okrese Ústí nad Orlicí tvořily nejvyšší podíl (14,2%) silniční sítě (127,0 km). Ve struktuře komunikací kraje nechybí ani dálnice. Dálnice D11, označená jako dálnice I. třídy, měřila na území kraje 9,2 km a celou délkou prochází pardubickým okresem. Dálnice D35 je označena jako dálnice II. třídy a na začátku roku 2022 procházela územím Pardubického kraje v délce 16,8 km. V roce 2021 byl nově zprovozněn úsek dálnice D35, Opatovice nad Labem – Časy v délce 12,6 km.

Železnice procházející územím kraje tvoří 6,1 % železniční sítě v ČR.

Územím Pardubického kraje v roce 2021 procházelo 581,5 km provozní délky železničních tratí. Železnice v kraji tvoří 6,1 % železniční sítě České republiky a délka procházející územím kraje je v mezikrajském srovnání šestá nejkratší. Nejdelsí železniční tratě prochází územím Středočeského kraje (15,3 %) a Ústeckého kraje (11,3 %), nejkratší železniční spojení vede přes hlavní město Prahu (2,2 %) a Zlínský kraj (3,7 %). Délka splavných vodních cest využitelných pro vodní dopravu činila v roce 2021 v Pardubickém kraji 52,2 km a byla v krajském srovnání čtvrtá nejdelsí. Nejdelsí splavné vodní cesty pro pravidelnou dopravu mají ve Středočeském (237,2 km), Jihočeském (145,0 km) a Ústeckém kraji (99,4 km).

Počet osobních automobilů v kraji se během deseti let zvýšil o třetinu.

Podle stavu Centrálního registru vozidel k 31. 12. 2021 bylo v Pardubickém kraji evidováno 291,1 tisíce osobních vozidel, které tvořily necelých 5 % všech osobních aut zapsaných v centrálním registru. Ve srovnání s rokem 2011 se počet osobních aut v kraji zvýšil o téměř 71,5 tisíc. Počet evidovaných osobních automobilů v Pardubickém kraji se během deseti let zvýšil o třetinu, v hlavním městě Praze byl ve sledovaném období nárůst počtu vozidel v mezikrajském srovnání nejvyšší a překročil 40 %.

Nejvyšší nárůst vozidel byl zaznamenán u nákladních automobilů.

Počet nákladních automobilů evidovaných v roce 2021 v Pardubickém kraji překročil 35 tisíc (4,8 % republikového úhrnu). Od roku 2011 se počet nákladních automobilů v kraji zvýšil téměř o 40 %, což je nejvyšší nárůst v republikovém srovnání. Nejvyšší podíl na republikovém úhrnu jednotlivých typů vozidel tvoří v kraji evidované motocykly, jejichž počet v roce 2021 překročil 75 tisíců (6,2 % republikového úhrnu). Během deseti let vzrostl počet motocyklů evidovaných v Pardubickém kraji téměř o 14 tisíc.

¹⁶ Od 1. 1. 2016 došlo ke změně zákona č. 13/1997, o pozemních komunikacích, změnila se zejména kategorizace pozemních komunikací (transformace rychlostních silnic v dálnice, rozdělení dálnic do dvou tříd); délky dálnic a silnic I. třídy nejsou srovnatelné s předchozími roky.

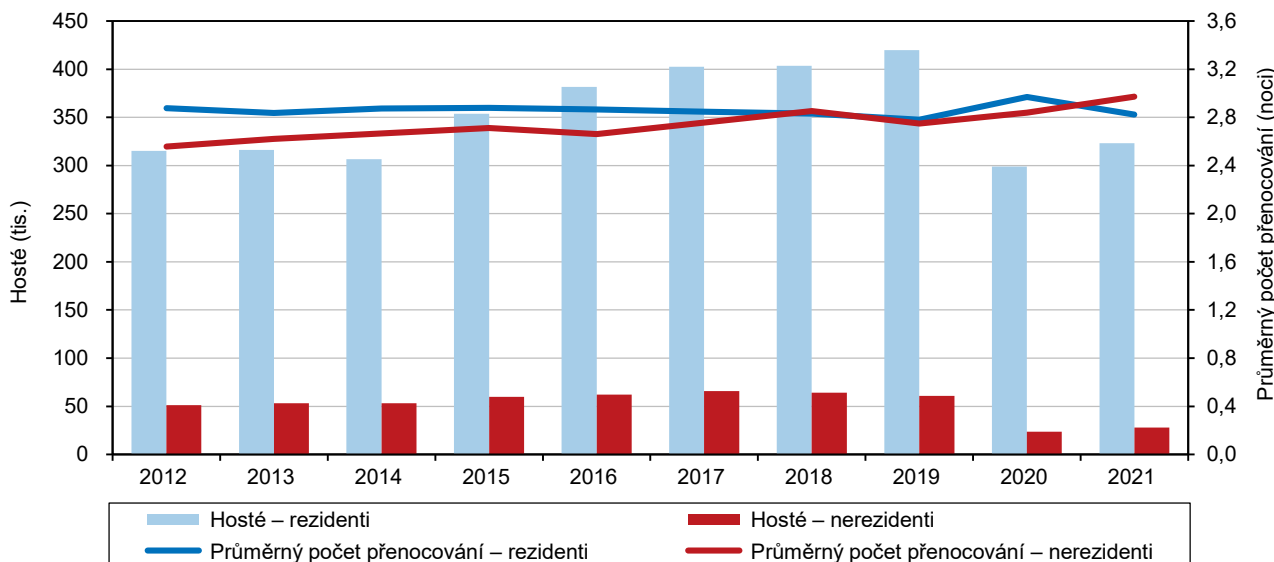
Cestovní ruch

Také v roce 2021 na cestovní ruch dopadla protipandemická opatření.

Cestovní ruch byl v roce 2021 (obdobně jako v roce předchozím) zřetelně postižen opatřeními proti pandemii nového koronaviru, a to zejména v prvních pěti měsících. Podle revidovaných definitivních údajů se v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) cestovního ruchu Pardubického kraje v roce 2021 ubytovalo 351 261 hostů, což byl druhý nejnižší počet za posledních deset let.

Graf 3.31 Hosté a průměrný počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

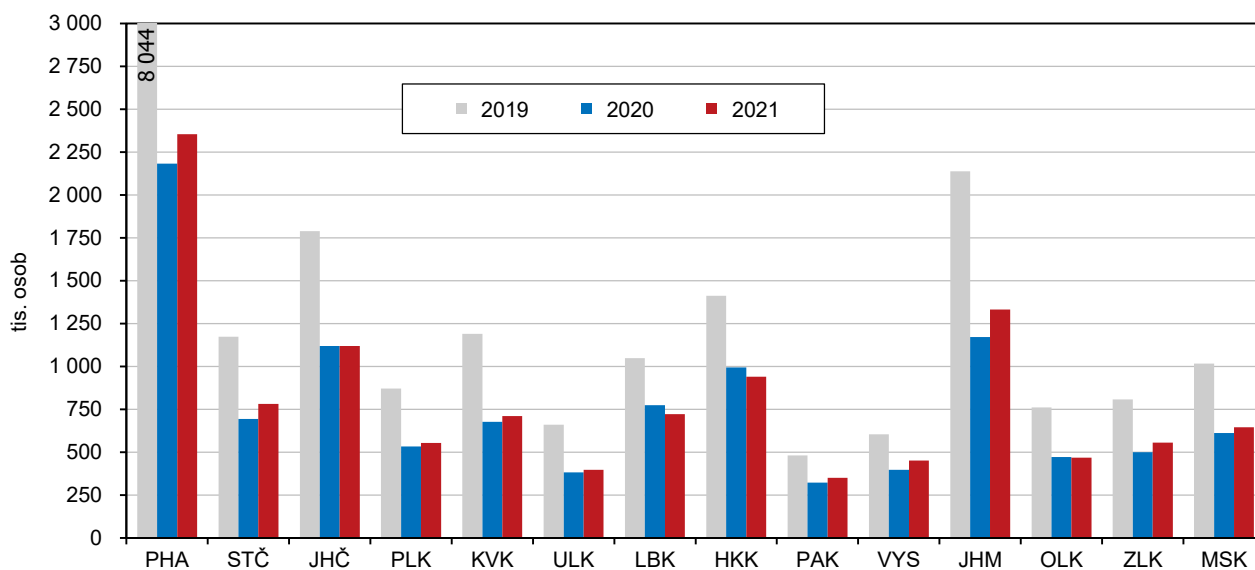

Meziročně vzrostla návštěvnost kraje o 9 % (pátý nejvyšší procentní nárůst mezi kraji), oproti roku 2019 nedotčenému protipandemickými opatřeními však byla o 27 % nižší.

Oproti roku 2020 byl počet hostů v kraji sice vyšší o 9,0 % (při pětiprocentním nárůstu v celé ČR), ve srovnání s předcovidovým rokem 2019 se však v HUZ v kraji v roce 2021 ubytovalo téměř o 27 % hostů méně (v případě nerezidentů nedosáhl počet ubytovaných ani poloviny stavu roku 2019). Devítiprocentní meziroční nárůst počtu hostů v kraji v roce 2021 byl však v mezikrajském srovnání pátý nejvyšší (s maximem přesahujícím 13 % v Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina); k poklesu došlo přitom ve čtyřech krajích (největší měrou v Libereckém, dále v sousedním Královéhradeckém a s odstupem v Olomouckém a Jihočeském kraji).

Graf 3.32 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích ČR

Zdroj: ČSÚ

Meziročně se v kraji zvýšil počet ubytovaných hostů z ČR i ze zahraničí.

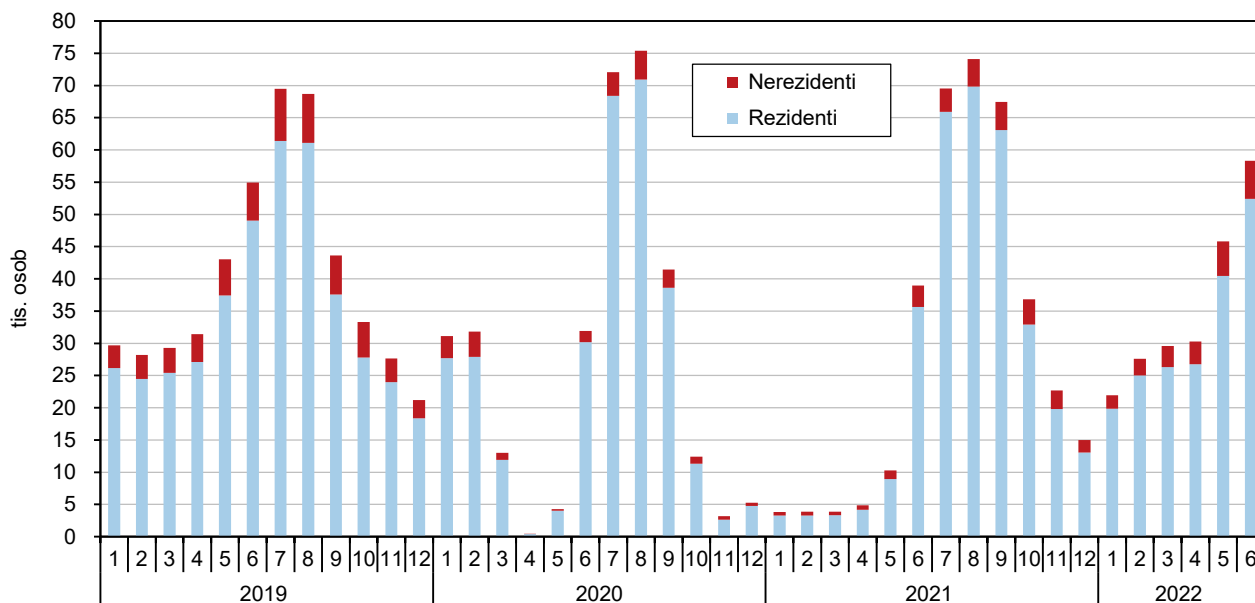
Počet hostů z ČR, tzv. rezidentů, v kraji v roce 2021 meziročně vzrostl o 8,2 % (v celé ČR o 9,5 %). Zahraničních hostů, tzv. nerezidentů, v kraji meziročně přibýlo 19,4 % (při 7,7% poklesu v celorepublikovém průměru). Počet přenocování na jednoho hosta z ČR v kraji byl pátý nejnižší v mezikrajském srovnání (2,82 noci), v případě hostů ze zahraničí (2,97 noci) se řadil na druhou nejvyšší pozici s odstupem za Karlovarským krajem.

Návštěvnost kraje ve 2. čtvrtletí 2022 byla nadprůměrná.

Rozvolňování protipandemických opatření od poslední dekády května roku 2021 se následně odrazilo ve zřetelném nárůstu návštěvnosti v průběhu dalších měsíců. Nejvíce hostů (60 % úhrnu za rok 2021) směřovalo do kraje v červenci až září – šlo zároveň o nejvyšší počet za třetí čtvrtletí v posledních deseti letech. Rovněž počet hostů v kraji ve 2. čtvrtletí 2022 byl nejvyšší za stejné období v poslední dekádě.

Graf 3.33 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Pardubickém kraji podle měsíců

Zdroj: ČSÚ

Z turistických oblastí na území kraje byl zaznamenán meziroční pokles návštěvnosti v TO Králický Sněžník a Orlické hory a Podorlicko.

Oživení cestovního ruchu zejména v průběhu druhé poloviny roku 2021 se odrazilo v nárůstu návštěvnosti turistické oblasti Pardubicko (v roce 2021 meziročně o 26,8 %) a Chrudimsko - Hlinecko (o 19,2 %); mírný nárůst byl zaznamenán také na Českomoravském pomezí (o 9,7 %). Na druhé straně pokles návštěvnosti se nepatrně projevil v Orlických horách a Podorlicku (o 0,6 %) a mnohem větší měrou v TO Králický Sněžník (o 22,8 %).

Králicko zůstalo nejvíce navštěvované mezi správními obvody v kraji v přepočtu na tisíc obyvatel.

Mezi 15 správními obvody obcí s rozšířenou působností kraje byl v roce 2021 s výjimkou Králicka a Žamberska zaznamenán nárůst počtu ubytovaných hostů v HUZ, relativně nejvyšší pak na Hlinecku, Holicku a Pardubicku. Nejvíce hostů na tisíc obyvatel regionu v roce 2021 i nadále směřovalo na Králicko, s velkým odstupem následovaly Chrudimsko, Žambersko, Litomyšlsko a Lanškrounsko. Nejméně hostů na tisíc obyvatel v roce 2021 naopak zaznamenalo Českořtebovsko následované Svitavskem, Vysokomýtskem, Holickem a Moravskořtebovskem.

Počet hromadných ubytovacích zařízení, pokojů i lůžek v kraji meziročně mírně vzrostl.

Celkově bylo v roce 2021 v evidenci ČSÚ v Pardubickém kraji 393 hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu (= zařízení s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky), což je v absolutním vyjádření nejnižší počet v mezikrajském srovnání a po přepočtu na obyvatelstvo kraje se jedná o pátou nejnižší hodnotu mezi kraji. Oproti roku 2020 se počet evidovaných HUZ v kraji zvýšil o 10, tedy o 2,6 % (při nárůstu ve všech krajích s výjimkou Prahy). Počet pokojů v HUZ v kraji meziročně vzrostl o 1,9 % na 7 tis. a počet lůžek o 0,6 % na 20 tis. (v celorepublikovém úhrnu pokojů i lůžek ubylo).

4. Životní prostředí

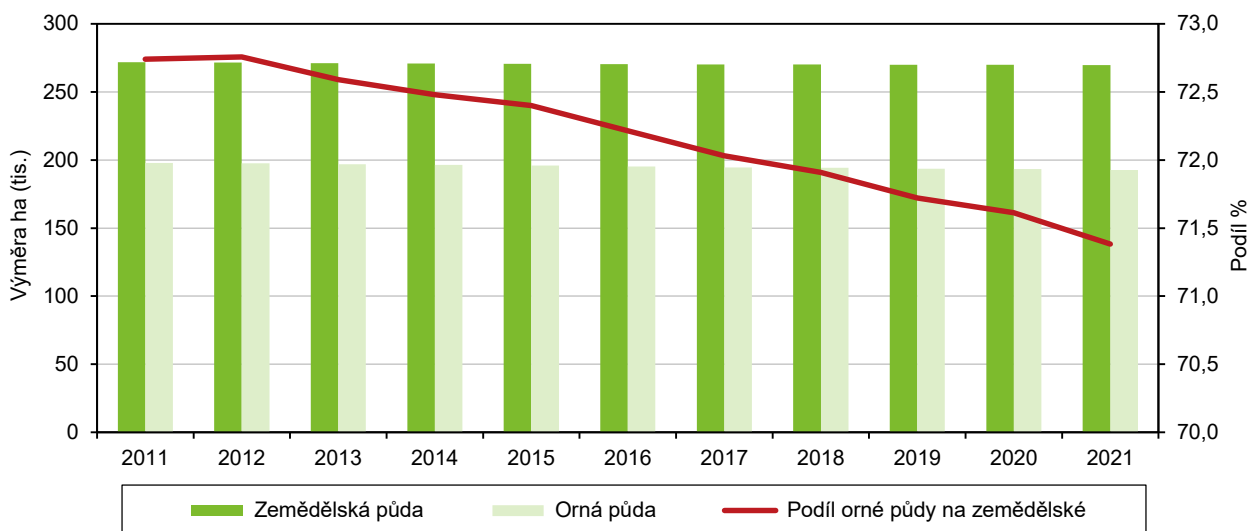
Půdní fond

Podíl zemědělské půdy na výměře kraje je v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší.

Z celkové rozlohy Pardubického kraje 451 926 hektarů v roce 2021 připadlo 59,7 % na půdu zemědělskou, což je třetí nejvyšší podíl v republikovém srovnání za Středočeským krajem (60,2 %) a Krajem Vysočina (60,0 %). Během deseti let ubylo v kraji 2,2 tis. ha zemědělských ploch, zvýšení výměry se týkalo trvalých travních porostů (+2,5 tis. ha). Mírný pokles podílu zemědělské půdy je trvalým a dlouhodobým jevem, který odpovídá celorepublikovému trendu.

Graf 4.1 Výměra zemědělské a orné půdy v Pardubickém kraji

Pramen: ČÚZK

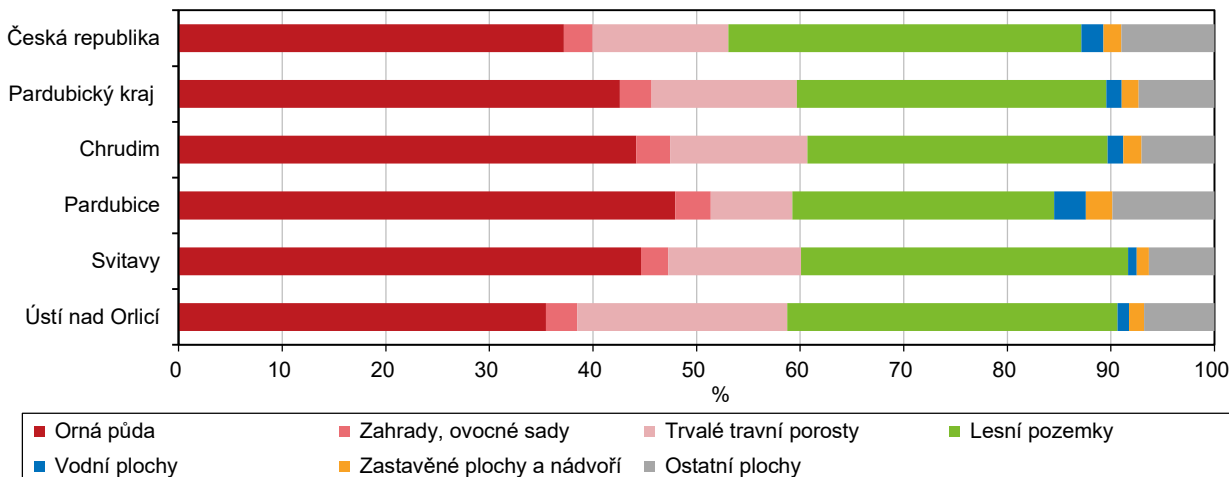

Nejvyšší stupeň zornění je na Pardubicku a Svitavsku.

Stupeň zornění (podíl orné půdy z půdy zemědělské) jak v České republice, tak i v Pardubickém kraji, postupně klesá. V roce 2021 dosáhl stupeň zornění v ČR hodnoty 69,6 %, v Pardubickém kraji byl hodnotou 71,4 % zároveň šestý nejvyšší v mezikrajském srovnání. Od roku 2011 se snížil stupeň zornění v kraji i v průměru ČR o 1,4 procentního bodu. Podíl orné půdy na zemědělské je z pohledu jednotlivých okresů Pardubického kraje nejvyšší na Pardubicku (80,9 %) a Svitavsku (74,3 %), nejnižší na Orlickoústecku (60,4 %). Nejvyšší úbytek orné půdy od roku 2011, který tvořil 44 % celkového úbytku v kraji, byl zaznamenán v okrese Ústí nad Orlicí (-2,3 tis. ha).

Graf 4.2 Struktura půdy v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech k 31. 12. 2021

Pramen: ČÚZK

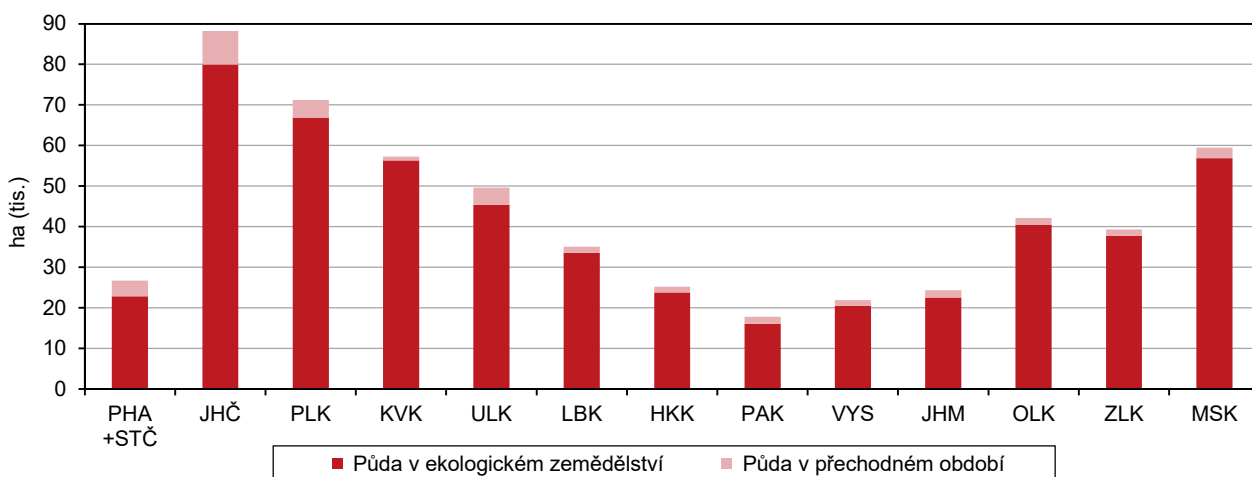
Ekologické zemědělství

Zastoupení ekologického zemědělství v kraji v roce 2021 bylo čtvrté nejnižší.

Trendem v oblasti zemědělství je nahrazovat intenzivní zemědělskou výrobu ekologickým zemědělstvím bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů a genetických modifikací. Výměra půdy obhospodařované na ekologických principech na konci roku 2021 v Pardubickém kraji činila podle údajů Ministerstva zemědělství 16,1 tis. hektarů a dalších 1,8 tis. hektarů ploch se nacházelo ve fázi přechodného období. Celkem bylo ekologické zemědělství v kraji provozováno na 6,6 % zemědělské půdy, což je čtvrtý nejnižší podíl mezi kraji. Nejvyšší podíl zaujímaly plochy s ekologickým zemědělstvím v Karlovarském kraji (46,1 %), naproti tomu nejnižší podíl vykázal Středočeský kraj spolu s Prahou (3,9 %).

Graf 4.3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství v krajích k 31. 12. 2021

Pramen: Ministerstvo zemědělství

Chráněná území

Největší rozloha chráněných území je na Chrudimsku.

Na území Pardubického kraje se podle údajů Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) k 31. 12. 2021 nacházelo celkem 113 zvláště chráněných území. Celková rozloha chráněných území činila 44 206 ha a tvořila 10,0 % rozlohy kraje. Největší rozlohu v kraji zaujímají 3 chráněné krajinné oblasti (Orlické hory, Žďárské vrchy a Železné hory), které se rozkládají na 39 tis. ha. Další chráněná území na 225 ha tvoří 2 národní přírodní památky (Kaňkovy hory a Semínský přesyp) a 4 národní přírodní rezervace (Bohdanečský rybník, Králický Sněžník, Lichnice a Rohová), které mají rozlohu téměř 2 tis. ha. V kraji je dále 61 přírodních památek a 43 přírodních rezervací. Uvnitř kraje jsou značné rozdíly v rozloze území, na kterém byla ochrana přírody vyhlášena. Zatímco v okrese Chrudim zaujímají chráněná území 34,0 % celkové rozlohy (32,7 tis. ha), v okrese Svitavy je to 6,0 % (8,2 tis. ha). V okrese Ústí nad Orlicí se ochrana přírody a krajiny vztahuje pouze na 1,9 % rozlohy okresu (2,3 tis. ha) a v okrese Pardubice je to jen 1,1 % (951 ha).

Vodovody a kanalizace

Množství vyrobené pitné vody stejně jako ztráty v potrubní síti se snižují, roste však spotřeba vody i její cena.

Z dlouhodobého pohledu na množství vyrobené pitné vody je patrný pokles, snižuje se i podíl ztrát z vody vyrobené určené k realizaci. Roste počet úpraven vody v kraji, rozšiřuje se délka vodovodní sítě i počet vodovodních přípojek, zvyšuje se množství vody fakturované domácnostem, celkové vodné i cena vody.

Vodovodní síť se od roku 2016 rozšířila o 200 km.

V roce 2021 bylo v Pardubickém kraji zásobováno pitnou vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu 504,8 tisíc obyvatel, přičemž jejich podíl na celkovém obyvatelstvu kraje činil 98,2 % a byl pátý nejvyšší v mezikrajském srovnání. Celková délka vodovodní sítě v kraji v roce 2021 činila 5 012 km a od roku 2016 se rozšířila téměř o 200 km.

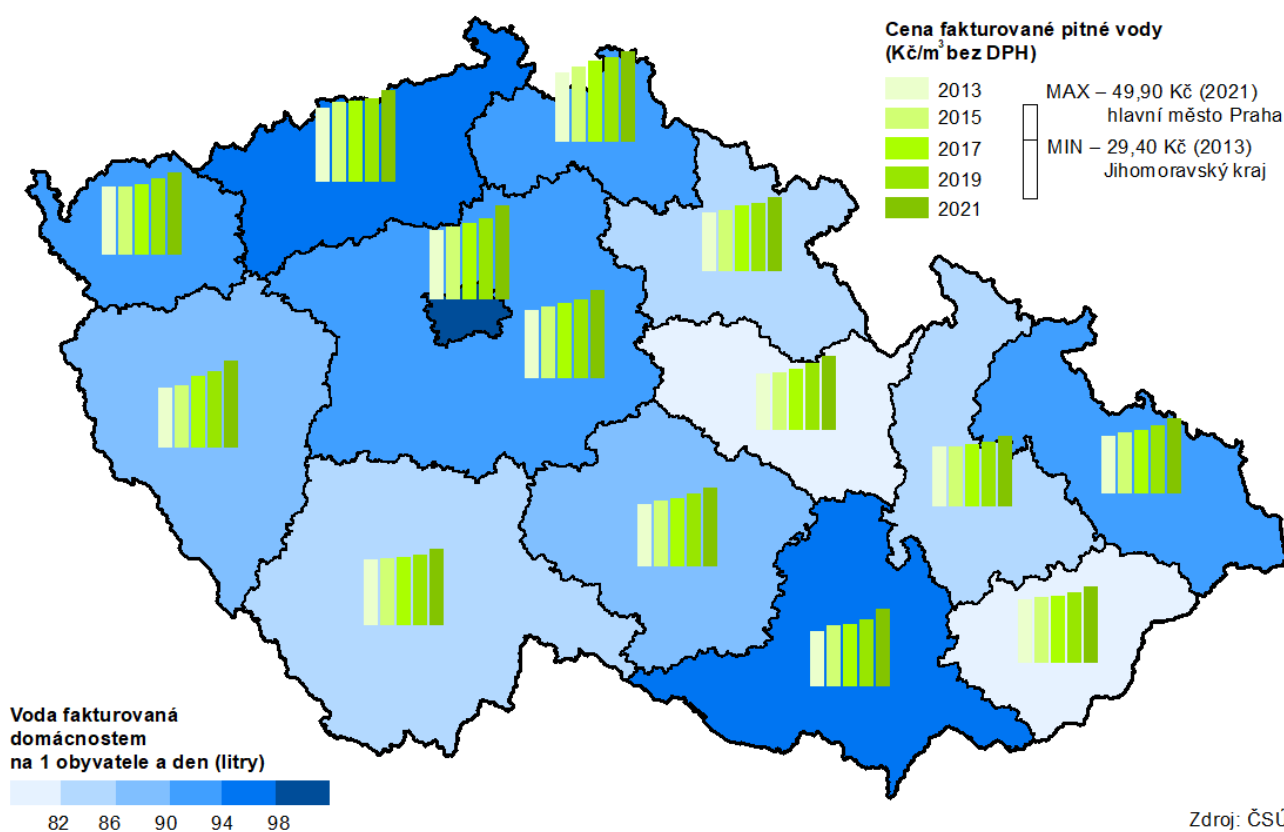
Výroba vody dlouhodobě klesá, objem fakturované vody domácnostem roste.

V roce 2021 se proti předchozímu roku objem výroby vody v kraji téměř nezměnil (26 811 tis. m³ v roce 2021), ve srovnání s rokem 2016 se však objem snížil o 1 mil. m³, tj. o 3,7 %. Množství fakturované pitné vody se dlouhodobě pohybuje kolem 22,5 mil. m³ (22 370 tis. m³ v roce 2021). Objem fakturované pitné vody domácnostem se však plynule zvyšuje, ve srovnání s rokem 2016 vzrostl téměř o 1 mil. m³, tj. o 5,8 % (15 079 tis. m³ v roce 2021).

Spotřeba vody na domácnost je druhá nejvyšší.

Nejvyšší specifické množství vody fakturované celkem i vody fakturované domácnostem bylo v rámci krajů ČR v roce 2021 evidováno v hlavním městě Praze (163,1 l/osobu/den, resp. 120,0 l/osobu/den), nejnižší ve Zlínském kraji (113,7 l/osobu/den, resp. 80,9 l/osobu/den). V Pardubickém kraji bylo v roce 2021 vyfakturováno v přepočtu na osobu a den celkem 121,4 litru vody; domácnostem bylo fakturováno 81,8 litru na osobu a den, což představuje třetí, resp. druhé nejnižší množství vody v mezikrajském srovnání.

Spotřeba vody v roce 2021 a vývoj cen vody v krajích

Cena vody v kraji vzrostla od roku 2016 o 7,5 Kč.

Průměrná cena za 1 m³ fakturované vody (cena za pitnou vodu a za službu spojenou s jejím dodáním) bez DPH se v krajích v roce 2021 pohybovala v rozmezí od 37,1 Kč/m³ v Olomouckém kraji po 49,9 Kč/m³ v hlavním městě Praze. Cena vody v Pardubickém kraji v roce 2021 byla hodnotou 39,4 Kč/m³ stejně jako v předchozím období třetí nejnižší v mezikrajském srovnání a meziročně se zvýšila (+2,0 Kč). Od roku 2016 cena pitné vody v kraji vzrostla o 7,5 Kč, na úrovni republiky byl nárůst nižší (+7,1 Kč).

Kraj má druhý nejnižší podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizační síť.

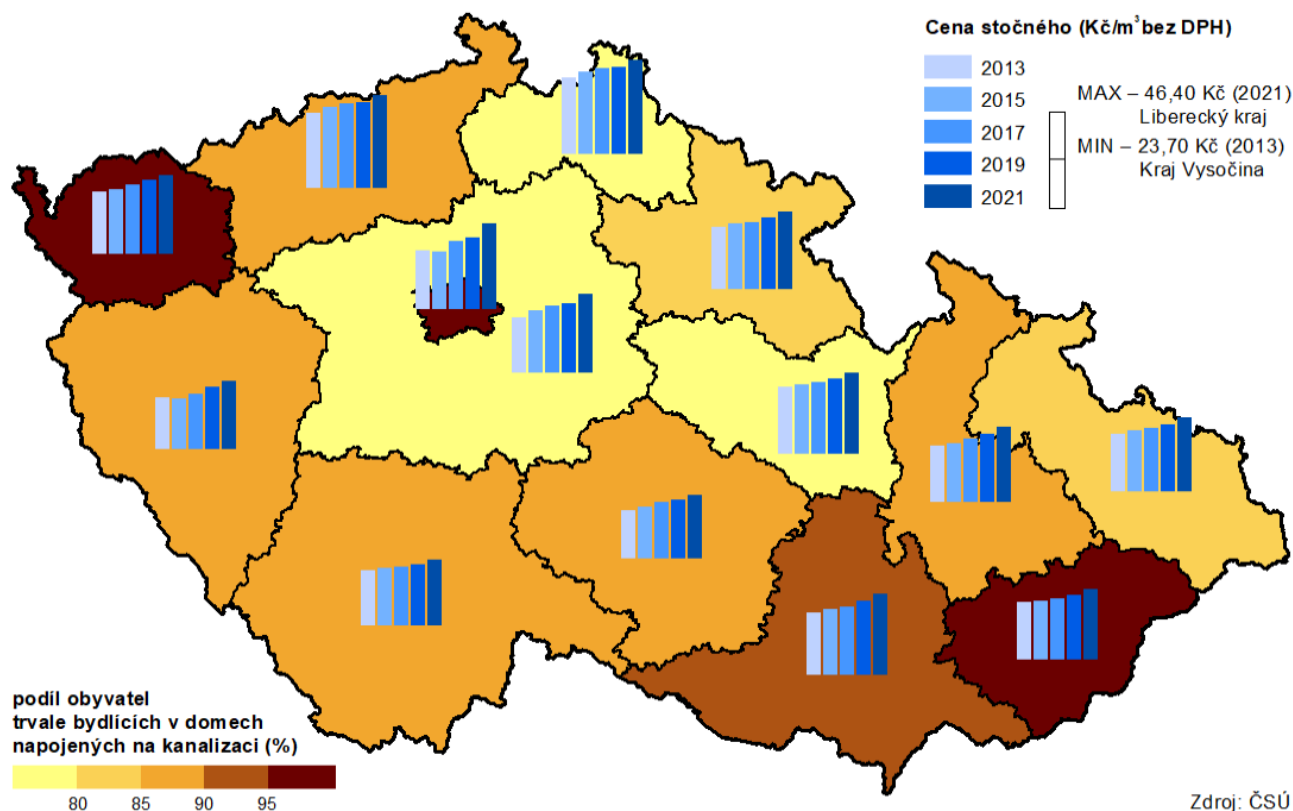
V roce 2021 činil podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizační síť v Pardubickém kraji 76,6 %, což byla zároveň druhá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Nejnižší podíl obyvatel trvale bydlících v domech napojených na kanalizaci dlouhodobě vykazuje Liberecký kraj (74,3 %) a pod hranici 80 % se v roce 2021 řadil už jen Středočeský kraj. Hlavní město Praha a Karlovarský kraj evidují 100% napojení obyvatel na kanalizační síť. V domech

napojených na kanalizaci žilo v roce 2021 v Pardubickém kraji celkem 393,5 tisíce osob a z toho více než 387,6 tisíce osob bydlelo v domech napojených na kanalizaci ústící do čistíren odpadních vod.

Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci v roce 2021 a vývoj cen stočného v krajích

Stočné dosáhlo čtvrté nejvyšší částky v mezikrajském srovnání.

Cena služeb spojených s odváděním a čištěním odpadních vod (stočné) byla v Pardubickém kraji v roce 2021 evidována v průměrné výši 40,0 Kč/m³ bez DPH. U ceny stočného, obdobně jako vodného, bylo v kraji evidováno meziroční zvýšení (+1,4 Kč), ve srovnání s rokem 2016 odběratelé zaplatili o 5,3 Kč více. Na rozdíl od vodného, které bylo v roce 2021 v mezikrajském srovnání třetí nejnižší, stočné bylo ve stejném období čtvrté nejvyšší a o 1,5 Kč překonalo průměr ČR. Nejvyšší cenu za stočné zaplatili obyvatelé Libereckého kraje (46,4 Kč/m³), nejméně naopak obyvatelé Kraje Vysočina (31,3 Kč/m³).

Zvyšuje se počet ČOV v kraji.

V roce 2021 bylo v Pardubickém kraji v provozu 149 čistíren odpadních vod, což řadilo kraj na šestou nejnižší příčku porovnáním krajů ČR. Počet ČOV se od roku 2016 zvýšil o 29. Celková kapacita ČOV v kraji v roce 2021 činila 156,7 tis m³/den a byla třetí nejnižší v mezikrajském srovnání. Kaly vyprodukované ČOV v Pardubickém kraji činily téměř 7,4 tis. tun sušiny. Z celkového objemu kalů byla čtvrtina zkompostována, 15,5 % bylo vyvezeno na skládky, 7,3 % byla zneškodněna přímou aplikací a rekultivací a více než 50 % objemu kalů v kraji bylo zneškodněno jinak. Zneškodnění kalů spalováním se v Pardubickém kraji v roce 2021 neprovádělo.

Podíl čištěných odpadních vod dosáhl 98,5 %.

Množství vypouštěných odpadních vod do kanalizace bylo ve sledovaném roce 2021 o 0,7 % vyšší než v roce předchozím a tímto způsobem v kraji oteklo 23,2 mil. m³ odpadních vod, z tohoto množství připadá 51,4 % na vody splaškové. Podíl čištěných odpadních vod z vod vypouštěných do kanalizace bez vod srážkových představoval 98,5 % a byl pátý nejvyšší v mezikrajském srovnání.

Emise

V roce 2020 došlo ke kompletní revizi emisí v celé časové řadě.

Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší a jejich zdroje eviduje Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO). Producenti znečištění jsou členěni podle velikosti zdrojů znečištění na stacionární (REZZO 1–3); a mobilní (REZZO 4), tedy zejména znečištění ze silniční, železniční a letecké dopravy. V roce 2020 došlo ke kompletní revizi emisí za všechny zdroje i znečišťující látky, v důsledku čehož byly nahrazeny údaje v celé časové řadě. Metodika pro výpočet emisí je k dispozici na stránkách www.chmi.cz

Snížování emisí hlavních znečišťujících látek pokračuje v kraji i v ČR.

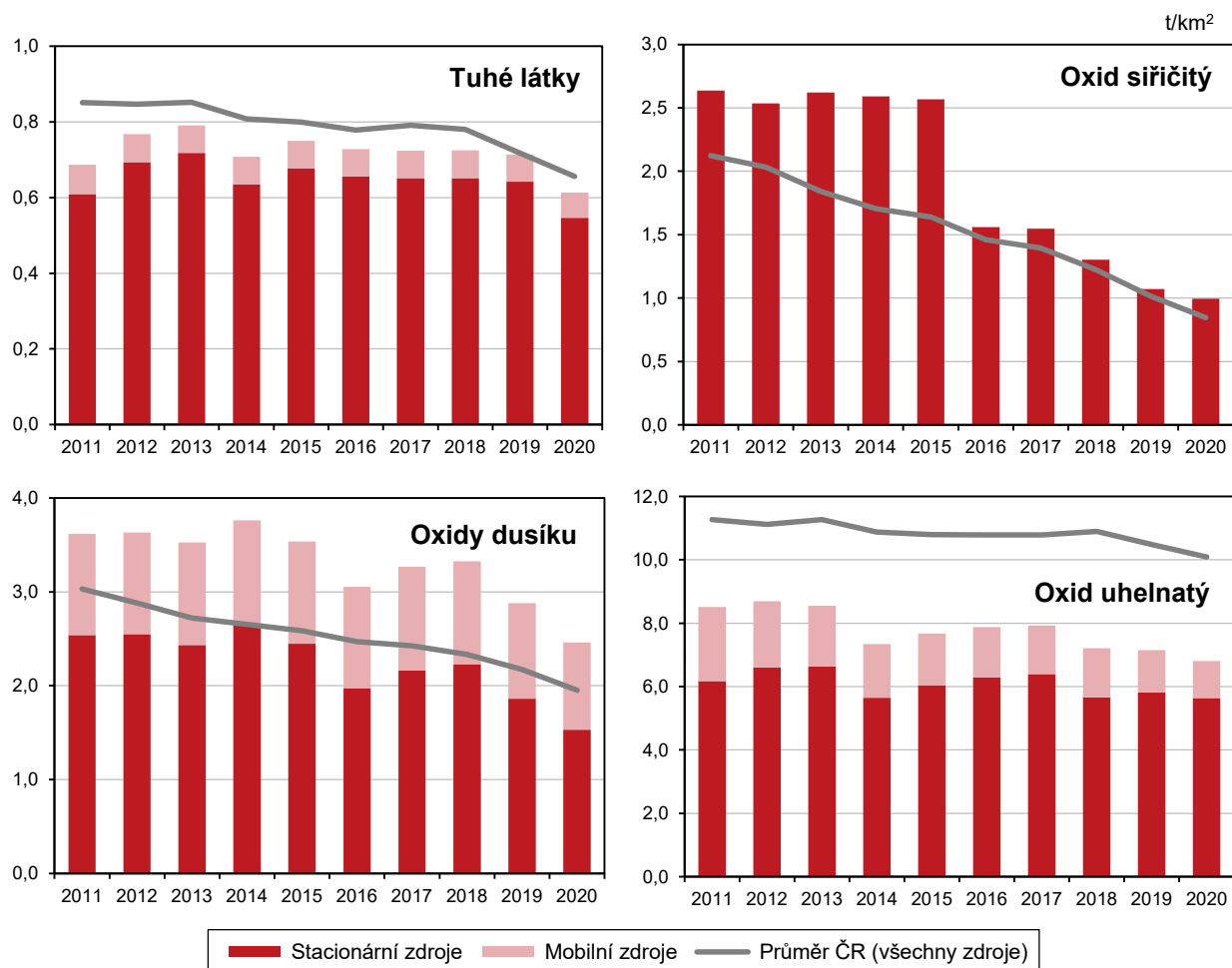
Vyhodnocení emisí za rok 2020 naznačuje pokračování trendu snížení emisí hlavních znečišťujících látek. Na meziroční pokles emisních koncentrací v kraji i v celé ČR měly vliv jak vhodné rozptylové podmínky, tak i realizovaná opatření pro zlepšení kvality ovzduší, tj. výměny kotlů, obnovy vozového parku, a dále i opatření spojená s vyhlášením nouzových stavů v důsledku šíření nového typu koronaviru SARS-CoV-2.

Měrné emise oxidu siřičitého a oxidů dusíku jsou čtvrté nejvyšší v mezikrajském srovnání.

Pardubický kraj měl v roce 2020 (poslední dostupný údaj) v mezikrajském srovnání dle (REZZO 1–4) čtvrté nejvyšší měrné emise oxidu siřičitého, tedy objem emisí v přepočtu na km². Měrné emise oxidů dusíku, které téměř ze 40 % pocházejí z mobilních zdrojů znečištění (REZZO 4), řadí kraj na čtvrtou nejvyšší pozici. V pořadí krajů se na páté nejvyšší pozici umístil Pardubický kraj objemem měrných emisí tuhých znečišťujících látek. Z hlediska znečištění ovzduší oxidem uhelnatým (dle REZZO 1–4) se kraj zařadil v pořadí krajů ČR až na místo sedmé.

Graf 4.4 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Pardubickém kraji

Pramen: ČHMÚ

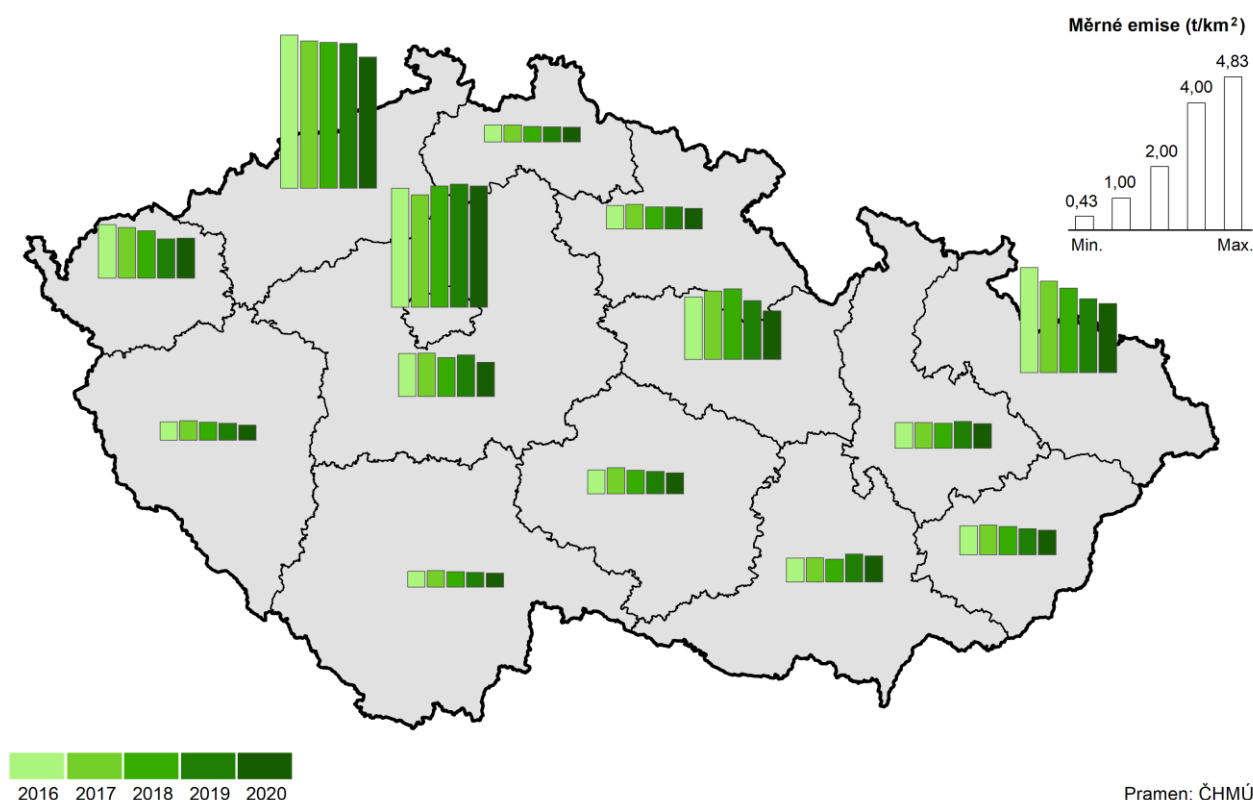
Nejvyšší meziroční pokles byl zaznamenán u emisí oxidů dusíku.

Bez ohledu na zdroj znečištění činila celková produkce emisí oxidu uhelnatého v Pardubickém kraji 30 738 tun za rok 2020 a jejich objem se proti roku 2019 snížil o 5 %. U oxidů dusíku byl zaznamenán meziroční pokles o 16 % a celkový objem tvořil 9 860 tun. Objem emisí oxidu siřičitého meziročně poklesl téměř o 7 % na 4 511 tun a množství emisí tuhých znečišťujících látek se proti předchozímu roku snížilo o 14 % na 2 773 tun.

Nejvyšší pokles byl zaznamenán u emisí oxidu siřičitého.

Dlouhodobé vývojové trendy jsou pozitivní ve směru snižování emisní zátěže. Emise základních znečišťujících látek v období od roku 2011 převážně klesají. Nejvyšší pokles byl na krajské i republikové úrovni zaznamenán u emisí oxidu siřičitého, kdy hodnoty roku 2020 dosáhly dvou pětin hodnot roku 2011. Téměř o dvě pětiny se ve sledovaném období v kraji snížily emise oxidů dusíku, o pětinu poklesly emise oxidu uhelnatého (-10,5 % v ČR). Emise tuhých znečišťujících látek byly v kraji v roce 2020 nižší o 10,6 % než v roce 2011, na úrovni ČR byl pokles ještě významnější a dosáhl 23 %.

Emise oxidů dusíku (REZZO 1-3) v krajích v letech 2016 až 2020

Odpady

Produkce odpadů v kraji roste pomaleji než na úrovni republiky.

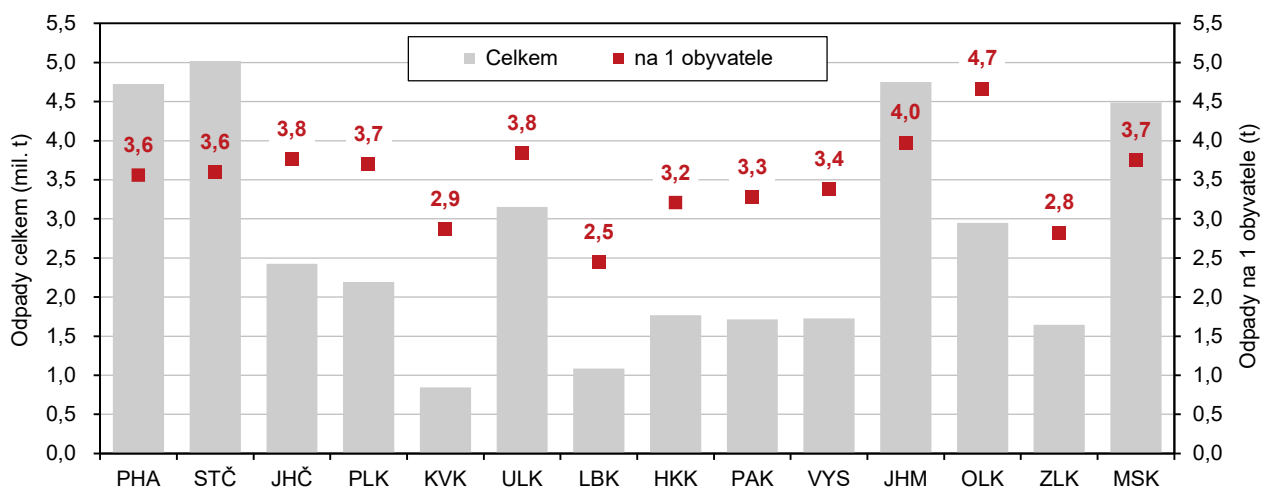
V roce 2020 (poslední dostupná data) bylo v kraji vyprodukováno 1 714,8 tisíce tun celkového odpadu, což byla 4. nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Na celostátní produkci odpadu se kraj v roce 2020 podílel 4,5 %. Meziročně se zvýšila produkce odpadu v kraji o 1,2 % při nárůstu 3,1 % na úrovni ČR. Produkce odpadu v přepočtu na obyvatele byla v kraji o 320 kg nižší (3 277 kg/obyvatele), než činil republikový průměr (3 597 kg/obyvatele). Nejvyšší produkce odpadu na obyvatele byla evidována v Olomouckém kraji (4 669 kg/obyvatele), nejnižší v Libereckém kraji (2 453 kg/obyvatele).

Tempo růstu komunálního odpadu v kraji je vyšší, než činí republikový průměr.

Tempo růstu vyprodukovaného objemu komunálního odpadu v kraji je již druhým rokem rychlejší než v celé ČR. V roce 2020 představoval komunální odpad v kraji 4,9% podíl (266,6 tis. tun) celkového komunálního odpadu v České republice (5 418,8 tis. tun). Vyšší, a to 5,5% podíl z republikového celku tvořil krajský komunální odpad nebezpečný (624 tun). Množstvím komunálního odpadu v přepočtu na obyvatele (509 kg) se Pardubický kraj v roce 2020 umístil na pozici uprostřed krajů, objemem nebezpečného odpadu v přepočtu na obyvatele (1,2 kg) se kraj umístil na třetí nejvyšší pozici.

Graf 4.5 Produkce odpadů celkem podle krajů v roce 2020

Pramen: ČSÚ

Výdaje na ochranu životního prostředí

V kraji bylo na ochranu životního prostředí v roce 2021 proinvestováno o 23,5 % prostředků méně než v minulém období.

Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. V roce 2021 dosáhl objem pořízených investic na ochranu životního podle místa investice v Pardubickém kraji částky 1 580,9 tis. Kč, což v meziročním srovnání představuje pokles o 23,5 %. Porovnáním výše pořízených investic na ochranu životního prostředí v kraji v letech 2011 až 2021 zjišťujeme, že hodnota z roku 2021 je právě uprostřed. V mezikrajském srovnání byla v roce 2021 nejvyšší částka proinvestovaná na ochranu životního prostředí v Moravskoslezském kraji (4,8 mil. Kč), nejnižší v Libereckém kraji (476 tis. Kč), Pardubický kraj se umístil uprostřed krajského srovnání.

Pardubické firmy proinvestovaly na ochranu životního prostředí v roce 2021 o třetinu méně prostředků než v roce předchozím.

Objem pořízených investic na ochranu životního prostředí podle sídla investora poklesl v Pardubickém kraji v roce 2021 v meziročním srovnání o 33,6 % a činil 1 217,7 mil. Kč. Částka proinvestovaná pardubickými firmami na ochranu životního prostředí v roce 2021 byla třetí nejnižší od roku 2012. Firmy sídlící v kraji investovaly na ochranu životního prostředí v roce 2021 pátou nejnižší částku v mezikrajském srovnání.

Největší objem investic v kraji dlouhodobě směřuje na ochranu ovzduší a klimatu; největší podíl neinvestičních finančních prostředků je vkládán do oblastí nakládání s odpady.

V členění výdajů podle účelu jsou za kraje k dispozici data pouze podle sídla investora. Struktura vynaložených finančních prostředků investory sídlícími v Pardubickém kraji se zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů.

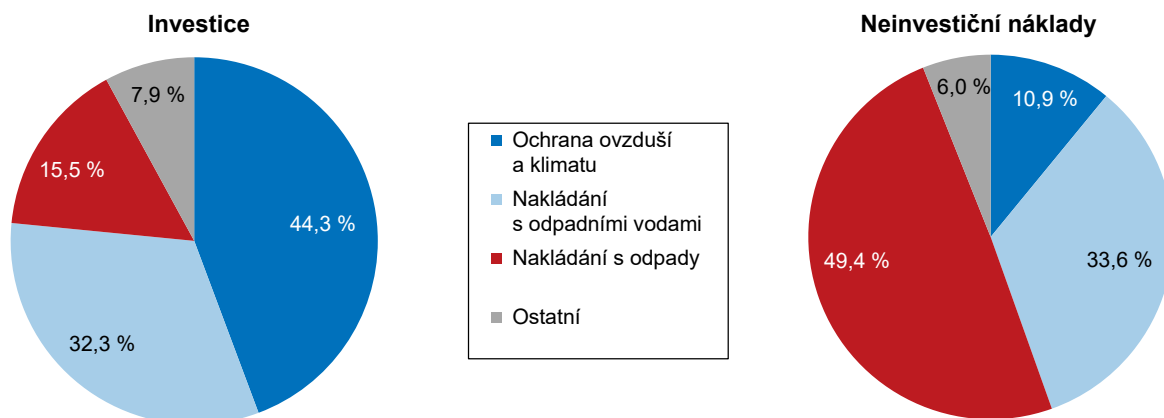
Z hlediska struktury pořízených investic bylo nejvíce prostředků v dlouhodobějším pohledu (v průměru let 2016 až 2021), jak naznačuje níže umístěný graf, v kraji vloženo na ochranu ovzduší a klimatu (44,3 %), do nakládání s odpadními vodami (32,3 %) a nakládání s odpady (15,5 %). Objem neinvestičních nákladů environmentálního charakteru v kraji směřoval ze 49,4 % na nakládání s odpady,

další významný podíl byl určen na nakládání s odpadními vodami (33,6 %). Neinvestiční náklady na ochranu ovzduší a klimatu představovaly 11% podíl.

Graf 4.6 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Pardubickém kraji (průměr let 2016–2021)

Zdroj: ČSÚ

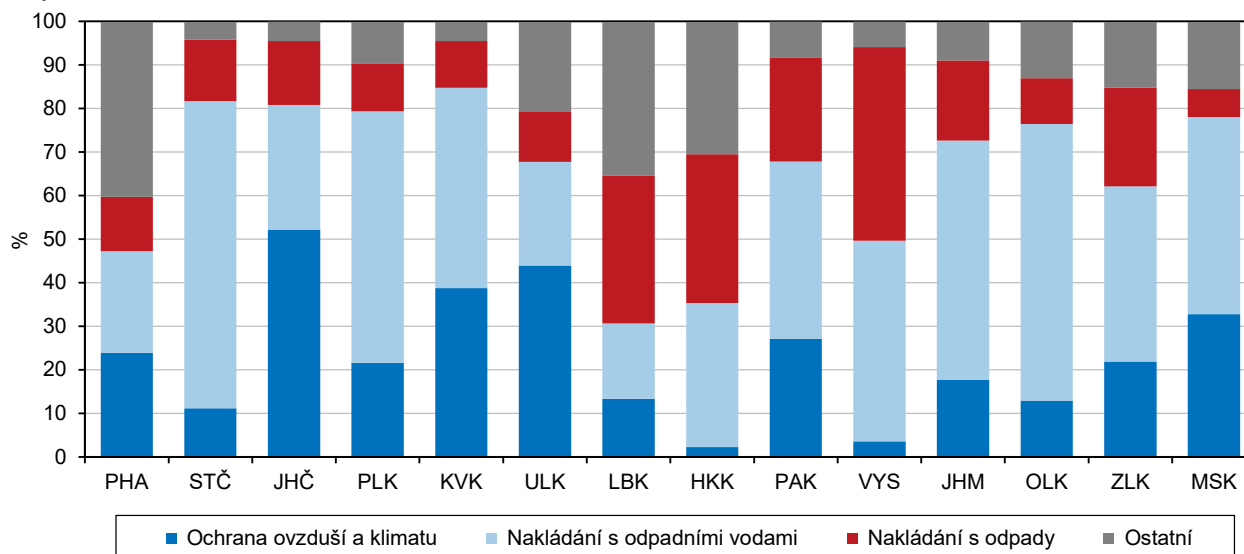

Devět krajů včetně Pardubického nejvíce investovalo do nakládání s odpadními vodami.

Z porovnání struktury investic na ochranu životního prostředí podle účelu v roce 2021 vidíme, že Pardubický kraj se řadí spolu s osmi dalšími kraji do skupiny krajů, ve kterých se nejvíce investovalo do nakládání s odpadními vodami. Do ochrany ovzduší a klimatu investovali nejvíce investoři se sídlem v hl. m. Praze, Jihočeském a Ústeckém kraji. Největší objemy prostředků od investorů z Libereckého a Královéhradeckého kraje směřovaly do nakládání s odpady.

Graf 4.7 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Investice do nakládání s odpady realizované investory se sídlem v kraji byly nejvyšší od roku 2012.

Ač byly celkové investiční náklady na ochranu životního prostředí vynaložené v roce 2021 investory z Pardubického kraje ve výši 1 217,7 mil. Kč třetí nejvyšší od roku 2012, přesto bylo do nakládání s odpady v roce 2021 vloženo nejvíce investičních prostředků za posuzované období.

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí vynaložené investory z Pardubického kraje dosáhly v roce 2021 objemu 2 774,7 mil. Kč a byly nejvyšší od roku 2012. Maximálních hodnot v kraji dosáhli investoři, kteří vynaložili neinvestiční prostředky na nakládání s odpadními vodami i nakládání s odpady.

5. Mezikrajské srovnání

Z pohledu demografického vývoje byly v roce 2021 v řadě ukazatelů zachovány trendy předchozích let. Dlouhodobě trvalým procesem zůstává stárnutí populace. Základní migrační proudy se nemění a převažuje stěhování do Středočeského kraje a hl. m. Prahy. Zvýšená úmrtnost v letech 2020 a 2021 však přinesla pokles naděje dožití mužů i žen ve všech krajích. Na vývoj ekonomiky v posledních letech měla vliv epidemie covid-19 a opatření přijatá proti šíření této nemoci. V roce 2020 došlo k meziročnímu snížení objemu hrubého domácího produktu České republiky o 5,5 % (ve stálých cenách, podle revize zveřejněné v červnu 2022), v roce 2021 HDP Česka vzrostl o 3,5 %, ale k dosažení úrovně předpandemického roku 2019 chyběla 2,2 %. V regionálním pohledu jsou informace o vývoji HDP k dispozici pouze do roku 2020 (regionální účty a výsledky za rok 2021 budou zveřejněny v lednu 2023). Plochy ekologického zemědělství se rozšiřují ve všech krajích. V posledních letech dochází k postupnému snižování měrných emisí znečišťujících látek, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají.

Demografický vývoj

Populace stárne ve všech krajích. V průměru nejstarší je obyvatelstvo kraje Zlínského, naopak nejmladší je kraj Středočeský.

Demografický vývoj zaznamenal ve 14 krajích České republiky řadu společných rysů. Jedním z hlavních fenoménů zůstává stárnutí populace, které dokumentuje řada ukazatelů. Průměrný věk obyvatele v České republice se zvyšuje souvisle od jejího vzniku. V roce 2021 dosáhl hodnoty 42,8 let a oproti roku 2001 vzrostl o 3,8 roku. V dlouhodobém pohledu stárne populace všech krajů, avšak různým tempem. Díky tomu se pořadí krajů podle průměrného věku v čase mění. Do roku 2012 bylo průměrně nejstarším obyvatelstvo hlavního města Prahy, které však v roce 2021 bylo vlivem demografických změn druhé nejmladší. Druhé nejpomalejší tempo stárnutí charakterizovalo v uplynulých dvou desetiletích populaci Středočeského kraje. Zatímco v roce 2001 byla třetí nejstarší, o 20 let později již byla nejmladší mezi všemi kraji. Obyvatelstvo Prahy i kraje Středočeského je dlouhodobě nejvíce ovlivněno početnými migračními přírůstky. Vyšší tempa stárnutí byla naopak typická pro regiony s výraznými migračními úbytky. Zcela nejrychlejší byla v kraji Karlovarském a Moravskoslezském. Jestliže obyvatelstvo Karlovarského kraje bylo v roce 2001 nejmladší, v roce 2021 bylo v mezikrajském srovnání třetí nejstarší. Nejvyšší průměrný věk náležel v roce 2021 kraji Zlínskému a Královéhradeckému.

Dlouhodobě klesá podíl osob ve věku 15–64 let a roste podíl osob starších 65 let.

Stárnutí obyvatelstva je determinováno jeho stávající věkovou skladbou. Průběžně je ovlivňováno počty narozených dětí, nadějí dožití a migrací. Homogenním rysem všech krajů je od roku 2008 trvale klesající podíl produktivní populace ve věku 15 až 64 let. Zatímco ještě v roce 2008 přesahoval ve všech krajích 70% hranici, o 13 let později osciloval v rozmezí od 61,9 % v kraji Královéhradeckém do 64,4 % v Praze. Výrazně proměnil věkové složení obyvatelstva odchod populačně silných ročníků do důchodu. Jestliže v roce 2001 žilo v zemi 1 415 tis. osob ve věku 65 a více let (tj. 13,9 %), v roce 2021 jejich počet vzrostl na 2 169 tis. osob (tj. 20,6 %). Nejvyšší podíl osob v postproduktivním věku vykazala dvojice krajů s nejvyšším věkovým průměrem, tj. Královéhradecký a Zlínský. Na opačném pólu pořadí se umístil kraj Středočeský a hlavní město Praha.

Index ekonomického zatížení roste ve všech krajích nepřetržitě již 14 let. Nejvyšší hodnota náleží kraji Královéhradeckému.

Zásadní změny ve věkovém složení obyvatelstva jednotlivých krajů se promítly do proměn indexů stárnutí a ekonomického zatížení. Index stárnutí, tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let, roste od roku 2011 ve všech krajích kromě hlavního města. V Praze byl index stárnutí nejvyšší až do roku 2013. Od roku 2014 přísluší nejvyšší hodnota kraji Královéhradeckému. Naopak nejnižší index stárnutí je posledních 11 let v kraji Středočeském. Počet seniorů zde převážil nad počtem dětí jako v posledním z krajů až v roce 2015. Neměnná tendence charakterizovala vývoj indexu ekonomického zatížení, který vyjadřuje počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let. Tento index roste ve všech krajích

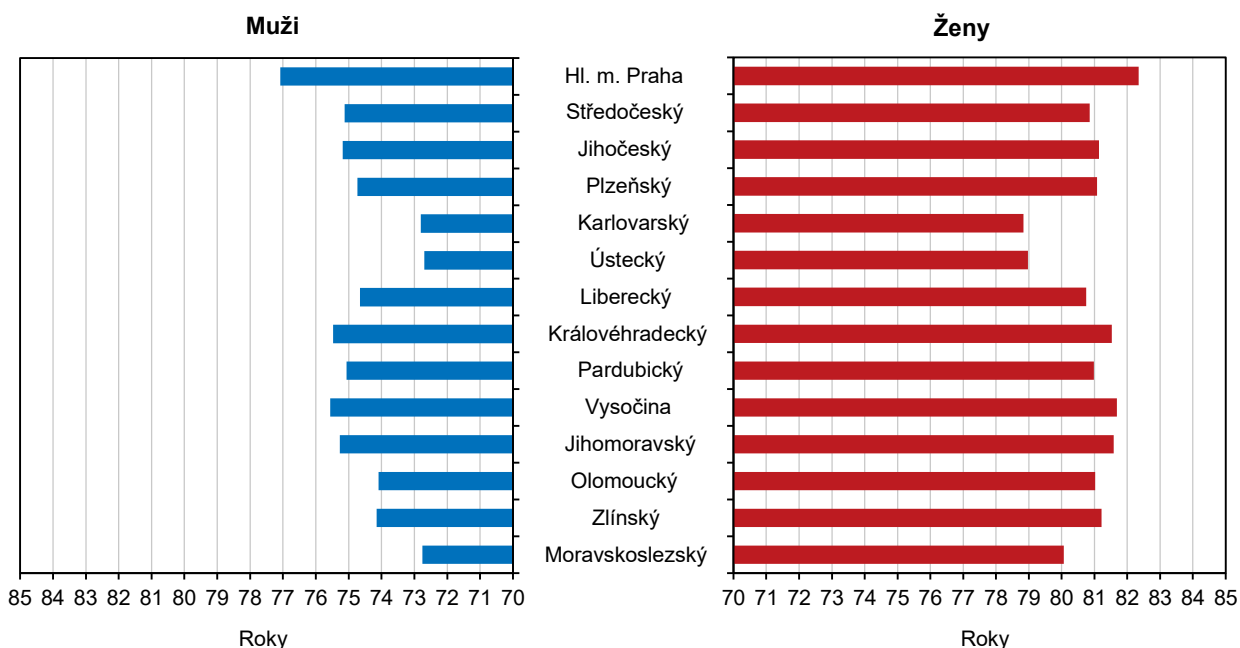
nepřetržitě již 14 let. V posledních čtyřech letech se nezměnila ani pozice krajů s mezními hodnotami. Nejvyšší index ekonomického zatížení náležel kraji Královéhradeckému a nejnižší hlavnímu městu Praze.

Ve všech krajích zemřelo v letech 2020 a 2021 nejvíce obyvatel od roku 2000.

Statistika obyvatelstva byla v letech 2020 a 2021 výrazně ovlivněna epidemií onemocnění covid-19. V obou letech byly počty zemřelých ve všech krajích nejvyšší od vzniku novodobého krajského uspořádání. Nejvyšší hrubá míra úmrtnosti příslušela kraji Karlovarskému, naopak nejnižší hodnoty náležely Praze. V roce 2021 zemřelo v České republice 139,9 tis. osob, tj. nejvíce od konce 2. světové války. Nejčastějšími příčinami úmrtí byly nemoci oběhové soustavy, novotvary a covid-19.

Graf 5.1 Naděje dožití při narození podle pohlaví podle krajů v letech 2020–2021

Zdroj: ČSÚ

Naděje dožití mužů i žen klesla v průměru let 2020 až 2021 ve všech krajích. Nejvyšší hodnoty přísluší Praze.

Společným jmenovatelem demografického vývoje ve všech krajích bylo v průměru let 2020 až 2021 zkrácení očekávané průměrné délky života při narození. S výjimkou Kraje Vysočina byl vyšší pokles zaznamenán v případě mužů. Napříč všemi kraji zůstala naděje dožití žen vyšší než naděje dožití mužů. Nejvyšší genderový rozdíl náležel kraji Moravskoslezskému (o 7,3 let). Nejnižší rozdíl mezi oběma pohlavími příslušel hlavnímu městu Praze (o 5,3 let), která současně vykázala nejvyšší hodnoty naděje dožití mužů (77,1 let) i žen (82,3 let) v mezikrajském srovnání. Pod 74letou hranicí byla v letech 2020 až 2021 očekávaná průměrná délka života mužů při narození v kraji Ústeckém, Moravskoslezském a Karlovarském. Nejnižší naděje dožití žen charakterizovala stejnou trojici krajů, ale v odlišném pořadí.

Nejlidnatějším zůstal kraj Středočeský. Následovala Praha, kraj Jihomoravský a Moravskoslezský.

Zatímco v řadě ukazatelů vykazují kraje souhlasné trendy, v dílčích demografických statistikách jsou tendence zcela protichůdné. Jednu z takových oblastí, spojenou se zásadními krajskými disparitami, představuje migrace. Výrazné přírůstky obyvatel stěhováním charakterizují v dlouhodobém pohledu kraj Středočeský a hlavní město Prahu. Nejvyšší úbytky přísluší kraji Moravskoslezskému. Dlouhodobě protichůdné migrační trendy se podepsaly pod změny v pořadí krajů podle počtu obyvatel. Na konci roku 2021, ve kterém demografická bilance již navazuje na výsledky Sčítání 2021, byl nejlidnatějším kraj Středočeský (1 387 tis. osob). Přes milion obyvatel mělo registrovaný pobyt také v Praze (1 275 tis. osob), kraji

Jihomoravském (1 185 tis. osob) a Moravskoslezském (1 178 tis. osob). Nejméně lidnatým zůstal kraj Karlovarský (283 tis. osob).

Více než třetina cizinců v ČR měla na konci roku 2021 registrovaný pobyt v Praze. Nejnižší podíl cizinců byl v kraji Olomouckém.

Velmi různorodé jsou kraje nejen v počtu obyvatel, ale také ve struktuře obyvatel podle státního občanství. Na konci roku 2021 žilo v České republice 658,6 tis. cizinců s trvalým nebo dlouhodobým pobytem nad 90 dnů (v případě občanů EU s pobytem přechodným). Zatímco v populaci hlavního města Prahy tvořil podíl cizinců 18,5 %, v populaci Olomouckého kraje jen 2,2 %. Republikový podíl 6,3 % cizinců v populaci překonala vedle hlavního města pouze trojice krajů – Plzeňský, Karlovarský a Středočeský.

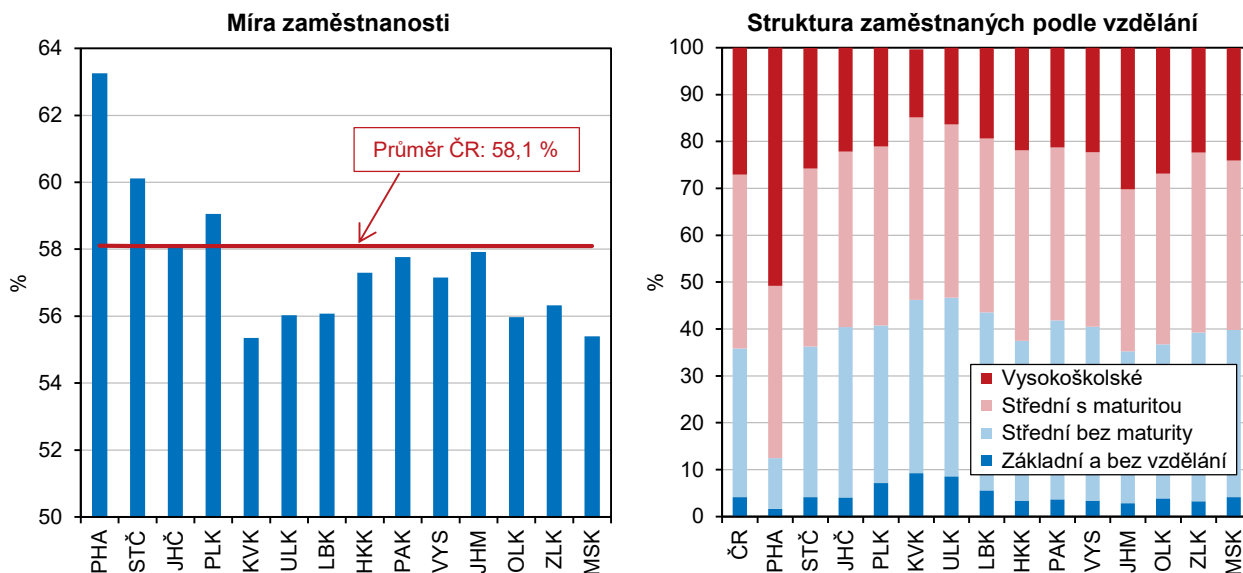
Sociální vývoj

Vývoj zaměstnanosti v letech 2020 a 2021 ovlivnila protiepidemická opatření.

Trh práce, který významně ovlivňují trendy v ekonomickém a demografickém vývoji, byl v souvislosti s příznivým ekonomickým vývojem v letech 2014 až 2019 charakterizován vysokou zaměstnaností. Míra zaměstnanosti dosáhla nejvyšších hodnot na přelomu let 2018 a 2019. Rok 2020 znamenal přerušení dlouhodobého trendu a trh práce se vlivem protiepidemických opatření proměnil, míra zaměstnanosti se meziročně snížila o 0,9 p. b., přičemž významně vyšší byl pokles zaměstnanosti žen (o 1,1 p. b.) než mužů (o 0,8 p. b.). Rok 2021 charakterizovalo postupné rozvolnění těchto opatření, a tím i oživení na trhu práce. Z regionálního hlediska však byla situace velmi různorodá, proti roku 2020 zaměstnanost poklesla v osmi krajích, nejrychleji v Karlovarském kraji (o 1,7 p. b.), v ostatních krajích se míra zaměstnanosti zvýšila či stagnovala. Nejvyšší míra zaměstnanosti zůstala tradičně v hlavním městě Praze, Středočeském a Plzeňském kraji a naopak nejnižší byla zaznamenána v Karlovarském, Moravskoslezském a Olomouckém kraji.

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání a krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání.

Existuje pozitivní závislost mezi stupněm vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Porovnáním skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2001 a 2021 dle vzdělání vidíme, že během dvaceti let se změnila vzdělanostní struktura ve všech krajích. Podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. Na republikové úrovni se podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2001 téměř o 12 procentních bodů

a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili o 14 p. b. Nejvyšší podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2021 dosažen v hlavním městě Praze (51 %) a Jihomoravském kraji (30 %), nejvyšší podíl zaměstnaných pouze se základním vzděláním byl zaznamenán v Karlovarském a Ústeckém kraji (shodně 9 %).

Zaměstnanost v sektoru služeb se dlouhodobě zvyšuje.

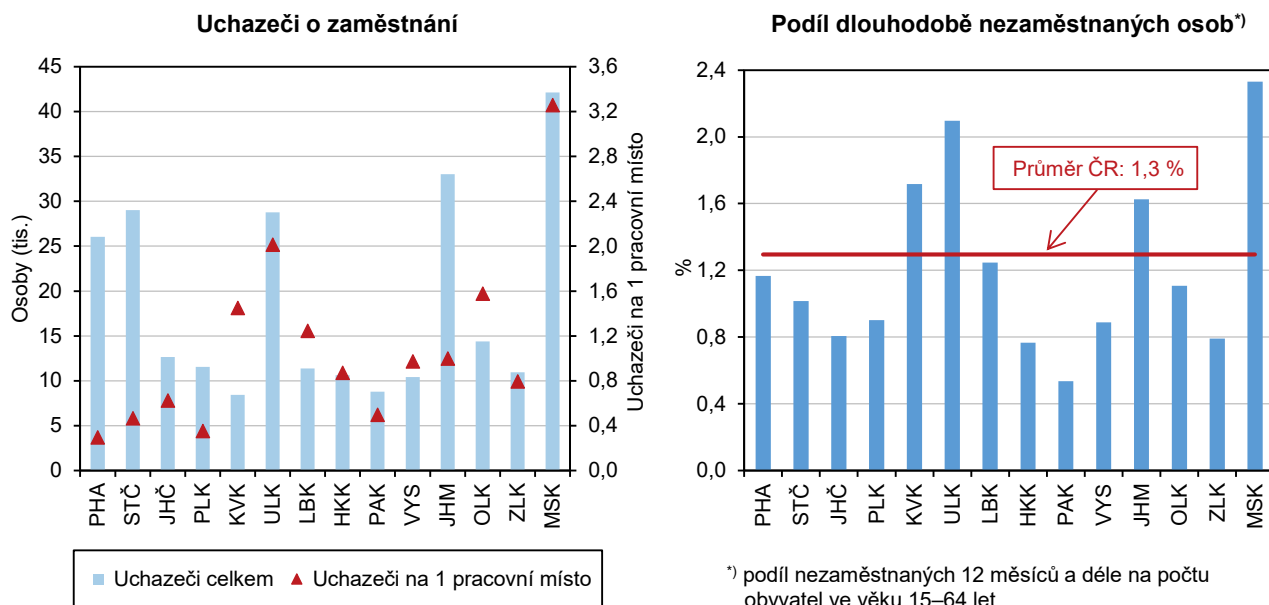
Vývoj celkové zaměstnanosti v České republice byl provázen pokračujícími změnami v odvětvové skladbě pracujících. Nejvýznamnějším sektorem z hlediska zaměstnanosti byl sektor služeb (terciér). Dlouhodobě počet zaměstnaných v tomto sektoru roste, a stejně tak se zvyšuje i jeho podíl na celkové zaměstnanosti; vývoj významně neovlivnil ani odliv zaměstnanců v roce 2020. Zastoupení sektoru služeb se v jednotlivých krajích liší. Markantní vliv na průměrnou zaměstnanost ve službách v České republice má hlavní město Praha, kde v tomto sektoru dlouhodobě pracuje více než 80 % zaměstnaných osob (v roce 2021 to bylo 83,1 %). V ostatních krajích pracovala ve službách více než polovina zaměstnaných, pouze v Libereckém kraji to bylo 49,4 %.

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce se v letech 2016–2021 zvyšoval ve všech krajích.

Zatímco na sklonku roku 2020 nabízely úřady práce ve své evidenci 319 tis. pracovních míst, o dvanáct měsíců později vlivem pokoronavirového oživení trhu práce to bylo více než 343 tis. volných pozic, přičemž od roku 2016 se počet volných pracovních míst zvýšil více než dvaapůlkrát. V roce 2021 byl nejvyšší meziroční nárůst počtu pracovních míst v evidenci úřadů práce zaznamenán v Karlovarském kraji (o 31 %), Olomouckém a Zlínském kraji (shodně o 28 %) a Jihomoravském kraji (o 13 %); pokles naopak zaznamenaly kraje Pardubický (o 14 %), Liberecký (o 10 %) a Moravskoslezský (o 4 %).

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost podle krajů k 31. 12. 2021

Pramen: MPSV

V roce 2020 byl přerušen klesající trend podílu nezaměstnaných.

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v ČR vyšplhala k 8,2 % (podíl nezaměstnaných osob v ČR v roce 2007 tvořil 4,5 %). I v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima již v roce 2010). Po roce 2013 se podíl nezaměstnaných osob ve všech krajích snižoval na minimum

v roce 2019 (kromě Plzeňského, Královéhradeckého a Pardubického kraje, kde byla nejnižší hodnota v roce 2018, a hlavního města Prahy, kde byla minimální hodnota dosažena již v roce 2008). V roce 2020 došlo ke změně klesajícího trendu vývoje nezaměstnanosti a podíl nezaměstnaných osob v ČR meziročně vzrostl o 1,1 p. b. V roce 2021 došlo k pozitivnímu obratu na trhu práce a hodnota podílu nezaměstnaných osob meziročně klesla ve všech regionech, a to u mužů i u žen. Nejvyšší nezaměstnanost byla zaznamenána v Moravskoslezském a Ústeckém kraji. Nejpříznivější situace naopak byla v Pardubickém a Zlínském kraji. Koncem roku 2021 bylo v České republice téměř 86,2 tis. dlouhodobě nezaměstnaných (nad 1 rok). Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob se od roku 2016 do roku 2019 stále snižoval, v roce 2020 byla klesající tendence přerušena, v roce 2021 podíl dlouhodobě nezaměstnaných meziročně vzrostl ve všech krajích. S problémem dlouhodobě nezaměstnaných se potýkal zejména Moravskoslezský a Ústecký kraj.

Čistý disponibilní důchod v roce 2020 rostl.

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2020) v průměru o 5,1 %, ale v souvislosti s ekonomickým vývojem se jeho růst zpomalil; ve srovnání s rokem 2014 činil průměrný nárůst 26,7 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v Ústeckém kraji (o 7,6 %, tj. o 18 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován v Karlovarském kraji (o 2,5 %, tj. o 6 tis. Kč). Nejvyšší hodnoty dosáhl v hl. městě Praze, naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Karlovarském.

Tempo růstu mezd od roku 2019 zpomaluje.

Zvyšující se napětí na pracovním trhu spojené jak s nízkou nezaměstnaností, tak s vysokým a dále rostoucím počtem volných pracovních míst působilo prorůstově i v oblasti mezd. Od roku 2013 rostou průměrné hrubé měsíční mzdy každoročně. Tempo růstu mezd však od roku 2019 začalo zpomalovat.

Průměrné hrubé mzdy i medián mezd jsou dlouhodobě nejvyšší v hlavním městě Praze.

Podle výsledků strukturálního šetření mezd za rok 2021, které publikuje Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, vzrostly proti roku 2020 hrubé měsíční mzdy ve všech krajích ČR. Mzdový vývoj byl velmi nerovnoměrný, nadprůměrně mzdy rostly v Jihomoravském a Jihočeském kraji (o 7,0, resp. 6,8 %), nejpomaleji ve Středočeském a Plzeňském kraji (o 3,8, resp. 4,8 %). V reálném vyjádření byl vlivem zvýšení míry inflace mzdový růst mnohem slabší. Diference mzdové úrovně zůstávají mezi krajemi zachovány, i když náskok hl. města Prahy se v čase mírně snižuje. Nejvyšší hrubé měsíční mzdy byly v roce 2021 vyplaceny v hl. městě Praze (50 494 Kč) a proti nejnižším mzdám v Karlovarském kraji (35 611 Kč) byly téměř o 15 tis. Kč vyšší. V těchto dvou krajích byly zaznamenány i nejvyšší a nejnižší hodnoty mediánu mezd, avšak rozdíl mezi nimi byl menší (9 tisíc korun).

Počet příjemců důchodů se již druhým rokem snižuje.

Celkový počet příjemců důchodů, nehledě na druh důchodu, se již druhým rokem snižuje. Zatímco v roce 2020 se počet důchodců v České republice proti roku předchozímu snížil o 16 tis. osob, v roce následujícím pokles pokračoval a úbytek představoval již téměř 24 tis. osob. Pokles se dotkl všech krajů ČR. Jako jeden z hlavních faktorů snížení počtu příjemců důchodů lze uvést zvýšenou úmrtnost v důsledku onemocnění covid-19. Naposledy došlo k poklesu počtu důchodců v roce 2013.

V delším časovém horizontu počet příjemců důchodů v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace spíše roste. Dlouhodobý trend nárůstu počtu důchodců mírně pouze postupně zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu, která v současné době činí 65 let.

Poklesl počet starobních důchodců, výraznější úbytek byl zaznamenán mezi ženami.

Počet starobních důchodců meziročně poklesl o 22,7 tisíce, v roce 2021 tak v České republice pobíralo starobní důchod (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým) 2,4 mil. osob – 952 tis. mužů a 1 426 tis. žen. Výraznější úbytek byl zaznamenán mezi ženami (-15,8 tis.) než mezi muži (-6,8 tis.). Ve většině krajů se celkový počet starobních důchodců proti roku 2020 snížil (s výjimkou Jihomoravského a Olomouckého kraje).

Počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod roste.

Dlouhodobě se zvyšuje počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod. V roce 2021 pobíralo předčasně přiznaný starobní důchod téměř 670 tis. osob, tedy 28,2 % ze všech příjemců plného starobního důchodu (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Srovnáním s rokem 2010 vzrostl počet osob v předčasném starobním důchodu na republikové úrovni téměř o 240 tis., relativně se podíl příjemců předčasných důchodů zvýšil o 9,1 procentních bodů. V osmi krajích ČR (Vysočina, Pardubický, Moravskoslezský, Olomoucký, Jihočeský, Karlovarský, Plzeňský a Zlínský) překročil v roce 2021 podíl osob v předčasném důchodu 30 % s maximem v Kraji Vysočina (36,1 %), v dalších 4 krajích přesáhl 25 %. Opačný konec žebříčku obsadil Středočeský kraj s 24,1% podílem předčasných starobních důchodců a hlavní město Praha s 14,2% podílem (oba regiony vykazují nižší zastoupení důchodců na populaci kraje, než je průměr ČR).

Starobní důchody v ČR meziročně vzrostly o 6,6 % a jejich výše přestavovala 43,9 % mediánu hrubého výdělku.

Průměrná výše důchodů je ovlivňována zvyšováním vyplácených důchodů. Na růst penzí má vliv jak valorizace, tak i výše nově přiznaných důchodů, které jsou vyšší než postupně zanikající důchody starších penzistů. V prosinci 2021 vzrostla průměrná výše sólo vyplácených plných starobních důchodů v ČR meziročně o 6,6 % na 15 453 Kč a činila 43,9 % mediánu hrubého výdělku. V regionálním pohledu na výši starobních důchodů v poměru ke mzdovému mediánu se nejvýše umístily kraje, ve kterých podíl starobních důchodů dosáhl nebo přesáhl 46 % mzdového mediánu, a to Karlovarský, Zlínský, Moravskoslezský a Jihočeský. Pod republikový průměr se řadí kraje Středočeský, Jihomoravský, Plzeňský a s výrazným odstupem hlavní město Praha (40,1 %).

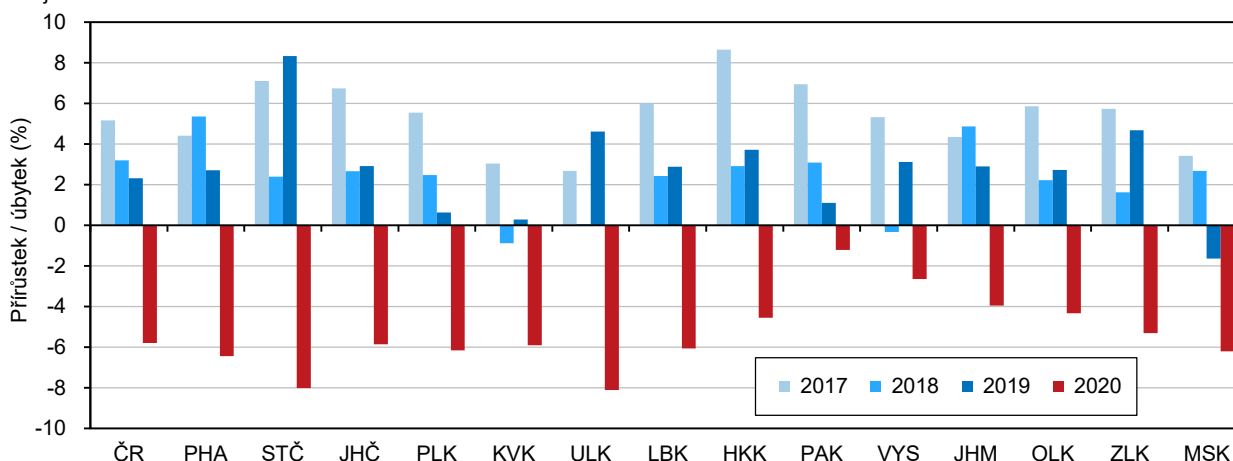
Ekonomický vývoj

Po šesti letech růstu HDP v roce 2020 v celém Česku a napříč regiony poklesl.

Rokem 2019 skončilo šestileté období konjunktury. Zatímco v letech 2014 až 2019 HDP ve srovnatelných cenách (s. c.) meziročně ve všech krajích až na ojedinělé výjimky rostl, v roce 2020 měla restriktivní opatření přijatá proti šíření koronaviru negativní dopady na ekonomiku a promítla se do poklesu HDP v s. c. ve všech krajích. Ve většině regionů se jednalo o propad, který neměl od roku 1995 obdoby a který byl ještě hlubší než v roce 2009, kdy začalo období hospodářské krize.

Graf 5.4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů (předchozí rok = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

V Karlovarském kraji se v roce 2020 HDP propadl na úroveň roku 2000.

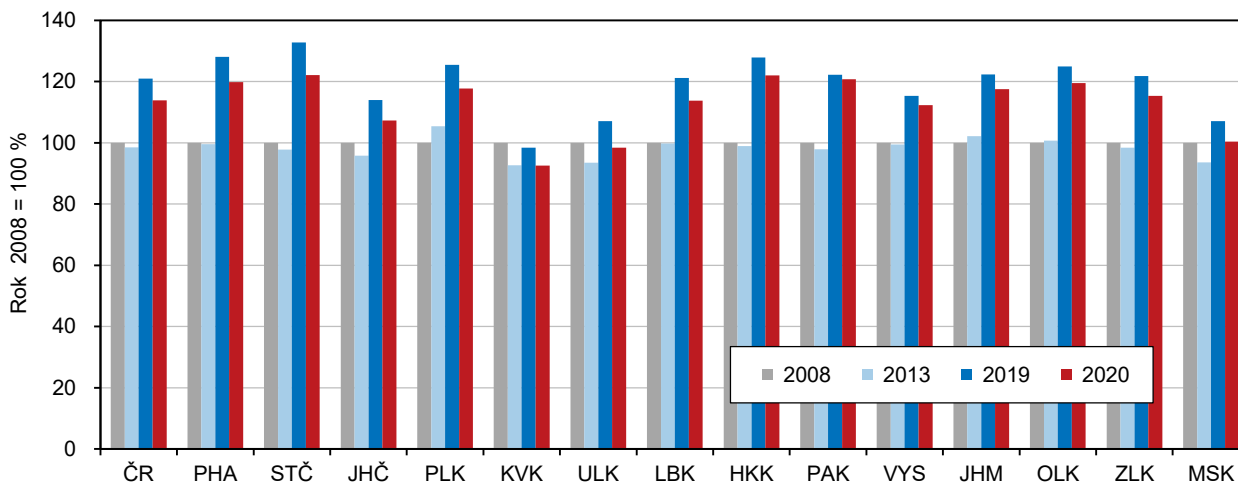
HDP v s. c. se v roce 2020 propadl v Ústeckém kraji pod hodnotu předkrizového roku 2008, v Moravskoslezském kraji klesl na jeho úroveň, v lázeňském Karlovarském kraji se propadl ještě hlouběji, až na úroveň roku 2000. V ostatních krajích se HDP v s. c. v roce 2020 pohyboval nad úrovní roku 2008 v rozmezí od 7 % v Jihočeském kraji až po 22 % ve Středočeském a Královéhradeckém kraji.

V roce 2020 hrubá přidaná hodnota (v b. c.) ve většině krajů meziročně poklesla.

Koronavirová krize negativně zasáhla především průmysl, obchod, dopravu, ubytování a stravování, z menších odvětví např. profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti. Hrubá přidaná hodnota (HPH) v běžných cenách (b. c.) v těchto odvětvích v ČR a ve většině krajů meziročně poklesla. Na druhou stranu některá odvětví zaznamenala nárůst HPH. Ve všech krajích se její objem zvýšil v odvětví veřejné správy, vzdělávání, zdravotní a sociální péče; většinově pak v odvětví činnosti v oblasti nemovitostí a informační a komunikační činnosti. Úhrnem HPH v roce 2020 v ČR a většině krajů meziročně poklesla (s výjimkou Pardubického, Jihomoravského, Královéhradeckého a Olomouckého kraje a Kraje Vysočina). K tomu došlo naposledy v roce 2009, tehdy však pokles zasáhl více krajů. Všechny uvedené změny se promítly i do struktury HPH.

Graf 5.5 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů (rok 2008 = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

Z krajů ČR má nejvyšší ekonomickou výkonnost hlavní město Praha, ...

Hospodářsky nejsilnějším krajem České republiky je hlavní město Praha, k jehož vysoké ekonomické výkonnosti napomáhá odvětvová struktura HPH s vysokým podílem služeb (od roku 2016 více než 84 %). Příspěvek hlavního města Prahy k celorepublikovému HDP se od roku 2014 zvolna zvyšoval, i když v pandemické krizi v roce 2020 poněkud klesl (na 27,0 %). Vedle hlavního města svůj přínos k celorepublikovým výsledkům zvyšoval dlouhodobě také druhý nejvýznamnější Středočeský kraj se silným automobilovým průmyslem. Jeho podíl na HDP ČR v roce 2020 meziročně mírně poklesl na 11,6 %.

...které již dvacet let překračuje dvojnásobek republikové hodnoty HDP na 1 obyvatele.

HDP hlavního města Prahy v přepočtu na 1 obyvatele překračuje od roku 2001 dvojnásobek průměru ČR a od roku 2017 rovněž dvojnásobek unijního průměru HDP EU27 vyjádřený ve standardu parity kupní síly (PPS) na 1 obyvatele. Ostatní kraje republikového ani unijního průměru nedosáhly. Nejvíce se jim přiblížil v roce 2020 Jihomoravský kraj, který republikového průměru dosáhl z 96,6 % a unijního průměru v PPS z 89,8 %, dále kraje Královéhradecký (90,4 %, resp. 84,1 %) a Středočeský (89,4 %, resp. 83,2 %). Za republikovým a unijním průměrem naopak nejvíce zaostávají Karlovarský a Ústecký kraj (o více než 30 %).

Převahu hlavního města posiluje struktura HPH s vysokým podílem terciárního sektoru.

Výraznou převahu hlavního města ovlivňuje vedle struktury HPH i vysoký počet zaměstnaných, kteří do Prahy přijíždějí z jiných regionů, zejména ze středních Čech. Srovnáním HDP na 1 zaměstnaného, kde je zohledněn počet osob, které produkt vytváří (zahrnuje i dojíždějící z jiných krajů), je odstup hlavního města od ostatních krajů samozřejmě menší. V roce 2020 překročila Praha republikový průměr o 51,3 %, druhý Středočeský kraj o 2,4 %. Ostatní kraje průměru nedosáhly, Jihomoravský kraj se mu přiblížil z 96,3 % a Královéhradecký kraj z 94,8 %.

Zemědělská produkce v roce 2020 byla téměř ve všech krajích historicky nejvyšší.

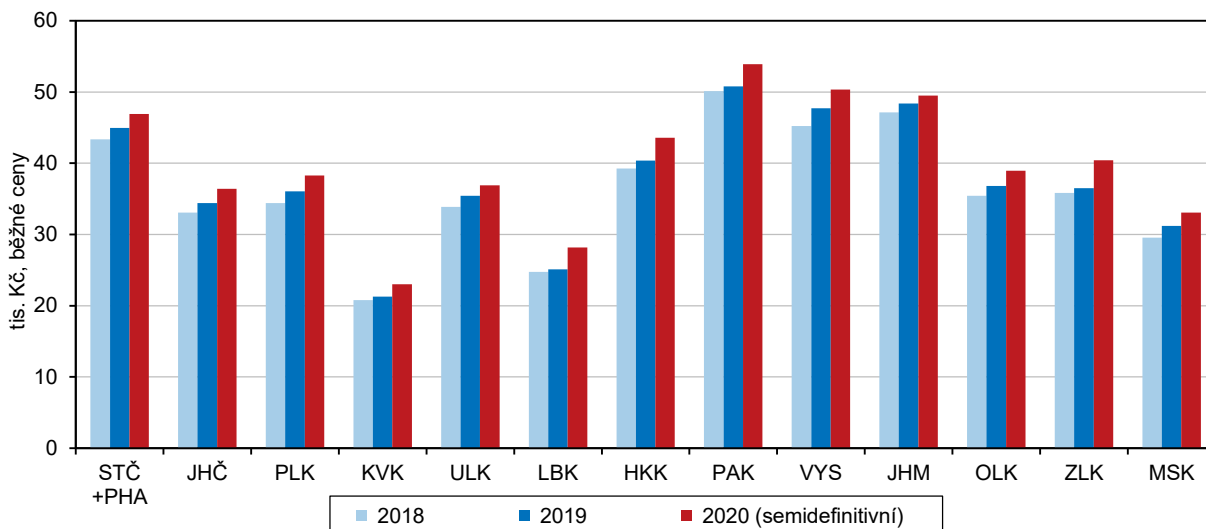
Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách vzrostla v roce 2020 podle semidefinitivních výsledků (poslední dostupné údaje) ve všech krajích a s výjimkou Moravskoslezského kraje dosáhla historicky nejvyšších hodnot. O tento výsledek se zasloužila rekordní rostlinná produkce zajištěná více než dobrou sklizní. Živočišná produkce v b. c. v roce 2020 meziročně vlivem nepříznivého cenového vývoje v sedmi krajích i celorepublikově mírně poklesla.

Největší produkci zemědělského odvětví na 1 hektar půdy měli pardubičtí zemědělci.

Produkcí zemědělského odvětví České republiky dlouhodobě vytvářejí z více než poloviny kraje s největší výměrou obhospodařované zemědělské a orné půdy, Středočeský, Jihomoravský, Kraj Vysočina a Jihočeský. Po přepočtu zemědělské produkce na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy se v čele pomyslného regionálního žebříčku držel od roku 2012 Pardubický kraj díky drůbežářství a na jeho konci se dlouhodobě umisťoval Karlovarský kraj, jehož produkce nedosahovala hodnot Pardubického kraje ani z poloviny.

Graf 5.6 Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy podle krajů

Zdroj: ČSÚ

V roce 2021 se meziročně zvýšila produkce obilovin a mléka, menší však byla úroda řepky a snáška vajec.

Po poměrně úrodném roce 2020 sklidili zemědělci v roce 2021 více obilovin celkem (zásluhou pšenice, ovsa a kukuřice na zrno), luskovin, cukrovky a sena. Slabší a podprůměrná byla ve většině krajů úroda ječmene, žita a brambor a dále ve všech krajích sklizeň řepky. V živočišné výrobě se v roce 2021 zvýšila oproti předchozímu roku ve většině krajů výroba mléka, ale snáška vajec většinou poklesla. Ve většině krajů zemědělci vyprodukovali více jatečných zvířat a v polovině krajů více jatečné drůbeže.

Kvůli odstraňování následků kůrovcové kalamity a polomů dosahoval v posledních letech objem těžby dřeva rekordních hodnot.

Těžba dřeva, která v letech 2018 až 2020 dramaticky rostla v souvislosti s likvidací následků kůrovcové kalamity a polomů, se v roce 2021 zvýšila již jen ve 4 krajích. I když v úhrnu za ČR v tomto roce klesla o 15,4 %, byla historicky třetí nejvyšší po předchozích dvou letech. S postupem kůrovce dosáhla rekordního objemu v roce 2018 v Olomouckém, Moravskoslezském a Zlínském kraji, v roce 2020

na Vysočině a v Jihomoravském, Královéhradeckém a Plzeňském kraji, v roce 2021 ve Středočeském, Ústeckém, Libereckém a Pardubickém kraji. Pouze v Jihočeském a Karlovarském kraji zůstal nepřekonaný objem těžby z roku 2007 spojený s odstraňováním polomů po orkánu Kyrill.

Nejvíce dřeva se vytěžilo v Kraji Vysočina, kde se téměř výhradně jednalo o nahodilou těžbu.

Z hlediska regionálního srovnání se v období let 2018 až 2021 nejvíce dřeva vytěžilo v Kraji Vysočina, 22,3 % z celorepublikové hodnoty. Přitom na Vysočině 99 % objemu těžby dřeva tvořila nahodilá těžba, při které se zpracovávaly zejména kůrovcem napadené stromy a polomy. Ve většině krajů v posledních čtyřech letech nahodilá těžba představovala více než 90 % z celkového objemu těžby. Nejméně byly kůrovcem a polomy zasaženy lesy v Karlovarském a Zlínském kraji, ve kterých podíl nahodilé těžby tvořil méně než 80 %.

Od roku 2019 se rozšiřovala plocha zalesňování s převahou listnatých dřevin.

Jako reakce na kalamitu, v jejímž důsledku vznikly holiny, se v posledních letech zvětšovala plocha zalesňování. Zatímco celorepublikově bylo po roce 2000 obvykle zalesňováno každoročně cca 20 tis. ha plochy převážně jehličnany, od roku 2019 se plocha zalesňování zvětšovala a upřednostňovány byly listnaté dřeviny. V roce 2021 dosáhla plocha zalesňování dvojnásobku obvyklé hodnoty s podílem listnáčů 52 %. Nejvíce se zalesňovalo v Kraji Vysočina, Jihomoravském, Olomouckém a Jihočeském kraji.

Regionální data z průmyslu jsou za průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji.

Z oblasti průmyslu má statistika do úrovně krajů k dispozici údaje za podniky, které v daném roce zaměstnávaly 100 a více zaměstnanců a měly sídlo v příslušném kraji. Výsledky a zejména jejich srovnání v čase může být ovlivněno tím, že zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů na základě neměnných kritérií se může rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových firem se od roku 2019 ve většině krajů snižoval.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových podniků se poslední tři roky snižoval. Po pětiletém období 2014–2018, kdy podniky v úhrnu za ČR a zpravidla i za regiony nabíraly zaměstnance, došlo v roce 2019 ve většině krajů (kromě dvou) ke snížení počtu zaměstnanců. Tento nastoupený trend pokračoval i v pandemické roce 2020, kdy počet pracujících v průmyslu poklesl ve všech krajích kromě Královéhradeckého a ve většině krajů pokles neustal ani v roce 2021. Největším průmyslovým zaměstnavatelem mezi regiony se stal od roku 2018 Středočeský kraj (aktuálně s podílem na ČR 13,7 %), poté co předstihl do té doby vedoucí Moravskoslezský kraj. Dlouhodobě nejméně osob zaměstnává průmysl v nejmenším Karlovarském kraji (podíl na ČR 2,0 %).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v b. c.) v pandemické roce 2020 ve většině krajů meziročně klesly, ...

Na rozdíl od počtu zaměstnanců, který od roku 2019 klesal, tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v b. c.) v roce 2019 rostly. Pandemie koronaviru, kvůli které podniky některých klíčových odvětví na jaře 2020 dočasně zastavily výrobu a při které došlo k narušení subdodavatelských procesů, se v roce 2020 promítla do meziročního poklesu tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v odvětvích zpracovatelského průmyslu jako celku a tím i průmyslu celkem. Snížení tržeb z průmyslové činnosti v roce 2020 zaznamenaly všechny kraje s výjimkou Královéhradeckého a Pardubického a většina odvětví zpracovatelského průmyslu, zejména výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů, výroba strojů a zařízení, pryžových a plastových výrobků, výroba kovodělných výrobků. Ne všechna odvětví ale pandemie omezila, naopak díky zvýšené poptávce po jejich výrobcích vzrostly tržby ve farmaceutickém, potravinářském a ostatním zpracovatelském průmyslu (zahrnuje mj. výrobu her, hraček nebo zdravotnických lůžek).

... ale v roce 2021 již většinou opět vzrostly.

V roce 2021 již ve většině krajů tržby z průmyslové činnosti zpracovatelského průmyslu celkem (v b. c.) meziročně vzrostly, pouze v Pardubickém kraji klesly

na hodnotu roku 2019. Z hlediska jednotlivých odvětví tam, kde v roce 2020 došlo k poklesu tržeb, se v roce 2021 většinou podařilo vyrovnat výpadek předchozího roku. Pouze výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů a textilní průmysl (i přes nárůst v roce 2021) za rokem 2019 zaostala a výroba počítačů a elektronických a optických přístrojů dále klesala.

Na export byl nejvíce orientován průmysl Středočeského kraje.

Z tržeb z průmyslové činnosti zpracovatelského průmyslu ČR bylo v letech 2019 až 2021 zhruba 65 % dosaženo za zboží vyvezené přímo do zahraničí, přičemž tento podíl byl nejvyšší v roce 2020 – 65,5 %. Z hlediska odvětvového směřovala na vývoz relativně největší část z produkce farmaceutického průmyslu (84 % tržeb z vývozu v roce 2021), a dále z textilního průmyslu, výroby ostatních dopravních prostředků a výroby motorových vozidel, přívěsů a návěsů (více než 75 % z tržeb bylo za přímý vývoz). Z hlediska regionálního byl na export nejvíce orientován zpracovatelský průmysl Středočeského kraje (75,0 %).

Od roku 2017 se objem stavebních prací „S“ meziročně zvyšoval. K mírnému růstu ve většině krajů v roce 2020 napomohl objem prací na inženýrských stavbách.

Objem stavebních prací podle dodavatelských smluv, tedy v hodnotě „S“ (v b. c.; vč. cenového vlivu), provedených stavebními podniky s 20 a více zaměstnanci na stavbách v tuzemsku, se v letech 2017 až 2021 ve většině krajů každoročně zvyšoval. Rok předtím, v roce 2016, tedy na začátku sledované časové řady, došlo k meziročnímu poklesu v ČR (-12,1 %) a ve všech krajích kromě dvou. Důvodem propadu byla vysoká stavební aktivita v roce 2015 v souvislosti s dočerpáváním fondů z EU. Od roku 2017 již stavební práce „S“ provedené v ČR meziročně trvale rostly, v pandemickém roce 2020 však jejich růst výrazně zpomalil (+3,1 %). Mírné zvýšení v b. c. tehdy zajistila vysoká dynamika růstu objemu prací na inženýrských stavbách (v ČR +19,1 %), které díky tomu v roce 2020 zvýšily svůj podíl na celkovém objemu prací „S“ provedených v ČR na 41,2 %.

V roce 2020 objem „S“ poklesl v šesti a v roce 2021 ve dvou krajích.

Z regionálního hlediska poklesl v pandemickém roce 2020 objem stavebních prací „S“ v šesti krajích, v roce 2021 ve dvou krajích. Naproti tomu nepřetržitě rostl v období let 2017 až 2021 v Ústeckém, Královéhradeckém, Jihomoravském a Olomouckém kraji.

V letech 2020 a 2021 byl objem stavebních prací „S“ z poloviny financován z prostředků veřejných zadavatelů.

Stavebnictví se ve sledovaném období stále více opíralo o čerpání veřejných prostředků. V letech 2016 a 2017 tvořily z celkového objemu stavebních prací „S“ provedených v ČR práce pro veřejné zadavatele necelou třetinu, v roce 2020 to byla více než polovina a v roce 2021 necelá polovina. Z větší části se práce pro veřejné zadavatele týkaly inženýrských a vodohospodářských staveb. Regionálně se podíl prací pro veřejné zadavatele z objemu prací provedených na stavbách v kraji pohyboval v úhrnu let 2016 až 2021 od 31 % v hlavním městě Praze po 57 % v Pardubickém kraji.

V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací proveden na stavbách v Praze a na jihu Čech.

Nejvyšší objem stavebních prací „S“ byl proveden na území hlavního města Prahy (za šestileté období podíl na ČR 21,2 %) a dále v Jihomoravském (11,9 %) a Středočeském kraji (10,9 %), nejméně pak v nejmenším Karlovarském kraji (2,2 %). Po přepočtu na 1 obyvatele zůstalo zcela bezkonkurenčně v čele pomyslného žebříčku krajů hlavní město Praha, které v průměru let 2016 až 2021 převyšovalo republikový průměr o 74 %. Za ním se na druhém a třetím místě umístil Jihočeský (16 % nad průměrem) a Jihomoravský kraj (+7 %); průměrný byl Kraj Vysočina. V ostatních krajích se intenzita výstavby pohybovala pod celorepublikovým průměrem; nejnižší byla v Libereckém kraji (-32 %).

Počet zahájených a dokončených bytů v roce 2020 většinou poklesl. V roce 2021 došlo

Bytová výstavba reagovala na ekonomický vývoj. Konjunkturu v letech 2014 až 2019 provázal růst bytové výstavby. V roce 2020 ekonomiku i bytovou výstavbu zbrzdila pandemická krize. Počet zahájených i dokončených bytů v ČR a většině regionů

k rozmachu výstavby, v ČR byl zahájen rekordní počet bytů.

meziročně poklesl. Ale hned v následujícím roce se počet zahájených bytů prudce zvýšil a v republikovém úhrnu dosáhl rekordní hodnoty za posledních třicet let. O výsledek se zasloužil především nárůst výstavby bytových domů v hlavním městě Praze, ve Středočeském a Jihočeském kraji. V Praze a v jižních Čechách bylo přitom zahájeno nejvíce bytů celkem od roku 2000.

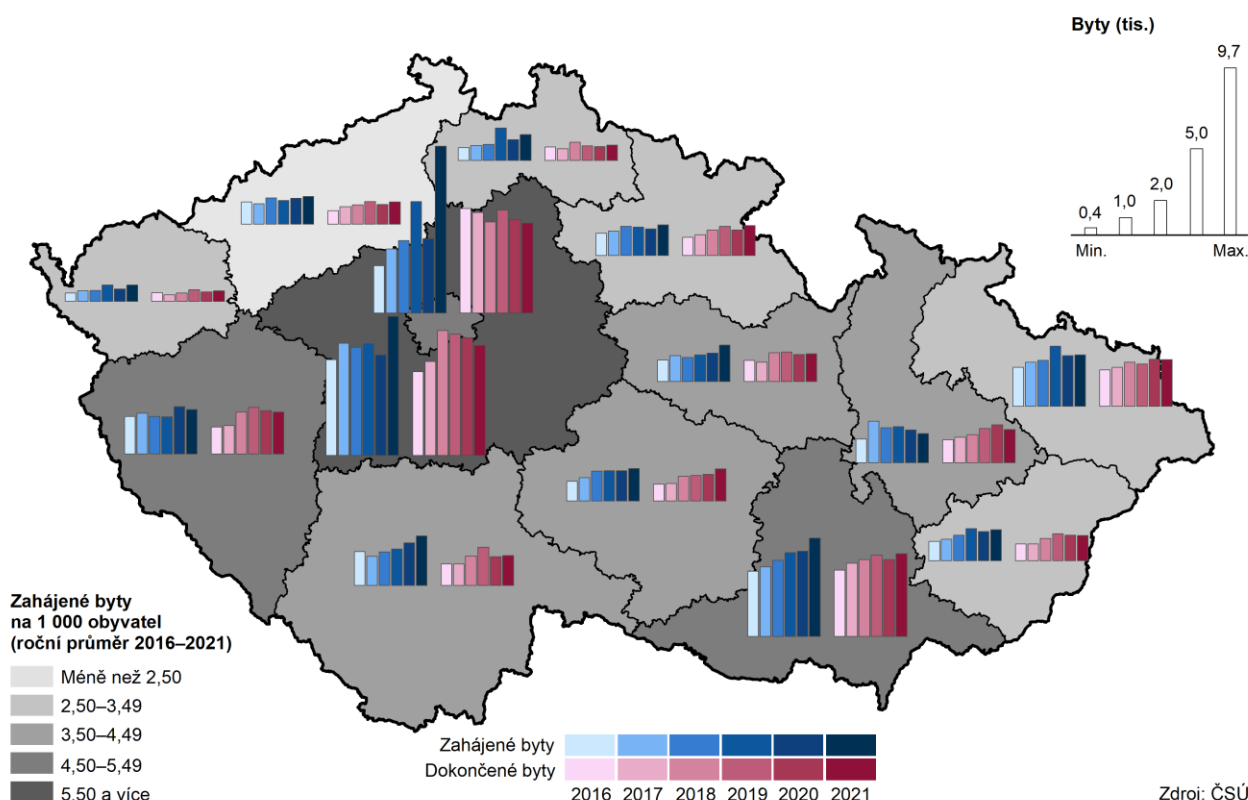
Většina bytů vznikala v rodinných domech.

Ve všech krajích přitom i nadále platilo, že většina nových bytů vznikala v rodinných domech, pouze v hlavním městě Praze s naprostou převahou v bytových domech.

Počet dokončených bytů v roce 2021 meziročně vzrostl.

Přírůstek počtu dokončených bytů v roce 2021 byl ve srovnání s vývojem zahájených bytů menší. V úhrnu za ČR byl dokončen druhý nejvyšší počet bytů za poslední desetiletí; v Královéhradeckém a Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina dokonce šlo o nejvyšší počet dokončených bytů za stejnou dobu.

Bytová výstavba v krajích v letech 2016 až 2021

Absolutně i relativně nejvíce bytů se stavělo ve Středočeském kraji. Nejnižší intenzitu bytové výstavby má dlouhodobě Ústecký kraj.

V letech 2016 až 2021 se nejvíce bytů stavělo ve Středočeském kraji, hlavním městě Praze a Jihomoravském kraji. Do celorepublikového počtu dokončených bytů přispěly tyto kraje přesnou polovinou a do počtu zahájených bytů 46,2 %, to znamená s ohledem na počet jejich obyvatel (podíl na ČR 36,5 %) nadprůměrně. Zmíněné kraje se umístily v čele žebříčku krajů i po přepočtu na 1 000 obyvatel. Vklínil se mezi ně ještě Plzeňský kraj, který byl podle intenzity zahajování bytové výstavby druhý a podle intenzity dokončování bytové výstavby třetí. Na špici obou žebříčků se držel Středočeský kraj, hlavní město Praha bylo třetí, resp. druhé, Jihomoravský kraj obsadil v obou žebříčcích čtvrté místo. Krajem s nejnižší intenzitou bytové výstavby je v dlouhodobém pohledu (od roku 1990) Ústecký kraj.

Opatření přijatá proti šíření koronaviru ochromila cestovní ruch.

Pandemie koronaviru, kvůli které bylo omezeno poskytování ubytovacích služeb a cestování přes hranice a na určitou dobu i uvnitř republiky, zvrátila ve 2. čtvrtletí roku 2020 do té doby ve všech krajích rostoucí trend návštěvnosti a ochromila na následující dva roky cestovní ruch. Pouze letní sezóna, 3. čtvrtletí 2020 a 2021,

kdy došlo k uvolnění opatření, byla srovnatelná s předchozími roky, i když s rozdílnou skladbou hostů, ve které výpadek zahraničních návštěvníků alespoň částečně eliminovali rezidenti.

Největší ztráty v cestovním ruchu zaznamenaly kraje s vysokým podílem zahraničních hostů, ...

V roce 2020 propadl počet přenocování hostů ubytovaných v HUZ ve srovnání s rekordní návštěvností roku 2019 nejhluběji v hlavním městě Praze (-73,5 %) především kvůli absenci cizinců. Relativně nejmenší ztrátu v počtu přenocování zaznamenaly v roce 2020 kraje Liberecký a Královéhradecký (-20,8 %, resp. -23,6 %), se silnou zimní lyžařskou sezónou, kterou začátkem roku 2020 ještě žádná omezení nenarušila. K výpadku zimní sezóny došlo až v následujícím roce, a v těchto dvou krajích se kvůli tomu počet přenocování za celý rok meziročně znovu snížil (v obou -12 %). V ostatních krajích v roce 2021 se již v HUZ většinou ubytovalo více hostů na více nocí. Na předcovidový rok 2019 však všechny kraje v počtu přenocování ztrácely od 17,2 % (Kraj Vysočina) až po 71,6 % (hlavní město Praha). V úhrnu za ČR byl počet přenocování hostů v roce 2021 ve srovnání s rokem 2019 o 44,0 % nižší.

...především hlavní město Praha, kde výpadek počtu přenocování v letech 2020 a 2021 oproti roku 2019 byl více než 70%,...

Dominantní postavení v cestovním ruchu má dlouhodobě hlavní město Praha, kde podstatnou část z ubytovaných v HUZ tvoří cizinci. A protože kvůli pandemii byl ochromen zejména zahraniční turistický ruch, pocítila to především Praha. Z 18,5 mil. přenocování hostů v roce 2019, které tvořili téměř z 90 % cizinci, a propadu v roce 2020 se v roce 2021 v hlavním městě ubytovali hosté na 5,3 mil. nocí s podílem cizinců 65 %. Příspěvek hlavního města na celorepublikovém počtu přenocování se z 32,4 % v roce 2019 snížil v roce 2021 na polovinu.

...a Karlovarský kraj.

Druhý nejvyšší počet přenocování měl v předcovidové době Karlovarský kraj, díky lázeňství a nejděší průměrné době pobytu, ve kterém jako jediném kraji po Praze mezi hosty převládali zhruba ze dvou třetin cizinci. Jejich úbytek, i přes snahu vyrovnat ho domácími klienty, měl za následek druhou nejhlubší ztrátu (-47,6 %) celkového počtu přenocování v roce 2021 oproti roku 2019 v mezikrajském srovnání. V posledních dvou letech se počtem přenocování Karlovarský kraj zařadil v regionálním žebříčku až na páté místo. Předstihly ho kraje Jihočeský, Královéhradecký a Jihomoravský. Konec tohoto žebříčku patřil v posledních deseti letech Pardubickému kraji.

Životní prostředí

Nadále ubývá orná půda ve prospěch trvalých travních porostů, lesních pozemků a ostatních ploch.

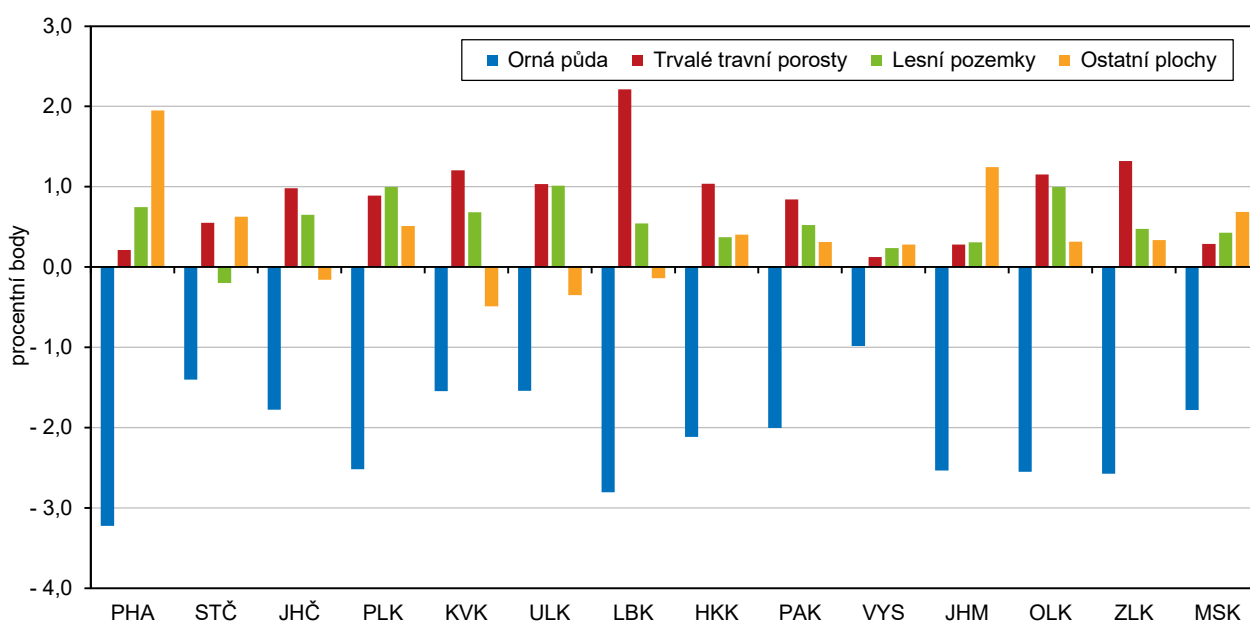
Výměra orné půdy v ČR klesá, v porovnání s rokem 2001 byla její plocha v loňském roce menší o 153,2 tis. ha (o 5,0 %). Nejrychleji orná půda ubývala v Libereckém kraji, kde se za uplynulých 20 let její plocha zmenšila o 12,5 %. Ve většině krajů se tak dělo převážně ve prospěch trvalých travních porostů, jejichž největší nárůst od roku 2001 zaznamenali v Olomouckém kraji (o 14,7 %). Výjimkou byl Kraj Vysočina a Moravskoslezský kraj, kde plocha trvalých travních porostů za toto období poklesla (o 0,9 resp. 0,4 %). Další příčinou úbytku orné půdy byl její převod na nezemědělskou půdu (převážně ve prospěch lesních pozemků a ostatních ploch), jejíž výměra se od roku 2001 celorepublikově zvýšila o 79,3 tis. ha (o 2,2 %). Výměra lesních pozemků v uplynulých dvaceti letech převážně rostla ve většině krajů s výjimkou Středočeského a Moravskoslezského kraje a Kraje Vysočina. Nejvíce se lesy rozrostly v hl. m. Praze (o 7,6 %) a Olomouckém kraji (5,5 %). Ve většině krajů v porovnání s rokem 2001 rostla rovněž výměra zastavěných ploch, nejvíce v Jihočeském kraji (o 7,7 %), i ostatních ploch, jejichž výměra se nejvíce zvýšila v Jihomoravském kraji (o 18,1 %).

Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství ve všech krajích.

Dlouhodobě se rozšiřuje plocha obhospodařovaná způsoby šetrnými k životnímu prostředí. V roce 2021 bylo v ekologickém zemědělství či v přechodném období evidováno 558,2 tis. ha. Nejvíce z této půdy se soustředilo v Jihočeském kraji, a to 15,8 %, nejméně v Pardubickém kraji (3,2 %). V uplynulých letech se nejrychleji rozšiřovala celková výměra půdy v ekologickém zemědělství a v přechodném období ve Středočeském kraji hodnoceném společně s hl. m. Prahou, a to proti roku 2020 o 9,6 %, v porovnání s rokem 2011 došlo k nárůstu o 65,2 %. Naproti tomu nejméně se výměra této půdy zvýšila v Karlovarském kraji, a to proti roku 2020 o 0,2 %, v porovnání s rokem 2011 o 2,8 %. Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy je však v Karlovarském kraji nejvyšší v ČR (46,1 %). Nejméně půdy bylo v roce 2021 ekologicky obhospodařováno ve Středočeském kraji hodnoceném společně s hl. m. Prahou (3,9 % výměry zemědělské půdy).

Graf 5.7 Změna podílu vybraných druhů půdy na celkové výměře kraje za období 2001–2021

Pramen: ČÚZK

Zvyšuje se podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů.

S výjimkou hl. m. Prahy a Karlovarského kraje stále nedosahuje podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů v krajích 100 %. Nejmenší podíl byl zjištěn ve Středočeském a Plzeňském kraji, kde nebylo v loňském roce připojeno k vodovodům 11,6 resp. 11,3 % obyvatel. V období 2016 – 2021 vzrostl tento podíl nejvíce v Plzeňském a Olomouckém kraji (o 4,3 resp. 3,8 p. b.).

Roste spotřeba vody v domácnostech.

Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele dlouhodobě převážně roste. Nejméně vody spotřebovaly v loňském roce domácnosti ve Zlínském kraji, a to 80,9 l na osobu a den, nejvíce pak v hl. m. Praze (120,0 l/osobu/den). V hl. m. Praze byl rovněž zaznamenán nejvyšší nárůst spotřeby od roku 2016, a to o 12,1 %. Nejméně naopak vzrostla spotřeba od roku 2016 v Plzeňském kraji (o 1,0 %). K poklesu spotřeby vody došlo za období uplynulých pěti let pouze v Jihočeském kraji, kde byla v loňském roce spotřeba v porovnání s rokem 2016 o 1,9 % nižší.

Nejdražší vodu mají domácnosti v hl. m. Praze, stočné je nejvyšší v Libereckém kraji.

Cena vody i cena stočného dlouhodobě roste. Nejvíce platili v loňském roce za vodu v hl. m. Praze (49,9 Kč za m³), nejméně stál m³ vody v Olomouckém kraji (37,1 Kč). V porovnání s rokem 2016 vzrostla nejvíce cena vody v hl. m. Praze (o 9,8 %), nejmenší nárůst zaznamenali ve Zlínském kraji (o 4,7 %). Cena stočného byla v roce

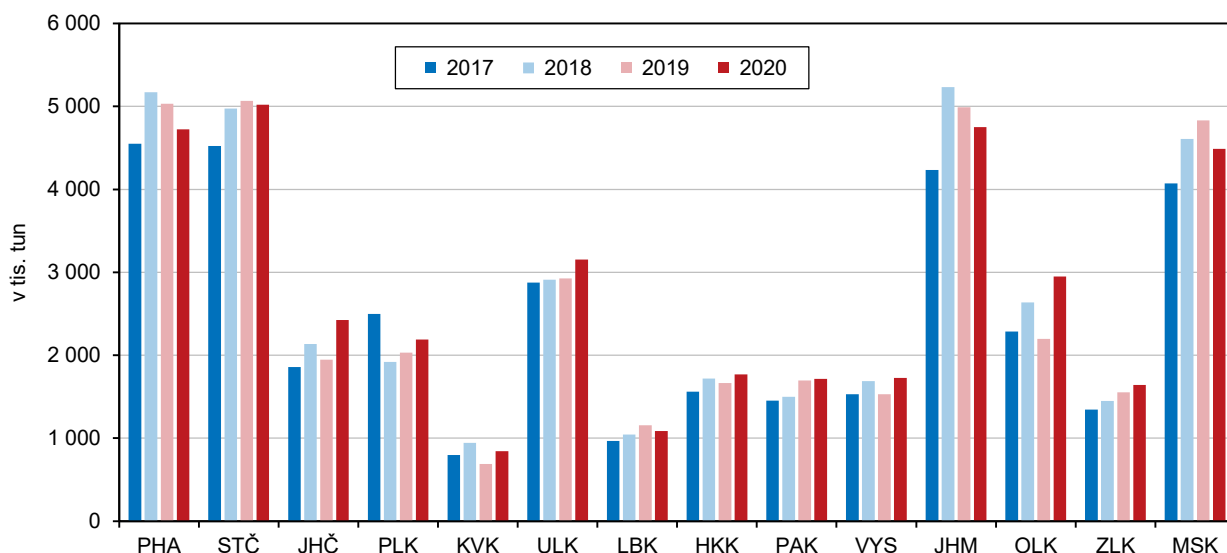
2021 nejvyšší v Libereckém kraji (46,4 Kč za m³), nejméně za stočné platili obyvatelé Kraje Vysočina (31,3 Kč za m³). Za období 2016 – 2021 se cena stočného nejvíce zvýšila v hl. m. Praze (o 10,1 %), nejmenší nárůst byl zaznamenán v Jihočeském kraji (o 3,6 %).

Postupně se snižují měrné emise, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají.

Měrné emise znečišťujících látek (tuhé znečišťující látky, SO₂, NO_x a CO), vyjadřované v tunách na km²/rok, jsou v případě stacionárních zdrojů REZZO 1–3 dlouhodobě nejvyšší v Ústeckém a Moravskoslezském kraji a v hl. městě Praze. Na území hl. m. Prahy je rovněž ze všech krajů ČR dlouhodobě emitováno nejvíce znečišťujících látek z mobilních zdrojů (REZZO 4). Z pohledu všech sledovaných zdrojů znečištění (REZZO 1–4) bylo v roce 2020 měrnými emisemi TZL a NO_x nejvíce znečištěno území hl. m. Prahy, nejvíce SO₂ bylo emitováno v Ústeckém kraji a největší zdroje oxidu uhelnatého ve vztahu k velikosti území se nacházely v Moravskoslezském kraji a hl. m. Praze.

Graf 5.8 Produkce odpadů podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Objem vyprodukovaného odpadu roste ve většině krajů.

V České republice se v roce 2020 vyprodukovalo celkem 38 486,2 tis. tun odpadu, z toho 1 759,5 tis. tun bylo nebezpečného odpadu. V přepočtu na 1 obyvatele bylo nejvíce odpadu vyprodukováno v Olomouckém kraji (4 669 kg), nejméně pak v Libereckém kraji (2 453 kg). V porovnání s rokem 2017 byla produkce odpadu v roce 2020 ve většině krajů vyšší s výjimkou Plzeňského kraje, kde došlo k poklesu o 608 kg na 1 obyvatele. Nejvýraznější nárůst byl zaznamenán v Olomouckém kraji (o 1 060 kg na 1 obyvatele).

Nejvíce komunálního odpadu produkují obyvatelé Středočeského kraje.

Nejvíce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele bylo v roce 2020 vyprodukováno ve Středočeském kraji (590 kg), nejméně v Karlovarském kraji (430 kg). Od roku 2017 do roku 2020 vzrostla produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele ve většině krajů s výjimkou hl. m. Prahy (pokles o 48 kg) a v Libereckém kraji (pokles o 5 kg). Nejvíce se produkce komunálního odpadu zvýšila v Jihočeském kraji, a to o 65 kg na 1 obyvatele.

Téměř 29 % celkového objemu investic do ŽP v ČR vynaložili investoři se sídlem v hl. m. Praze.

Celkové investice, vynaložené v roce 2021 v ČR na ochranu životního prostředí, dosáhly hodnoty 29 485,2 mil. Kč. Nejvíce finančních prostředků na ochranu životního prostředí vynaložili investoři se sídlem na území hl. m. Prahy, a to 8 481,4 mil. Kč (28,8 % z celkového objemu prostředků ČR), následování

investory se sídlem v Moravskoslezském kraji s celkovým objemem investic ve výši 4 661,1 mil. Kč.

Nejvíce se investovalo do nakládání s odpadními vodami.

Ze sledovaných účelů investic do ochrany životního prostředí se nejvíce v jednotlivých krajích investovalo do nakládání s odpadními vodami, nejvyšší objemy prostředků sem směřovali investoři z devíti krajů. Investoři se sídlem v hl. m. Praze, Jihočeském a Ústeckém kraji nejvíce investovali do ochrany ovzduší a klimatu a do nakládání s odpady směřovaly nejvyšší objemy prostředků od investorů z Libereckého a Královéhradeckého kraje.

Nejvíce se v přepočtu na 1 obyvatele investovalo do ochrany ŽP v Kraji Vysočina.

Investice na ochranu životního prostředí z pohledu kraje, kde byla investice uskutečněna, byly v loňském roce nejvyšší v Kraji Vysočina, kde objem vynaložených prostředků dosáhl 5 138 Kč na 1 obyvatele kraje. Druhý nejvyšší objem investic v přepočtu na 1 obyvatele byl vynaložen v Moravskoslezském kraji (4 095 Kč). Nejméně bylo do ochrany životního prostředí investováno na území Libereckého kraje, a to 1 090 Kč na 1 obyvatele.

Největší objemy neinvestičních nákladů na ŽP směřovaly do nakládání s odpady.

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí dosáhly v ČR v roce 2021 objemu 86 788,8 mil. Kč. Z pohledu sídla investora vynaložili nejvíce nákladů na ochranu životního prostředí investoři se sídlem na území hl. m. Prahy, a to 22 928,5 mil. Kč, což činilo 26,4 % všech prostředků vynaložených v ČR. Ve všech krajích investoři vynaložili nejvíce prostředků na nakládání s odpady, nejvíce v Královéhradeckém kraji, kde bylo na tento cíl vynaloženo 84,4 % všech neinvestičních nákladů na ochranu životního prostředí.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (%)															
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
2020	-1,8	0,8	-0,6	-1,9	-2,0	-4,6	-3,5	-1,6	-2,1	-1,8	-2,2	-1,0	-2,4	-3,4	-3,5
2021	-2,7	0,6	-1,2	-2,6	-3,4	-7,0	-4,9	-3,4	-3,9	-3,1	-1,8	-1,8	-3,5	-3,4	-4,5
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (%)															
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
2020	2,5	7,3	9,9	1,1	3,9	-0,0	-1,4	-1,2	0,6	2,1	0,3	3,8	0,1	-0,8	-3,0
2021	4,8	12,1	11,5	3,6	7,5	0,6	1,5	3,5	0,9	3,3	1,8	4,7	0,3	1,1	-0,1
Živě narození mimo manželství (%)															
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
2018	48,5	40,7	47,0	50,3	51,6	61,7	63,4	54,2	49,8	48,9	43,4	43,8	49,8	42,3	51,9
2019	48,2	40,3	46,8	49,3	48,3	59,6	63,5	52,7	51,4	47,2	45,7	42,7	49,4	43,4	52,2
2020	48,5	40,5	46,8	50,6	49,2	62,7	62,8	53,3	51,5	48,6	44,6	43,9	50,0	43,1	51,1
2021	48,5	40,5	47,3	49,8	49,6	61,2	63,0	54,3	51,9	48,8	45,8	43,4	50,9	43,1	50,9
Index stáří k 31. 12. (%)¹⁾															
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
2020	125,5	118,9	104,4	130,8	131,8	136,5	124,2	124,9	140,7	128,7	132,8	125,1	133,7	138,2	132,3
2021	128,1	123,4	105,4	133,6	134,3	141,8	128,4	128,5	142,9	130,6	134,5	125,5	136,3	140,8	135,9
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2016	75,8	77,7	76,1	76,0	76,0	74,6	73,8	75,7	76,8	76,3	77,0	76,4	75,2	75,4	74,2
2017	76,0	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
2020	75,8	78,2	76,2	76,2	76,0	74,5	73,9	76,0	76,8	76,1	75,9	76,3	75,1	75,1	73,9
2021	74,7	77,1	75,1	75,2	74,7	72,8	72,7	74,7	75,5	75,1	75,6	75,3	74,1	74,1	72,8
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2016	81,6	82,5	81,5	81,6	81,4	80,5	79,7	81,5	82,0	82,1	82,4	82,4	81,5	82,2	81,0
2017	81,8	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
2020	81,7	82,9	81,6	81,9	81,9	80,0	79,9	81,5	82,4	81,9	82,3	82,4	81,7	81,9	80,9
2021	80,9	82,3	80,9	81,1	81,1	78,8	79,0	80,7	81,5	81,0	81,7	81,6	81,0	81,2	80,1
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4
2020	5,9	17,1	6,4	3,7	7,1	7,5	4,8	5,1	3,4	3,9	2,5	4,9	2,2	2,0	2,3
2021	6,3	18,5	6,8	4,0	7,5	7,5	4,8	5,6	3,4	4,3	2,8	5,4	2,2	2,2	2,5

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
2020	58,3	62,9	60,7	57,4	59,0	57,1	55,8	56,5	57,1	58,4	58,1	58,3	55,4	56,9	55,9
2021	58,1	63,3	60,1	58,1	59,1	55,3	56,0	56,1	57,3	57,8	57,1	57,9	56,0	56,3	55,4
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
2020	4,02	3,51	3,52	3,19	3,36	5,45	5,46	4,06	3,11	2,92	3,31	4,55	4,11	3,22	5,55
2021	3,49	2,76	2,98	2,82	2,78	4,18	5,08	3,66	2,83	2,45	2,99	4,02	3,35	2,73	5,14
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
2018	0,88	0,48	0,74	0,43	0,44	0,76	1,49	0,79	0,48	0,26	0,79	1,25	0,88	0,59	1,84
2019	0,65	0,37	0,55	0,30	0,38	0,55	0,96	0,58	0,38	0,23	0,54	0,96	0,54	0,39	1,49
2020	1,01	0,67	0,81	0,55	0,70	1,01	1,55	0,96	0,61	0,44	0,74	1,36	0,93	0,64	2,07
2021	1,29	1,17	1,02	0,81	0,90	1,72	2,10	1,25	0,77	0,54	0,89	1,63	1,11	0,79	2,33
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2016	223,6	298,7	243,5	210,0	221,5	202,9	193,3	209,2	212,3	213,7	216,5	218,7	199,8	207,1	199,7
2017	238,8	339,5	250,9	222,8	235,5	221,2	202,5	218,4	227,8	225,8	228,5	231,0	210,5	218,5	211,8
2018	253,9	355,6	270,2	237,4	244,5	230,4	218,6	231,8	243,5	239,6	246,2	243,8	225,8	231,8	226,6
2019	269,6	359,5	288,9	250,0	266,1	244,0	236,5	247,9	265,5	252,8	263,2	264,9	240,9	248,9	240,4
2020	283,4	376,5	301,1	263,1	279,0	250,1	254,6	259,7	273,2	268,2	277,1	277,5	254,0	263,0	255,0
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
2019	31 449	37 719	32 692	29 534	31 966	28 675	30 341	30 889	30 865	29 819	30 231	30 967	29 491	29 170	29 828
2020	33 195	38 732	34 518	31 508	33 961	30 314	32 404	32 590	32 880	31 734	32 354	32 837	31 571	30 999	31 924
2021	35 169	41 096	35 983	33 347	35 593	31 961	34 044	33 894	34 772	33 315	34 179	35 118	33 135	32 913	33 611
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
2020	14 502	15 439	14 703	14 393	14 434	14 030	14 291	14 343	14 346	14 250	14 248	14 343	14 100	14 279	14 570
2021	15 453	16 467	15 675	15 334	15 371	14 918	15 216	15 273	15 286	15 187	15 195	15 280	15 017	15 227	15 523
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3
2020	27,3	13,9	23,4	29,6	29,7	29,7	29,3	26,5	28,6	32,5	34,7	25,7	31,2	28,9	32,1
2021	28,2	14,2	24,1	30,8	30,5	30,5	29,9	27,4	29,7	33,5	36,1	26,6	32,4	30,3	33,2

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (ÚP) ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

2) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

3) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

4) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2016	454,0	1 009,8	413,1	360,7	414,5	295,9	326,3	346,7	392,5	360,6	368,0	422,7	345,8	385,6	371,7
2017	482,6	1 061,8	439,3	388,7	439,6	315,1	343,9	369,4	427,5	389,2	393,5	447,2	372,6	411,3	390,4
2018	509,1	1 136,7	450,7	407,5	459,0	324,5	355,6	387,2	447,8	408,4	403,9	480,7	392,5	425,2	415,5
2019	542,7	1 202,0	498,5	436,1	476,5	339,4	387,3	412,4	480,5	426,9	434,7	513,0	419,3	460,1	424,2
2020	532,2	1 156,8	475,9	432,7	467,7	332,0	371,4	405,5	481,3	436,3	445,6	514,1	419,3	452,7	415,0
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2016	102,5	102,9	105,4	101,2	102,4	101,8	98,9	102,1	104,1	103,1	102,1	100,4	102,8	102,4	102,9
2017	105,2	104,4	107,1	106,7	105,5	103,0	102,7	106,0	108,6	106,9	105,3	104,4	105,9	105,7	103,4
2018	103,2	105,4	102,4	102,7	102,5	99,1	100,1	102,4	102,9	103,1	99,7	104,9	102,2	101,6	102,7
2019	102,3	102,7	108,3	102,9	100,6	100,3	104,6	102,9	103,7	101,1	103,1	102,9	102,7	104,7	98,4
2020	94,2	93,5	92,0	94,1	93,8	94,1	91,9	93,9	95,4	98,8	97,4	96,0	95,7	94,7	93,8
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2016	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	
2017	38,0	43,7	32,0	33,6	20,5	34,9	23,2	40,0	49,3	44,5	42,7	37,0	35,5	28,8	
2018	38,6	43,4	33,1	34,4	20,8	33,9	24,7	39,3	50,1	45,2	47,1	35,4	35,9	29,6	
2019	40,0	45,0	34,4	36,1	21,3	35,4	25,1	40,4	50,8	47,7	48,4	36,8	36,5	31,2	
2020 ¹⁾	42,2	46,9	36,4	38,3	23,0	36,9	28,2	43,6	53,9	50,4	49,5	38,9	40,4	33,1	
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
2020	827,0	78,0	109,5	49,2	57,0	16,9	61,0	44,5	46,7	48,0	47,7	67,5	44,7	51,7	104,7
2021	816,1	75,8	111,7	46,9	56,6	16,0	61,3	44,6	45,9	47,7	46,4	69,8	44,2	51,1	98,2
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019	29,3	49,7	27,8	31,3	25,5	23,1	26,3	19,9	24,5	25,3	30,2	31,7	27,4	21,5	22,6
2020	30,1	48,6	25,5	31,3	29,6	22,2	28,1	19,0	28,2	29,6	34,3	34,7	30,3	21,2	21,3
2021	33,7	54,9	28,5	36,1	33,1	27,1	29,3	19,0	32,8	36,7	31,9	36,5	32,5	24,4	28,6
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
2020	3,2	4,1	4,9	2,6	4,2	1,9	1,4	1,8	2,7	3,0	3,1	3,7	3,5	2,5	2,3
2021	3,3	4,1	4,6	2,7	4,2	2,1	1,6	2,0	3,2	3,2	3,7	4,0	3,1	2,6	2,3
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370
2020	2 933	3 694	1 309	5 266	2 537	9 887	1 340	5 665	6 197	1 823	2 143	2 271	2 550	2 767	1 548
2021	3 040	4 149	1 470	5 287	2 659	9 984	1 412	5 037	5 529	1 937	2 390	2 594	2 649	3 028	1 629

¹⁾ semidefinitivní údaje²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu³⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2016	1,46	0,46	1,58	0,36	0,59	3,06	6,33	0,40	0,92	1,56	0,29	0,20	0,71	1,03	3,23
2017	1,39	0,48	1,70	0,40	0,55	2,32	5,43	0,39	0,88	1,55	0,29	0,20	0,68	1,18	3,19
2018	1,22	0,54	1,41	0,32	0,51	1,97	5,22	0,33	0,72	1,31	0,25	0,18	0,60	0,81	2,90
2019	1,01	0,50	1,24	0,32	0,46	1,51	4,25	0,35	0,67	1,07	0,27	0,18	0,61	0,62	2,45
2020	0,84	0,53	0,82	0,27	0,41	1,05	2,97	0,31	0,55	1,00	0,24	0,14	0,54	0,60	2,30
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2016	2,47	18,53	2,48	1,19	1,21	2,25	5,92	1,64	1,56	2,79	1,42	1,92	1,65	1,75	4,57
2017	2,42	18,41	2,46	1,22	1,22	2,15	5,76	1,68	1,58	2,97	1,44	1,91	1,63	1,76	4,14
2018	2,33	17,93	2,23	1,17	1,15	2,04	5,70	1,65	1,48	3,01	1,33	1,83	1,56	1,69	3,89
2019	2,17	16,76	2,24	1,10	1,09	1,76	5,59	1,55	1,44	2,60	1,27	1,93	1,57	1,59	3,48
2020	1,95	15,25	1,92	1,02	0,98	1,72	5,07	1,44	1,31	2,18	1,17	1,76	1,43	1,44	3,19
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce odpadů celkem na 1 obyvatele (kg)^{1,2)}															
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2017	3 263	3 537	3 362	2 909	4 316	2 693	3 502	2 191	2 836	2 811	3 006	3 586	3 609	2 306	3 373
2018	3 570	3 976	3 656	3 332	3 297	3 194	3 547	2 365	3 120	2 891	3 319	4 418	4 166	2 488	3 827
2019	3 497	3 825	3 678	3 028	3 458	2 334	3 568	2 612	3 019	3 252	3 001	4 196	3 476	2 664	4 022
2020	3 597	3 560	3 605	3 769	3 708	2 870	3 847	2 453	3 208	3 277	3 388	3 978	4 669	2 827	3 748
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele (kg)^{2,3)}															
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2017	489	515	531	496	453	428	478	464	509	481	513	440	503	455	501
2018	494	510	531	519	461	432	477	464	514	478	521	448	529	443	513
2019	500	510	542	524	450	434	494	466	524	494	532	458	534	460	509
2020	506	467	590	561	463	430	487	459	526	509	537	463	540	464	518
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
2020	91,1	112,5	90,0	82,6	87,3	89,0	93,1	90,5	85,6	81,4	80,6	93,2	83,2	80,0	91,0
2021	93,2	120,0	90,7	82,8	88,4	91,1	95,0	92,1	84,8	81,8	86,3	94,2	85,3	80,9	93,9
Podíl čistěných odpadních vod (bez zpoplatněných srážkových v %)															
2016	97,3	100,0	99,7	95,5	95,7	100,0	97,7	98,5	95,0	98,9	88,1	98,5	95,0	93,2	97,3
2017	97,5	100,0	99,7	95,8	96,4	99,9	97,7	98,5	94,8	99,2	90,7	98,5	95,6	92,3	98,0
2018	97,6	100,0	99,6	96,2	95,7	99,9	99,0	98,5	96,6	99,0	90,1	98,8	97,7	92,5	95,8
2019	97,7	100,0	99,7	96,5	95,5	100,0	99,9	97,6	96,0	99,0	90,2	98,8	98,1	93,4	95,5
2020	97,5	100,0	99,7	96,3	95,6	99,9	97,8	97,9	95,6	99,4	91,0	98,9	98,4	93,1	95,0
2021	97,5	100,0	99,7	96,4	95,8	99,9	97,0	97,2	97,1	98,5	92,0	98,9	98,4	93,1	95,1
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017	3 345	3 298	1 605	1 991	1 797	1 109	18 999	2 292	1 378	1 819	2 785	1 612	1 452	958	2 710
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939
2019	2 812	3 076	3 466	3 239	1 988	1 088	2 860	1 369	2 164	3 321	3 033	2 247	1 854	2 451	4 089
2020	2 910	3 556	3 177	2 818	2 257	1 651	3 140	1 082	2 609	3 949	3 419	2 296	2 427	1 941	3 885
2021	2 808	3 397	2 089	2 580	2 583	1 735	3 469	1 090	1 684	3 076	5 138	2 323	2 379	2 226	4 095

¹⁾ v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

²⁾ podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

³⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadu

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Pardubického kraje v letech 2001–2021

	Měřicí jednotka	2001	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Počet obyvatel (stav k 31. 12.)	osoby	507 176	507 751	511 400	515 185	516 329	517 164 ⁶⁾	516 411	516 440
v tom ve věku: 0–14 let		83 924	76 023	75 354	74 997	75 260	76 015 ⁶⁾	77 030	77 616
15–64 let		351 803	357 121	360 216	362 393	361 150	359 758 ⁶⁾	354 670	351 073
65 a více let		71 449	74 607	75 830	77 795	79 919	81 391 ⁶⁾	84 711	87 751
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	38,7	40,0	40,2	40,4	40,6	40,8 ⁶⁾	41,0	41,2
Sňatky		2 515	2 603	2 765	2 470	2 223	2 166	2 228	2 205
Rozvody		1 400	1 330	1 400	1 292	1 361	1 281	1 258	1 275
Živé narození	osoby	4 466	5 248	5 709	5 752	5 644	5 721	5 312	5 385
Zemřelí	osoby	5 053	5 164	5 134	5 087	5 003	5 320	5 365	5 403
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-587	84	575	665	641	401	-53	-18
Přistěhovalí	osoby	3 236	5 525	7 688	7 120	4 726	4 473	3 927	4 304
Vystěhovalí	osoby	3 734	3 882	4 614	4 000	4 223	4 039	3 723	4 257
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-498	1 643	3 074	3 120	503	434	204	47
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-1 085	1 727	3 649	3 785	1 144	835	151	29
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	120,8	157,9	168,8	179,3	183,6	181,5	185,6	191,0
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	248,3	251,3	251,3	254,3	254,9	253,4	252,4	257,0
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	174,5	178,3	182,1	183,4	186,0	187,5	187,2	182,2
Míra ekonomické aktivity	%	58,7	58,5	58,0	58,1	57,8	57,5	57,4	58,5
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	19 911	19 369	15 417	16 998	26 817	27 359	23 631	25 264
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)	%	.	5,15	4,01	4,51	7,32	7,45	6,51	7,03
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		14 941	15 323	15 549	16 074	16 629	17 490	17 994	18 572
základních škol		54 344	45 852	44 046	42 521	41 266	40 955	41 184	41 505
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	26 761	26 435	26 156	25 867	25 062	23 549	22 119
Studenti vysokých škol ²⁾ (stav k 31. 12.)	osoby	4 664	8 333	8 815	9 244	10 063	10 391	10 541	10 356
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,1	3,3	3,6	3,7	3,8	3,8	3,9	3,9
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ³⁾	Kč	6 661	7 997	8 545	9 437	9 835	9 913	10 337	10 557
Registrované trestné činy na 1 000 obyv.		20,9	18,9	20,6	19,6	17,9	17,2	17,7	17,4
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	108 194	142 146	155 847	159 012	154 686	156 224	163 830	155 351
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,2	110,5	105,7	101,6	96,4	104,1	104,9	92,7
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	.	1 893	1 958	1 916	1 865	2 136	2 472	2 783
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		92 074	105 304	106 972	109 524	109 449	112 121	114 072	115 333
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	.	7 220	8 355	8 532	7 171	7 296	8 907	9 503
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	40 629	46 868	48 621	50 609	42 608	41 752	43 225	43 092
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	7 656	11 945	9 619	13 231	11 121	9 227	8 384	8 214
Dokončené byty		1 479	1 515	1 866	1 847	1 612	1 644	1 274	1 295
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	312,8	353,1	388,2	360,9	321,0	317,1	323,9 ⁹⁾	366,4
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	274 473	273 283	273 029	272 811	272 430	272 179	271 914	271 564
z toho orná půda		201 597	199 935	199 832	199 532	198 929	198 403	197 792	197 580
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	177 378	178 576	178 836	179 055	179 433	179 697	179 972	180 325
z toho: lesní pozemky		132 553	133 225	133 319	133 398	133 569	133 692	133 787	133 996
zastavěné plochy a nádvoří		7 120	7 189	7 215	7 234	7 256	7 285	7 320	7 328
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	90,9	87,4	90,6	84,9	84,3	81,8	80,9	79,5
Počet čistíren odpadních vod	ks	48	85	91	93	94	99	108	106
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 709	2 866	1 329	1 629	2 101	2 235	2 283	2 947

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

2) studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

3) bez souběhu s vdovským nebo vdovečkým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starob. důchodu; data za prosinec

4) průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převládající činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
515 985	516 372	516 149	517 087	518 337	520 316	522 662	522 856 ⁶⁾	514 518	Počet obyvatel (stav k 31. 12.)
77 936	78 671	79 315	80 394	81 098	82 063	83 010	83 619 ⁶⁾	82 885	v tom ve věku: 0–14 let
347 586	344 618	341 189	338 204	335 911	334 475	333 567	331 606 ⁶⁾	323 389	15–64 let
90 463	93 083	95 645	98 489	101 328	103 778	106 085	107 631 ⁶⁾	108 244	65 a více let
41,5	41,7	41,9	42,1	42,3	42,4	42,6	42,7 ⁶⁾	42,9	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
2 057	2 232	2 382	2 472	2 450	2 648	2 552	2 184	2 309	Sňatky
1 257	1 330	1 219	1 171	1 327	1 120	1 117	1 012	955	Rozvody
5 077	5 410	5 302	5 533	5 372	5 526	5 672	5 454	5 421	Živě narození
5 392	5 123	5 440	5 234	5 389	5 528	5 558	6 383	6 991	Zemřelí
-315	287	-138	299	-17	-2	114	-929	-1 570	Přirozený přírůstek/úbytek
4 156	4 276	4 190	4 969	5 544	6 539	6 967	6 024	6 882	Přistěhovalí
4 296	4 176	4 275	4 330	4 277	4 558	4 735	4 901	5 207	Vystěhovalí
-140	100	-85	639	1 267	1 981	2 232	1 123	1 675	Přírůstek/úbytek stěhováním
-455	387	-223	938	1 250	1 979	2 346	194	105	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
									Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
191,4	201,1	207,8	213,7	225,8	239,6	252,8	268,2	.	
263,2	263,3	262,7	264,0	261,7	263,1	263,8	260,9	259,5	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
175,2	174,4	174,7	172,7	174,7	174,1	174,7	178,9	179,4	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
60,0	60,2	60,1	60,5	60,0	60,2	60,2	59,3	59,1	Míra ekonomické aktivity
26 371	21 938	18 075	14 407	10 152	7 914	7 930	10 219	8 783	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
7,45	6,22	5,14	4,04	2,83	2,19	2,20	2,92	2,45	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)
18 976	19 059	18 915	18 562	18 387	18 398	18 391	17 897	17 975	Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)
42 295	43 155	44 013	44 988	45 746	46 496	47 028	47 454	47 507	mateřských škol
21 296	20 987	20 879	20 994	20 956	21 106	21 275	21 710	22 401	základních škol
10 276	9 612	8 196	7 415	6 779	6 435	6 332	6 549	6 209	středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
4,0	4,1	3,9	4,0	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	Studenti vysokých škol ²⁾ (stav k 31. 12.)
10 745	10 853	11 123	11 241	11 629	12 190	13 238	14 250	15 187	Lékaři na 1 000 obyvatel
17,6	16,2	13,2	11,5	11,2	10,7	10,8	9,1	8,6	Průměrný měsíční starobní důchod sólo ³⁾
158 898	169 181	179 020	186 294	201 307	211 993	222 495	228 316	228 316	Registrované trestné činy na 1 000 obyv.
100,4	103,3	105,2	103,1	106,9	103,1	101,1	98,8	.	EKONOMICKÝ VÝVOJ
2 687	2 727	2 650	2 532	2 775	3 146	3 187	3 278	.	Hrubý domácí produkt
7 ¹⁾ 115 116	116 363	117 554	118 810	120 124	121 765	121 219	122 901	124 491	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
9 855	11 322	10 419	10 764	11 428	11 635	11 783 ⁸⁾	12 459	.	Výdaje na výzkum a vývoj
43 097	44 847	46 321	47 944	48 260	49 598	49 055	47 966	47 655	Registrované subjekty (stav k 31. 12.)
7 499	10 807	12 366	11 168	9 905	11 180	13 174	15 469	18 846	Produkce zemědělského odvětví
1 021	996	1 096	1 224	1 136	1 671	1 724	1 568	1 622	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
369,2	359,7	413,4	443,7	468,3	467,7	480,5	322,3	351,3	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
271 146	270 881	270 566	270 348	270 150	270 081	270 000	269 898	269 764	Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾
196 823	196 335	195 891	195 227	194 592	194 210	193 644	193 284	192 567	Dokončené byty
180 744	181 014	181 330	181 552	181 761	181 834	181 919	182 024	182 162	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
134 181	134 324	134 532	134 607	134 650	134 744	134 803	134 859	134 941	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)
7 462	7 457	7 454	7 466	7 463	7 367	7 501	7 404	7 428	Zemědělská půda (stav k 31. 12.)
77,1	75,7	77,8	77,3	78,0	79,7	80,2	81,4	81,8	z toho orná půda
113	114	119	120	131	134	139	144	149	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)
3 363	3 673	7 983	2 391	1 819	2 337	3 321	3 949	3 076	z toho: lesní pozemky
									zastavěné plochy a nádvoří
									Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
									Počet čistíren odpadních vod
									Investice na ochranu ŽP podle místa
									investice na 1 obyvatele

5) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

6) údaje od roku 2011 (2021) navazují na výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2021)

7) od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

8) semidefinitivní údaje

9) od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	517 087	518 337	520 316	522 662	522 856	⁶⁾ 514 518
v tom: muži		255 691	256 604	257 948	259 694	259 789	⁶⁾ 255 355
ženy		261 396	261 733	262 368	262 968	263 067	⁶⁾ 259 163
z toho cizinci (bez azylantů)		13 305	15 157	17 575	19 248	20 551	22 080
Sňatky		2 472	2 450	2 648	2 552	2 184	2 309
Průměrný věk při prvním sňatku							
ženichů		31,5	31,8	31,8	32,0	32,3	33,0
nevěst		28,8	29,0	29,1	29,5	29,8	30,3
Rozvody		1 171	1 327	1 120	1 117	1 012	955
Živě narození	osoby	5 533	5 372	5 526	5 672	5 454	5 421
z toho mimo manželství	%	47,9	48,8	48,9	47,2	48,6	48,8
Průměrný věk matky při narození dítěte		30,5	30,4	30,6	30,5	30,6	30,7
prvního dítěte		28,5	28,3	28,5	28,6	28,8	28,8
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,684	1,673	1,742	1,814	1,773	1,853
Potraty		1 506	1 528	1 339	1 282	1 222	1 209
z toho umělá přerušení těhotenství		758	748	689	664	647	620
Potraty na 100 narozených	%	27,1	28,4	24,1	22,5	22,3	22,2
Zemřelí	osoby	5 234	5 389	5 528	5 558	6 383	6 991
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	299	-17	-2	114	-929	-1 570
Přistěhovalí	osoby	4 969	5 544	6 539	6 967	6 024	6 882
z toho z ciziny		1 232	1 832	2 681	3 089	2 231	2 945
Vystěhovalí	osoby	4 330	4 277	4 558	4 735	4 901	5 207
z toho do ciziny		371	381	541	724	898	1 078
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	639	1 267	1 981	2 232	1 123	1 675
z toho s cizinou		861	1 451	2 140	2 365	1 333	1 867
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	938	1 250	1 979	2 346	194	105
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	10,7	10,4	10,6	10,9	10,4	10,5
zemřelí	‰	10,1	10,4	10,6	10,7	12,2	13,6
přirozený přírůstek/úbytek	‰	0,6	-0,0	-0,0	0,2	-1,8	-3,1
přistěhovalí	‰	9,6	10,7	12,6	13,4	11,5	13,4
vystěhovalí	‰	8,4	8,3	8,8	9,1	9,4	10,1
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	1,2	2,4	3,8	4,3	2,1	3,3
celkový přírůstek/úbytek	‰	1,8	2,4	3,8	4,5	0,4	0,2
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	1,8	2,0	2,5	1,6	3,5	1,5
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,3	1,3	1,8	0,9	2,2	0,7
Počet obyvatel ve věku (stav k 31. 12.):							
0–14 let	osoby	80 394	81 098	82 063	83 010	83 619	⁶⁾ 82 885
%		15,5	15,6	15,8	15,9	16,0	⁶⁾ 16,1
15–64 let	osoby	338 204	335 911	334 475	333 567	331 606	⁶⁾ 323 389
%		65,4	64,8	64,3	63,8	63,4	⁶⁾ 62,9
65 a více let	osoby	98 489	101 328	103 778	106 085	107 631	⁶⁾ 108 244
%		19,0	19,5	19,9	20,3	20,6	⁶⁾ 21,0
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	42,1	42,3	42,4	42,6	42,7	⁶⁾ 42,9
mužů		40,7	40,9	41,0	41,1	41,3	⁶⁾ 41,4
žen		43,5	43,7	43,8	44,0	44,1	⁶⁾ 44,3
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	122,5	124,9	126,5	127,8	128,7	⁶⁾ 130,6
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	52,9	54,3	55,6	56,7	57,7	⁶⁾ 59,1
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		76,3	76,6	76,5	76,6	76,1	75,1
žen při narození		82,1	82,2	82,3	82,2	81,9	81,0
mužů ve věku 65 let		16,1	16,4	16,5	16,5	15,9	15,0
žen ve věku 65 let		19,7	19,9	19,8	19,8	19,5	18,9

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

⁶⁾ údaje v roce 2021 navazují na výsledky SLDB 2021

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
VYBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	436,7	436,5	437,2	438,5	439,8	438,9
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	14,1	13,3	13,5	13,9	13,3	13,0
střední bez maturity	%	36,8	35,6	35,7	36,0	35,1	36,4
střední s maturitou	%	33,7	34,7	35,3	34,6	35,8	33,8
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	15,5	16,3	15,5	15,5	15,9	16,7
Ekonomicky aktivní populace (pracovní síla)	tis. osob	264,0	261,7	263,1	263,8	260,9	259,5
v tom: zaměstnaní ²⁾		254,3	254,6	258,6	259,6	256,7	253,5
z toho ženy		112,2	110,4	114,8	115,7	111,7	111,4
nezaměstnaní		9,7	7,2	4,5	4,2	4,2	5,9
z toho ženy		4,3	3,8	2,7	2,0	2,0	3,2
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	172,7	174,7	174,1	174,7	178,9	179,4
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	84,8	85,4	85,8	86,5	86,6	87,4
zaměstnavatelé	%	3,1	2,8	3,6	3,1	2,5	2,1
pracující na vlastní účet	%	11,3	11,1	10,3	10,2	10,4	10,2
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	250,3	247,3	251,7	254,2	255,1	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	4,8	4,7	4,7	4,5	4,5	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	44,7	44,3	44,1	44,0	42,8	.
terciární (služby)	%	50,5	51,0	51,2	51,4	52,7	.
Míra ekonomické aktivity	%	60,5	60,0	60,2	60,2	59,3	59,1
v tom: muži		68,8	68,8	67,7	67,6	67,8	66,8
ženy		52,4	51,4	52,9	52,9	51,1	51,6
Míra zaměstnanosti	%	58,2	58,3	59,1	59,2	58,4	57,8
v tom: muži		66,3	67,3	66,9	66,5	66,7	65,5
ženy		50,4	49,7	51,7	52,0	50,2	50,2
Obecná míra nezaměstnanosti ⁴⁾	%	3,7	2,7	1,7	1,6	1,6	2,3
v tom: muži		3,7	2,3	1,2	1,5	1,5	1,9
ženy		3,7	3,3	2,3	1,7	1,7	2,8
NEZAMĚSTANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	14 407	10 152	7 914	7 930	10 219	8 783
z toho: ženy		7 038	4 878	3 846	3 891	5 052	4 524
absolventi škol a mladiství		767	505	420	410	595	468
osoby se zdravotním postižením		2 555	1 993	1 420	1 379	1 620	1 595
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti dosažitelní ⁵⁾		5 341	4 237	3 921	3 892	4 413	3 899
		13 657	9 485	7 298	7 317	9 685	8 070
v tom podle věku:							
do 19 let		575	394	325	332	429	349
20–24 let		1 352	877	666	733	961	742
25–34 let		2 777	1 936	1 569	1 529	1 932	1 601
35–44 let		3 320	2 198	1 704	1 697	2 168	1 835
45–54 let		3 083	2 245	1 762	1 804	2 382	2 016
55 a více let		3 300	2 502	1 888	1 835	2 347	2 240
Průměrný věk	roky	42,2	42,8	42,6	42,3	42,3	43,1
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		3 882	2 803	2 150	2 166	2 555	2 336
střední bez maturity		6 317	4 389	3 353	3 354	4 306	3 706
střední s maturitou		3 228	2 267	1 845	1 805	2 561	2 133
vyšší odborné vč. nástavbového		132	90	72	83	113	76
vysokoškolské		848	603	494	522	684	532
z toho podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO):							
nemanuální pracovníci	osoby	5 674	3 920	3 186	3 254	4 424	3 689
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		1 621	1 110	921	926	1 260	964
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		4 053	2 810	2 265	2 328	3 164	2 725
manuální pracovníci	osoby	8 439	6 033	4 618	4 543	5 662	5 027
kvalifikovaní (třídy 6–8)		3 906	2 887	2 161	2 134	2 751	2 256
nekvalifikovaní (třída 9)		4 533	3 146	2 457	2 409	2 911	2 771

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
v tom podle délky nezaměstnanosti:	osoby						
do 3 měsíců		5 974	4 935	4 651	4 447	4 287	3 906
více než 3 měsíce až 6 měsíců		2 677	1 708	1 500	1 720	2 462	1 773
více než 6 měsíců až 12 měsíců		1 965	1 356	895	994	2 019	1 373
více než 12 měsíců až 24 měsíců		1 291	816	359	482	1 038	1 085
více než 24 měsíců		2 500	1 337	509	287	413	646
Průměrná délka evidence	dny	501	427	251	204	230	265
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměst.	Kč	6 213	6 641	7 297	7 744	8 178	8 876
Podíl nezaměstnaných osob ⁶⁾	%	4,04	2,83	2,19	2,20	2,92	2,45
v tom: muži		4,07	2,89	2,20	2,19	2,87	2,31
ženy		4,00	2,76	2,18	2,20	2,97	2,59
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁷⁾	%	1,12	0,64	0,26	0,23	0,44	0,54
Pracovní místa v evidenci úřadu práce (ÚP)	místa	9 687	19 953	35 590	24 582	20 563	17 680
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	osoby	1,5	0,5	0,2	0,3	0,5	0,5
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	110 413	116 779	124 357	131 740	140 373	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	213,7	225,8	239,6	252,8	268,2	.
průměr ČR = 100	%	95,6	94,5	94,3	93,7	94,6	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁸⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	26 087	28 006	30 358	32 612	34 814	36 642
v tom: muži		28 317	30 383	32 679	35 032	36 997	38 637
ženy		22 885	24 630	27 103	29 512	31 809	33 977
Medián mezd	Kč	23 543	25 507	27 851	29 819	31 734	33 315
v tom: muži		25 306	27 487	29 606	31 804	33 450	34 851
ženy		21 343	23 240	25 425	27 383	29 420	31 194
NÁKLADY PRÁCE⁹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	33 987	36 437	39 342	42 381	44 291	.
z toho: přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		24 685	26 414	28 563	30 681	32 286	.
sociální náklady a výdaje		8 830	9 458	10 121	11 029	11 573	.
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		18 562	18 387	18 398	18 391	17 897	17 975
základních škol		44 988	45 746	46 496	47 028	47 454	47 507
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		20 994	20 956	21 106	21 275	21 710	22 401
vyšších odborných škol (denní studium)		777	673	493	448	502	618
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		12 926	12 300	11 928	11 827	12 170	12 169
s místem výuky v kraji		7 415	6 779	6 435	6 332	6 549	6 209
z toho v prezenčním studiu	%	79,6	77,1	78,1	79,4	78,9	79,6
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	1 810	1 662	1 412	1 399	1 306	1 236
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	2 048	2 104	2 103	2 139	2 172	.
na 1 000 obyvatel		4,0	4,1	4,1	4,1	4,1	.
z toho zubní lékaři		289	287	289	282	296	.
Nemocnice ¹⁰⁾		8	8	8	8	8	.
lůžka	¹⁶⁾	2 487	2 524	2 525	2 502	2 494	.
Samostatné ordinace lékařů							
praktických pro dospělé		223	223	220	213	211	.
praktických pro děti a dorost		90	90	92	88	86	.
stomatologů		249	243	233	225	219	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	4,464	4,550	4,688	4,953	5,680	5,925
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	43,8	43,2	40,9	42,2	38,4	32,9
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péčovské péče)	tis. dávek	505,8	467,5	407,0	380,5	387,8	380,0
z toho rodičovský příspěvek		158,8	162,1	163,5	166,1	185,9	178,6
Výdaje na dávky celkem (vč. péčovské péče)	mil. Kč	1 687	1 673	1 752	1 713	2 412	2 270
z toho rodičovský příspěvek		1 084	1 114	1 185	1 176	1 885	1 740

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 266	3 234	3 375	3 287	4 609	4 418
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (stav k 31. 12.; MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		2 208	2 103	2 097	2 092	2 053	2 000
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		22,4	20,8	20,2	19,7	19,1	18,5
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		1 116	1 108	1 120	1 117	1 170	1 314
Lůžka v domovech pro osoby se zdrav. postižením		660	646	634	631	625	619
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ¹¹⁾	osoby	120 677	121 313	121 718	121 957	121 248	120 139
z toho ženy		73 405	73 333	73 191	72 948	72 103	71 257
Příjemci starobního důchodu sólo ¹²⁾	osoby	89 896	90 645	91 179	91 604	91 332	90 192
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{11,13)}	osoby	36 395	37 306	38 028	38 815	39 379	40 243
z toho ženy		20 411	20 910	21 300	21 727	22 083	22 551
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	30,2	30,8	31,2	31,8	32,5	33,5
v tom: muži		33,8	34,2	34,5	34,9	35,2	36,2
ženy		27,8	28,5	29,1	29,8	30,6	31,6
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ¹²⁾	Kč	11 241	11 629	12 190	13 238	14 250	15 187
v tom: muži		12 346	12 760	13 361	14 461	15 551	16 569
ženy		10 248	10 597	11 111	12 101	13 022	13 867
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ¹²⁾ na mzdovém mediánu	%	47,7	45,6	43,8	44,4	44,9	45,6
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 163 863	1 253 602	1 520 453	1 750 301	2 489 124	2 321 516
v tom dávky:							
nemocenské		768 788	830 807	1 037 146	1 227 045	1 474 338	1 525 610
ošetřovné		52 803	63 916	75 391	77 062	546 738 ¹⁷⁾	292 576
peněžitá pomoc v mateřství		342 070	358 658	395 517	426 703	448 603	480 426
vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství		202	221	125	108	116	172
otcovská poporodní péče ¹⁴⁾		.	.	10 716	13 707	12 932	14 350
dlouhodobé ošetřovné ¹⁴⁾		.	.	1 557	5 678	6 396	8 383
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		5 933	5 808	5 558	5 636	4 778	4 420
na 1 000 obyvatel		11,5	11,2	10,7	10,8	9,1	8,6
Objasněné trestné činy		3 791	3 765	3 675	3 613	3 004	2 730
Hlášené dopravní nehody		3 695	3 970	4 348	4 358	4 061	4 391
na 1 000 obyvatel		7,2	7,7	8,4	8,4	7,8	8,5
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	osoby	38	30	33	31	26	21
Podíl bodovaných řidičů ¹⁵⁾ z registr. řidičů celkem	%	7,7	6,7	6,7	6,8	6,4	6,9
Požáry		660	680	928	768	721	651
na 1 000 obyvatel		1,3	1,3	1,8	1,5	1,4	1,3
přímá škoda	mil. Kč	179	202	178	89	63	128

¹⁾ údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)²⁾ s jediným nebo hlavním zaměstnáním, vč. ozbrojených sil³⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev⁴⁾ podle definice Mezinárodní organizace práce⁵⁾ ve věku 15–64 let⁶⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku⁷⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ⁸⁾ pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)⁹⁾ podniky se sídlem v kraji¹⁰⁾ nemocnice akutní a následné péče¹¹⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu¹²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu¹³⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.¹⁴⁾ dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018¹⁵⁾ bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče¹⁶⁾ některé LDN se staly součástí nemocnic¹⁷⁾ na růst výdajů na ošetřovné mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	186 294	201 307	211 993	222 495	228 316	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	103,1	106,9	103,1	101,1	98,8	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	360,6	389,2	408,4	426,9	436,3	.
průměr ČR = 100	%	79,4	80,6	80,2	78,7	82,0	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	744,4	814,0	842,1	875,4	895,1	.
průměr ČR = 100	%	81,7	85,1	84,3	82,1	83,9	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	167 569	180 899	191 041	201 030	207 749	.
v tom sektory: primární	%	3,5	3,8	3,4	3,5	3,2	.
sekundární	%	45,8	45,1	44,2	43,2	43,3	.
terciární	%	50,7	51,2	52,4	53,3	53,5	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	43 423	47 598	48 354	52 465	51 065	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	84,1	92,0	93,1	100,7	97,6	.
průměr ČR = 100	%	74,2	76,5	69,6	68,5	70,0	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	250 258	247 314	251 734	254 168	255 080	.
z toho zaměstnanci		219 310	218 609	223 103	226 788	228 825	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	20 448	22 147	24 586	28 445	30 112	32 855
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	18 373	20 695	24 656	27 813	30 783	31 547
v tom: běžné výdaje		15 339	16 780	18 824	20 899	23 022	24 411
kapitálové výdaje		3 034	3 915	5 833	6 914	7 761	7 137
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	2 532	2 775	3 146	3 187	3 278	.
z toho: mzdové		1 348	1 509	1 695	1 830	1 792	.
financované z veřejných zdrojů ČR		460	547	607	656	676	.
Pracovníci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	2 353	2 506	2 576	2 711	2 677	.
z toho výzkumní pracovníci		1 141	1 193	1 197	1 292	1 442	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených osobním počítačem	%	74,9	74,4	74,2	76,0	77,4	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	75,0	74,9	76,3	78,6	79,5	.
EKONOMICKÉ SUBJEKTY							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		118 810	120 124	121 765	121 219	122 901	124 491
z toho živnostníci		83 583	85 838	86 827	88 231	89 365	90 498
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		61 239	62 734	63 521	64 545	65 585	66 710
z toho živnostníci		41 539	42 833	43 222	43 858	44 712	45 647
Vzniklé subjekty		3 985	3 764	3 816	3 918	3 492	3 809
z toho živnostníci		2 692	2 466	2 599	2 721	2 516	2 718
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	10 764	11 428	11 635	11 783	12 459	.
z toho: rostlinná produkce		4 989	4 614	4 672	4 930	5 484	.
živočišná produkce		5 075	6 047	6 192	6 069	6 119	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (stav k 31. 5.)	ha	229 524	231 347	232 072	232 077	231 977	230 487
z toho orná		175 553	176 139	176 134	175 529	175 194	174 579
Sklizeň: obilovin	t	544 762	501 048	453 607	501 134	527 653	523 816
brambor	t	36 123	33 451	27 377	31 547	35 458	31 172
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	117 010	117 506	117 055	115 877	113 308	113 444
prasata	kusy	156 995	160 704	170 218	166 198	163 130	164 539
drůbež	tis. ks	3 553	3 702	4 401	3 779	4 240	4 039
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	15 612	14 499	15 320	14 470	14 434	14 127
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	30 823	30 854	30 452	29 927	30 250	30 071
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	44 864	49 971	53 118	51 934	49 860	48 217
Výroba mléka	tis. l	284 137	287 446	294 347	291 144	296 646	302 745
Snáška konzumních vajec	tis. ks	263 669	390 914	476 846	394 775	477 568	446 402
LESNICTVÍ							
Plochy dřevin (stav k 31. 12.; ÚHÚL)	ha	128 598	129 060	128 946	129 420	129 704	129 765
Zalesňování	ha	911	757	777	821	995	1 236
Těžba dřeva	m ³ b. k.	768 662	783 788	995 229	1 284 774	1 552 369	1 631 655
z toho nahodilá hmyzová		74 361	68 800	304 995	724 476	1 037 826	923 940

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měsíční jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PRŮMYSL³⁾							
Průměrný počet podniků		142	135	135	135	140	137
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnanec	mil. Kč tis. Kč	244 023 5 090	248 051 5 140	261 120 5 265	275 411 5 614	276 285 5 760	274 553 5 761
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	47 944	48 260	49 598	49 055	47 966	47 655
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanec	Kč	27 472	29 476	31 394	33 075	33 917	35 445
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	4 458	5 523	6 916	5 701	4 208	5 700
podíl na ČR	%	5,4	6,3	7,9	6,6	5,2	6,7
Spotřeba elektřiny netto	GWh	2 404	2 479	2 488	2 468	2 430	2 569
podíl na ČR	%	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,3
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 364,1	1 388,3	1 374,1	1 386,4	1 444,5	1 596,8
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	368 895	397 837	374 924	378 932	371 049	397 053
podíl na ČR	%	4,5	4,7	4,7	4,5	4,3	4,3
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	982,3	1 015,4	975,2	925,2	959,8	1 082,5
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁴⁾		25	24	24	26	28	28
Základní stavební výroba ⁴⁾ na 1 zaměstnanec	mil. Kč tis. Kč	5 865 1 978	5 996 2 097	7 064 2 337	7 945 2 470	8 890 2 530	9 427 2 633
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁴⁾	fyz. os.	2 965	2 859	3 023	3 217	3 514	3 580
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanec ⁴⁾	Kč	29 065	30 281	32 199	35 216	36 691	37 610
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	11 168	9 905	11 180	13 174	15 469	18 846
z toho pro veřejné zadavatele		4 598	5 077	5 710	7 456	10 192	12 456
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb z toho budov (bytových a nebytových)	mil. Kč	13 417	13 722	12 880	17 777	15 060	18 554
z toho výstavba nových bytových budov		10 273	9 563	8 510	13 081	10 771	12 772
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	3 065	3 742	3 650	4 233	4 914	6 488
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty z toho v nových rodinných domech		1 259 879	1 504 1 032	1 398 1 049	1 547 1 138	1 664 1 161	2 126 1 214
Dokončené byty z toho v nových rodinných domech		1 224 802	1 136 834	1 671 1 063	1 724 1 087	1 568 1 072	1 622 1 007
Investiční náklady na výstavbu 1 m ² obytné plochy bytu							
v novém rodinném domě	Kč	33 852	35 594	37 389	37 400	38 995	42 902
v novém bytovém domě	Kč	22 874	37 962	37 120	31 988	35 455	38 703
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		253 001	263 037	272 776	281 129	287 916	291 106
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		350	349	354	351	383	393
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		19 637	19 535	19 071	19 583	20 194	20 321
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních z toho ze zahraničí	tis. osob	444 62	468 66	468 64	481 61	322 24	351 28
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ z toho hostů ze zahraničí	dny	3,8 3,7	3,8 3,8	3,8 3,9	3,8 3,7	4,0 3,8	3,8 4,0
Satelitní účet cestovního ruchu							
Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu	mil. Kč	3 762	3 846	4 152	⁷⁾ 4 372	⁸⁾ 2 862	.
Průměrný počet zaměstnaných osob ⁶⁾	osoby	8 641	8 143	8 443	⁷⁾ 8 519	⁸⁾ 8 173	.

1) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2020 je vypočten z dat roku 2019, 2020 a 2021)

3) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

4) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností

5) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

6) počet zaměstnaných osob v hlavním zaměstnání (roční průměr)

7) semidefinitivní údaje

8) předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	270 348	270 150	270 081	270 000	269 898	269 764
z toho: orná půda		195 227	194 592	194 210	193 644	193 284	192 567
zahrady a ovocné sady		13 166	13 267	13 337	13 450	13 579	13 707
trvalé travní porosty		61 955	62 292	62 533	62 907	63 035	63 490
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	181 552	181 761	181 834	181 919	182 024	182 162
z toho: lesní pozemky		134 607	134 650	134 744	134 803	134 859	134 941
zastavěné plochy a nádvoří		7 466	7 463	7 367	7 501	7 404	7 428
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	97,5	97,7	97,4	97,0	96,6	98,2
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	77,3	78,0	79,7	80,2	81,4	81,8
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	31,9	32,9	34,1	35,9	37,4	39,4
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	34,7	35,1	36,2	37,3	38,6	40,0
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	74,4	74,5	74,6	74,8	74,7	76,6
na kanalizaci s koncovou ČOV		72,6	73,2	73,0	73,3	73,8	75,4
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	98,9	99,2	99,0	99,0	99,4	98,5
Čistírný odpadních vod (ČOV)	ks	120	131	134	139	144	149
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	153 735	155 665	155 093	155 374	156 249	156 709
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	7 376	7 539	7 702	7 023	7 227	7 441
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,73	0,72	0,72	0,71	0,61	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,66	0,65	0,65	0,64	0,55	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	1,56	1,55	1,31	1,07	1,00	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		1,56	1,55	1,30	1,07	1,00	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	2,79	2,97	3,01	2,60	2,18	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		1,97	2,16	2,23	1,86	1,53	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,82	0,81	0,78	0,73	0,65	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	7,87	7,92	7,21	7,15	6,80	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		6,29	6,39	5,65	5,82	5,63	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,58	1,53	1,56	1,33	1,17	.
ODPADY							
Produkce odpadů celkem ^{2,3)}	t	.	1 453 991	1 500 630	1 694 939	1 714 802	.
na 1 obyvatele	kg	.	2 811	2 891	3 252	3 277	.
z toho: nebezpečných	t	.	72 636	88 043	131 397	88 246	.
na 1 obyvatele	kg	.	140	170	252	169	.
Produkce komunálních odpadů ^{3,4)}	t	.	248 711	248 075	257 559	266 632	.
na 1 obyvatele	kg	.	481	478	494	509	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 391	1 819	2 337	3 321	3 949	3 076
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	1 253	886	1 081	1 984	1 834	1 218
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	57,1	20,3	33,8	53,4	55,0	27,1
nakládání s odpadními vodami	%	27,5	47,0	31,8	27,0	28,7	40,7
nakládání s odpady	%	8,7	19,2	22,1	11,5	13,3	23,8
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	2 107,3	2 258,6	2 379,3	2 511	2 717	2 775
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	10,9	10,6	11,3	11,5	11,3	10,2
nakládání s odpadními vodami	%	37,6	35,7	34,0	33,5	31,1	31,1
nakládání s odpady	%	46,4	47,1	47,4	49,0	51,2	54,0

¹⁾ emise v celé časové řadě nově vypočteny podle mezinárodní metodiky (především zpřesněny odhady emisí z dopravy a emisí ze spalování v domácnostech)

²⁾ v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

³⁾ podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

⁴⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadů

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v letech 2011, 2016 a 2021

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ						
Počet obyvatel (stav k 31. 12.)	2011	516 411	104 371	167 750	105 112	139 178
	2016	517 087	104 035	170 848	104 166	138 038
	2021 ¹⁾	514 518	103 746	172 224	102 866	135 682
z toho cizinci (bez azylantů)	2011	11 495	1 512	5 644	1 293	3 046
	2016	13 305	1 573	7 315	1 337	3 080
	2021	22 080	2 968	13 226	2 134	3 752
v tom ve věku (%):						
0–14 let	2011	14,9	14,8	14,4	15,3	15,4
	2016	15,5	15,3	15,5	15,5	15,8
	2021 ¹⁾	16,1	15,8	16,4	15,9	16,2
15–64 let	2011	68,7	68,6	68,5	68,9	68,8
	2016	65,4	65,5	65,4	65,5	65,3
	2021 ¹⁾	62,9	62,7	62,9	63,0	62,8
65 a více let	2011	16,4	16,6	17,2	15,8	15,8
	2016	19,0	19,2	19,1	19,0	18,9
	2021 ¹⁾	21,0	21,5	20,7	21,1	21,1
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2011	41,0	41,1	41,6	40,7	40,5
	2016	42,1	42,3	42,3	42,0	41,8
	2021 ¹⁾	42,9	43,1	42,7	42,9	42,8
Index stáří (stav k 31. 12.) ²⁾	2011	110,0	112,3	119,4	103,6	102,5
	2016	122,5	125,9	122,7	123,0	119,5
	2021 ¹⁾	130,6	136,0	126,1	133,2	130,4
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ³⁾	2011	45,6	45,7	46,0	45,1	45,4
	2016	52,9	52,6	53,0	52,7	53,2
	2021 ¹⁾	59,1	59,6	58,9	58,7	59,3
Živé narození na 1 000 obyvatel	2011	10,3	10,0	10,5	10,1	10,3
	2016	10,7	10,5	10,9	10,3	11,0
	2021	10,5	10,7	10,7	10,5	10,3
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2011	10,4	10,6	10,2	11,0	10,0
	2016	10,1	10,7	9,9	10,1	10,0
	2021	13,6	13,6	13,4	13,6	13,9
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2011	7,6	11,1	13,7	8,7	9,0
	2016	9,6	12,9	17,7	10,6	9,5
	2021	13,4	16,1	24,5	12,8	11,8
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2011	7,2	11,5	11,6	9,0	9,6
	2016	8,4	11,9	12,8	11,0	11,5
	2021	10,1	13,2	16,6	10,8	13,2
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2011	-0,1	-0,6	0,3	-0,9	0,4
	2016	0,6	-0,2	1,0	0,2	1,0
	2021	-3,1	-3,0	-2,7	-3,1	-3,6
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2011	0,4	-0,4	2,1	-0,2	-0,6
	2016	1,2	1,0	5,0	-0,4	-2,0
	2021	3,3	2,9	7,9	2,0	-1,4
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2011	0,3	-1,0	2,4	-1,1	-0,2
	2016	1,8	0,9	5,9	-0,2	-1,0
	2021	0,2	-0,0	5,2	-1,1	-5,0
Naděje dožití (v období 2017–2021)						
	mužů při narození	.	75,6	76,7	75,1	75,8
žen při narození	.	.	81,6	82,2	81,4	81,5

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v letech 2011, 2016 a 2021

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
SOCIÁLNÍ VÝVOJ						
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2016	14 407	3 145	4 081	3 839	3 342
	2021	8 783	1 967	2 830	1 937	2 049
z toho (%):						
ženy	2016	48,9	45,2	53,0	47,0	49,4
	2021	51,5	50,5	55,3	46,6	51,9
absolventi škol a mladiství	2016	5,3	5,9	5,5	5,0	4,9
	2021	5,3	5,6	5,5	5,1	5,0
osoby se zdravotním postižením	2016	17,7	18,7	14,5	19,1	19,2
	2021	18,2	17,9	14,2	21,6	20,5
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2016	37,1	43,1	35,5	36,3	34,2
	2021	44,4	47,5	37,5	50,9	44,8
dosazitelní ⁴⁾	2016	94,8	90,6	92,2	99,0	97,0
	2021	91,9	92,7	89,5	93,6	92,8
ve věku do 24 let	2016	13,4	14,0	13,2	13,0	13,5
	2021	12,4	13,3	13,1	12,1	10,9
ve věku 55 a více let	2016	22,9	22,1	21,3	25,0	23,3
	2021	25,5	23,1	23,7	27,7	28,2
evidovaní 12 a více měsíců	2016	26,3	22,5	25,4	29,7	27,1
	2021	19,7	16,0	22,9	17,4	21,0
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ⁵⁾	2016	4,04	4,18	3,38	5,56	3,59
	2021	2,45	2,78	2,26	2,77	2,19
v tom: muži	2016	4,07	4,57	3,15	5,76	3,54
	2021	2,31	2,69	1,98	2,86	2,04
ženy	2016	4,00	3,77	3,63	5,35	3,63
	2021	2,59	2,87	2,57	2,67	2,34
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31. 12.; %) ⁶⁾	2016	1,12	1,04	0,93	1,67	1,01
	2021	0,54	0,48	0,60	0,52	0,50
Lékaři na 1 000 obyvatel	2016	4,0	3,6	5,2	3,8	2,8
	2020	4,1	3,6	5,3	3,8	3,3
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	2016	4,464	5,398	3,685	4,864	4,816
	2021	5,925	6,788	4,996	6,569	6,418
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	2016	43,8	50,3	36,8	51,9	45,2
	2021	32,9	36,3	29,0	37,2	33,5
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	2016	22,4	29,9	9,4	30,3	24,9
	2020	19,1	27,2	8,4	24,7	22,6
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁷⁾	2016	11 241	11 199	11 398	11 076	11 205
	2021	15 187	15 123	15 366	14 996	15 161
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁸⁾	2016	30,2	27,9	28,1	32,4	32,7
	2021	33,5	31,6	31,3	35,5	36,2
v tom: muži	2016	33,8	31,8	31,3	35,7	37,0
	2021	36,2	35,0	33,5	37,6	39,2
ženy	2016	27,8	25,4	26,1	30,3	30,0
	2021	31,6	29,3	29,8	34,0	34,1

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v letech 2011, 2016 a 2021

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2016	11,5	10,3	13,7	11,2	9,8
	2021	8,6	8,0	11,4	6,8	6,9
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2016	7,2	7,3	7,7	5,7	7,6
	2021	8,5	9,3	9,5	6,6	8,3
EKONOMICKÝ VÝVOJ						
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let (stav k 31. 12.)	2016	197,8	199,7	211,0	184,2	190,1
	2021	217,4	218,0	232,2	205,4	207,2
z toho:						
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2016	98,3	108,1	104,0	90,4	89,7
	2021	109,7	118,2	116,1	101,6	101,1
subjekty vzniklé v roce	2016	6,4	7,1	6,6	5,9	5,9
	2021	6,5	6,3	6,4	6,8	6,4
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2016	2,4	1,8	3,6	2,0	1,8
	2021	4,1	3,7	4,7	4,8	3,2
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2016	2,4	2,1	3,7	1,3	1,7
	2021	3,2	3,3	4,1	2,3	2,4
Hromadná ubytovací zařízení	2016	350	78	58	75	139
	2021	393	89	71	79	154
lůžka	2016	19 637	4 573	4 280	4 355	6 429
	2021	20 321	4 653	3 969	4 344	7 355
lůžka na 1 000 obyvatel	2016	38,0	44,0	25,1	41,8	46,6
	2021	39,5	44,9	23,1	42,3	54,1
hosté (tis. osob)	2016	443,7	108,2	112,4 ⁹⁾	61,6	161,5
	2021	351,3	96,5	98,1 ⁹⁾	50,0 ⁹⁾	106,6
z toho ze zahraničí	2016	62,1	5,9	25,2 ⁹⁾	11,9	19,1
	2021	28,1	2,9	14,1 ⁹⁾	5,0 ⁹⁾	6,1
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ						
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):						
orná půda	2016	43,2	44,8	48,4	45,1	36,3
	2021	42,6	44,2	47,9	44,6	35,5
lesní pozemky	2016	29,8	28,8	25,3	31,5	31,8
	2021	29,9	29,0	25,3	31,6	31,9
zastavěné plochy a nádvoří	2016	1,7	1,7	2,7	1,2	1,4
	2021	1,6	1,8	2,6	1,2	1,4

1) údaje navazují na výsledky SLDB 2021

2) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

3) počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

4) ve věku 15–64 let

5) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

6) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

7) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

8) starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

9) méně spolehlivý údaj

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
			Pelhřimov	PE	CZ0633
			Třebíč	TR	CZ0634
			Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031			
České Budějovice	CB	CZ0311	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Český Krumlov	CK	CZ0312	Blansko	BK	CZ0641
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313	Brno-město	BM	CZ0642
Písek	PI	CZ0314	Brno-venkov	BI	CZ0643
Prachatice	PT	CZ0315	Břeclav	BV	CZ0644
Strakonice	ST	CZ0316	Hodonín	HO	CZ0645
Tábor	TA	CZ0317	Vyškov	VY	CZ0646
			Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeňský kraj	PLK	CZ032			
Domažlice	DO	CZ0321	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Klatovy	KT	CZ0322	Jeseník	JE	CZ0711
Plzeň-město	PM	CZ0323	Olomouc	OC	CZ0712
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Prostějov	PV	CZ0713
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Přerov	PR	CZ0714
Rokycany	RO	CZ0326	Šumperk	SU	CZ0715
Tachov	TC	CZ0327			
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Cheb	CH	CZ0411	Kroměříž	KM	CZ0721
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Sokolov	SO	CZ0413	Vsetín	VS	CZ0723
			Zlín	ZL	CZ0724
Ústecký kraj	ULK	CZ042			
Děčín	DC	CZ0421	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Chomutov	CV	CZ0422	Bruntál	BR	CZ0801
Litoměřice	LT	CZ0423	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Louny	LN	CZ0424	Karviná	KI	CZ0803
Most	MO	CZ0425	Nový Jičín	NJ	CZ0804
Teplice	TP	CZ0426	Opava	OP	CZ0805
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Ostrava-město	OV	CZ0806
Liberecký kraj	LBK	CZ051			
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

